

HUNYA DÁNIEL

AZ ISTENI FŐPAP
NYOMÁBAN

III

PRUGG VERLAG
EISENSTADT 1971

AZ ISTENI FŐPAP NYOMÁBAN

HUNYA DÁNIEL

**AZ ISTENI FŐPAP
NYOMÁBAN**

III

**PRUGG VERLAG
EISENSTADT 1971**

Egyházi jóváhagyással

Druck: Prugg Verlag - Eisenstädter Graphische GesmbH, Eisenstadt, Österreich

246. A NAPI TEENDŐK TÖKÉLETESSÉGE

1. Lehetséges, sőt kötelező a teljes kifejlődés számomra.

Istennek nagy elgondolása van fejlődésemről. Már azáltal, hogy a keresztséggel fogadott fia és egyszülött Fiának testvére lettem. De még inkább azáltal, hogy a papi rend, a papi jelleg és a papi élet által a legszorosabb viszonyba kerülök vele és szent Fiával.

Istennek igénye és várákozása fejlődésemmel szemben: határozottan nagy. Nem is lehet eziránt kétségem, ha jól megfontoltam az előbb Isten nagy elgondolásait rólam. Már pedig amit Isten elgondolt, azt valósítva akarja látni. Különbén túlságosan világosan is érzem sokszor Isten szerelmének ösztökélését a fejlődésre.

Értsem meg tehát jól, hogy biztosan lehetséges és biztosan kötelező teljes kifejlődésem.

2. A napi teendők tökéletes végzése által kell elsősorban megvalósítanom Istennek nagy elgondolásait fejlődésemről és megfelelnem nagy várákozásának.

A napi teendők:

a) Az én legszorosabb értelemben vett kötelelességeim és így Isten akarata számomra,

b) kitöltik jórészt fejlődési időmet,

c) lefoglalják testi-lelki energiáimat.

Röviden: a napi munka legjobban összeforr velem és lefoglal, de legjobban összeforr Istennel is és lefoglal számárá. Természetes tehát, hogy ebben kell kifejlődnöm, ha egyáltalán kifejlődöm. Én pedig akarok kifejlődni. Jézusom segíts!

3. A fejlődés útja ez:

a) Felismerni Isten akaratát napi teendőimre nézve: mit akar tőlem az Úr? Az igaz fölismerés eszközei: alázatos könyörgő ima és a gondos elmélkedés ez irányban.

Nagy dolog és nagy kincs a világos tudat: mi Isten akarata számomra és mi nem? Jellegzetes vonás szenteknél, úgyszintén fejlett vallásos jellemeknél: a napnak ilyen irányú fogalmazása.

Érdemes dolgoztatni eszünket ilyen irányban egész életünkben.

b) Napjaimat töltsen ki mindig hiánytalanabbul olyan tettekkel, amelyek rajta van Isten akaratának fényjelzése. Milyen jó lenne, ha napi életem csak ilyen tettekből állna. Ez már az igazi életszentség munkája lenne.

c) Indítson egyszerű napi teendőm helyes megtevésében is Istennek szeretete, amely a legegyszerűbb teendőt is megaranyozza.

d) A tökéletes megtevésben legyen példám, mintám az Úr Jézus, esetleg itt-ott egyik-másik szent, aki különösképpen hat rám.

e) Ad laudem et gloriam divinae maiestatis.

I. Legyen mindig pontos napirendem!

1) Miért?

a) Mert a napirend nagy kincs.

Megkönnyebbül általa emlékeztünknek munkája: tudom, mit kell tennem. Nem kell fontolgatnom.

A jó napirend nagy támasza az akaratnak is: ösztönöz munkára. Szembeszáll a lustasággal, a henyéléssel, lajhár szellemmel, gerincet jelent hangulattal, kedélyhullámmal szemben. Féket ad a kapkodó embernek.

Megkönnyíti magát a munkát: a rendezettség és változatosság folytán.

Megfizethetetlen lelki békét ad a megtartott napirend. Kitűnő párna ez, melyre este fejünket lehajtjuk.

Lelki, értelmi és testi fejlődésünknek kitűnő eszköze.

Igazi jellemnek biztos és elengedhetetlen útja, de próbaköve is.

Az Istenhűségnek ékes bizonyítéka.

Sok kegyelemnek forrása.

Nem hiába tanácsolják annyira a lelkiélet mesterei. Minden eszközök között egyik legfontosabb eszköz.

Nem hiába gyakorolták oly nagy szorgalommal a lelki élet emberei is.

Nem hiába törekedtek és törekszenek is rá buzgó keresztények.

Ezért is keletkezett a „rend”-re nézve annyi közmondás: ordo est anima rerum. Serva ordinem, et ordo te servabit. Aki rendezetten él, az kétszeres életet tud élni; rend a lelke mindennek. (Évezredek tapasztalatok.)

(Cél felé rendbeállítani az erőket. Ebben óriási erő van. Nagyon fegyelmezett embernek kell lenni annak, aki látja a célt és használja az eszközöket, s ebben következetes rendtartás jellemzi.)

b) Mert ez kötelesség!

Az Istentől teremtett világban lényeges a rend. Mindenütt uralkodik ez, ahol valami érték van, akár igazi tudás, akár igazi művészet, akár családi, akár állami élet. De mindeneelőtt uralkodik és uralkodnia kell abban a fontos kis világban, melyet jellemnek nevezünk. Ahol pedig nem uralkodik, vagy éppen ellenkezője uralkodik, ott elértéktelenedés, romlás áll be.

Már pedig ha igazi pap akarok lenni, akkor nekem lehet legkevésbé elértekednem, romlanom.

Lelkiéletem és külső teendőim rendje, napi rendje nélkül sohasem lesz papi életszentségem. — Már pedig nekem kell és kötelességem a papi életszentség.

Ilyen rend nélkül nem lesz igazi apostoli munkám. — Már pedig nekem kötelességem igazi apostoli munkát végezni.

248. NAPIREND II.

2) Milyen legyen a napirend?

a) Teljes.

1. Az idő szempontjából: foglalja magában összes időmet.
2. Tartalom szempontjából: legyen benne minden teendőm, s ezek végrehajtási módja.

b) Okos:

Vagyis legyen teljesíthető megerőltetés nélkül, sőt maradjon a léleknek bizonyos könnyedsége és szabadsága benne. Tegyen mindent igazán a maga idejére. Legyen némi rugalmasság, hajlékonyság benne, hogy szükség esetén változtatható legyen, új körülményekhez alkalmazkodni tudjon.

c) Írásban kidolgozott (legalább vázlatosan), s lehetőleg lelkivezető által jóváhagyott.

Legyek meggyőződve, hogy igazán értékes és egészen nekem szóló napirend nem pillanatnyi meglátás szülöttje, hanem hosszabb próbálgatásé és imádkozásé.

II. Hajtsam végre lelkiismeretesen.

1. Gyakorlati megjegyzés: Képezze naponkint imám, könyörgésem tárgyát a lelkiismeretes végrehajtás. Az ellenőrzés történéjk lelkiismeretvizsgálat és a havi beszámolás alkalmával.

De ne legyek soha kicsinyes, aggályos, ne legyek lélektelen rabszolga, vagy a pontosság és pedantéria karikatúrája.

(Nálunk a rend az élet eszköze és forrása akar lenni.)

2. Eltéréseket a napirendtől csak egészen komoly és világos okból engedjünk meg. És még akkor se legyen ez az eltérés rendszeres.

Őnalkotta, esetleg csak képzelt okok alapján soha se térjünk el! És ha mégis megesik velünk, rójunk magunkra egy kis vezeklést.

(Isten emberét jellemzi: az ész okos használata.)

3. Nehézségek: ha sok a munka,
ha egészségem gyöngye,
ha igazán üdülni, pihenni akarok . . .

Legyen itt elvünk: még mindig hű vagyok, ha annyira vagyok hű, amennyire lehetséges.

249. FELKELÉS I.

Lélektanilag jórészt ettől függ napjaink, életünk sikere.

1. elv: Legyen a fölkelés határozott időhöz kötve (még ha későn kelek is).

a) Okai: reggel ugyanis — talán álmosan — nem tudok tárgyilagosan

gondolkodni arról, hogy mikor kellene felkelnem. Sőt az álmoság és esetleg a bágyadság biztosan visszatartana, lévén akaratom ilyenkor ernyedtebb.

Ilyen időhöz kötötten könnyebben vagyok mentes attól az erkölcsileg veszélyes lustálkodási állapottól, mely reggel könnyen erőt vesz az embereken.

Sajátos lélektani előnye a pontos, határozott, lustálkodás nélküli felkelésnek, hogy **győzelemmel kelünk útra**, s e győzelmi tény azt súgja, hogy hatalmunkban lesz a nap! Ezzel szemben a lusta már a nap kezdetén csatát veszített. Olykor talán bűnnel is.

b) **Gyakorlat:** legcélravezetőbb az akarati beidegződés: amikor eljött az idő, akkor szinte mechanikusan fölkelni vagy kiugrani az ágyból, minimális alkudozásnak se engedni helyet!

De ha idegyöngö vagyok? És ha fáradt vagyok?

Felelet: Akarati álláspontom akkor is ez legyen.

2. olv: Legyen a fölkelés idejében!

a) **Mi az, hogy idejében?**

Felelet: olyankor legyen, hogy jusson idő papi kötelezettségeimet elvégezni, éspedig főleg reggeli kötelezettségeimet. Arról van itt szó, hogy nem lehet az ágyból az oltárhoz szaladni, hanem előbb lelkünket fel kell készíteni. Ehhez idő kell.

b) **Indítók:** természetes megfontolás. (Ilyen megfontolást találhatunk már Aristoteles *Oeconomusában*.)

1. A túlsok alvás ártalmas a testnek és ártalmas a léleknek is. Ernyesztli mind a kettőt. Frisségünket, rugalmasságunkat lefokozza, Lustul az ember, gyöngül az erkölcsiség, főleg a szent tisztaság!

De még ha nem ártana is, akkor sem volna méltó az emberhez. Az alvás ugyanis nem öncél, még csak nem is élvezet elsősorban és lényegesen, hanem szükséges állapot a testi erők helyreállítására. Azért tehát belőle mindig annyit, amennyi éppen szükséges. Se többet, se kevesebbet.

A Szentírás azt mondja: „Nolite diligere somnum.” Valóban az alvást nem szeretni, hanem helyesen használni kell.

Adja Isten, hogy soha se hibázzunk túlsok alvással.

2. Nem túlsok alvás, se későn kelés!

Aristoteles az ő *Oeconomusában* azt mondja: nem illik, hogy a gazda (úr) előbb keljen fel, mint szolgálja, s később menjen aludni; úgy illik, hogy napkelte előtt már fönt legyen a szolga, s ez mind az egészségre, mind a háztartásra nézve igen előnyös.

A későn kelés az általánosabb és józanabb felfogás szerint még kevésbé emberhez méltó, mint a hosszú alvás. Kétségtelen, hogy a későn kelő ember nagy tékozló. Ugyanis a napnak legdrágább idejét veszíti el vele. Erre a sajátos értékre vonatkoznak a legkülönbözőbb közmondások, mint: *Aurora est amica Musae*. A reggeli órák arany van a szájában. Ki korán kel, aranyat lel. *Eccl. 39. fejt. 6. vers.* — Hogy miért ily értékes ez az idő,

annak magyarázata az, hogy friss a test és a lélek. S ugyanakkor mentes mindenféle elszórákoztató, lefoglaló képzettől. (Mécs reggel 4 órakor írja verseit, Jókai is reggel írta műveit . . .)

A reggeli időt, hajnali időt Isten számára használjuk. Ekkor beszél a léleknek Isten. Ez a legdrágább idő. A község feje leghamarább keljen: lelki és lelkipásztori szempontból óriási haszna van ennek.

250. FELKELES II.

c) **Természetfeletti megfontolás.**

Ez a megfontolás a következőket fűzi az előbbiekhöz:

1) A kegyelmi életben örök kincsek forrása lehet egy-egy perc is. Valamiképpen pedig ezek a napnak legértékesebb percei. Könnyelműen elhenyélni nagy veszteség, de nagy felelősség is.

2) A reggeli idő különösen jelentős a pap életében:

aa) Isten üdvözlése miatt. A pap ugyanis a küzdő Egyház legelső imádóságos pacsirtája, **az egész teremtett világ első Isten-dalosa**, az Istenhez emelkedés szószólója. Megértjük ebből a zsolozsmában a Matutinumot és Laudest . . . Értjük azt is, hogy miért hangzik el a panasz már a XII. sz.-ban: Prius cantant passeres, quam sacerdoties.

De viszont: értse meg ebből a pap is, hogy neki a virradó természettel egy időben és együtt kell lelkét Istenhez emelni. A virradat különben is a maga csendjével, az éjjeli pihenésért hálás hangulatával és ébredő munkakedvével leginkább alkalmas arra, hogy a pap lelkét segítse Istennel eltelni a nap elindításakor.

Jelentős a reggeli idő a pap életében:

bb) **Saját lelki élete miatt.**

A kegyelem mannája reggel hull különösképpen. Aki elaludta ezt az időt, vagy lustálkodott, az talán koplalhat majd . . .

A lelki életet általában nem lehet rendben tartani, és idővel fenntartani sem, ha reggel nem jut időnk kellő lélekművelésre. Napközben idő is alig van rá. De még ha volna is, azt sem lehet olyan jól felhasználni.

A lelki életben is sajátos lendületet és többnyire az egész napra szóló győzelmet jelent a reggeli siker.

cc) Fontos végül a papnak reggeli ideje a **jó hívek miatt**. Jó, ha nem botránkoztatjuk meg őket a lajhárság látszatával, aztán meg a kapkodó munkával, mely már a sekrestyei öltözködésnél kezdődik. (Abszolút nyugodt stílust kialakítani! A gyöngye idegzetű embernek legtöbb oka van hamar fölkelni. A reggeli kapkodás nagy fáradtság forrása, majd meg álmoszemű megjelenéssel és türelmetlen hangulattal oly könnyen ráförmödünk a hívekre.)

Ha idejében kelünk, akkor jó példát adunk, igazán méltóan képviseljük

Isten nevét az oltárnál, a gyóntatószékben és a híveknek tapintatos kezelésében.

d) Gyakorlati végrehajtás

A testet okos, de kemény kezeléssel edzetten és frissen tartani, hogy ne szoruljon túl sok pihenésre, főleg reggel.

Idejében feküdni! Roppant nehéz dolog ezt állandóan végrehajtani, de alapvető elve a rendezett papi életnek.

Beszéljük meg a praxist, főleg amikor már nehezzé válik.

3. elv. A fölkelés legyen Krisztus papjához egészen méltó!

a) Indítékok külön nem kellene ehhez, ha tisztában vagyok papi hivatással. Ha ugyanis tudom, hogy egész napomnak méltónak kell lennie Krisztushoz, akkor azt is tudom, hogy a napot éppen reggel kell mindjárt a felkeléskor ilyen jellegűvé avatni. S ez az avatás kihat az egész napra.

b) Szempontok, amelyekre még figyelemmel leszek:

Vállalom egész életemben ezt az érdekes és talán nem csekély keresztet, ti. az előbbi három elv szerint való felkelést — éspedig vállalom nagy lélekkel, alkudozás, visszavonás nélkül. Vállalom Jézus szeretetéért, hivatásom szeretetéből, lelkem szeretetéből, és a hívek szeretetéből.

Ezt az első keresztet akarom mindennap kítűzni a napi élet ormára! Ez lesz a legszebb, legméltóbb, leggyümölcsözőbb kezdet.

c) Gondoljam meg, milyen részleteiben a Jézushoz egészen méltó fölkelés. Körülbelül ilyen:

Ébredéskor lelkemet azonnal **f e l e m e l e m I s t e n h e z**, talán egy szóval, talán egy fohással. Aztán keresztet vetek magamra és mondom is: In nomine Patris . . . Jó továbbá, hogy mindjárt itt kapcsolódom nagy kegyelmi pártfogóim: Szűz Mária, Szent József, védőszentjeim, választott pártfogóm s őrzőangyalom segítségébe.

Igen jelentős egy rövid és elszánt felajánlásnak a végzése. Pl.: Uram, Királyom, fogadj el engem. Kész vagyok mindenre, amit akarsz tőlem e napon. Adj erőt, hogy mindezt megtehessem.

További teendők:

Figyelmemet rávetem az **e l m é l k e d é s a n y a g á r a**. (Fontos tehát, hogy annak az elmélkedési anyagnak legalább lényeges vagy alapgondolata hamar eszembe jusson.) Nem szükséges hosszan gondolkodni az elmélkedés anyagáról, majd csináljuk ezt az elmélkedés alatt. Ez a rá gondolás azonban igen fontos azért, hogy lelkünket hangoljuk az elmélkedés irányában és arra is, hogy emlékezetemben minél kevesebb hely jusson más, talán oda nem való képzeteknek.

Partikuláramat igen röviden emlékezetembe idézem. Ezután a reggeli imáig terjedő időben főleg arra vigyázok, hogy figyelmemet szíjjel ne szórjam, vagyis amennyire csak lehet összeszedett maradjak.

Ha tetszik, hozzászoktathatom magam rövid imákhoz, melyek mosdásnál

és öltözésnél megfelelnek. (Amplius lava . . . Uram, emelj fel arra a rangra, melyet Te gondoltál el rólam.)

251. REGGELI IMA

Könyörögjek többször elmélkedés folyamán, hogy egész életemen át jól végezhessem Isten kegyelmével ezt a nagyfontosságú dolgot.

I. Kell a reggeli ima!

Kell, mert általa történik a természetfeletti veteményezés intenzív megindítása, ha valóban olyan, amilyennek lennie kell. Épp azért minden körülmények között végezzem el. Ha valaki a reggeli ima után elmélkedik, akkor is végezze el a különálló reggeli imát.

II. Milyen legyen a reggeli ima.

a) Legyen akaratmunka! Tehát nem okoskodás, elképzelés, a nap eseményeire való szétterülés, érzelmes ellágyulás.

b) Legyen olyan, amely legjobban bekapcsol életforrásomba, az Istenbe. Legjobban bekapcsol, vagyis:

aa) **Legelszántabban**: pl. így: Érted élek, Uram. Csak Te kellesz nekem. Feléd török állandóan. Mindent meg akarok tenni Neked és Érted e napon, kifogás nélkül és maradék nélkül.

bb) **Legmelegebben**: Szeretlek Téged Istenem, hálás vagyok, hűséges vagyok és leszek mindig!

cc) **Legátfogóbban**: Egész napi munkámat, minden viszontagságomat akaratod szerint fogom össze, akaratod szerint hatok ki mindenre, akaratod szerint fogadok be mindent (a kellemetlent is, a nehezet is).

c) **A fogalmazást** illetőleg lehet rögtönzött, de amiket előbb mondtunk, ezek kb. legyenek bekapcsolva.

Lehet rögzített, melyet vagy magam készítettem, vagy máshonnan vettem. Lehet ugyanaz a reggeli ima állandóan és lehet változó.

d) **Idjét** illetőleg legyen rövid. Kb. 5 perc.

e) **A reggeli ima történéjk** lehetőleg a **tabernákulum előtt**.

NB. Az így értelmezett reggeli imához hozzátartozhatnak esetleg más imaszövegek, melyek talán kötelezők is. Fontos a napi beirányzás elvégzése, vagyis az egész napnak bizonyos szent célra való felajánlása.

252. ELMÉLKEDÉS

Uram, taníts meg minket az elmélkedő imára és adj bő kegyelmet, hogy egész életünkben jól végezzük az elmélkedést.

1. Indítókok:

a) **Végzéséhez általában:** Kötelességként van megjelölve már az egyházi törvénykönyvben is a 125. C. 2. p. és 1367. 1. pontjában. Azután szükséges a tökéletesség eléréséhez; az elmélkedés adja ugyanis a tökéletesség nagy munkájához a kellő világos gondolkodást, elveket. Továbbá ez a legmegfelelőbb bevezető napi munkánk jó végzéséhez. Nagy fontosságát a papi lelkület alakítására bizonyítja kiváló emberek tanúbizonysága. Bizonyítja a tapasztalat is másokon és magunkon. Másokon, ti. nagyon meglátszik egy papon, ha elmélkedik és igen elüt attól, aki nem elmélkedik. Magunkon: más az, ha elmélkedem és más, ha nem elmélkedem.

b) **Tökéletes végzéséhez** ezek az indítóokok szolgálhatnak:

Ha már végezzük, akkor talán mégis csak jól, tökéletesen végezzük.

Saját tapasztalatunkból is ismerjük már, vagy meg fogjuk ismerni a nagy különbséget a „csak elmélkedés” és a „jó elmélkedés” között.

Jó arra is gondolnunk, hogy a napi félórának beállítására az elmélkedés szigorú, komoly végzésére felelősséget jelent Isten és az Egyház előtt is. Bizony ezekről a félórákról nem lesz könnyű egykor az elszámolás, ha nem használjuk ki jól.

Istenem, segíts, adj kegyelmet, hogy e sok és fontos félóráról boldogan tudjak majd Előtted beszámolni.

Ellenvetés: nincs időm elmélkedésre.

Felelet: Bizonyára nem is nagyon akarsz, hogy legyen. Ha akarnád, biztosan ki tudnál szorítani — ha félórát nem, hát legalább negyedórát.

Jó tanács: „Én adok egy biztos félórát”: Kelj fel reggel egy félórával hamarabb.

2. Az elmélkedés célja.

a) Elsősorban és lényegesen **lélektani**. Értelmi, érzelmi és akarati világunkat ismerjük ki benne, rendezzük és állítjuk hivatásunknak egészen megfelelő eszményre, tervszerű munkába. Tehát az elmélkedésnek **fő célja**:

A szent pap és apostol tiszta, világos, részletekbe is menő fogalmának és ilyen élethez szükséges mindennapi elszántságnak megteremtése.

Ezzel a mondott lélektani céllal kapcsolatosan az elmélkedésnek fontos iránya még: a tiszta, kiforrott katolikus világnézet és annak mélyen lelkünkbe itatása — de lehetőleg gyakorlati vonatkozásaiban.

b) Az elmélkedésnek másodlagos célja a **kegyelmszerzés**, és az mindig, minden esetben elérhető, ha becsületesen töltöm, vagyis tiszta szándékkal elmélkedem át azt a félórát.

Ha beteg vagyok, vagy nagyon fáradt, hogy gondolkodni nem tudok, ha hirtelen megpróbáltatás ér és lelkemet alig tudom összetartani, akkor is lehetséges, hogy tiszta szándékkal Istennek ajánlom magam arra a félórára, ismert imákat végzek és közben meg-megpróbálok elmélkedni, esetleg fohászokat mondok, vagy lélekben végigkoldulom az én égi pártfogóimat, különösen a Boldogságos Szűzet és Szent Józsefet; s az erős elszórákozási

hajlammal szemben újból és újból küzdök.

Tehát ezt a másodlagos célt minden körülmények között el lehet és el kell érnem s vigaszomra legyen mondva: Ha türelmes elmélkedésben csak azt a másodlagos célt tudom is elérni, ez olykor több kegyelmet jelenthet nekem, mintha az első célt könnyedén elértem volna.

253. AZ ELMÉLKEDÉS MINDENNAPI ANYAGA

a) **Problémák** a papi életben:

1° Nem találok megfelelő elmélkedési könyvet. Egyik sem ízlik. (Ez érzelmi dolog. Nem emberhez méltó beállítottság: ha ízlik, eszem, ha nem ízlik, nem eszem. Az legyen a fontos, hogy az eszem mit mond!)

Akkor szorítsd rá magadat a **Szentíráásra**, és ezt elmélkedd jegyzeteivel! Sőt helyesen teszed, ha akármilyen rendes elmélkedési könyvhöz hozzákötöd magad és komolyan elvégzed kötelességedet, az elmélkedés munkáját, — majd meglátod, előbb-utóbb jelentkezik a kegyelmi hatás. A hiba nem a könyvekben van ilyenkor, hanem tebenned. Ti. a te szárazságodban. Ha aztán kitartasz alázattal és odaadó lélekkel, Isten maga ad egészen megfelelő anyagot is. (Lényeg az elvégzés, ha száraz is.)

2° Akármilyen elmélkedési anyagot nem lehet beállítani a napi munkára, arra pedig **n i n c s i d ő n k**, hogy gondosan kikeressünk megfelelő anyagot.

Felelet: Ha komolyan elmélkedel, hamar fogsz mézet találni, talán kevés virágban is, mint a szorgos méh. Különben lehet, hogy egy száraz és küzdelmes elmélkedés több kegyelmi mézet terem, mint akárhány vigaszos elmélkedés.

b) **Teendők:**

aa) Alkoss és hordozz magadban **v i l á g o s f o g a l m a t** az elmélkedési anyagról.

Az elmélkedési anyagnak van egy igazán nyers része, a betűk és a tartalom, melyet azokból könnyen felfog az emberi szellem, minden kegyelmi segítség nélkül.

És van az elmélkedési anyagnak egy formális része: a szövegbe rejtett igazi tőke, fénytőke. (Hiszen a világon a legcsekélyebb dolog is általunk teljesen soha föl nem fogható igazságtőke.)

Ebből a fénytőkéből annyit emelsz ki, amennyire

1° **Disponálva vagy**, más szóval, amennyire tiszta, rendezett, zajtalan lélek vagy: érzékeny, fogékony és készséges vagy az igazságok iránt, mint egy felvevőlencse. Hiszen eredetileg ilyen volna a mi igazságot felfogó lelkünk. Amennyire éhezted és szomjúhozod az igazságot, amennyit imádkozol érte és amennyire feldolgozod, elraktározod, megbecsülöd és éled az igazságot. Ha

nem éled az igazságot és mégis elmélkedel, szinte úgy vagy, mint a koldus, aki kér és kap, és aztán eldobálja. Milyen komédia és talán képmutatás, esetleg bárgyúság az ilyen cselekedet.

2° **Amennyire a Szentlélek dolgozik benned**, megvilágosító kegyelmeivel, fényugaraival, melyek érintik az értelmeket s egyben rávilágítanak a holt betűkre, vagy hangokra, esetleg tárgyakra, eseményekre.

Tehát ha az elmélkedési anyagból igazán értékeket akarsz kiemelni, akkor lelked helyes diszpozíciójára és a Szentlélek működésére van szükséged. És éppen ezért biztosítani kell mindkettőt.

Válaszd mindig azt az anyagot, mely biztosan Isten akarata.

Ha pedig két vagy több anyag is az Isten akaratának látszik, akkor válaszd azt, ami az elmélkedési főcélnek leginkább megfelel; vagy ami aktuális nehézségedet leginkább megoldja. Különösen becsüld nagyra a Szentírást és liturgiát, ill. az ezekről szóló elmélkedéseket, vagy fejtegetéseket, a katekizmust és a szentek életrajzát.

„Egyébiránt testvérek, ami csak igaz, ami csak tisztességes, ami csak igazságos, ami csak szent, ami csak szeretetreméltó, ami csak dícséretes, érénys, magasztos, arra irányuljanak gondolataitok.” (Fil 4, 8)

254. AZ ELMÉLKEDÉS HELYES VÉGZÉSE I.

a) Az **általános módszereket** lásd az Aszkétikában. Használjam azt a módszert, amelyik legjobban megfelel. Legfontosabb az igazi elmélkedésben az értelmi munka és az akarati munka. Ezzel nyílunk ki részünkről Isten kegyelme felé.

Az értelmi munka: értsem meg jól a szóban forgó igazságot! Vonatkoz-tassam magamra gyakorlatiasan, vagyis úgy, hogy az igazság képes legyen megnyerni érzelmeim rokonszenvét és akaratomnak készségét.

Az akarati munka abban áll, hogy megragadom, birtokba veszem és való-sítom az igazságot a gyakorlatban.

b) Gyakorlati tanácsok:

aa) Az elmélkedési munkának könnyed és világos keresztmetszete: légy az elmélkedési anyagon mézet szedő méh! Vagy más hasonlat szerint: légy az elmélkedési anyagon, talajon életnedvet szívó és gyümölcsöt érlelő fa!

Jelezni akarjuk ezzel:

1. A szeretetet, — szeresd az elmélkedést, mint a méh a virágot, mint a fa a jó talajt. A szeretetből fakad aztán szíves könnyörgés elmélkedő lélekért; a szeretetből a könnyedség az elmélkedésben és a türelem a nehézség idején. (Olykor a méz is lassan készül, olykor a gyümölcs is lassan érik.)

Abszolút meggyőződéses, átéléses ember jön ki a jó elmélkedésből. „Non est qui recogitet in Corde.”

2. A szorgalmat az elmélkedés körül! Szorgalmat az ún. additíók megtartásában, vagyis a rá gondolásban, este és reggel, Isten jelenlétének megfontolásában és a jelenlévő Isten iránt való mélységes tiszteletadásban, bevezető ima végzésében és a praeludiumok — legalább is a kegyelemkérő praeludiumok végzésében. Szorgalmat magában az elmélkedés munkájában! A lélek szorgalmát, vagyis komoly lelki tevékenységet, fegyelmet, ha lehet, talán még kis vezeklést is itt-ott az elmélkedés alatt. (Az elmélkedés létezésének, rendezettségének, eredményének főszekőze a külső testi rendezettség. Ezen apróságokból tevődik össze az egész.)

3. Jelezni akarjuk az elmélkedési munkának egyenes célratorését! Tehát sohasem céltalan lelki tevékenységet folytatni: színes fantázia-munkát, délibáb-kergetést, érzelmek hullámain való ringatózást, üres, vagy csak okoskodó észmunkát, vak akarati vagdalózást.

4. Jelezni akarjuk végül a cél elérését.

Természetesen nem egy elmélkedésben fogjuk elérni az egész papi célt. De minden elmélkedésben el kell érnünk azt, hogy az illető nap munkáira jól felkészülünk és hogy valamit állandóan haladunk a nagy cél felé. Egy évi elmélkedés által pedig legalább nagyon észrevehetően kell közelednünk a végcél felé, vagyis az egész értékű papiség felé. Különben baj van az elmélkedés körül.

Könnyítés az elmélkedési munkában.

(Ez a könnyítés jelentheti az elmélkedés tökéletesítését is.)

1° A könnyítés egyik módja a **közvetlen, lelki kapcsolatot** Istennel, Jézus Krisztussal, a Boldogságos Szűzzel, az Órangyalokkal, a szentekkel.

E lelki kapcsolatoknak, ha csak lehetséges, mindig legyen vonatkozása az elmélkedési anyaghoz.

E lelki érintkezés mikéntje pedig: legyen olyan, mint hűséges szolgáló, alattvaló Urához. (A vallás velejéhez tartozik a gyermekdedség, Isten teremtménye, Isten fogadott fiúsága.)

Legyen olyan, mint kedves, okos, jó gyermeké, még kedvesebb, okosabb, jobb Anyjához, Atyjához. (Amint az előbbi lehetőség következik a teremtmény fogalmából, úgy ez a lehetőség következik az Istengyermekegéből.)

Legyen olyan, mint az igazi, értékes, jó barátoké. Erre maga Jézus jogosít fel bennünket, mikor mondja: „Non dicam vos servos, sed amicos”, vagy: „Nagyobb szeretete senkinek sincs, mint aki életét adja barátaiért.” Már pedig Ő életét adta értünk.

Az Istennel, vagy Jézus Krisztussal való bensőséges érintkezésnek lehetnek és vannak olyan magaslatai, melyeknek csak halovány hasonlata a szerelem. Az a kegyelem, mely ilyen viszonyt alakít ki a lélekben, már rendkívüli. Itt csak annyit jegyezzünk meg, hogy ha valahol, hát akkor a természetfeletti szeretetben ne legyünk soha érzékiesek. (Jegyezzük meg azt is, hogy a természetfeletti szeretetről ne beszéljünk sexualis fogalmakkal a hívek előtt.)

A lelki érintkezésnek legjellemzőbb vonása legyen mindig: az alázatos,

mélységesen tiszteletteljes, odaadó, minden áldozatra kész szeretet. Természetesen ez a szeretet lehet nagyon gyöngéd is, nagyon meleg is.

2° Az elmélkedés megkönnyítésének második módja: az elmélkedés valamely **közös nevezőre való hozása**, olyan közös nevezőre, amely lelki életemre nézve fontos.

Ilyen közös nevezők lehetnek: napi nehézségeim megoldása, teljes kifejlődésem ügye, a bűn kerülése, a szenvedélyek legyőzése, főérényeim erősítése, a szeretet kidolgozása, önzetlen apostolkodás.

Ilyen nevező mellett azután huzamosabb megfontolással, vagy fohász-kodással is kifarthatok. Pl. a bűnnel kapcsolatban: Uram, inkább meghalok, de bűnt soha! Malo mori, quam foedari. Uram, ne engedd, hogy valaha megbántsalak! Uram, bocsásd meg bűneimet! Ne haragudjál! Jézus-gyilkos bűn, utállak, gyűlöllek.

Egy másik példa a teljes kifejlődésre vonatkozólag: Megfogtam az eke szarvát, — többé nem kacsintgatok vissza! Királyom, Vezérem, én egész munkát akarok! Nem magamért, hanem a Te dicsőségedért és a lelkekért. Százszoros termést akarok, s ezért, ha Neked úgy tetszik, szívesen a földbe hullok és belé rothadok, mint a gabonaszem, ahogy Te mondtad. Utálok minden kiskaliberűséget, félmunkát, nyögést, siránkozást. A nagy élet hívonz. Lefoglal. Akarom, hogy enyém legyen. Őszinte akarattal! Esküszöm rá — Szívedre tett kézzel!

Tehát egyrészt munkám könnyítése, másrészt a főcélnak sikeresebb elérése érdekében a jelzett módokon **tapossam ki az én elmélkedési utaimat**. A Szentlélek vezet, mint gyermeket, többé-kevésbé töretlen utakon. Figyelem meg jól, melyik ez az út, melyen Ő vezet és járjam meg ezt gyakran. Lassan-lassan ismerős, kedves és sima út lesz az, az én utam s futni is könnyű lesz rajta. Végén mindig az én eszményem vár. S ha aztán egy-egy elmélkedésben hamar eljutok Hozzá és félóráig ott ragadok, mondjak azért hálás Te Deumot.

Problémának látszik az, hogy akármilyen elmélkedési anyagból átvágjak az én utamra. Nem igazi probléma ez, hiszen minden út Rómába vezet; minden elmélkedésem az én papi eszményemhez kell hogy vezessen és vezet is, ha nem vagyok tuskó, hanem a Szentlélektől kormányozható lélek. Az összekötő csapások pedig, amelyeken az én utamra jutok, kb. ezek: Ennek az igazságnak, melyről elmélkedem, van-e igazi hatása rám, van-e termés bennem. És ha nincs, miért nincsen? Miért nincs lelki egyensúlyom? Miért nincsen nagystílu fejlődésem? E kérdések által könnyen eljutok az én legfőbb lelki kérdéseimhez, amelyekről már igazán illik tudnom gondolkodni.

Az akadályokhoz nagyon könnyen kapcsolódik a segítség kérdése. Ki és mi segíthetne rajtam könnyen? Hol van az én reménységem? Ha ezekre és hasonló kérdésekre jól felelek, a felelettel máris az én taposott utamon vagyok.

255. A HELYES ELMÉLKEDÉS II.

c) Ismertető jegyei vagy jelenségei.

Legbiztosabb hatások: ha szaporodik a méz, vagyis a kegyelem, a lelki egyensúly, a béke. Ha érnek a gyümölcsök, vagyis az igazi erények, főleg az áldozatos önelgyőzés és a felebaráti szeretet, az alázat, a Jézus-szeretet, a kötelességtudás, a tisztalelkűség, a türelem, a szerénység stb. Ha napjaink sikerülnek — mert az elmélkedés egész napra kiható indítást ad. Ha magamra döbbenek, mert az elmélkedés fejbe vág, megszegyenít, kijózanít. Ha nagy és üdvös világosság árad el lelkemben.

Ha ilyen gyümölcsöket tapasztalhatok elmélkedéseimben, adják hálát értük Istennek és ne aggódjam, hogy rosszul elmélkedem.

Viszont a helytelen elmélkedésnek legbiztosabb jelei szintén e hatások: ha nem szaporodik a méz, ha nem érnek a gyümölcsök, ha napjaim nem sikerülnek, stb. — akkor valóban aggódhatom elmélkedéseim helyessége felől és csak vizsgáljam meg szaporán, hogy hol van a baj. Mert biztosan baj van.

d) A helyes elmélkedés szabályai

Nem igazi akadály, hanem természetes nehézség az a munka és erőlködés, amelyet a jó elmélkedésre kell fordítani.

Igazi akadályok azonban:

aa) Az elszórakozásra való erős hajlam, mely származhatik erős képzelettől, felületes természetből, fáradtságból, az események és körülmények zaklatásából.

Ennek az akadálynak legyőzése: legyünk résen, amennyire tudunk, zabolázzuk kicsit testünket. (Összeszedetten térdeljünk.) Ha észrevesszük az elszórakozást, térjünk vissza azonnal a tárgyra és kérjünk bocsánatot Jézustól. A küzdelem tempója, lendülete nagyon különböző lehet, csak ne legyen túlzott, mint néha nagyon kolerikus embereknél; és ne legyen soha dühös, mérges, vagy türelmetlen. Viseljük türelmesen ezt a keresztet is.

bb) Lelki t o m p u l t s á g, b é n u l t s á g az elmélkedési munkával szemben. Ennek forrásai lehetnek: Esetleg kevésbé élénk szellemi képesség, fáradtság, különösen az idegkimerültség, lustaság és érdektelenség. Ez utóbbi igen könnyen fellép, amikor tele van a lélek evilági érdeklődésekkel.

Legyőzése történjék o k o s és e g y s z e r ű módszerrel. Világosan kell látnom a lényegét, amelyet feltétlenül meg kell tennem és a lényeg megtevésében ki kell tartanom minden áron. A kitérés előbb-utóbb megváltoztatja lelkem tompaságát.

cc) B e t e g s é g és s z e n v e d é s Idején. Ilyen esetben tegyem azt, amire becsületes jóakarattal képes vagyok. Annyira mindig képes leszek — ha csak el nem vesztém —, amennyit Jézus tett az Olajfák hegyén, ti. küsz-

ködvé belenyugodott Atyja akaratába.

Osszefoglalva: Az akadályok között legfontosabb magatartás az, amely után elmondhatom, hogy megtettem, amit tehettem.

e) Különben az elmélkedő bölcsesség nyitja az **éberség és alázat**.

Eberség: Példab. 8, 17: „Kik virradatkor keresnek, meg is találják. — Qui mane vigilans ad me, invenient me” — mondja az Örök Bölcsesség.

Alázat: Példab. 9, 4. „Si quis est parvulus, veniat ad me.”

NB. Valamit a **lélek szerinti parvulus elmélkedésről** is.

1. megjegyzés: Az egyszerű, együgyű, gyermekded lelkület elmélkedése szintolyan, mint a lelkülete. Jellemzik: a nagyon egyszerű, világos észjárás, a legegyszerűbb kérdésekkel és feleletekkel való gondolkodás. (Mi az? miről van szó? Rám vonatkoztatva: mennyi van belőlem az igazságból; miért? Az értelem legmélyebb funkciója a causalis okoskodás. Miért vagyok itt? Miért kell kifejlődnöm? Miért kell ilyen eszközökkel kifejlődnöm?)

Fontos jellemzője a gyermekded lelkületnek a **p á r b e s z é d** másokkal és önmagával is.

Bárcsak tudnánk ezt a két nagyon fontos vonást gyakran alkalmazni — szinte mindig — elmélkedéseinkben.

Óriási kincs a gyermekded lelkület!

2. megjegyzés: Tartsuk nagyon fontos elv gyanánt az ilyen gyermekded elmélkedésekben, hogy lehetséges a legmagasabb fokú gyermekdedesség is, amely szintiszta érték és díszévé válik a legműveltebb embernek is. (Kis Teréz gyermekdedessége művelt dolog. Suso Henrik is gyermekded volt. Ez a legmélyebb emberi dolog, hiszen Isten gyermekei vagyunk. A kegyelem nagyszerű talaja ez a gondolkodásmód.)

a) Csak legyen gondunk arra, hogy bontakozó gyermekdedességünk legyen Istenhez és a szent dolgokhoz egészen méltó. (Ott nem lehet tacskozó módra komázni.) Tudnunk kell azt mindig, hogy Isten a mi teremtetőnk, fenntartónk, Megváltónk és Örök Bíránk.

b) Legyen aztán a mi gyermekdedességünk egészen **christocentrikus**, vagyis gyermekded viszonyunk célja is Krisztus legyen, nem pedig a mi szórakozásunk.

c) **Aktív**, vagyis nem quietista szórakozás, hanem halálos komolyba vevése a mi papi célunknak és munkánknak.

256. AZ ELMÉLKEDÉS GYAKORLATI VONATKOZTATÁSA

a) **Szükséges**, mert az elmélkedés célja a valóságos, állandó, pergő, igazi papi élet. S minthogy ez a cél, azért a gyakorlati vonatkoztatás oly mértékben szükséges, amilyen mértékben a cél valósítása követeli. Lehetnek azonban olyan elmélkedéseink, melyekben a külön vonatkoztatás elmaradhat. Ilyenek főleg azok, amelyeknél valamely nagy igazságot, vagy élményt akarunk lelkünkbe mélyíteni. Pl. Jézus Szentséges Szíve szeretetét, karácsony

örömét . . . stb.

b) Milyen legyen a gyakorlati vonatkoztatás?

Legyen:

aa) **Logikus!** Vagyis legyen az átgondolt igazságból való leszűrés, valóban következtetés és annak az igazságnak mintegy utolsó pontja. Ennél az utolsó pontnál meg nem ijedni. Nagy probléma ez! — Uram, segíts, hogy ne borzadjak meg, ne torpanjak meg, amikor logikusan olyan teendőhöz jutok elmélkedésemben, amelytől természetem visszaretten. Sajnos, sok esetben olyan vagyok, mint a strucc, amikor sejtem a nehéz igazságot: már előbb süket és vak vagyok. Legyek sasfiók; merjek a nappal is szembenézni! Főleg pedig merjek látni! Merjek egészen látni és merjek magamon és magamban mindent látni.

b) **Reális!** Vagyis az életnek való. Az elmélkedésben ugyanis nem felhőkön járok, sem a holdba nem akarok jutni, sem a világ végére, hanem **önmagamat akarom mindenáron értékes emberré tenni és alkalmassá az Isten és az emberek nagy ügyeinek szolgálatára.** (Kereskedőknél és gazdasági embereknél a megfontolás reális, hogy gyakorlatilag mit fogjanak meg a jelenben. A jelen emberei vagyunk.) A realitás azt jelenti, hogy elmélkedéssel közelébe jutok az élet, az én életem csupasz és érdes valóságának, s ennek a valóságnak minden fontos kérdésére feleletet adok és kezelésbe veszem ezt a valóságot.

A reális elmélkedés tehát igazán az én életemnek és egyéniségemnek való.

Elmélkedéseim vonatkoztatásában mindig világosabban meg kell találnom önmagamat, részelmre bontva, leleplezve, minden zeg-zugomat felfedezve és kikutatva, minden sebemet feltárva, minden problémámmal szembenézve s aztán gyógyítanom, nemesítenem kell magamat és megfelelnem nagy kérdéseimre.

Ez a realitás azonban sohasem jelent nyugtalan, türelmetlen, vagy elkeseredett követelőzést önmagammal szemben.

cc) **Célratörő!** A célt állandóan tartanom kell és feléje haladnom, egyenesen, pontosan könyörtelenül. Sajnos a pontos célratörés igen sokszor hiányzik életünkben. Hogy valóban hiányzik, annak legkiáltóbb bizonyítékai az ilyen tények: önző voltam egy év előtt — épp oly önző vagyok most is! Szeretetlen voltam egy év előtt — épp oly szeretetlen vagyok most is! Kevély és hiú voltam egy év előtt — épp oly kevély és hiú vagyok most is! Teli szájú és fecsegő voltam egy év előtt — épp oly teliszájú és fecsegő vagyok most is!

A szentek különbsége tőlünk nem az, hogy más eszük volt, mint nekünk, más akaratuk volt, vagy hogy nehézségük nem volt, vagy hogy nem félték semmitől, hanem az, hogy éberséggel és lendülettel indítottak és tartottak ki. (Mindig megtenni Isten akaratát — ez a fontos. Az nem

számít, hogy mi lesz az eredmény. Tudom, hogy nekem mindent meg kell tenni.)

Hogy a különbséget a szentek között és mi közöttünk készséggel és elszánt munkával, Isten kegyelmének erejében valamiképpen áthidalhatjuk, az bizonyos. Csak ne engedjük sohasem elsorvadni bizalmunkat és bátorságunkat. Lélektani jelenség: A bátrakat a szerencse segíti. Megy a dolog . . . Autoszugesztíó nagyon értékes dolog. Képes vagyok valamire! Ilyen egyéniségek kormányozzák a világot. (Merész világkormányzók lélektana mögött ott van az autoszugesztíó.)

NB. A gyakorlati vonatkoztatás közvetlen teendői

aa) Ha vannak bűneim, ha vannak szenvedélyeim, ha vannak jellemgyöngémim, ha vannak hibáim, melyek nem férnek össze a papi lélekkel, ha vannak gátlásaim a fejlődésben (félelem, aggodás, nyugtalanság, nyomasztó érzelmek, lustálkodás, gyávaság . . . stb.), akkor ezek megoldandók, elintézendők: itt ássak, csákányozzak, fúrjak, faragjak, imádkozzam és jöjjenek tisztába a legközelebbi teendőkkkel és tegyem őket! Ha tudok, készítsék rövid terveket, vázlatokat és azok szerint végezzék tervszerű munkát.

bb) Ha pedig az előbbi fogatkozásaim nem igen vannak, vagy legalább is a küzdelem ellenük egészen rendezett, akkor elégítsen ki és vigasztaljon: nagy célomnak, indítóokaimnak és eszközeinek mindig mélyebb ismerete és átölelő szeretete, az objektív Jézus-eszménynek mindig mélyebb ismerete, ezt átölelő szeretete; továbbá a megoldozás alatt lévő problémáim újragondolása és ellenőrzése.

Az úgynevezett feltételek pedig legyenek: világosak, röviden fogalmazottak, egészen foghatók és nekem valók, lendületesek; legyenek aztán jól megindokolva (ne hosszan), alázatosak, kegyelemre támaszkodók!

Az ilyen feltételek alakjuk szerint lehetnek párbeszédnek Istennel, Jézussal, esetleg önmagammal. Történhetnek kemény, parancsoló módban (mint őrmesteri vezénylet) és történhetnek egyszerű kijelentésekben.

257. AZ ELMÉLKEDÉS KIEGÉSZÍTŐ MUNKÁI

A) Az úgynevezett visszapillantás (reflexió)

a) **T e r m é s z e t e** (mi az?) Két főrészből áll:

aa) Az elmélkedési munka felülbírálása (examen).

Röviden tekintsem át elvégzett munkámat! Kezdve a bevezető imától egész az elmélkedés végéig. És bíráljam meg. F ő k é r d é s e m : megtettem-e, amit megtehettem? És jól csináltam-e?

Ha igennel felelhetek, akkor adjak hálát Istennek. Ha nemmel kell felelnem, akkor indítsak bánatot, alázódjam meg és ígérek javulást. Kutatnom kell az okokat is, melyek miatt nem sikerült az elmélkedés. Lehet, hogy hanyag, lusta voltam; lehet, hogy testi-lelki dispositióm volt alkalmatlan;

lehet az is (s ez igen gyakori eset), hogy nem használom fel az előző elmélkedésben kapott kegyelmeket. S emiatt megfogyatkoznak az elmélkedési bővebb kegyelmek. Ez érthető is. Ha egy koldus alamizsnát kap és hamarosan el is dobja azt, ha ismételtlen így tesz, vajon ki fog neki szívesen adni? és ki fog neki ésszerűen adni?

Okulok is mindenképpen, akár sikerült az elmélkedés, akár nem.

Ha a reflexiónak ezt a részét jól végzem, akkor föltétlen rájövök arra, hogy miképpen kell nekem sikeresen elmélkednem. Így tanulok igazán reálisan elmélkedni.

bb) Összegezés (recapitulatio)

Módja: Rövid szemlét tartok az átéltemmelkedett anyag fölött, de főleg a feltétel fölött. Aztán még egyszer beleöntöm lelkemet ezekbe a feltételekbe és végül magammal együtt felajánlom őket Istennek.

Ezen összegezés értéke: Az elmélkedési munka igazi gyümölcse sokszor itt érik be a reflexióban. Továbbá az ilyen rövidre szabott áttekintésnél élesebb meglátást is kapok többnyire. Épp azért ne csodálkozzunk, ha olykor a reflexióban többet látunk, mint magában az elmélkedésben.

b) A reflexió szükségessége

Ha már hónapok óta, sőt évek óta elmélkedem, és nincs igazi eredményem, sőt talán még elmélkedni sem tudok, annak oka jórészt a reflexió hiánya, vagy fogyatékos volta.

Az elmélkedni-tudás Isten nagy adománya ugyan, de egyben igen finom, magas művészet is, mert saját tapasztalataink, próbálkozásaink, vergődéseink, s különösen pontos ellenőrzésünk által sajátítjuk el.

Ha a reflexiót elhanyagolom, ne csodálkozzam, hogy az elmélkedés művészete is nagyon késik nálam.

c) A reflexió ideje

aa) Meddig tartson? Kb. 4-5 percig.

bb) Mikor legyen? Ha lehetséges, azonnal elmélkedés után. Ha nem lehetséges azonnal az elmélkedés után, akkor végezzem a legközelebbi alkalmas időben.

B) Följegyzés

a) Indítókai:

aa) Általános jelenség nemcsak szenteknél, hanem egyszerűbb, törekvőbb lelkiemberekénél is, hogy mélyebb belátásaikat, fontos elhatározásaikat feljegyzik.

bb) Kívánja a feljegyzést az okosság is. Ugyanis egy-egy lelki megmozdulás nagyon értékes lehet az egész életre. De minthogy élményeink sokfélék, hamarosan teljesen elmosódhatnak, s emlékük is alig marad. Megfogalmazott, tervszerű előirányzások pedig, főleg, ha összetett dolgok, alig tarthatók emlékezetben, pl. egy életjobbítási tervzet, egy Jézus Szívének szóló felajánlási terv.

Tudnunk kell azt is, hogy Isten kegyelmi behatásai egész életünkre alakítási akarnak, nem pedig csak átmeneti hangulatot létesíteni. Egyébként komoly, rendezett és egészséges lelkiélet csakis írásban rendezhető el maradandóan és megnyugtatóan. (Kivételt képezhetnek a rendkívüli kegyelmekkel dolgozó személyek, habár azoknál elsősorban találjuk meg az írást.)

cc) Amint a tapasztalat mutatja, későbbi életünkben is igen nagy benyomást tesznek ránk és fejlődésre ösztönöznek azok az elmélkedési gyümölcsök, melyeket ifjúkorunkban gondosan megéreltünk és leírtunk.

dd) Az élénk érzelmi élmények később nagyon elmaradhatnak. Elmaradhat a föltételekre, elszánásokra ösztönző kegyelem is. Jaj akkor nekünk, ha nincs rendezve minden dolgunk papíron is, ha úgy érezzük magunkat, mint akinek most kellene kezdenie. Az ifjúkori kegyelmies és lelkies följegyzések úgy hatnak ránk érzelmi kiaszottságunk idején, mint a bágyadt emberre a virágos rét.

ee) A hála is számít a lejegyzéseknél. A hála Istennek vett Jótéteményeiért . . . Hiszen minden ilyen kegyelmi élmény Isten adománya. Legyek úgy is hálás értük, hogy megörökítem emléküket. Exegi monumentum . . .

b) Mikor jegyeztek?

Legmegfelelőbb idő természetesen a reflexió ideje, annak utolsó egy-két percében jegyezgetek.

Különben, ha valakinek jegyezni valója megérelődik, legjobb, ha **azonnal papírra veti**, amennyiben helyzete megengedi. (Megszégyenítő e tekintetben sok profán írónak szorgalma. Gondoljunk pl. Eötvös Józsefre, aki munkái közben is azonnal feljegyezte gondolatait. Jókai hány teleírt, telejegyezgetett noteszt hagyott hátra.)

c) Mit jegyeztek?

Csak jelentőset. Nem azért írunk, hogy írjunk, hanem csak ha van mit írnom, jelentőset.

Mi a jelentős?

aa) Ami fejlődésem szempontjából ér valamit akár a jelenben, akár a jövőben.

bb) Ami megbeszélés tárgyát képezheti.

cc) Ami apostoli szempontból értékesíthető. Pl. egy jó vázlat meg látása, vagy valamely igazság kifejtési módja. (Csak legyek azért óvatos az apostoli szempontokkal, mert könnyen túlteng elmélkedésemben, s akkor elmélkedésem nem éri el főcélját, hogy nekem használjon.)

258. SZENTMISE-ÁLDOZAT

Jézusom, add, hogy megértsem legnagyobb művedet! Hogy fölfogjam igazán és így hozzá közeledve, belekapcsolódva és belőle élve, Veled mindig jobban összeforrjak!

I. Mi az a szentmise-áldozat?

1) Krisztus cselekménye.

Tehát az oltáron valami nagy dolog történik. Krisztus dolgozik ott. A pap is tesz valamit. De Krisztus munkája a lényeges.

Lelkem mélyéből vágyom közelebről megismerni ezt a cselekményt.

2) Krisztus legnagyobb és legértékesebb cselekménye.

Ugyanis lényegesen összefügg a kereszthalállal, Krisztus legfontosabb világmegváltó cselekményével. Amint a kereszthalállal halmozódott fel minden megváltó kincs, úgy a szentmiseáldozattal árad ki minden megváltó kincs.

3) Krisztus áldozati cselekménye.

A) Az **ÁLDOZAT**. (A legteljesebb áldozati fogalomról van szó. A pap leglényegesebb ténye: az áldozat bemutatása. Jézusé is ez volt.)

a) Nézzük előbb az áldozatot az emberi nem életében.

Kellékei:

aa) Az áldozati szándék.

bb) Külső végrehajtás.

cc) A szimbolum, a behelyettesítő jelentmény: Isten végtelen értéke és teremtői joga előtt úgy meghajlok és annyira szeretném megtisztelni Őt, hogy legszívesebben önmagamát áldoznám fel Neki. De azt Ő nem akarja, azért más áldozok fel magam helyett, hogy legalább így fejezzem ki Iránta való hódolatomat. S tudom, hogy minél értékesebb a feláldozott lény és minél jobban lelkemhez nőtt és minél teljesebben megsemmisítem azt és minél világosabban helyettesít engem, — annál értékesebb az áldozat.

A legnagyobb Lénynek szóló áldozat ténye és fogalma az átlagkeresztények lelkében elhomályosult épp a szentmiseáldozatnak végtelen egyszerű külseje folytán. A pogány valahogy értette, vagy legalább sejtette, hogy miről van szó pl. a fehér ló feláldozásánál. Nézte és látta, mi megy végbe. Áldoztak mindnyájan a Hadúrnak.

Ha a kereszténynek is ilyenféle élménye lehetne, ő is jobban megértené az áldozat fogalmát és lényegét. (Mikor misére mennek, nem áldozatot bemutatni mennek.)

Imádkozunk a szentmiseáldozat tiszta fogalmáért. És hirdessük a népnek. (A pap a nép nevében mutatja be az áldozatot.) Jézus főpap és áldozat egy személyben, — közvetítője is pap és áldozat legyen, ne csak funkcionárius.

b) Az áldozat Krisztus keresztjén

Krisztus előtt minden áldozat részben szimbolum volt: szimboluma az egyetlen, abszolút végtelen értékű áldozatnak, a keresztáldozatnak. Mindaz a jelentmény, amelyről előbb szóltunk, főséges tökéletességben áll előttünk Krisztus keresztáldozatában. Megvan itt a behelyettesítés is. Krisztus ugyanis az összes ember helyett áldozta fel magát, mint az egész emberi nem feje.

c) Az áldozat az oltáron

Az oltáron ugyancsak Krisztus végtelen értékű áldozata van. De ez már nem abszolút áldozat, hanem relatív, ugyanis lényegesen viszonylik a keresztáldozathoz. Misztikusabb is, mint a keresztáldozat: eléggé elrejtett értelmünk előtt. Valamit mégis értünk belőle.

Itt is megvan: az áldozati szándék, a feláldozás végrehajtása, a hódolati jelentmény és a behelyettesítés az emberek helyett.

Mondhatjuk tehát, hogy Krisztus az oltáráldozatban is megtesz mindent saját emberi akarata részéről, hogy önmagát teljesen feláldozza. Hogy a megsemmisülés nem következik be, az nem az áldozati akaraton múlik.

259. B) AZ ÁLDOZAT LELKE

(Az áldozati lélek hordja és élteti az áldozatot.)

Ez az a legmélyebb lelki ok, amely az áldozatot elindítja és értékét meghatározza. (Kain és Ábel áldozata objektív, nyilvános jellegű áldozat. Egyik kellett Istennek, a másik nem. Ábel emelkedett lelkű, Kain sötétlelkű. Az áldozat értékét a lélek adja, amely bemutatja.)

a) Ez az ok a **véges áldozatokban** lehetett:

1° A félelem (pogányoknál ez a döntő. Az ártó isteneknek áldozni kell, hogy ne bántsanak. Az ördögnek is igénye ez. Még az őszövétségre is jellemző.)

2° Azután a lelkiismeret követelő szava; továbbá az elnyerendő javak reménye, talán olykor gyermeki tisztelet és odaadás, hiszen a léleknek legmélyebb hajlékonysága mégis az Isten felé irányul.

b) A **végtelen áldozatban**, vagyis a keresztáldozatban és annak megújításában, a szentmisáldozatban a legmélyebb indítóok az Atya iránt való nagy, túláradó szeretet; járulékosan kapcsolódik a legmélyebb indítóokhoz az emberek iránt való nagy, túláradó szeretet, mint az előbbinek függvénye, hiszen az emberek az Atyáéi mind.

Ennek az isten-emberi roppant szeretetnek csúcsteljesítménye a keresztáldozat és a vele összefüggő oltáráldozat. Ez az áldozat a végső, érett gyümölcs a szeretet fáján.

És mennyire benne van e végtelen értékű nagy tettben az egész nagy Krisztus, minden hatalmával és jóságával! És mennyire lüktet ebben az áldozatban az Ő világot átölelő, nagy szeretete.

És ha hozzávesszük még azt is, hogy Krisztus lelkének összes tevékenysége egész életén át ebbe az áldozatba torkollott, mint rengeteg patak, csermely és folyó torkollik a tengerbe; és hogy ennek az Isten-emberi életnek épp a legvégső áldozat látószöge alatt volt ilyen fönséges egysége — akkor sejtjük Krisztus áldozatának a lelkét.

Leborulva Imádom ezt az áldozati lelket, tanulmányozom és magamévá teszem. (A különböző állatáldozatok nem kellettek Istennek — kellett Isten-

nek Jézus áldozata. Az Atya akarata: Jézus áldozata! Szent Pál szerint is Jézus minden tette a keresztség felé néz és ebből veszi erejét.)

260. II. ÁTMENET A MAGAMRA ALKALMAZÁSHOZ

Ha már a Krisztus előtti embernek volt áldozati beállítottsága, sőt az áldozat volt az emberi léleknek legősibb, legegyszerűbb, legértékesebb megnyilvánulása, ha maga a külső áldozati tény is, vagy legalább a hivatalos áldozatban való részvétel kötelessége volt — vajon a Krisztus utáni embernek nem kötelessége-e ez?

De nincs több áldozat, csak Krisztusé. Épp ezért az Újszövetség emberének igazi áldozata nem más, mint a Krisztusba való teljes bekapcsolódás.

S most hagyjuk el az emberek tömegét és csak a **papokkal** foglalkozzunk.

Ha a pap bekapcsolódása Krisztus áldozatába legtökéletesebb lenne minden ember között, ami illenék is, ha ő igazán méltóan, teljesen belenőhetne Krisztus áldozatába, és ha ő is egységesen és kizárólagosan rendezhetné egész életét úgy, hogy annak minden részlete a Krisztussal összeforrt áldozatban csúcspontosodik, akkor állna ő egészen, igazán a papi útvonalon.

A tiszta szeretetnek és nagystílusú áldozatnak, mint oknak és okozatnak két főnséges pólusa közé stilizáljuk és állítsuk oda az egész életet.

Legyen életemnek minden szabad tényét összefogó és átható legmélyebb indítók: A tiszta szeretet Isten és az emberek iránt.

És legyen életemnek minden szabad tényét magába csúcspontosító **legfőbb teljesítményem: az áldozat**. Éspedig:

1° A végtelen áldozat minél tökéletesebb behelyettesítése számomra;

2° Vele való tökéletes összeforrásom révén;

3° Az igazi önfeláldozás vágya és teljes készsége akár a kereszthalál meghozatala révén is. De legalább biztos halálunknak áldozati beállítása által.

4° Az apró áldozatok sok lehetőségének nagylelkű felhasználása és az előbbiekre való irányítása révén. Ez más áldozat, de valami hasonló van benne az igazi áldozathoz, főleg, ha az igazi áldozatnak lelkét visszük bele életünknek apró áldozataiba is.

Ezeknek az apró áldozatoknak sajátos értékeik vannak:

- a) Előkészítenek bennünket a teljes értékű áldozatra;
- b) az áldozatos akaratnak edzői és értékjelzői;
- c) életművészetünk legfőbb tényezői;
- d) az állandó jobbradöntés biztosítói és
- e) végül rengeteg kegyelem forrásai.

(Isten-dicsőítés, másokért való áldozat gondolata.)

Ha életemnek valóban ilyen a legmélyebb indítók és ilyen lesz a legfőbb teljesítménye, ahogyan előbb mondtuk, akkor leszek én igazán pap, olyan, amilyennek Isten gondol és akart, vagyis egészen pap. Amint egy növény is igazán az, aminek Isten gondolta és akarta.

És akkor lesz az én életem is **teli élet**, egész élet, igaz élet, valóban papi élet, — amely gyermekileg gondtalan Isten ölében, mert gondjait mind Isten ölébe rakta, s neki csak egy gondja maradt, hogy ott maradjon mindig Isten ölében. Ez az élet nagyon gazdag élet, mert a Végtelent a legszorosabban birtokolja. Ez az élet telivér és erős élet, mely bátran zengi: Omnia possum in Eo, qui me confortat.

Ürüljek már egyszer valahára igazán annak az igazi „én“-nek, aki egészen az, amilyennek Isten akarta! Szeressem meg szívem mélyéből! Lelkesedjem érte! És biztassam, hogy jöjjön közelebb hozzám. (Az Isten elgondolta én. Amikor: „Letettem, amik gyermekéi.“ Eszményi ember lettem.)

A rozoga, inaszakadt én megszólal. **Fő nehézség**: Mi lesz velem, ha én egészen az áldozat útjára lépek? Más szóval szepegni kezd a félelem és **gyávaság**.

Felelet: Csak bátorság! Úgy vagyunk ezzel is, mint pl. a vasúttal, — öregapánk még valószínűleg rá nem ült volna.

Az Istenszeretet a r g u m e n t u m a :

a) Meg kell próbálni!

Próbáljuk meg, hogy lehetetlen-e?

b) Isten végtelen jószágába vetett bizalom az a másik szempont, amellyel magunkat erősítenünk kell minden aggodalommal szemben. Tudatosan is ébresszük fel a meggyőződést, hogy minden áldozatunkat Isten végtelen jósága és szeretete veszi körül.

261. III. A MI SZENTMISE-ÁLDOZAT BEMUTATÁSUNK

A) Belső irányulásunk:

Legyen mindig méltó. Kell is méltónak lennie! Akarom is mindenáron, hogy méltó legyen!

1. A minimum. A szentmise-áldozat méltó bemutatásánál

a) **Testileg** tisztán és rendezetten fogok mindig odaállni az oltárhoz. Haj, szakáll, köröm, kéz, ruha, cipő mindig rendben lesz. S ezt a tisztaságot és rendezettséget úgy tekintem, mint belsőmnek vetületét.

b) **Lelkileg** is tisztán és rendezetten mutatom be a legszentebb áldozatot! Tehát:

aa) Feltétlen, mindenkor halálos bűn nélkül! Sohasem leszek Jézusnak áruló Júdása, aki szentségtörően érinti Őt.

bb) Sohasem rút haszonlesésből! (A stipendium ne legyen sohase egyetlen, vagy főindítékunk a legszentebb áldozat bemutatására!)

cc) Sohasem teljesen készületlenül: szinte ágyból az oltárhoz. Tehát valami lelki készülés: reggeli ima, zsolozsma mise előtt kötelező részének elmondása és elmélkedés.

Jézusom! Áldozat-Főpapom, add meg nekem egész életemre ezt a ke-

gyelmet, hogy legalább ezen a legegyszerűbb fokon mindig méltó legyek a legszentebb áldozat bemutatására.

2. Fejlett lelkület,

a) amellyel napközben is úgy élek, mint a végtelen Áldozat bemutatójához illik.

aa) Döntő elv:

1° Nem tűnök magamban **kettősséget** és kétszínűséget, vagyis hogy az oltárnál képviseljem az áldozatbemutatót, annak magasságos, átszellemült és ragyogó erényességét, — a napi életben pedig a hétköznapiságnak alacsonyágát, testiességét és hibacsökevényeinek éktelenkedését.

Nem tűröm az ilyen kettősséget papi lényemben, mert az észnek vaksága, az oltáráldozatnak gyalázata, a hívek lelkének mételye, s lassan elvisz addig, hogy az oltárnál is méltatlanul és szentségtörően állok.

Vasmarokkal szorít annak az igazságnak logikája, hogy áldozatbemutató vagyok (leiturgosz vagyok). E nemes állapot kötelezettséggel jár.

2° Napjaim folyamán is azonos akarok lenni azzal az ànnel, aki reggel magasan állt az oltárnál, csupa lélek volt. Meg vagyok győződve, hogy ezt az egynevezőjűséget megköveteli józan eszem, megköveteli igazlelkűségem, megköveteli papi becsüiletem, megköveteli Jézus szeretete és megköveteli a hívek szeretete.

Kulcsa ennek a mindennel leszámoló bátorság. Tudjuk ugyanis, hogy a gyávaság és erőtlenség feltételei a megalkuvásnak és kétszínűségnek.

bb) Részletek:

1° Kellő papi öntudat a gyakorlatban! Tudjam mi illik, mi nem a reverendához! Tudjam, mit kíván a papi becsüile, Krisztus követőjének becsüile! — Uram, értesd meg velem az óriási distinctiókat a papi lehetőség és nemlehetőség között.

2° Maradék nélküli kötelelsségteljesítés!

3° Komoly lelkiélet!

4° Szepilőtelen tisztaság, ártatlanság, szent élet! „innocens, impollutus, segregatus a bűnösöktől!” (Büntelenség, tisztaság. Az abszolút tiszta ember soha nem mondja, hogy nem kell tisztaság a világi papi életben.)

5° Erős Jézus-szeretet.

6° Alázatos felebaráti szeretet: lábmosó szeretet, mint Jézus tette. Ez utolsót a legjobban értsem meg! Vajon miért tette éppen ezt Jézus az első szentmise-áldozat előtt? Egész világosan meg akart valamit magyarázni: azt, hogy az oltáráldozat és az áldozati egyesülés (szentáldozás) az Isten szeretetének és leereszkedésének maximuma. Nagyon természetes, hogy az oltáráldozathoz és a szentáldozáshoz a legstílszerűbb előkészület a mi aktív istenszeretetünknek és meghajlásunknak maximuma: az alázatos, lábmosó szeretet!

Használjuk ki ezt az elsodró erejű példát a felebaráti szeretet gyakorlására. Pl. így vigasztalom magam, hogy nem nagy dolog ezt, vagy azt meg-

tennem a felebarátnak, hiszen én az ő lábát is szívesen megmosnám.

A lábmosó szeretet az istenszeretnek, emberszeretnek és alázatnak legnagyobb gyakorlata.

Ezt értjük e két szón.

Ha Krisztust megértené és követné minden pap, az Ő roppant felebaráti szeretetében, — mily nagyjelentőségű volna ez saját lelke, de a hívek lelke számára is, a szociális bajok orvoslásában is!

Vajon kell-e ehhez nagyon sok? Lélek kell hozzá és bátorság.

A gyakorlatra nézve: Vessük jól lelkünkbe ennek a szeretetnek indítékait és jutassuk gyakran eszünkbe. Legfőbb indíték természetesen Krisztus példája és parancsa. De nagy indíték az oltáráldozatra való legméltóbb előkészület is, továbbá a papi tökéletesség intenzív munkája és a nagyhatású apostolkodás.

A gyakorlat módját illetőleg legfontosabb az igazi és állandó belső készség: így cselekedni bárkivel szemben, ha Isten akarata úgy kívánja. A kivitelben tanúsítsunk kellő okosságot; mert az nem cél, hogy az emberek visszaélési hajlamát fejlesszük. Legnehezebb papi distinctiók egyike.

Vigyázzunk azonban arra, hogy túlsokat ne okoskodjunk a felebaráti szeretet rovására. A túlokosság ugyanis megöli a szeretetet.

262. FEJLETT LELKÜLET

b) Az a fejlett lelkület, amellyel az oltárhoz lépek és a végtelen áldozatot bemutatom:

aa) **mellyel az oltárhoz lépek.**

1° Legyek mélységesen meggyőződve arról, hogy mint az egyik kis könyv (Dirckinck: Dies Sacerdotalis 95. l.) írja: „A szentáldozat bemutatásának ténye a legfönségesebb, a legszentebb **i s t e n i c s e l e k m é n y**, melyben még az angyaloknak sem lehet részük, és éppen azért legméltóbb arra, hogy annak bemutatásáért szívesen hozzunk áldozatul minden munkát, minden erőlködést, minden torkoskodást, a testnek és léleknek odaadó törekvését az egész életen keresztül még akkor is, ha csak egyetlen szentmisét lehetne bemutatnunk.”

2° **V e s s ü n k l e** magunkról mindent, ami az égő csipkebokor Istenének visszatetsző!

Minden oltár égő csipkebokor (a templom szent hely). Isten szeretete ég és virraszt az oltáron. Az áldozat az égő csipkebokor égbetörő fellobbanása.

Ha nem vagyunk angyaltiszták, akik egészen méltóan közelednek az égő csipkebokorhoz, legyünk legalább mélyen **alázatosak**, akik őszintén tudják mondani: Ki vagyok én Uram, hogy a legnagyobb cselekményt bízod rám?! Ez az alázatos lelkület akaratilag is eredményesüljön bennünk, **főleg**

bűnbánatban.

3° Legyen bennünk legalább valamelyes égő csipkebokor-lélek!

Sokszor találkozunk azzal a ténnyel papoknál, sőt talán magunk is tapasztalni fogjuk, hogy nehéz a lelket kigyújtani a szentmise előtt. Osszuk itt három csoportra a misézőket:

Első csoport: az élet ingoványában átsizaposodott lelket valóban nehéz kigyújtani, főleg ha ő maga sem akar kigyulladni. (Értem itt azokat a kegyelmi állapotban élő papokat, akiket erősen átjár a világ szelleme. Észjárásuk azonos a világéval.)

Második csoport: nem könnyű kigyújtani azt az emelkedett lelket sem, amely nyomott, kimerült, szenvedő. De nem is nagyon nehéz, ha maga is akarja.

Harmadik csoport: Az emelkedett és friss lelket könnyű felgyújtani — hiszen a napi élet visszásságaival folytatott őszinte küzdelem annyi forgácsot hány a lélekre, hogy buzgó imával, jó elmélkedéssel nem nehéz lánggyújtani.

bb) Fejlett lelkület, mellyel a végtelen áldozatot **bemutatom:**

1° Mélységes alázat, melyet a Confiteorral vezetek be. Ez a legőszintébb alázatos magatartás.

2° Az eszköznek teljes odaadása a végtelen Cselekvő kezében. „Uram, kész vagyok mindenre! Tégy velem tetszésed szerint!”

3° Öntudatos Feléje-hajlás erénygyakorlatokkal, főleg szeretetlobbanásokkal. Ezek a kis égő csipkebokornak belelobbanásai a nagy égő Csipkebokorba. „Szeretlek Uram! Érted élek! Érted, Veled, mindent szívesen, örömmel!”

263. A MAXIMUM

Istennek tetsző áldozattá lenni, Jézus áldozatával egyesülve.

Igazi victima (áldozat).

Krisztus önáldozatát mutatja be a szentmisében. Ha a pap is bemutatja önáldozatát, akkor legméltóbb Jézushoz.

a) Őnelőkészítés az oltáráldozathoz a napi életben (amely bennünket, mint victimákat készít elő):

aa) **Áldozat-darabkák**

1° Csak képzeleti kincsek feláldozása. Mik tartoznak ide?

Lehetséges és lehetetlen objektumok, melyek köré gyakori és talán heves érzelmek, vágyak, akarások fonódnak. Ezekben a kincsekben mindenki dús-gazdag. Van mit áldoznia. És ha nem áldozzuk fel őket, — ezek túlnyomólag úgy sem valósulnak meg, csak gyötörnek. Lekötik és pocskolják a lélek erőt. (Gulliver törpéi . . . konkrétan: „ez kellene, meg az kellene . . .”)

2° Valóságos, de semmitmondó kincsek áldozatai.

Nevetséges csekélysegekről van szó, melyeket azonban valaki roppant érzelmekkel vesz körül, tapad hozzájuk. Aldozzam fel ezeket az érzelmeket és tárgyakat is, ha másképp nem tudom az érzelmeket feláldozni. Főként azokat, amik eltolják egymástól az embereket . . . hogy pl. a másik nem értékeli engem . . . neheztel rám; ide tartozik csökönys ragaszkodás gondolatokhoz, gyanúsításhoz, ellenszenvhez.

Minden áldozat a világon relatív, Krisztus áldozata abszolút.

3° Valóságos és v a l a m i t é r ő kincsek feláldozása.

E kincsekhez tartoznak apró külső javaink, Testem-lelkem értékei. Ezek köré fonódó rendetlen érzelmeket feltétlenül áldozzuk fel a valóságban, vagyis semmisítsük meg őket; magukat e javakat pedig szándék szerint áldozzuk fel, vagyis legyünk készen bármikor azoknak valóságos feláldozására is, amikor Isten akarja. Erre igen alkalmas a *Suscipe* imádság.

4° A legtöbb m u n k a objektív áldozat. Van bennük valami nehéz, terhes, büntetésszerű. Olykor az akaratnak bizonyos erényteljesítményeibe szinte belecsikordul egész lényünk. Ilyen nehéz lehet a lábmosó szeretet munkája is. Ilyen nehéz lehet a szenvedélyekkel szemben dolgozó jobbradöntés is. De a munkánál még inkább áldozat maga a szenvedés, amelyből kisebb-nagyobb mértékben bőven kijut minden ember számára. Ezek is magukban véve csak objektív áldozatok.

Ez objektív áldozatokat tegyem személyi áldozatokká, vagyis ajánlom fel őket készséges és Isten iránt hódolatos lélekkel.

Ilyen apró áldozatok lelki csomagjával érkezni az oltárhoz: micsoda fenséges előkészület, micsoda fenséges érzés!

bb) **Egész áldozat:**

mint aki önmagát is be akarja mutatni áldozatul az oltáron, nemcsak az Isten Fiát! És be is mutatja. Hivatása csúcspontjának a teljes önfeláldozást tekinti, úgy, mint Krisztus, Övele.

Barátkozunk meg jól e fogalommal. (Minden fogalom abszurdum, hamis, mely Istenről rosszat gondol. Ne legyen Istenről hideg gondolatom.)

Örüljünk e nagy hivatásnak.

S a kivitelnél, megvalósításnál ne csodálkozzunk, hanem inkább tartsuk természetesnek, hogy részben, vagy egészben beteljesedik rajtunk a b ú z a - s z e m é s a s z ő l ő b o g y ó k példája. Belőlük teljes áldozat lesz. Előkészület az ő teljes áldozatukhoz: a búzaszemet megőrlik malomkövek, vagy hengerek között, kiszitálják, tésztásítják és megsütik. A szőlőbogyót kisajtoltják (présben, torcular, — őszövétségi jövendülésben Krisztussal kapcsolatban szerepel). Minél többet félünk, annál nyomorultabbak vagyunk. Hadászatban is nagyon érvényesül ez. Igazi hadvezér-tett: az ellenség győzelmi öntudatát elvenni, hatni rájuk, hogy elvesztik a csatát.

Ha belőlünk is lesz teljes áldozat, az előkészület v a l a m e l y e s t

hasonló lesz ehhez. Nem gondolok István diakonusnak zúzdósására, vagy Ignác püspök lelkendező vágyára, hogy a vadállatok fogai közt morzsolódjék, — csak a közönséges, mindennapi életre gondolok, annak kicsi malomköveire, hengereire, préseire, szitálására, erjesztésére és égéseire. (Szitál . . . „kikért a sátán, hogy megrostáljon . . .”)

Ha a búzaszemnek lelke volna, vajon nem lenne-e fennköltén öntudatos és sorsával nemcsak megelégedett, hanem áldaná az Istent, hogy ilyen nagyszerű hivatást adott neki: és ilyen életút után a Krisztusba konszekrálódást! S mennyire nem volna méltó egy ilyen búzaszemhez, ha csüggedő lelkület, félelem, aggodás, gyanakvás, a könnyebb és léha sorsnak áhítása töltené el.

Ugyanezt kell állítanunk a szőlőbogyóról is, ha annak lelke volna.

Tehát akkor vajon nem kell-e ugyanezt állítanunk arról a lényről, akinek csakugyan van lelke és akit az Isten az Ő papjának hívott meg?

Fönséges és maradéktalan papi életszemlélet. (Ebben nincs egyetlen részecske, amitől riadozik, fél az ember. Itt félni nem lehet, áldozati világnézetű embert semmi nem zavar.)

Krisztus hagyta maga körül érvényesülni a körülményeket keresztáldozata alkalmából. Mi is, a körülményeket felfogva áldozatot hozunk. Az áldozati értéket kiemeljük a körülményekből. Az élet örül, meg süt. Az akarat mélyén **akarom az áldozatot. Kell az nekem.** Az emberi életnek éppen sok vesződése miatt óriási értéke van. Emelkedett krisztusi ember az életet másként fogja meg. Minél keresztényibb vagyok, annál emelkedettebb lelkületű vagyok. Ugyanezt az életet tedd értékké, amellyel úgyis élned kell! Őnkínzások nem növelik értékedet és az V. parancs ellen vannak.

cc) **Közös áldozat:** a testvérekkel együtt.

(A közösség emelkedett jellegű megfogása.)

A fehér ostya mily kerekdeden formálódik! Vajon hány búzaszemnek részei vannak benne? S azok mennyire összetartanak! Mintha mindannyian egyetlenegyet akarnának. (Krisztus konszekrálódik az ostyában. Mennyi lisztszemecske . . . hány búzaszem része. Hogy össze kellett törni. Önállóságát, egyéniségét feladta. Csak ekképp lehet egység. A kenyér és a bor áldozatában annyi fönség, érték, szimbólum van.)

A színes bor csöppjei mennyire egybefolynak! Vajon hány bogyó nedve találkozik benne?

Legyek tudatában annak, hogy áldozatom egy nagy család (Anyaszent-egyház) egyik tagjának és talán egy kisebb család fejének áldozata. Tehát **szocialis, testvérekre kiható áldozat.**

Elragadó igazság Krisztus Egyházában az összetartozásnak igazsága. Az az igazság, hogy egy test vagyunk, Krisztusnak teste, egy kegyelmi organizmus, egy család és egy megváltás van, egy örök boldogulás, egy Atya, egy mennyország. (Sajnos, hogy ezt a nagy egységtudatot csak az ellentábor nyomása ébreszti fel bennünk.)

Minél megértőbb vagyok az embertestvérekkel szemben, minél együtt-
érzőbb, minél készségesebb, minél lábmosóbb és minél tevékenyebb, annál
értékesebb victima vagyok a másnapi áldozatnál.

264. OFFERTORIUM ÉS CONSECRATIO

b) Offertorium

aa) A paténán a fehér ostya. Tiszta és kerek. Gyönyörű szimboluma az ártatlanságnak és egységnek.

bb) A paténán az én áldozatom is: egész magam és minden darabkám; éspedig nemcsak úgy, mint a magam embere, hanem úgy is, mint enyéim képviselője.

Fogadd el Uram áldozatomat. Fogadd el szívesen, ha lehet. Én szívesen adom. Ez ugyan már nem szeplőtelen tiszta, de talán nem is Kain áldozata. Enyéimet is gyöngén képviselem, de képviselem őket. Egész magam ütötköpött, rongyos vagyok, de akarom egészen feláldozni magam. Amit darabonként felajánlok a magaméból, azok csak morzsák néha; de Te a szegénynek a fillérvét is jónéven veszed.

cc) A paténán mutatom be enyéim áldozatát is. Talán rá sem gondolnak ők, de én rá gondolkodom; ők talán nem is kívánnák, de én akarom. Talán ők méltatlanok, de együtt, Uram, valamit talán mégis csak érünk előtted, az irgalom Istene előtt.

NB. Ugyanígy gondolhatjuk ezt a bornak felajánlásakor.

c) Consecratio

(Consecrare = Isten szolgálatára állítjuk; sacrum = Istené a dolog.)

aa) Találkozik az ostya-bor áldozat, vagyis az ostya és a bor állagának áldozati megsemmisülése — e mégis lényeges és végtelen áldozatnál. A végtelen áldozatnak nem is része az ostya és a bor áldozata és mégis lényegesen hozzá tartozik. (Hogy Krisztus áldozata realizálódhassék, ahhoz kell a papnak kis áldozata. Hinni kell ebben. A krisztusi hatás megmutatkozik a lelkeken, ha áldozatos a pap. Hogy mikor, ez nem a papra tartozik.)

bb) Az ostya és bor megszűnik ostya és bor lenni, Krisztus lesz belőlük, Krisztussá váltak. És mégis maradnak érzékeink előtt, amik voltak. De a hit biztosan tudja, hogy csak a fölszín maradt: mintha kenyér volna, mintha bor volna.

Nem kenyér! — Krisztus!

Nem bor! — Krisztus!

Alkalmazás

Mily fönséges fényt vet mindez a kenyér és bor által jelképezett önmagunk áldozatára.

aa) Találkozik a kis emberpap áldozata az Istenember-Főpap áldozatával.

bb) Milyen csekélység az előbbi és mégis az utóbbinak legméltóbb fogadása a földön, talán első célja a földön, de biztosan Krisztust vigasztaló kiegyesíttése.

cc) S az igazi kis emberpap legfőbb vágya, hogy bárcsak Krisztus misztikus áldozata a consecratióval őbenne menne végbe; a kis ostya és bor mintájára az áldozati átlényegülés vele történnék meg.

De ha ez teljesen nem lehetséges úgy mint az irigyelt kis ostyánál, akkor legalább részben — aztán napról-napra teljesebben — egészen addig, hogy a kis emberpap is elmondhassa magáról Szent Pállal: élek, de már nem én, hanem Krisztus él bennem. Christificatus és Christophorus, vagyis Krisztussá vált és Krisztushordozó. Külsőleg nem változott lényegesen. Mintha tovább is X. Y. volna, mint azelőtt. Belül azonban Krisztus él, Krisztus cselekszik és tetteiben Krisztus hat.

Bizonyára bennem is él ez a vágy. És ha nem élne, szítsam föl szaporán, mert ez a legszentebb és leglényegesebb papi irányulás. Rövid imákat, fohászokat fogalmazok e vágyamnak kifejezésére és e főséges cél megközelítésére. Csak ne feledjem soha, hogy amikor Krisztus tért akar hódítani bennem az oltáron kívül is, egy-egy komoly áldozat árán, akkor ne legyen süket a fülem és bezárt a lelkem, hanem hozzam meg az áldozatot.

265. d) COMMUNIO

aa) Az átlényegülés folytán Krisztussá lett ostyát eszi az ember. Milyen főséges és csodálatos! Az önmagát feláldozott Krisztus az Ő áldozata után az embertestvér tápláléka akar lenni. Ez az áldozat tehát nem holocaustum (= égő áldozat), hanem pacificum. (A mi áldozatosságunk tendenciája nem az, hogy elégjünk, hanem úgy égjünk el, hogy a felebarátért dolgozzunk.) Nagy békeáldozat, szivárvány. S utána békelakoma, szeretetlakoma, melyben Isten és ember egygyé lesz.

Krisztus pedig azért akar az embertestvér tápláléka lenni, hogy őt mindjobban lefoglalja, Önmagához vonja, s végül **önáldozatába olvadt életáldozatra készítse.**

bb) Bárcsak az én áldozatomnak is ez lenne állandó befejezője! Az tl., hogy feláldozott, és lehetőleg Krisztusba átlényegült éneket az embertestvér lelkének **táplálékául nyújtom.** Szívesen vagyok tápláléka, ha mocskos szájjal fogad is, ha rágja is életemet. És áldozati odaadottságomnak közvetlen célja az, hogy az embertestvért mindjobban lefoglaljam Krisztus számára, **Óhozza vonjam, s végül Krisztus áldozatába olvadt életáldozatra képesítem.**

Fontos itt figyelmünket ráirányítani arra, hogy az embertestvért **nem** magam számára foglalom le. Kétes és veszélyes az a lekipásztori beállítottság, amelynél közvetlen célul tűzöm ki, hogy engem megszeressenek és majd rajtam keresztül Krisztust, vagyis ha már engem szeretnek, akkor aztán majd Krisztust is.

NB. Ha pedig ezen utóbbit, ti. Krisztus szeretetét nem is kapcsolom hozzá, akkor tiszta önzés: önmagam keresése.

1° Kétes értékű az ilyen lelkipásztori beállítottság azért, mert az így keresett szeretet által nem igen, vagy nehezen jutnak el a hívek egészen Krisztushoz. (A pap célja, hogy Krisztust megszeressék. Azért küldik a papot oda, hogy Krisztust prédikálja, hogy Krisztus ügyéért vezekeljen, Krisztust sugározza.)

2° Veszélyes is, mert a pásztor könnyen felszínes, hiú, kevély, és nem ritkán érzéki lesz ettől a szeretettől. (A papságban rengeteg a népszerűség-keresés. Az emberek roppant pedig kaphatók a talpnyalásra. Másik veszély: coeperunt in spiritu, finiverunt in carne — mondja egyik szent a nőekkel való pasztorálással kapcsolatban.) K i t ö r ő d i k a k i s o s t y á v a l , ki szereti a kis ostyát? Krisztust szeretik benne. Nem fontos, hogy becsülnek, szeretnek, tömjénezznek, — csak az a fontos, hogy Krisztust szeressék az emberek.

3° Fölösleges is, mert nem szükségképpen kell szeretni a hidat, mely a lelket Krisztussal összekapcsolja. Pláne ha a hídnek is csak Krisztus a célja.

Szolgáljon ebben is a kis ostya mintául, melynek semmiféle öncélja nincsen, amikor Krisztus általa és benne lelkünk tápláléka lesz.

Mikor azt mondtuk, hogy nem magunk számára akarjuk lefoglalni a lelkeket, egyáltalán nem állítottuk azt, hogy a mi magatartásunk a lelkekkel kapcsolatban legyen hideg, merev, darabos, taszító. Hanem csak azt állítottuk, hogy ne legyen önző! Aki önzetlen, annak lelkipásztori hatása annál értékesebb, minél több melegséget, jószágot tud belevinni a lelkek kezelésébe, s így megkönnyíti nekik az utat Jézushoz. (Ne kapargassam a lelkeket . . . mondta valaki: a hisztérikák adorálják a káplán urat.)

B) Sacerdos

1) K i ő ?

Nagylelkű áldozó!

Annak, aki maximálisan érvényesíti magában a papiság szellemét és erejét, annak legjellegzetesebb vonása lesz az áldozatos nagylelkűség. Hogy mi az a nagylelkűség, jobb, ha nem elemezzük, mert még elsíklík elemzésünk alatt. Értjük mi ezt nagyjából. Annyira biztosan, hogy gyakorolni is tudjuk, ha komolyan akarjuk.

Legfőbb e s z k ö z e : először az apró lehetőségek megragadása és másodsor az elvi folytonosság, amely utóbbi azt jelenti, hogy amikor csak lehet, mindig gyakorolom.

2) Koszorús áldozó!

Már a pogány áldozati állatokat is koszorúval ékesítették. Miért?

Mert a koszorú talán a legszebb ékesség — és áldozatnak lenni fön-

ségesen szép dolog, amelyet a legékesebben kell díszíteni, hangulattal, jókedvvel, énekszóval körülvenni.

Virágkoszorús papi lélek! Ilyen az igazi papi lélek, mert áldozat. Menyegzős örömbé öltözködik és úgy viselkedik, mintha mindenkit dalos és táncos jókedvre akarna indítani önmaga körül.

Jézus Főpapunk! Hozd egészen közel hozzánk, egészen szívünk közepébe ezt a papi szellemet!

266. KÜLSŐ CSELEKMÉNYUNK

1) Legyen a mi **belső irányulásunknak** (amelyről eddig szóltunk) **hú tükre!**

a) Ne hiányozzék itt sem az igaz-lelkűség. Vagyis ha mi belső irányulásunkban kifogástalanok akarunk lenni, akkor legyünk azok külső cselekményünkben is.

b) És ha minimális fokon sem lenne méltó benső lelkületünk, vajon akkor mit követel az igazlelkűség?

Minthogy igazlelkűség az ilyen lélekben nincsen, azért az igazlelkűség elsősorban önmagát követeli. De addig is, míg meglesz, követeli a méltó külsőt: az a természeti törvény, hogy ne botránkoztassuk embertársainkat. (Előírásokat megtartani.)

Ebből a látószögből tekintve, nem képmutatás az, ha valaki az oltárhoz nem visz ugyan méltó lelket, de még pontosan csinálja a dolgát külsőleg azért, hogy mást meg ne botránkoztasson.

c) Igénytelenség, önmegtagadás, alázat címén ne tompítsuk, esetleg durvítsuk cselekményeinket, mert ezek igaztalan és jogtalan címek. (Alázatot lélekben gyakoroljunk.)

2) Belső értékes irányulásunknak valóban méltó tükre lesz külső magatartásunk.

Ez ugyanis lélektani követelmény. Nem lehet sohasem teljesen elszínezkedni a belsőt, sem pontosan eltakarni. Nemcsak a durva lélek ütközik ki föltétlenül, nemcsak a hiú, kevély lelkület, nemcsak a felületes, könnyelmű lelkület, hanem a nőiesen finomkodó és pepecselő lelkület is.

A liturgikus lelkület nem ilyen; mélyen imádságos, Isten felé hódolatos és férfiasan méltóságteljes lelkület. Tanulmányozzuk és alakítsuk ki magunkban ezt a lelkületet.

3) Cselekményeink alakításának legfőbb szempontja legyen, hogy **Krisztus Főpap** szinte **saját cselekményére ismerjen benne**. Hiszen neki segítünk.

a) Kérjük Főpapunkat, hogy kegyelmével rázzon meg bennünket akkor, amikor lusták leszünk; amikor lekicsinyeljük a liturgikus szabályokat, amikor sokalljuk az előírásokat, amikor elég merészek és korlátozottak leszünk úgy vélekedni, hogy sebaj, hiszen azért semmi se dőlt össze, sőt a lényeg meg is volt.

Megdöbbenő, még becsületes, művelt pogány előtt is a pap, aki nem veszi komolyan dolgát, mintha mindez hókusz-pókusz volna. És igaza van a botránkozóknak. Ő nem érti a komédiát, a képmutatást ilyen dolgokban

Főnségesen hat a hívekre, ha a pap komolyan végzi dolgát és látszik egyéniségén, hogy nagy dolog történik ott. Az élet hat. Mély, becsületes öntudatú, kegyelmi életű pap hat, még ha kis tehetségű is.

A mai kor embere különös érzékkel bír a valóságok iránt. Cafrang, dísz nem nagyon imponál. A mai kor roppant reális. Azt értékeli, ami reális. Tartalmat keres a mai kor embere.

Művelt, meggyőződéses ember tetteiben és szavában imponál mindenkinek.

b) Szögezzünk le néhány szilárd elvet, melyek elégségesek lesznek egész életünkre:

Sancta sanctel

Amit cselekszem, Jézusnak cselekszem és Jézussal végzem. Mindent úgy, ahogy Ő tenné helyemben. Akkor is, ha senki más nem lenne a templomban, csak Ő, meg én.

Ha Vele eléggé törődöm, akkor nem fog izgatni a nép szeme, vagy a felsőbbség tekintete. Ezek miatt nem fogok kiesni szerepemből, sem nem erőltetem az akkurátusságot, a nagy pontosságot. Ments meg Uram attól, hogy fölséges, nagy szerepemben valaha is csorda-ember, vagy komédiás legyek!

Azt is felteszem magamban, hogy nem leszek soha olyan korlátolt és alpári, hogy műveltségi szabályokat nagyon komolyan veszek, főleg hatalmasok előtt, de az istentiszteleti szabályokat kevésbé, vagy legkevésbé.

Végül tudni fogom azt is, hogy főleg amikor népnek misézem, nem szabad nyújtani és kihúzni a cselekményt.

c) Ne kelljen sok érv az elvek gyakorlásához!

Elég nekem az, hogy az én Uram Istenemnek és Krisztus Főpapomnak szentséges akarataról van szó mindenben, amit Szentegyházunk a liturgiában előír. Isten iránt, Jézus iránt, az Egyház iránt való szeretet ösztönöz arra, hogy tökéletes liturgikus legyek. És meg vagyok győződve, hogy így közelítem meg legjobban a cselekvő Krisztus-Főpapot és így dicsőítem meg Őt leginkább.

E szempontokkal szemben eltöprekszik az a körülmény, hogy apró tettekről van szó, melyeket nem kér számon senki emberfia.

267. C) FOLSZERELÉS A LEGSZENTEBB ÁLDOZATTAL KAPCSOLATBAN

1) Méltó és igazságos volna, hogy tegyen ki magáért a teremtett világ, ahogy csak tud.

a) **Hasonlat.**

Ha egy király lakóhelyet vesz valahol, csak átmenetileg is, mekkora gondot szoktak arra fordítani a művelt vendéglátók. (Pedig ezek csak emberké.) Még inkább történik ez, ha egy király állandó lakóhelyet vesz valahol. Roppant költséggel rendezik be lakosztályát. Már most ha a királyok

Királya, a Mindenség Ura, az Isten-Király vesz lakást közöttünk, vajon mekkora gond méltó Hozzá?

b) Kié a teendő?

A plébánosé elsősorban, akinek föltétlenül meg kell tenni mindent, amire csak egyáltalán képes. A káplán teendője a plébánostól függő és okos legyen. (Nemcsak virág kell az Oltáriszentség köré, hanem igazi papi lélek is.)

A hívők teendője másodsorban jön számba. Ők anyagiakkal, de legalább munkával kötelesek a közöttük lakó Isten-Királyról gondoskodni. Erre nevelni kell a népet. De egyáltalán nem nehéz.

c) Mi a mérték?

Az Isten-Király méltósága. Quantum potes, tantum aude, quia maior omni laude. Pozitív mérték aztán az egyházi előírások. Ha pedig nem tudnám eltalálni a helyes mértéket, inkább essem túlzásba a gondosság és főleg a tisztaság terén.

2) Ments meg Uram minket attól:

hogy templomunk pókhálós, piszkos, poros, stb. legyen; hogy oltárunk, annak terítőtől, tabernáculuma és annak belső világa szurtos, mocskos legyen;

hogy kelyheink, cibóriumaink kopottak, ósdiak, piszkosak legyenek;

hogy miseruháink, albáink, cingulusaink, korporáléink és kehelykendőink Jézushoz méltatlanok legyenek.

NB. Ne bízzuk el magunkat, hogy nekünk ilyen problémánk nem lesz. Bárcsak úgy volna! De ahhoz nagyon kevés kell, hogy odakint beleessünk ezekben a hibákba. Már az maga is elég hozzá, hogy ne gondolkozzunk idevágó elvekről, hanem hagyjuk a dolgokat menni a maguk útján. Ez az, ami legkönnyebben megeshet egy pappal. A hanyag, nemtörődöm pap sem gonosz ember, csak nem gondolkozik ezekről. A bajok innen indulnak ki: non est, qui recogitet corde.

3) S minthogy tudod Uram, hogy trónodnak és palotádnak mindenese én leszek, akarok becsületes mindenese lenni. És ha nem lennék, rázz fel bűnultságomból, esetleg ostorral ébressz fel, s ha mégsem változom meg, akkor büntess meg engem akár itt a földön, akár a tisztítóútzben.

Ez már öntudatos komoly beszéd.

Segíts Jézusunk, hogy tudjunk Hozzá méltóan gondolkozni és cselekedni a jelzett dolgokban is.

268. ÁLDOZATI LAKOMA

1) Az emberléleknek ősi, biztos megérzése az:

1° Hogy ha Istent áldozattal megtisztelte, és bűnelért megengesztelte, ha Istennek áldozattal megmutatta Hozzá visszafordult lelkének Jóra való készségét és őszinte Istenszeretetét, akkor Isten az Ő végtelen jóságában megbocsájt, visszafogad, lehajol, megölel. (A tékozló fiú és atyja példabeszédét az emberi lélek ősrégtől fogva megsejtette.)

Tehát örülni kell ennek a roppant jelentőségű találkozásnak.

Az örömnök legemberibb kifejezője a lakoma.

Az Istennel kibékült embernek legédesebb lakomája épp az áldozati aján-
dékban való részesedés. Mintha mindig érezte volna, hogy a neki jutott áldo-
zati falatban a megbocsájtó, lehajló, megölelő Isten szeretetét eszi. (A ke-
resztáldozathoz több hit kell. A kereszténység a több hit, több remény, több
szeretet vallása.)

2) Ami messze fölülmúl minden ősi megérzést: hogy Isten az ő
végtelen jóságából annyira előzékeny, hogy közénk születik; fejlett emberi
testével fölajánlja magát érettünk áldozatul, csakugyan áldozattá lesz, igaz,
egész áldozattá és mégis életben marad;

hogy ez áldozat miatt Isten annyira megbocsát, annyira visszafogad,
annyira lelkünkhöz hajol és annyira megölel, hogy áldozati lakomában magát
az egész Isten-embert esszük;

hogy amint kimondhatatlan szeretet sugallta és hajtatta végre Krisztussal
a keresztáldozatot és azóta minden oltáráldozatot, úgy kimondhatatlan sze-
retet rendez az eucharisztikus lakomát is; hogy egyetlen áldozati lakoma
van a világtörténelem folyamán, melyben a lélek teljesen jóllakhatik Isten-
szeretettel, az ő legfőbb ételével, mely lakomában az örömtől valóban meg-
részegülhet, amely lakoma köré gondtalanul lehet fenni egész napot, egész
életet, s amely lakomába mindinkább önfeladten lehet beleveszni (cupio
dissolvi et esse cum Christo).

3) A Jézus-viszony fokozatai:

a) Simeon. (Milyen boldog volt az az öreg ember, mikor meglátta és
kezébe vette Jézust; boldogan távozott az életből.)

b) Magdolna. (Csodálatos viszony. Az egyetlen ember, aki feltámadása
után megérintette őt. Bűnbánat és szeretetáramok.)

c) Szent Tamás apostol. (Isten azért engedte kételkedését, hogy ne-
künk használjon. Többet ért nekünk Tamás hitetlenkedése, a szeretet csö-
könyössége, mint a többiek hite. Jézus roppant megértése az eredmény.
Csodálatos élmény járhatta át lelkét, mikor Jézus megmutatta sebeit. Bűn-
bánat, alázat és szeretet főélményei.)

d) Szent János apostol. (Finom, ártatlan szeretet járta át lelkét Jézus
keblén csendes kontemplációban. A szeretet húzta őt a kereszt alá is.)

e) A B o l d o g s á g o s Szűz viszonya, aki méhbe fogadta, hordta, táp-
lálta, karjaiba zárta. És mily organikus viszony Jézussal! (Legmagasabb fokú
szeretetviszony Jézus életében Édesanyjával.)

Mindegyik személynél, mikor az ő szeretetviszonyát az Úr Jézushoz meg-
gondoltam, mondjam: Eucharisztikus Jézus! Bárcsak nekem is az volnál, ami
voltál Simeonnak, Magdolnának . . . Élő hittel kérjem.

Pedig tudom, hogy bizonyos vonatkozásban több vagy nekem, mint akkor
voltál önékik. Csak én vagyok kevesebb Neked, mint ők voltak. Adj nekem
is olyan hitet Tebenned, mint az övék!

Adj mélységes bűnbánatot, melyet a szeretet izzít.

Adj nekem olyan bizalmat és szeretetet Irántad, mint az övék volt. Az önmagát elhagyó, Istenre támaszkodó szeretet: Szent János. A Szűzanyában a szeretet mindhárom foka együtt megvolt . . .

A Szűzanya szeretete fölött csak Isten szeretete állhat. Isten szeretete pedig a kereszten mutatkozott. Az ilyen szeretet őszinte. **Higgyünk Isten szeretetében!** (Az áldozatban alakul ki a papi egyensúly. Ez a boldogság forrása.)

269. SZENTSÉGI EGYESÜLÉS

4) A legcsodálatosabb Jézus-viszony a szentségi egyesülésben.

Az Ő viszonyának hozzám:

a) elindítója a végtelen, tiszta szeretet. Figyeljem, higgyem, csodáljam, imádjam ezt.

b) Közvetlen forrása magának a szentségi egyesülésnek: az áldozat. Benne születik annak gyümölcse, az eucharisztia. Az eucharisztikus lakoma az eucharisztikus áldozatnak folytatása.

c) Legszembeötlőbb jellege: az alázat. Elképesztő szerénység, igénytelenység, megdöbbentő önkiszolgáltatás, ész-megállító szentségi megsemmisülés jellemzi az önmagát feláldozott Jézusnak velünk való csodálatos egyesülését.

Az én viszonyomnak Őhozá legyen szintén:

a) elindítója a tiszta Jézus-szeretet. Ajkamra először ezt a szeretetet vegyem, vagyis mondjam, hogy szeretem, ha nem érezném is! Ez igazán nem kerül nagy megerőltetésbe.

b) Legyen közvetlen éltető forrása ennek a bensőséges viszonyak: az áldozat. Úgy is, mint maradéktalan életbeállítottság, úgy is mint a közvetlenül érintő jelenségeknek áldozatos fogadása. Legyek meggyőződve, hogy amint az eucharisztikus lakomának nincs más forrása, mint a konzekráció, vagyis az áldozat, épp úgy az én tiszta értékű Jézus-viszonyomnak sincs más igazi forrása, mint az áldozat. Ezzel áll és ezzel dől az én igazi Jézus-viszonyom.

c) Legszembeötlőbb jelleg legyen nálam is az alázat. Őltöztessen az én Jézus-viszonyomat szerénységbe, igénytelenségbe, úgy, hogy valamilyen méltó legyek ahhoz a jelleghez, amellyel Jézus közeledik hozzám az áldozati lakomában.

Jézusom, hiszek a Te végtelen szeretetedben! Segíts, hogy viszonzni tudjam!

270. AZ OLTÁRISZENTSÉG TISZTA SZERETETET AKAR KIÉPÍTENI BENNÜNK

5) Mi nekem az ajkamra szálló Oltáriszentség?

I. Orvosság

Kétségtelen, hogy hatás szempontjából a szeretethiányt, az akadályt akarja kiküszöbölni. A szeretet világát, uralmát akkor építi ki, ha ezen akadályokat elhárítja.

a) Van mit gyógyítani bennem:

aa) Általános emberi talajbetegségek (fundamentálisak, mély jellegűek), amilyenek:

1° **Diszharmónia**, vagyis a fölfordultság, a rendetlen összevisszaság az ember lélektanában, főleg az érzelmeknek fejletlen uralma (összhanghiány). Az ember pszichológiájában macskazene. Nincs rendezettség bennünk. Micsoda rendtelenség uralkodik sokszor! Az idegdevalválciónál nyomások, feszítések, abszolút fals, hamis érzelmek. (Nem képes embert látni, szeretni.)

Uram, teremtőd meg bennem a talajt a szeretethez!

2° **Egoizmus**. Vagyis az ember tájékozódási képességének hamisága; mindig vissza önmagába. (Ha valaki nem Isten, akkor hamisítatlan törekvés Iránya csak kívülről lehet.)

3° **Sensualitás**, vagyis alacsony, durva talajtűz bennünk, amelynek különös hatása az, hogy a lélek egészen hideg tőle. (Ha az ösztönösségünk felmelegedhetik valamitől, vagy valakitől, a lélek hidegebb lesz és mindig alkalmatlanabb felsőbb szeretetre. Csak a tiszta szeretettel meleg a lélek.)

4° **Fomes peccati**: vagyis hajlandóság a rossz felé.

bb) Vannak bennem sajátos egyéni betegségek is, úgy is mint gyökerek, úgy is mint termések, vagyis tények. Tapintsam ki, melyek az én egyéni betegségeim, amelyeket orvosolni kellene az ajkamra szálló Oltáriszentségnek?

b) Hogyan gyógyít?

aa) **Tiszta szeretettel**. Ez a legfőbbesőbb orvosság. Talajbetegséget is szárítja, égeti és lassan úgy alakítja át szívmet, hogy nem lesz nehéz kicsiholni belőle egy kis önzetlen szeretetszikrát. Ezt azután gyarapítja és szítja tovább. S ez a szeretet, ha odaadom igazán magam, egészen átalakít. Önzőből önzetlenné, nyugtalanból nyugodttá, érzékléből lelki-vé, rosszrahajlóból jóra hajlóvá, kevélyből alázatossá tesz.

Csodálatos a tiszta szeretetnek gyógyító, felemelő és emberrémesítő hatása. Kérjük is nagyon, hogy gyógyítson meg bennünket Jézus az Ő Szívének szeretetével az Oltáriszentségben.

bb) **Gyógyít áldozattal**. Az Ő áldozata fűti az Ő szeretetét. Minket is áldozatossá akar tenni, hogy életünk sok-sok apró áldozati lehetősége mindmeggannyi forgács legyen a tiszta szeretet tüzeire.

A tiszta szeretetnek előbb említett gyógyhatása csakis az áldozatok erejében biztos és állandó.

cc) Gyógyít végül megjelenésének végtelen szerénységével és alázatával is. Ezzel hűti a mi hiú és törtető feszültségünket. Bárcsak igazán megértenők Jézusnak ezt a gyógyító szándékát! Az alázatnak csodálatos, lelkileg egészségessé tevő és lelkileg egészségünket bebiztosító szerepe van.

NB. Elragadó ennek az isteni Orvosnak és orvosságnak a z o n o s s á g a . A napi életben ritka, hogy valaki úgy gyógyít, hogy saját véréből is ömleszt át, vagy öntestéből pótol hiányzó testrészt. És íme Jézus mindenestül adja magát orvosságként.

271. AZ OLTÁRISZENTSÉG HATÁSA BENNEM

II. Eledelel

a) Éhség utána

aa) Éhség a természetes életben

Mi az az éhség?

Az egészséges szervezet önfenntartási igényének a szava. Jó jel. Isten adománya is. Baj az ellenkezője.

Foglalkozunk egy keveset azzal, hogy az éhségnek milyen jelentősége van testünk fenntartásában és egészségében. Mennyire hozzátartozik ahhoz, hogy a táplálékot nagyra értékeljük, készséggel keressük, szívesen vegyük, jóízűen fogyasszuk és jól megemésszük, hogy az igazán vérünké válják, friss élet és igazi emberi tevékenység legyen belőle. Mindennek kiindulása az éhség (a vitalitásnak egészen mély megmozdulása az emberben az éhség).

bb) Éhség a természetfölötti életben

Akármilyen magasan is áll a természetfölötti élet a természetes fölött, mégis tartja a párhuzamot. E párhuzam értelmében a természetfölötti életben is roppant nagy jelentőségűnek tűnik fel az éhség: a lélek-éhség, a lelki táplálkozás után való éhség és az igazi tevékenység. Talán így is lehet értenünk az Ödvözítő szavait, hogy boldogok, akik éheznek és szomjúhozzák az igazságot, mert megelégtettek (jól tartatnak, saturabuntur).

Közönséges jelenség viszont a lelkiéletben ennek az éhségnek hiánya. Nem csoda, ha a hiányzó éhség nyomában lelki sorvadás jár.

Kérjem Jézustól a természetfeletti éhség nagy kegyelmét. Ha egyszer megtapasztalom, meg is szeretem.

cc) Éhség az Eucharisztia után

Ez volna a legmagasabbfokú éhség, mert ennek az éhségnek tárgya és kielégítője a legmagasabbrendű eledelel, amit Isten mindenhatósága egyáltalán létrehozhat.

Legalább ébredjünk annak tudatára, hogy ha bennünk az Eucharisziához,

mint Táplálékhoz egészen méltó és arányos éhség lenne, akkor ennek az ételnek valami csodálatos isteni és átalakító hatása lenne rám. Olyan igazi egyesülés Jézussal.

Szítsuk is, ahogyan csak tudjuk magunkban ezt a legmagasabbrangú éhséget alázatos könyörgéssel: add Uram az Utánad való éhséget! — és tudatos gyakorlással is: Éhezlek Uram (Esurio).

b) Táplálkozás Vele

aa) A táplálkozás célja: amint a testi életben az erős, izmos, munkabíró szervezet a helyes táplálkozás célja, úgy a lelki életben is. Különösképpen ez a célja a legértékesebb táplálkozásnak, mikor az Eucharisziát vesszük.

bb) A táplálkozás szükségé: Úgy van alkotva testünk, hogy fennmaradásához lényeges táplálék, és pedig a megfelelő táplálék kell. Így vagyunk a lélekkel is. Annak is táplálék kell. Lelki táplálék.

Az Eucharisziára, mint táplálékra nem éhezhetett volna rá sohasem az emberi lélek, pedig legmélyebb éhsége Isten utáni éhség. Azáltal azonban, hogy Isten ilyen táplálékot is lehetővé tett, felszabadította és felfokozta a léleknek legmélyebb éhségét. Az Eucharisztia azóta a lelkeknek legmélyebb éhségük által igényelt tápláléka.

Gyakorlati megjegyzés:

Legyen gondunk rá, hogy lelkünknek ezt a mélységes igényét igazán kibontsuk.

272. ELŐKÉSZÜLET A TÁPLÁLKOZÁSRA

Valóban méltó és igazságos, hogy előkészüljünk. Szent Pál is tanít erre 1 Kor. 11. fejezetében: „Vizsgálja meg magát az ember . . .”

cc) Milyen legyen az előkészület?

1° Rámutat a húsvéti bárány előképe (Exod.). Azt ugyanis állva, felövezve, saruban, bot a kézben, keserű salátával, kovásztalan kenyérral fogyasztották. Teljesen útrakészen. Mélységes jelentősége és hatása az áldozati lakomának a fölkészültség a nagy útra. Maga a föláldozott bárány pedig a szelíd, türelmes megadásnak fonséges példája.

2° Rámutat az előkészületnek minőségére Jézus és apostolainak példája az első szentáldozás előtt. Főleg a lábmosás ténye, mely a legmagasabb szeretet és alázat műve volt.

3° Hogy milyen legyen az előkészület, rámutat arra maga a szent Ostya is.

A Szentostya hófehér, egészen igénytelen és teljesen eltölti Jézus, vagyis maradéktalanul Jézusé. Bizonyára a legegyszerűbb módja a helyes készületnek az, hogy a hófehér kenyérben és az ő megjelenési stílusában mindinkább Hozzá stilizáljuk egész magatartásunkat.

Jézus taníts meg bennünket erre!

dd) A táplálkozás csodálatos módja. (Lásd: „De venerabili altaris Sacramento”: Aquinói Szent Tamás).

1° Krisztus teste, jóllehet táplálkozunk vele, nem emésztődik fel, nem is kisebbedik, mert fogyatkozni képtelen. Ennek oka: dicsőséges állapota, amely miatt halhatatlan, változhatatlan, szenvedésre képtelen. Oka továbbá szentséges Szívének mélyeséges gondoskodása, hogy állandóan táplálhasson, mert állandóan eledelre szorulunk.

Hasonlatai kb. ezek: Az Eucharisztia olyan mint a forrás, mely csörgedez és öntöz és táplál és nem apad el, olyan mint a Nap, mely évezredekén át is egyformán közli fényét, vagy mint a gyertyaláng, amelyről akárhány más gyertyát gyújthatunk és ő nem lesz kisebb.

2° Krisztus teste, ha nem esszük, akkor fogy. „Aki eszi az én testemet . . . az Bennem van” — vagyis Krisztus misztikus testében van, Vele kegyelem-ben egy. Fordítva: „Aki nem eszi az Én testemet . . . nincsen élet benne”, vagyis nincsen Krisztus misztikus testében. Ennyiben fogy Krisztus miszti-kus teste, ha valaki nem eszi.

3° Krisztus teste akkor gyarapszik, ha esszük. Az Eucharisztia nem olyan étel, mint más, mely áthasonul abba, aki eszi, hanem olyan étel, mely ön-magába hasonítja át azt, aki eszi. Oka ennek az a törvényszerűség, hogy két lény egymásbaolvadásánál az erősebb érvényesül. Így megy végbe a mi átlényegülésünk Krisztusba.

ee) A táplálkozás hatása:

1° A lelket kielégíti, telíti, életerőssé és életvidámmá teszi az isteni élet síkján. E kielégítést, telítést főleg a szeretet gyarapítása által éri el.

2° A lelket mindinkább magába veszi fel. Szinte megemészti. Remandu-cantur a corpore Christi. Krisztus ugyanis azt, aki Őt táplálékul veszi, mindig jobban egyesíti Önmagával a szeretet által, s önképére alakítja át.

273. A VÉGTELEN SZERETET TÉNYE IRÁNTUNK

a) Lelkünk legmélyebb igénye: szeretve lenni, — nagy szeretettel, őszinte és önzetlen szeretettel, mely kiárad ránk és nekünk adja magát.

b) Különbéle a szeretet-viszony. Útitársak viszonya, bajtársi szeretet (összetartók), fajszeretet, testvéri szeretet, baráti szeretet, szülők iránti szeretet, hitvesi szeretet, szülői szeretet gyermeke iránt.

c) Jézus szentségi viszonya hozzánk sokkal több mindezeknél.

Ugyanis a szeretet leglényegesebb ténye az aktív önátadás és egyesülés.

Ámde így, mint Jézus, nem adja át magát senki!

Nem lehet kétségem aziránt, hogy az ajkamra szálló ostya-alakban vég-telen Szeretet forró és édes világa áramlik belém; végtelen szeretet vég-telenül öntudatos vallomása, ölelése, csókja, frigye, teljes önátadása rejlik egyszerű külső alatt.

Ez az a szeretet és egyesülés, melyről szívem-lelkem álmodik mélységes és titkos vágyaival.

d) Öntudatos szeretetviszonyom Jézushoz:

aa) Nagyon emlékezetembe és szívembe vésem:

1° értékeit — hogy Ő egészen igaz, egészen jó, egészen szent, egészen szép, kívánatos, szeretetreméltó, kimondhatatlan; és hogy Ő az enyém.

2° Az Ő tetteit — főleg azt, hogy szeretett engem és feláldozta magát értem és hogy most is szeret és egészen átadja magát nekem.

bb) Lefoglalom magam Ővele. Úgy, hogy sokat forgatom lelkemben az Ő értékeit és tetteit. Sokat mondogatom szent Nevét, hol magamban, hol suttogva, hangosan is, ahol lehet.

cc) Ővele szeretet-élményeket élek, úgy, ahogy megengedi szent kegyelmével. Részemről csak az fontos, hogy magamat alkalmassá tegyem ezekre és készen tartsam magam rájuk.

dd) Egészen át akarok alakulni az Ő önzetlen szeretetének képére.

e) Őszinte vallomás az öntudatos szeretet-viszony **gátlásairól:**

aa) Megvallom és nem tagadom, hogy

Jézus nekem addig kedves, amíg érzem, hogy kedves; nem nagyon lelkesít az objektív Krisztus és az Ő értékei; igen gyakran a napszámos színvonalán állok, aki minden kis munkája után a tenyerét tartja a fizetésért; nem erőlködöm nagy, tiszta fogalmakért Jézusról; nem erőlködöm ártatlan és szent akaratért. Én szürke ember vagyok és ezzel meg is elégszem.

bb) Pedig megvallom és nem tagadom azt sem, hogy

valami titokzatos, hang azt súgja bennem, hogy tudnék én önzetlen is lenni; tudnám én saját érdekeim helyébe Krisztus érdekeit is állítani; délibábos eszméimet ki tudnám cserélni Krisztus nagy eszméivel; képes volnék én a vigasztalás zsoldja nélkül is ingyen szeretni; képes volnék én Jézussal egyedül megelégedve lenni.

cc) De megvallom végül azt is, hogy

józan pillanataimban nagyon tetszik nekem az önfelelt Krisztusviszony és nagyon vágyódom utána. Valami azt mondja bennem (nem tudom lustaság-e, bölcsesség-e), hogy legjobb lenne, ha Te Jézusom nagy szeretettedben üstökön ragadnál és kiemelnél önző önmagamból.

Tedd meg ezt Uram! Örökké áldalak érte!

Isten legnagyobb ajándéka a föld számára Jézus. S ezt az ajándékot mindenki kapja. Micsoda Isteni zsenialitás ez!

274. ISTENIEN PAZAR AJÁNDÉK

A) Az ajándékozások

a) **Indítókai:** különfélék. Legértékesebb a szeretet. Az maga a legkisebb ajándékot is nagyon kedvessé teheti, pl. egy virágszálat.

Fokozódás a szeretetben is lehet: minél közvetlenebbül van kifejezve az ajándékban az ajándékozó szeretete, minél érthetőbben van jelezve magán az ajándékon, annál értékesebb az ajándék.

További fokozás az, hogyha az ajándékot maga az ajándékozó készítette, ha különös munkát fektetett belé. És végül minél tökéletesebben adta benne önmagát, — annál nagyobb szeretetről tesz tanúságot és annál többet ér az ajándék.

b) **Tárgyai:** a legkülönbözőbb, szinte végnélküli értékeknek sorát alkothatják. Relatíván legértékesebb ajándékozási tárgy az a legnagyobb dolog, amelyet éppen módjában van valakinek adni, —

abszolúte legértékesebb — úgy látszik teremtmények sorában nincs.

c) **Módja:** minél szerényebb és rejtettebb az érték átadási formája, annál meghatóbb az ajándék.

B) A Szentháromság legnagyobb ajándéka az ajkamra szálló Oltáriszentség

a) Ennek az ajándékozásnak indítóoka: fölfoghatatlan isteni szeretet, annak is szinte túlzásszerű véglete: nimia Caritas.

b) **Tárgya:** az abszolúte legértékesebb: az Atya adja egyszülött Fiát. A Fiú adja önmagát. A Szentlélek készíti az ajándék formáját az Atya és Fiú akarata szerint.

c) **Nézzük e formát!**

aa) **Csodák** hozzák létre és tartják fenn: az átlényegülés csodája és további csodák: a külszínek megmaradása állagok nélkül; Krisztus embertermészetének kiterjedése a térben hiányzik; a kiterjedés nélküli jelenlét sokszorozódik.

Mekkora ajándékmű, mekkora szeretet!

bb) A lehető legszerényebb, legegyszerűbb ez a forma.

A nagy érték teljesen rejtett, eltakart. Így aztán senki sem hátrál meg az Isten fönségétől (Mózes arcát nem bírták nézni, Krisztusét sem színéváltozásakor), sem nem undorodik meg senki. Továbbá így lesz különösen képpen érdemszerző e nagy érték fogadása: a hit által.

Ez az egyszerű forma a kenyérnek és bornak formája. Ez a legbarátságosabb közelítés és legközvetlenebb ajándékmód: számba kerül.

Amennyiben ítéletet tudok mondani, állapítsam meg, vajon lehetett volna-e végtelen szeretetet érthetőbben kifejezni, ajándékba jobban belefoglalni, ajándékba több isteni munkát befektetni.

Legyek nagyon hálás ezért az ajándékért.

C) Magatartásunk az ajándékkal szemben

a) **Meglepődés:** Nekem jut ilyen ajándék?

Hiszen sehogysém jár nekem!

És elfogadására teljesen méltatlan vagyok!

Domine non sum dignus — háromszor is! Mintha akarnám, hogy „értsd Uram”!

(Ne engedjük magunkban soha pauperista szellemet kifejlődni, mely természetesnek tartja, hogy adnak és átvesz és zsebrevág és eszébe se jut ezen csodálkozni . . .)

b) **Tan a k o d á s**: melyet a meghatódás, az ajándékot néző hálatelt lelkület vált ki, hogy bizony ezért adni kellene valamit! És vajon adhatok-e én egyáltalán valamit?!

c) **Főlbátorodás** egy kis logikai műveletre, és akarati műveletre.

Logikai: Ő, az én Istenem, szerető Barátom végtelen szerény formában, konzekráltan adja egész magát . . . Mennyire illő volna, hogy én, az emberke, az engem annyira szerető Isten-barátom finomra dolgozott szerény formájában adjam egész magamat — ha ugyan elfogad . . .

Akarati: Megteszem, fölkínálom magam, örök készséggel, visszavonhatatlan elhatározással.

d) **Főnséges öntudat és élet**: Ő végtelen kedves! Elfogadja ajándékomat! Én tehát az övé vagyok!

Boldogító tartalom: csak ezzel érdemes járni e sáros földön!

275. SZENTSÉGLÁTOGATÁS I.

1) Ténye

a) Szomorú jelenség, ha egy pap számára föl lehet, sőt föl kell vetni a kérdést: hogy vajon a kénytelen megjelenéseken túl fölkeresi-e Urát, Királyát, Barátját, Mindenét. A szentséglátogatás ténye legyen ész- és akarati alapra fektetve. Elvégzi a szentséglátogatást! Nem számít, hogy van-e hangulat. (Még a meditációnál is fontosabb az 1/4 órás beszélgetés, napi dolgokról való beszélés az Úr Jézussal. Mit szól napi dolgaimhoz Jézus?)

b) A szentségközi Jézussal való szoros kapcsolat és a kapcsolatnak külsőleg is történő érvényesülése nemcsak fokmérője a papi szellemnek, hanem különös hatóerejű főntartója is. (Nincs másfajta papi lelkiség, csak eucharisztikus.)

c) Ha föltárulna a pap előtt Jézusnak utána vágyó szeretete! Ha tudná, hogy minden tevékenységi erőhullám csak akkor hat igazán, ha Tőle vette létét és irányát! Ha egyszer igazán átélné, hogy Jézusnak az ilyen meghitt, csöndes percekben mennyi kérdezni valója és mondanivalója, mennyi adni és átvennivalója van, — aligha tudna meglelni szentséglátogatás nélkül.

d) Amikor látni fogsz kopottlelkű, levitézlő, gerinctörésben szenvedő paptestvért, érdeklődjél, ha csak teheted — szentséglátogatásainak ténye iránt. És amikor ezek hiányáról értesülsz, erősödjél meg az elszántságban, hogy nálad sohasem fognak ezek hiányozni.

e) Tanulmányozd szívesen a lelki nagyság útjait és beérkezett utasait. Csodálatos állomásaik a szentséglátogatások!

Tanulmányozz élő, eucharisztikus papokat. Általában azt fogod tapasztalni, hogy megérik belőlük a lélek.

f) Ne feledd soha, hogy igazi papnak csak egyetlen gravitációs központja lehet e földön, éspedig a tabernákulumi Jézus, Mindig tőle függően, mindig Feléje fordultan futja pályáját. S örömmel tér be Hozzá: talán a bölcsék nagy örömevel, talán Magdolna repeső lelkével, aki azonnal Jézushoz sietett, mikor nővére szól: „Magister adest et vocat te“, talán Péternek akadályt nem ismerő szeretetével, amikor János a Genezáreti tavon a hajnali szürkületben odasúgja neki: „Dominus est!“, Ő az ott, a parton.

Máskor fáradt, nehéz lélekkel tér be Hozzá. Talán ő is mondja: „egész nap halásztam, és semmit sem fogtam. Dolgaim nem sikerülnek.“ És Jézus megmondja neki, hogy merre vesse ki a hálót, hogy a katekézis közvetlenebb, a szentbeszéd gyakorlatibb, a gyóntatás gyógyítóbb és a kormányzás párszoribb legyen.

Vagy talán azt panaszozza Jézusnak: „Hibáimmal hiába küzdök.“ Jézus pedig rámutat a küzdelem ferdeségére s talán azt mondja: „Duc in altum!“ Kutass mélyebben! Ott a baj! Te tapasztalat ragasztasz a sebre. Belülről nem orvosolod.

Mikor aztán — bár sohase lenne! — a bukott törött lélekkel kerül Eléje s érzi magán Krisztus tekintetét, mint valamikor Péter, talán ő is keservesen sír. Látja feltárulni a krisztusi sebeket, melyek közelebb hívogatnak, mint egykor Tamást és talán ő is elrebegi: „Dominus meus et Deus meus“. És átéli, hogyan nem oltja ki Krisztus a pislogó mécsbelet, hogyan nem töri össze a rozoga nádszálat.

De tapasztalja Jézus kemény, orvosi szeretetét is.

g) N a g y é r z é k e v a n az emberi léleknek a velünk lakozó Isten iránt. Csak ki kell bontani az érzéket. Alig van hálásabb beszéd tárgy, mint a szentséghez Isten-rabja, lelkünk édes Kenyere. Nincs lélekgyújtóbb istentisztelet, mint az, amely az Eucharisztia köré fonódik. Bertram kardinális, boroszlói hercegérsek mondja: A szentségi énekek úgy hatnak rám, mint az egész jelenlévő közösségnek lelki áldozása. Legősibb vágya az embernek az Isten. Emmánuel. Az Isten közel van. Az Isten ennivaló-alakban. (Lásd Prohászka: „Élet Kenyere“. Zseniális ember létére valami rendkívülit akart írni. S méltán választotta ezt a témát.)

Hogy azonban a szentségháznak végtelen értékét igazán feltárhassuk a hívek előtt, ahhoz ugye igaz eucharisztikus papnak kell lenni?!

276. SZENTSÉGLÁTOGATÁS II.

2) Tartalma:

a) Jézussal való meghitt társalgás. Kell hozzá a bensőség.

Oly nagy kincs ez, hogy érte szíves-örömezt áldozhatjuk napjaink csekélyke részét. De ez a nagy kincs nem egyszeri adottság, hanem gyakorlattal

kifejlődő művészet. Nagy művészet. Kempis is azt mondja, hogy nagy művészet tudni Jézussal társalogni. Személyi viszony: Jézus mit akar? Meg van-e elégedve? Mit akarsz, hogy cselekedjem? Add tudtomra. Világosíts föl. Egyszerű, meleg lélekkel.

b) A társalgás legfőbb tárgyai:

aa) Abszolút készségeünk bizonyítása és fölkínálása: Igen! Jó! Kész vagyok Istenem! Igenis! Uram, kész vagyok mindenre, vedd szívesen!

1° Ecce servus tuus. (Mint a katona a hadvezér előtt mondja: Igenis Uram! Abszolút kész vagyok! Abszolút hapták! Késztség! Ha előljárómban szól Krisztus: Igenis ez a legfontosabb.)

Fiat mihi secundum voluntatem Tuam!

Kész vagyok mindenre! Rendelkezzél velem!

2° Uram! Vezérem! Nincs valami mondanivalód számomra? Szólj Uram, mert hallja a Te szolgád!

3° Királyom! Meg vagy-e életemmel elégedve?

bb) Könyörgések:

1° Saját magamért. (Saját lelkünk is egy pasztorálandó, üdvözítendő alány.) Világosságot kérek, hogy lássam a felsőbb akaratot és erőt kérek, hogy megtegyem pontosan.

2° Ellenségeimért; 3° Híveimért; 4° Az egész világért.

cc) Elmélkedés arról a végtelen Jóságáról. S ez az elmélkedés ne legyen száraz okoskodás, hanem az egész léleknek közelebb jutása a tabernáculum Jézushoz.

c) A társalgás hangja: Legyen a meleg bizalom hangja, vagyis olyan, vagy még nagyobb bizalomé, mint amellyel beteg közeledik világhírű és finomlelkű orvoshoz: olyan vagy még nagyobb bizalomé, mint amilyenel koldus közeledik irgalmas dúsgazdaghoz; vagy amellyel eltévelyedett gyermek közeledik jószágos atyjához; vagy tudásszomjas ember közeledik a tudás forrásához; vagy lelki nagyságok kincskeresője közeledik a nagyság biztos kezű művészéhez; gondterhes ember közeledik édes barátjához; vagy mint pásztorbojtár közeledik isteni Főpásztorához.

Ellenvetés: Van nekem sok fontos apró-cseprő dolgom, de Jézus elé nem vihetem őket. Nem méltók hozzá.

Felelet: Tévedsz! Mint ahogy a hatalmas Napnak elég fontos a legutolsó fűszál is, hogy sugaraival éltesse, úgy és még inkább irányul Krisztus szerető érdeklődése legkisebb dolgaid felé is.

Különben nézd Krisztust az apostolokhoz való viszonyában.

Összefoglalás:

Eucharisztia Sacerdotis vita. Amíg Neki élek, amíg Vele élek, amíg naponta Eléje terítem a lelkem, addig enyém Ő és én az Ővé. Addig gazdag vagyok, addig boldog vagyok, valóban pap vagyok!

Legyen valóban így! Nagyon kérek, alázattal kérek, boldogságos Szűz Mária és Jézus Királyom!

277. A NAPKOZI MUNKÁK ÁLTALÁBAN

1) Jelentőségük:

a) A reggeli kincset napközben rögzös és tekervényes utakon hordozzuk. Nagy gonddal kell ápolnunk, hogy el ne veszítsük, sőt gyarapítanunk kell napközben.

b) Lelkiségünknek, sőt egész egyéniségünk fajsúlyának próbaköve a napközi munka. Ennek okai:

aa) A napközi munkában válik el, hogy vajon igazi pap vagyok-e, avagy csak papi hivatalnok, mesterember, napdíjas, napszámos.

bb) A napközi munkában érvényesül és bontakozik ki a belső érték. De benne ütközik ki a belső értéktelenség is.

cc) Mélyebb ok: a napi foglalkozások széjjelhúznak és zavarnak, gyöngítenek és szenvedélyeinkre hatnak. Kevésbé gondolunk magunkra és kevésbé vagyunk önmagunk birtokában. Természetesen adjuk magunkat úgy, amint vagyunk.

2) Magatartás a napközi munkában:

a) Az első elv: lelki életünket tartsuk fenn bennünk!

Különben hiába volt a reggeli elmélkedés, a szentmise és szentáldozás, — elsorvadunk. A kötelességteljesítés is robot lesz, sőt elhal.

1° A fönntartás első követelménye: az egyensúly. Így büntelenségben, összeszedettségben és teendőink megtevésében segít a lelkiség kegyelme.

2° A másik követelmény: erőpótlás. Ennek forrásai: a lelkiolvasás, ima (főleg zsolozsma, rózsafüzér stb.), az Istennel való kapcsolat fönntartása és önvizsgálat, mely főleg examen particulare, általános lelkiismeretvizsgálat alkalmával, továbbá a gyónás és rekollekció végzésekor történik.

(Fennkölt lelkülettel végezni a legkisebb hétköznapi munkákat is. Jézus lelkületével. Értelemmel, akarattal, fennkölt lelkülettel átfogva végezni a legnyomorúságosabb dolgot is. Nagy dolgok a napközi munkák, hiszen Isten-szolgálat minden. Alkalmazzuk hozzá lelkünket.)

b) Második elv: napi teendőink zömét állapotbeli kötelelenségben teljesítése alkossa.

Állapotbeli kötelelenségeken értjük nemcsak a súlyos bűn terhe alatt kötelező teendőket, hanem mindazokat, amelyek által igazán hivatásunk magaslatán állunk.

Szomorú jelenség és gyászos is lehet a pap életében: a szétesett foglalkozás, vagy allotria (mással való foglalkozás, mint ami kötelelensége): a magni passus extra viam (hatalmas, óriási menetelés az úton kívül). A pasztorációban vannak nagy szemkápráztatások. A helyes: csak Istennek élni és szolgálni. Mit akar Isten? Egyetlen kérdés: mit akar Isten ebben az egyházmegyében, ezen a munkahelyen, stb. (Fázás a kötelelő munkáktól.)

De annál vigasztalóbb a meleg szeretet és odaadás és szorgos gondoskodás mindaz iránt, ami szorosan összefügg hivatásunkkal.

c) Harmadik elv: adjuk meg a testnek, ami szükséges neki, hogy jó eszköze legyen a léleknek! De ne legyünk időgyilkoló emberek! Fecsegés, potyázás, henyélés, céltalan vagy kiskaliberű pepecselés, fölösleges szórakozások, kártyázás, ivás, füstölés, stb., mennyi szent időt gyilkoltatok már ti meg, amely időt a lelkekre lehetett, vagy kellett volna szánni!

Mily helyesen tesznek azok, akik lelkiismereti kérdésnek tekintik napról-napra az időfelhasználást és számon is kérik maguktól naponta!

Mily helytelenül tesznek azonban azok, kiknél az idő felhasználása nem lelkiismereti kérdés.

Jegyezd meg jól, hogy a napközi idő hogyan-töltésén múlik a nagystílusú papi élet! Csak egy átlagnapodat kell megnézni s világos lesz, mennyit érsz!

278. STUDIUM SACRUM

a) Itt is kell néhány **lelkedbe kalapált alapelv** és meggyőződés ennek szükségéről.

Nem vagy világbölcse! Nem vagy falubölcse sem! Nem vagy nagy ész és tudástól feszülő koponya, Nem tudsz eleget. Nem tudod a legszükségesebbet sem mind, csak annak alapjait. S lehet, hogy még az alapok is inognak, ha nem raktad le őket nagy komolyan és nagy szorgalmasan a szemínáriumban.

NB. A jó alap nem egyenlő kielégítő vizsgával és indexszel!

b) **Meg kell fognod a studium sacrum nyelét:**

aa) Néhány vaskos **j e l s z ó v a l**:

a tudatlan pap szégyen és átok. Szégyene Krisztusnak, az Egyháznak, az egyházmegyének, a paptársaknak, a népnek. Átká az egyes lelkek üdvének. Föltétlenül képezem magamat, ha belehalnék is.

bb) Erős **i n d í t ó o k k a l**:

1° Törvény! Ti, van a világon 129. canon is.

2° Hivatástudat! Isten követe vagy a néphez és a nép követe Istenhez. Tudatlanul e nagy szerepnek csak tragikus és bűnös komédiása vagy. Népednek te vagy az igazság vára és kősziklája. Micsoda igazság-szikla a kistudású ember, aki minden ellenvetésre ijedt és üres szemeket mereszt? Népednek vezére vagy, orvosa vagy, gondviselője vagy. Bután? Vakon? Maszlaggal etetsz? Becsületesemre fogadom, hogy szakképzettségemet minden tőlem telhető gonddal biztosítom!

3° Józan számítás! Annyi kis eszed bizonyára mindig lesz, hogy ha akarsz, világosan látod a folytonos önképzés **e l ő n y e i t**:

Lelkiismereted nyugodt és vigaszos lesz, mert egyik legfőbb kötelességedet teljesíted. Lelkedben nem ásit az üresség és tartalmatlanság, hanem tele lesz kincsekkel. Emelkedetten gondolkodol és jársz: földéhséged,

pénzszomjad elcsitult; érzékiséged kábító zenéjét majd fölényesen meg tudod vetni és süket fülekkel viszonzni. Rangok, lilaságok saját értékükre szállnak majd alá! Henyélés, könnyelműség, világias szórakozások, élvezetek fölé kerülsz.

Csodálatos világod lesz lassan, mely kedvesebb, mint virágos kert, ott-honosabb, mint szülői ház; élmények, meglátások és ösztönzések járnak át és elhatározások tüzei gyúlnak ki benned.

Papi tekintélyed lesz, mint olyannak, aki érti a mesterségét, aki szakmájának becsületet szerez, aki Isten dolgainak okos sáfárja . . .

Lelkipásztori munkákban biztonságod lesz és erős fegyvered ellenfelekkel szemben.

Sikereidnek igazi alapja lesz. Némely lélekkel szemben talán kizárólagos megindító: a papi tudás.

A mai emberek között, a mai művelt emberek között legalább egyenrangú művelt embernek kell lenned. Sőt minthogy vallási dolgokban vezetőjük vagy, azért papi műveltséged szükségképpen fölényben lévő és vezető műveltség kell hogy legyen.

Viharfelhők tornyosulnak, az eszmék háborúja közeledik. Papok! Vajon győz-e veletek az Egyház, az Evangélium, az igazság?

Egyes lelkek máris tele vannak velünk ellentétes eszmék és meggyőződések villámaival. Nem elég ellent mondani; nem elég legyinteni és elfordulni. Nem elég letorkolni sem! Fölvilágosítás kell az igazságról, szeretettel!

cc) Okos markolattal!

Tanuld a magadét. Ne egy kedvenc mozaikkal foglalkozzál.

Ne kapkodj össze-vissza! Tervszerűen építsd a tudást! A legelső természetesen mindig az lesz, hogy kötelező szerepléseidre (hitoktatás, szentbeszéd, előadás) igazán készülj el!

Tanulj naponta! hacsak lehet! Azt kérdezed, hogy honnan vedd az időt! Amit az ember komolyan akar, arra rendszeren van ideje. Legfontosabb megjegyzéznivaló itt, hogy légy okos és szigorú a fölösleges beszédek megnyirbálásában.

Ellenőrizd magad, van-e megbízható papi kézikönyvtárad?

279. KOTELESSÉGTELJESÍTÉS

I. Fogalma

a) Mi a kötelesség?

aa) Alanyi része: akaratunk kötöttsége felsőbb tekintély, törvény, vállalt hivatás, adott szó folytán.

bb) Tárgyi része: mindaz, ami ilyenformán kötelező.

b) Mi a teljesítés?

A lehetőség szerint tökéletes végrehajtása annak, ami kötelező. Azért

teljesítés, nem felesítés, negyedítés. Legfőbb eszköze és biztosítéka kötelességeink teljesítésének: a becsülettudat, vagy becsületérzet, — olyan igazi férfi-öntudat! (ha pogányos is).

c) A sorrend

A kötelességek tárgyilag összeütközhetnek. De akaratunk számára mindig csak a lehetséges teendő a kötelező. Nagy érték a lelki nyugalom és biztos cselekvés szempontjából a kötelességek sorrendjének világos látása. Mi a teendő? És mi előbb teendő? Kitűnő elmélkedési anyag ez és kitűnő megbeszélési anyag az oltáriszentségi Jézussal, vagy lelkivezetővel folytatott beszélgetésekhez. Kérjünk készségesen és buzgón felvilágosító kegyelmeket kötelességeink pontos ismeretére nézve!

II. A kötelességteljesítés nagy jelentősége

a) Hasonlítsunk össze két embert, esetleg két papot: egyik kötelességteljesítő, a másik nem, vagy csak részben nem. Vonulassuk el lelki szemünk előtt az egyik életét, aztán a másik életét. Miben különböznek ezek? Amiben az igazgyöngy és a hamisgyöngy.

„Aki Atyám akaratát teszi, az az én anyám, testvérem . . .” Tehát Jézus előtt az számít legelső sorban.

A lelki békének és életszentségnek is ez az igazi alapja.

b) Elvek: Megaranyozom ezt a két szót: kötelességteljesítés. Tudatvilágom homlokterébe állítom, ott belegyökereztetem.

Es lángragyújtom e szót, hogy égessen és erővel töltsön el.

Mindenekfelett áll pedig ez az elv: helytálló feladataimban! És messze száműzők magamtól minden nyávogást, minden panaszt és zokszót a feladatok terhe alatt. (Amire rátettem az életemet, kitarok, ha belehalok is. Erre ráépülhet a kegyelmi élet.)

c) Nehézségei:

aa) A megszokás ugyanazon tények ismétlődése miatt.

Ez a megszokás színtelenné és ízetlenné változtat különben színes és ízes dolgokat is. Erre mint problémára a következőket mondjuk. Bizonyos, hogy a megszokással kopik a dolgok érdekfeszítő volta. Nem kopik azonban, hanem nő a cselekvés könnyűsége, tökéletessége. Gyakorlat teszi a mestert. Nagy eredmények egyenirányú hosszas erőlködések gyümölcsei. Gondolj fedezésre, melyért rengeteg kísérletezés történt. Gondolj nagy tudásra, rengeteg tanulás történt. Gondolj művészetre, melyért rengeteg gyakorlat történt. Gondolj játékkordra, mely nem létezik állandó önnevelés nélkül. Gondolj hadászati teljesítményre. Micsoda egyhangú képzés előzi meg ezt!

Ébredjünk rá arra, hogy az életművészetnek, mely a legnagyobb ember-teljesítmény, szintén rengeteg gyakorlat a titka és ára! Szeressük meg tehát az egyhangú gyakorlatokat, melyekből összetevődik legnagyobb földi teljesítményünk. Ha megszerettük, nem is egyhangú már többé, mint a művésznak művészi foglalkozása.

bb) Sodró ösztönerek

Hangjuk ilyen: a kötelességteljesítés nehéz és kellemetlen; viszont sok más dolog és a velük való foglalkozás könnyű és kellemes. Tehát inkább ezeket választom. S ez csattanós logika, rengeteg ember és nem kevés pap számára. Még gondolkodó, elmélkedő papnál is sokszor diktálhat így az ösztön: vigyázz egészségedre! Tarts együtt az emberekkel. Meg ne sértsd őket! Fakír szentnek nem szabad lenned! Az taszító. Légy óvatos!

Válasz az ösztönök hangjaira: nem vitatkozom velük! De keményen állok sarkamon velük szemben. Elvekből, kötelességtudatból sem engedek ilyen szírihangokra.

cc) Modern szétesettség és százfelé-kapkodás

Ennek oka a mai életnek stílusa, de lehet oka a könnyelműség és felszínesség is.

Orvoslás: állj a kétezeréves keresztény sziklán. Erről nézz mindent a hit szemével. S csak kötelességeid teljesítése után vagy mellett vállalkozzál olyasmikre, amelyek nem kötelességeid.

Kívánj és akarj magadnak boldog és szent papi életet! Ha igazán kívánsz és akarsz ilyent, akkor biztosan pontos kötelességteljesítő léssz.

Szent József, a kötelességteljesítés mintaképe, köszöngj érettünk!
(Összeszedettség és nagy munkatempó nem összeegyeztethetetlen!)

280. NAPI ÖSSZESZEDETTSÉG I.

I. Mit jelent napi munkámban, hogy összeszedett vagyok?

1) Külsőleg: vigyázok magamra, vagyis önmagam felügyelete alatt állok, rendben tartom magam, vagyis rendezetten és okosan összefogom és célra-irányítom erőimet.

2) Belsőleg: szívem rejtekében imádom az Urat. A bennem rejtőző Isten tudata képezi ennek alapját. Ő bennem és én Őbenne. A szenteknél nagyon fejlett ez az együttlét a lélek legbensejében.

Ennek gyakorlatát úgy is fogalmazhatjuk, hogy rövid szentséglátogatást végzek saját lelkem szentélyében. Nincs ugyan ott az Oltáriszentség külsőleg, de a valóságban ott trónol a Verbum. Ez a szentséglátogatás a lélek bensejében tartalmilag is legyen hasonló a valóságos szentséglátogatáshoz. Legyen annak kicsinyített mása.

II. Az összeszedettség előnyei

Az életszentség komoly munkáját lehetővé teszi. Tiszta szándékunk enélkül alig maradhat fenn napközben, mert önzésünk, szenvedélyeink meghamisítják. Lelki mélységek és tartalmak képzője és őrzője is egyben.

Lehetővé teszi a gyors átmenetet külső munkából imába, és pedig buzgó imába.

Az összeszedettség állapotában könnyen meghalljuk a lelkiismeret szavát

és a kegyelem szavát. Könnyen megérezzük és eltaláljuk Isten akaratát. Könnyen védekezünk a szenvedélyek elkapó hullámaival szemben.

Végül az apostoli prudentiának, okosságának nélkülözhetetlen feltétele.

Külsőleg: lelkiessé, papiassá, Krisztushoz méltóvá tesz.

Egyik vallásos író az összeszedettséget a lelkiélet igazi próbakövének nevezi.

III. Az összeszedettség segítői

1) Valamely gyakorlati elv, melyet pl. egy napra magunk elé tűzünk és többször rágondolunk. Pl. egyik-másik a sok közül: cselekedjél okosan! Ne légy türelmetlen! Légy szolgálatkész! stb.

2) Egy-egy időhöz, vagy helyhez kötött föltétel, pl.: társalgásban nem mondok ellent! stb.

3) Az elmélkedési anyagra, vagy annak igazságaira való visszagondolás.

4) Rőpima. Ez könnyű gyakorlat és pillanatnyilag mégis összeszed. Kegyelmet is biztosít.

5) Szentképre, feszületre, stb. való tekintés.

6) Az Oltáriszentségre való gondolás, vagy léleken a tabernákulum elé való helyezkedés.

7) Az összeszedettség legmagasabbfokú gyakorlata azonban rendesen már nagyobb kegyelmeket tételez fel, az ún. **Isten jelenlétében való járást**, amely nem más, mint Isten jelenlétének világosabb tudata és e tudat segítségével való magatartás munkáinkban. Megjegyzendő itt, hogy akinek ez nem megy könnyen, ne erőltesse.

8) Examen particulare: az összeszedettségnek igen értékes, rendszeres gyakorlata, habár elsődleges célja nem az összeszedettség gyakorlása, hanem valamely hibának a kiirtása, vagy erénynek megszerzése.

NB. Gondolkozzam azon, hogy mi segíthetne engem legelőnyösebben összeszedettségre?

281. ÖSSZESZEDETTSÉG II.

IV. Az összeszedettség tökéletessége:

Jézussal és Istennel való gondolati, érzelmi, szeretetkapcsolatban bontakozik ki. Amikor e kapcsolat fejlett, a legcsekélyebb dolgok is Jézusra, Istenre emlékeztetnek és felemelnek. Szalézi Szent Ferenc írja egyik levelében: „Szobám nem ritkán teli van emberekkel, akik mind beszélni akarnak velem, de az én szívem mégis állandó nyugalomban van és magányban marad.”

V. Ellenvetés

1) Az összeszedettség gátol munkáinkban: így nem tudjuk magunkat egészen belevetni a munkába.

Felelet: nem is szabad magunkat egészen belevetni a munkába. Mert ha belevetettük magunkat, a munka előbb-utóbb egészen elnyel, uralkodni fog rajtunk és nem mi őrjítjük. Ilyenkor érezzük a fölöttünk úrrá lett munka zavaró és emésztő hatását.

Tehát ne féljünk az összeszedettség zavaró hatásától. Sőt éppen általa menekülünk meg igazi zavaroktól.

Különböztet a tapasztalat is megcáfolja az itt elhangzott ellenvetést: legrendezettebben és legtöbbet mindenkor a legnagyobb összeszedettségű emberek dolgoztak.

2) **Nincsen időnk összeszedettségre sok elfoglaltságunk között.**

Erre azt mondhatnók, amit egy francia püspök egyik államférfinak, aki panaszkodott rengeteg dolga miatt, melyeket nem tud alaposan elintézni: „Meglevő elfoglaltságaihoz adjon még hozzá naponta egy órás elmélkedést és nemsokára tapasztalni fogja, hogy még marad is némi kis szabadideje.” Ugyanígy: Összeszedettséggel az elfoglaltságunk nem szaporodik, hanem fogy. A cselekvés ugyanis rendezettebb, tökéletesebb lesz általa. (Atgondolt, átmeditált lelkű ember tudja jól, okosan, nyugodtan elintézni a dolgokat.)

VI. Az összeszedettség apológiája

A mi hivatásunk egész gazdagsága és szépsége nem a főltszínen van, hanem a mélységben.

A főltszínen van a kenyérgkérdés, keresés, külső sikerekre való kicsinyes vadászat, az unalom, papi állapotunk meg nem értése, az epedés világias élvezetek után.

A mélységben van a szellemi élet üdeségének tiszta aránya. A mélységben vannak a gyémántok, melyek az igazságot a hazugságtól élesen elválasztják. A mélységben van a kemény vas a bűnös hajlamok legyőzésére. A mélységben van a komoly élet- és világszemlélet gazdagsága. A papi lelkesedésnek az izzó parazsa, mely minden nehézséget legyőz és a lelkeket megnyeri.

E mélységbe vezet a napközi munkánkban gyakorolt összeszedettség.

282. AZ ÁLTALÁNOS LELKIISMERETVIZSGÁLAT

Bevezető kérés: Uram, add, hogy érjen valamit minden komoly önvizsgálatom! (Összeadhatnók, összeszámlálhatnók, hány önvizsgálatot végeztünk már életünkben. S az eredmény? Tehát nem volt komoly, legalább sok közülük.)

I. Az általános lelkiismeretvizsgálat értéke:

A kegyelemmel segített önvizsgálat tiszta fényt derít bűneinkre, hibáinkra, s az ilyen fényvel körülvett erkölcsi fogyatkozás javulásra ösztönöz. Ha nehezen megy az önvizsgálat, ez maga már kitűnő vezeklés is a hibákért.

Ertékes gyümölcse pedig a kegyelmies önvizsgálatnak az é r z é k e n y lelki ismeret.

II. Az általános lelkiismeret- vagy önvizsgálat gyakorlata

1) Így lesz könnyű és értékes a beállítása:

a) Hallom égi Bírám szavát: Redde rationem: adj számot!

b) Lelkemet föl nyitom és kitárom Előtte, Neki, s nézem magamat, olvasom lelkemben a lepergett idő lelki vonatkozásait — amint azt az utolsó ítéleten is leolvassák lelkemről.

A nagy kérdés: van-e mélyebb seb? Halálos bűn? Nincs? Deo gratias! További kérdés: Van-e enyhébb seb? Bocsánatos bűn? Éspedig öntudatos, szánt-szándékos? Esetleg kevésbé öntudatos, kevésbé szándékos? Megbánom ezeket, s elítélem. S küzdök komolyan legalább egy ellen, éspedig a legfőbb ellen.

Ha megfelel, akkor az előbbi vizsgálat és bánat után jól megnézem lelkemben az Isten képét. Látom a keresztségit, bérmálási és papi jegyet. Látom Isten sok kegyelmét. Látom hivatásomat. Vajon nem vádolnak-e ezek?

c) Jézus is kitárja Szívét felém!

Látom Őt. Az Esményt. Amilyennek lennem kellene. Vonjam rá lelkemre gyógyító, erősítő jelenlétét, fedje el gyarlóságait és alakítson önmaga szerint.

Látom aztán kegyelmelt, melyek készen vannak számomra. Vegyem át őket. Vagy kérjem Jézust, hogy adja át nekem őket.

2) Néhány tanács

a) Hibáink listája

Önvizsgálataink alapján állítsuk össze hibáink listáját. Ha új hibát fedezünk fel, iktassuk be.

Lelkiismeretvizsgálatkor fussunk át rajta, a amelyiknél vádolhatjuk magunkat, ott jegyezzük dátumot.

Amelyik hibánál idővel legtöbb dátum lesz, vagy legalább is sok dátum lesz, ott van a mi gyökérhajunk és ott kell alkalmazni a partikulárét.

b) A lelkiismeret súlyát és hatóerejét biztosítják a következők:

aa) Bevezetőül őszinte kegyelemkérés. Pl.: Uram, komoly dolgot akarok művelni! Adj kegyelmet hozzá! Világosítsd, tüzelj át lelkem!

bb) Férfias fogadkozások a végén. Pl. így: Uram, elátkozom összes bűnelmet, hibáimat! Vasald ki ráncaimat, töröld el ragyáimat, ütögesd helyre ferdeségeimet, nyesegesd le kinövéselmet! Nem eresztlek el — mint Jákob az angyalt —, míg rám nem adod a nagy papi élet áldását. S végül inkább engedj meghalnom, mintsem hogy Téged valaha súlyosan megbántsalak!

cc) A lista megjegyzési rovata:

Röviden, vaskosan jegyezzem meg, ha van mit. Pofonvágás-szerűen, amikor úgy illik! Egész évnek ez lehetne legtanulságosabb jegyzete és olvasnivalója számomra.

(Hogy sikerült napom papi szempontból?)

283. RÉSZLEGES LELKIISMERETVIZSGÁLAT, MINT ÜGYES HADVISELÉS I.

1) Hadviselés az életünk

Sok komoly ellensége van szabadakaratumknak. Bennünk és rajtunk kívül is. Ezeket csak erős, ügyes küzdelemmel lehet elintézni.

Erős és ügyes küzdelemhez pedig hadvezéri rátermettség kell.

2) Okos és bátor hadvezér akarok lenni,

mert meggyőződésem, hogy az emberi élet jelentősége és értékei felől a szabadakaróban, vagyis a lélek legmélyén lefolyt csaták eredménye dönt. Csatákat, főleg nagyjelentőségű csatákat, pedig csak okos és bátor hadvezérek szoktak megnyerni.

Azért tehát:

a) tanulmányozom a legfőbb hadászati terveket és elveket, melyek kb. ezek:

1° Támadásnál: kipuhatolni és kikémlenni az erőállapotokat és tökéletes képet alkotni mindenről, főleg gyenge, védtelen pontokról; a támadási tervet, főleg annak részleteit egészen elrejtteni az ellenfél elől; a támadó erőket tökéletes rendszerbe fogni és bölcsen vezetni!

2° Védekezésnél: az ellenfél szándékaival tisztába jönni; kivédni minden tényleges támadást; minden győnye pontot fokozott szorgalommal erősíteni.

b) Meg akarom ismerni a legfőbb hadviselési műfogásokat. Ezek:

1° Megtéveszteni avégből, hogy a leggyöngébb pont védtelen maradjon.

2° Erőket megosztani: divide et impera.

3° Óvatlan és elernyedési és zavaros időpontokat kihasználni.

4° Központi roham.

c) Tanulok a legnagyobb stratégától, az ördögötől, aki legnagyobb ellenfelem is.

Az előbbi elvek és műfogások nála fokozottan érvényesülnek. Hozzá még nagyon eszes, szívós a végletekig és nagyon kevéssel is beéri egyszerre: pl. lépésnyi térfoglalással, nyugtalanítással, sőt pusztá reménnyel is.

d) Számba veszem a hadvezéri siker föltételeit. Ezek: maradéknélküli helyzetismeret. Könnyen mozgatható és elégséges erők. Hidegvér, amely öntudat, erő és önuralom. Összpontosítok, figyelek, főleg csata idején. Abszolút elszántság.

3) A hadvezérjelölt elgondolkozik:

Uram, Krisztus Királyom!

De főséges és nagy dolog volna az, ha én úgy tudnék kiképződni, hogy egészen meg lennél elégedve velem! Meg akarok mindent tenni ezért! Csak segíts Te is engem!

Milyen csodálatos nagy dolog okos és bátor hadvezérnek lenni! Különösen a Te szellemedben, a Te országodban, a legtitkosabb lelkiviadalokban.

4) **Őszinte szó önmagamhoz**, mely lehűt és felemel.

Hadvezér bajtárs! Ne légy bárgyú! Úgy látom védőműveid nincsenek kiépítve! Sőt magad sem rendelkezel egészen tisztá, világos látással veszélyes és támadható lelki pontjaidra nézve! Sőt nem is nagyon tanulmányozod. Bajtárs! Te hamarosan a legkomolyabb veszélybe kerülsz.

284. RÉSZLEGES LELKIISMERETVIZSGÁLAT II.

5) Kezünkben a hadvezérré levés egyik leghatásosabb eszköze. Neve semmitmondó: **examen particulare**; mi nevezhetnök Dávid parittyájának.

Nevénél sokkal többet mond érteke!

a) Szinte bűvös eszköz:

Ha beteg vagyok, gyógyítókúra,
ha gyöngé vagyok — erősítő torna,
ha tévelygek, megfog és igazi útra terel,
ha sötétben vagyok, világosságot gyűjt.
ha belső zavar gyötör — ez rendet teremt,
ha át akarok törni az ellenséges vonalon, ezzel biztos a siker.

b) Legfőbb t e l j e s í t m é n y e i ezek legyenek:

1° Vezekelni, bűnbánatot tartani!

2° Világosságot gyűjtani bennem arra nézve, hogy miért élek? Miért dolgozom? Miért vagyok pap? Milyen közvetlen és távoli rugók mozgatják tetteimet? Mi vagyok? Mit érek? stb.

3° Rendet teremteni bennem, vagyis észet és akaratot kormányhoz juttatni és nyugodt uralmat és vezérkedést juttatni nekik.

De ennek egyetlen útja az alantas erők leigázása. Ez sokszor hatalmas viaskodásba kerül. Itt bontakozik ki a particulare examen ereje, amikor ezekkel a legnehezebb ellenfelekkel egyenkint iparkodom elkészülni, leszámolni.

4° Önmagamat birtokba venni és aztán átadni Isten kezébe.

5° Belső izmosodás: akaratedzéssel. Ha nem zárkozunk el sohasem az életnek legkülönbözőbb körülményeitől, amelyekben kénytelenek vagyunk edzeni magunkat, s különösen, ha jókedvvel és bátorsággal, könnyedséggel edzük magunkat, — előbb-utóbb értékes hadvezéri lelkületre teszünk szert, még gyöngébb akarat mellett is.

NB! Az examen particulare gyakorlásánál roppant jelentőségű a **sikeres megválasztás**. A legsikeresebb természetesen, ha a vezér-ellenséget tudom magamban elintézni, azaz legfőbb bajomat, legfőbb problémámat.

Kitűnő eredményt biztosít a fejlődési kúp eltalálása, vagyis annak a vezérerőnek tudatos fejlesztése, mely legjobban visz előre.

c) Közvetlen munkám, ha komolyan veszem:

aa) **összeállítani legfőbb teendőimet!** Nem sok munka kell ehhez, hanem csak igazi fény a meglátásához, tehát:

1° Ima, főleg az Eucharisztia előtt,

2° aztán okos önmegfigyelés és

3° lelkivezetővel való megbeszélés.

Ne ijedjünk meg a munkától. Nem kell ide semmi bűvészet, csak elszántság és egy kis okosság, de legfőképp kitartás.

NB! Nagy dolog az, ha sikerül Isten kegyelmével világosan kidolgoznom a lényeges hadviselő tervemet önmagam meghódítására és kifejlesztésére.

bb) Szívósan cselekedni, vagyis megtorpanás nélkül hadat viselni.

Ennek a szívósságnak olykor roppant gátlásai ébredhetnek a természetünkben. De minél hősiebben győzzük le ezeket a gátlásokat, annál kevésbé tudnak bennünket megbénítani és annál kevésbé ágaskodnak.

Természetesen legjobb azt a hadviselést lelkivezetővel együtt lefolytatni. Roppant támasza van ennek a halálos komolysággal és elszántsággal folytatott küzdelemnek abban a gondolatban, hogy jól felhasználjuk lelkünknek, a híveknek és a Te országodnak igaz javára.

285. SZENTGYÓNAS

Találkozásom az irgalmas Istennel

Jelentősége

1) Ez a találkozás többé-kevésbé olyan, mint a tékozló fiú találkozása Atyjával. Kár lett volna nem találkoznia.

Ez a találkozás többé-kevésbé olyan, mint a rabló kezébe jutott, a helybenhagyott utas találkozása az irgalmas Szamaritánussal. Milyen szerencséje volt, hogy így találkozott!

Hasonlít ez a találkozás Magdolna találkozásához Jézussal Simon házában. De jó is volt annak a bűnbánónak.

Hasonlíthatjuk végül Péter apostol találkozásához Jézussal a főpapi udvarban, mikor a Mester mélyen belenézett Péter lelkébe, s Péternek könnyei megeredtek. Áldott pillanat.

Nem kell-e örülnöm ilyen találkozásnak? Igazán szeretnem kell azt és vágyódom számítanom rája.

2) Vajon nem szorulok-e én rá heti szentgyónásra?

Hiszen a testnek is kell gyakorta tisztulás. A rendes lakást is sűrűn tisztogatják.

Talán abszolút tiszta vagyok? Talán szenteknél szentebb vagyok?

Kint, mint lelkipásztort, gyöngít az emberi gyarlóság körülöttem. Vajon nem kell-e az erőpótlás? Megzavar a sok belém ütköző emberbűn is. Hozzám is tapad egyik-másik. Lelkem eldurvul tőlük. Nagyon kell üdítő, edző, isteni fürdő.

A tapasztalat azt mutatja, hogy épp a szurtos, mocskos, esztendőszény-

nyel ékes ember „nem szorul rá” a mosakodásra, Nincs szüksége rá. Viszont a tisztaságszerető ember gyakorta mosdik. „Rászorul.” A szentgyónástól való tartózkodás és húzódozás, illetve ennek ellentéte, a gyakori szentgyónás jellemez engem? (A lelkiismeretesen gyónó pap rendben levő ember.)

3) Az Egyház általában buzgón szorgalmazza a papoknak gyakori gyónását akkor is, ha nincsenek halálos bűnben. Világos tehát az Anyaszentegyház szelleme a gyakori szentgyónásokra vonatkozólag.

4) A szentgyónások életszentségi értéke:

Abban is áll, hogy megszentelő kegyelmet közvetítenek, de főleg abban áll, hogy segítők kegyelmeket biztosítanak az újból fenyegető bűnveszélyekkel és bukásokkal szemben. Ezekre a segítők kegyelmekre nézve jogot ad nekünk a gyónás szentsége: joggal elvárhatjuk ui. Istentől — ha a megszentelő kegyelem állapotában vagyunk és megtesszük a magunkét —, hogy Ő segítők kegyelmeivel megmentsen bennünket a bűnöktől, főleg a halálos bűnöktől.

Ilyenformán a gyakori szentgyónással lelkünk a legelőnyösebben lesz felvértezve a bűnökkel szemben való küzdelemre.

Legyünk ezért igen hálásak a jó Istennek, és nagyon becsüljük meg a gyónás szentségét. (Ígéyeljük, kérjük a kristálytisza lelkületet. Hogy legyek tisztalelkű ember, aki a bűnnek ellenlábasa. Ez a Szentlélek bennünk való lakásának alapvető ténye. Ehhez a tisztasághoz, a hófehér lelkülethez segít a szentgyónás.)

5) Néhány gyakorlati elv

a) Föltétlenül meghozom heti szentgyónásaim érdekében a szükséges áldozatot.

aa) Lehet, hogy komoly áldozatokat kell hoznom. Ezekre sokféle alkalom fog kínálkozni. Lehet az, hogy akinél gyónnom egyedül lehetséges, nem érti meg az én heti gyónásaimat, amelyekben semmiféle vaskos dolgot nem mondok; lehet, hogy a helyzet lesz félszeg, amikor gyóntatóm azt sem tudja, hol és hogyan gyóntasson meg engem: templomban, szobájában, sekrestyében; lehet az is, hogy egészen kivonja magát a dolog alól, — lehetséges az is, hogy jókora utat kell megtennem a szentgyónás végett.

bb) Legyek azonban meggyőződve mindig, hogy szinte kizárólag akaratomon fog múlni, megteszem-e, vagy nem.

cc) Aki azt mondja, hogy nem lehetséges, az félrebeszél. Vajon halálos bűn elkövetése után a „quamprimum” értelmében lehetséges három napon belül a gyónás? Pedig e törvényt a XVI. század közepén hozták. (Nem voltak akkor autók, vonatok, biciklik.)

b) Legyőzőm magamban mindazt, ami heti szentgyónásaimat értéklenné teszi: ilyenek a gépiesség, a könnyűvérű fölszíniesség, az emberi tekintet, mint indítóok, az igazi őszinte vád, önvád és alázat hiánya.

c) Jól végzem!

Hogy számomra a kegyelmek kincstára legyen! Hogy erősség, vigasz, új indítások forrása legyen.

Két fődologra vigyázzak:

- 1° Igen komolyan vegyem az egész gyónást a készülettől kezdve és
 - 2 ragadjam meg jól legalább főhibámat, és pedig azt, amely előző héten főhibám volt és javítsam meg elszántan. Ez a pont gyöngén szokott állni még jó gyónóknál is és azért nincs gyakori gyónásoknak teljes eredménye.
- Szentlélek Úristen, adj sok kegyelmet szentgyónásaimban!

286. A SZENTOLVASÓ, MINT NAPI TEENDŐ

1) **Indítóokaim elvégzésére:** Az Egyház évszázadokra terjedő gyakorlata, azután a szentolvasó imádkozásának nagy értékei és áldásai.

Ellenvetések:

1° Egyhangú, unalmas. Felelet: Tőlem függ. A legszentebb dolog is lehet unalmas, ha azzá teszem.

2° Nincs alkalmas időm rá. Felelet: Mert nem akarsz ráfordítani időt. Bezzeg amire akarsz, arra van. Különbösen csekély idő alatt is gyakorolhatsz valamit belőle.

2) **Végzési módja:**

A) **Általános keret:**

Jegyezzük meg a szentolvasónak latin nevét: rosarium. Ez a név azt akarja mondani, hogy a vallási gyakorlat értékes rózsáit fűzőgetem egybe, koszorút kötök Máriának, a hódolat és szeretet koszorúját és fölkinálok magamért is és az emberekért is.

Lehet úgy gondolni, hogy azért is rózsafűzér, mert imádkozása alapján rózsákat várok Szűz Máriától, a kegyelmi kincseknek rózsáit.

B) **Részletes gyakorlat:**

a) A legegyszerűbb módja egy-egy tized alatt az abban foglalt hittitkokon néhány gondolattal való elmélkedés, vagy egyszerűen a szent esemény szemlélete, magamat odaképezve.

b) Más gyakorlatok: A legfőbb papi érdekek bekapcsolása (máriás eszmény), ilyenképpen:

1° Az **örvendetes** rózsafűzérben élénk áll a Boldogságos Szűz Mária, mint eszmény. Az Ő nagy szentsége, mely Istent is meghódította és szentségének apostoli, vagyis mások lelkét is mentő megnyilvánulása. (2. tized.) Élénk áll azután a Jézus-eszmény gyermekformában. Mint hős kezdi az Ő pályafutását. (Exultavit ut gigas ad currendam viam.) Jézus már itt az örvendetes rózsafűzérben a legmélyebb áldozatok embereként jelenik meg előttünk. Már a jászolban is lemond a világ javairól és ezek ellenkezőjét választja, vállalja és roppant arányú függetlenséget érvényesít e javak fölött. (3. tized.) Majd élénk áll feláldozva Jeruzsálemben. Lemond önkormányzásá-

ról és Isten törvényeinek, akaratának, útszabásainak szívesen hajtja igájába fejét. (4. tized.) Az 5. tizedben sajátos áldozatot hoz, amikor elvállik szüleitől. Elszakítja a legszentebb földi köteléket is, hogy ez se legyen akadály Atyja terveinek valószínűsítésében.

2° A fájdalmas rózsafűzérbe ismét a jézusi eszmény kapcsán illeszkedik be papi érdekünk. A fájdalmas rózsafűzérben ugyanis Jézus megváltói munkájának roppant apostoli áldozata tárul elénk.

Az első tizedben vállalja minden emberi bűnnek terhét és önelkével viaskodik, hogy le ne dobja azt a terhet. Vért izzad a küzdelemben. Micsoda áldozat ez! Vezekel:

aa) a testből fakadó bűnökért, főleg a sexuális bűnökért, éspedig micsoda vezekléssel! Ez a második tized elmékedési tárgya.

bb) A szellemből fakadó bűnökért látjuk vezeklését a harmadik tizedben, főleg a kevélységért. Micsoda vezeklés ez is! Vezekel aztán Isten akaratára könnyű igájának levetéséért, vagyis a kötelességmulasztásokért. (4. tized.)

Az ötödik tizedben áll a befejezés: a szentségi és apostoli nagyságnak utolérhetetlen magaslata: Jézus a kereszten. Abszolút áldozat és ugyanakkor abszolút életforrás számunkra. (Nekünk férfiaknak az önzetlen teljesítményt kell látni lényegnek a papiságban. A papiság lényege az áldozat. Áldozatot produkálni, áldozatot bemutatni Istennek. Az áldozatot vidáman hozó ember tetszik Istennek. Hilarem datorem . . .)

3) A dicsőséges rózsafűzérben domborítsuk ki magunk előtt az örök érvényesülést, a végső sikert. Éspedig először a feltámadt és mennybe ment Jézusnak roppant vigaszt árasztó példáját. Azután a jézusi munkafolytatásának mindenható eszközét, a Szentlelket, akit Isten óriási adományként nyerünk, hogy befejezze bennünk a Jézus kezdeté művét.

Végül pedig újra elénk varázsolódik Szűz Mária főnséges lény, most már megdicsőülve.

A főnséges rózsakoszorú tehát Szűz Mária személye, élete és dicsősége köré fonódik. A legbelső foglalat pedig Jézus Krisztus személye, élete és dicsősége. Főnséges egység.

A heti tervvel kapcsolatban mindennap végezve a rózsafűzért az illető napnak szándékait kapcsolhatjuk vele össze.

287. MŰVELT KÜLSŐ, CSISZOLT MODOR

Nagyon kevés az a külső műveltség, amely igazi érték. Általánosabb a csiszolatlanság. Ugyancsak általános az olyanforma csiszoltság, amellyel kapcsolatos a hiúság, kevélység, affektálás, fitogtatás, túlzás, lenézés másokkal szemben. Hogy vajon ez a csiszoltság többet ér-e az Egyházban, mint a csiszolatlanság, kérdéses.

1) **Mi az a művelt és csiszolt modor?** Nem meghatározása ugyan, de mégis legalkalmasabb rámutatás erre ez: nézd először azokat, akikben nincs

meg. Másodszor pedig nézd azokat, akikben megvan ez az érték.

Lényegében ez az érték **lelki érték**: a lelkeség verődik ki rajta és a felebaráti szeretet nagy erénye érvényesül benne. Így tehát kitűnő papi értékek **nagyszerű kerete**.

2) Indítóokok:

Mily jelentős ez az érték az emberek szemében! Szinte senki sem tud elvonatkoztatni értékelésétől. Épp emiatt aztán annál feltűnőbb, ha egy papban ilyen hiányok vannak. Ne is csodálkozzunk azon, ha ilyen hiányok miatt lenézik a papot és műveletlennek, nevetlennek minősítik.

A mi számunkra még fontosabb indítóokok, hogy megkönnyítjük vele a felebarát életét, sokszor fel is emeljük lelküket egy-egy finomabb hanggal, megértő modorral, vagy készséggel. Így aztán nagy apostoli eszközünk lesz, amellyel a lelkekhez férközünk és a kegyelem számára előkészítjük őket.

3) Hogyan valósítsuk meg?

a) Tevődjék össze a papi illem: az önmegtagadás szelleméből, nagy felebaráti szeretetből, krisztusi szerénységből és figyelmes józan eszből.

1° Tehát az önmegtagadás szelleméből, mely kész mindig önmagát legyőzni és a felebarátnak elsőbbséget adni.

2° Nagy felebaráti szeretetből, mely Krisztust látja másokban, akárkik is azok.

3° Krisztus szerénységből, mely önmagát másodrangúnak tekinti.

4° Figyelmes, józan eszből, amely okosan ítéli meg teendőit.

b) Ne sajnáljuk a munkát, apró reflektálásokat, rá gondolásokat, törődéseket vele, ne sajnáljuk a fáradságot sem. Kicsi dolgok ezek, de ezekből lesz a legnagyobb: a tökéletesség.

c) Ne röstelljük a figyelmet, a kérdezést, a tanulmányozgatást e téren.

d) Tegyük jót egymással a kölcsönös figyelmeztetés formájában. (Correctio fraterna.)

Becsüljük meg egymást és akkor majd könnyebben megbecsüljük minden embertársunkat is. Ne legyen veszély számunkra a közvetlen paptársi, vagy baráti viszony, esetleg a feljebbvalói közvetlenség. Nyers, emberi szempontok hamar érvényesülnek ilyen fesztelen környezetben; a kis ember gondolkodása és cselekvése durvaságban rendesen elmegy a lehetőség legvégső határáig.

Sok kegyelem kell ahhoz, hogy igazán műveltek és csiszoltak legyünk.

Kérjük szorgalmasan ezt a kegyelmet és tegyük magunkat alkalmassá arra, hogy Isten valóban megadja, és meg is adja azt nekünk.

288. A LEGNAGYOBB ÉLETESZMÉNY: JÉZUS KRISZTUS

Kérjem azt a nagy kegyelmet, szinte végig az egész elmélkedésen, hogy tudjak Őerette szeretetben áttüzésedni.

I. A legnagyobb életeszmény biztosan Ő.

Ő ui. Isten is, ember is, a legnagyobb, a legjobb, a legszebb ember, aki Szívének elémtárt képében összegezi önmagát, hogy annál könnyebben megkívánjam és magamévá tegyem.

Ő az életeszmény (egyetlen, abszolút nekünk való), aki nem vetület, nem másolat, kópia; aki minden meglévő és lehetséges igényt kielégít, akit nem lehet eléggé ismerni és szeretni.

II. Hogy vagyok én ezzel az eszménnyel szemben?

Ha pogány volnék is, melegen kellene megmozdulni a szívemnek az Ő egyszerű értékeivel szemben.

De nem hogy pogány nem vagyok, hanem ellenkezőleg, egészen az övé vagyok elhivatottságom, velem való örök szövetségem szerint.

Van nekem sajnos kettős lehetőségem e főszegező Eszménnyel szemben:

a) Lehet színtelennek lennem, vagy kétkulacsosnak, rúttnak, hűtlennek, árulónak. Lehet szétforgácsolnom szívem energiáit, aztán szétloccsantanom egész értékemet, boldogságomat.

b) Lehet viszont nem sokkal több fáradtsággal színt vallanom. Neki végérvényes elszántsággal felesküdnöm, s a sárga hűnek maradnom, Vele összeforynom, Szívében, szeretetében megistenülnöm.

Mérlegeljem e kettős lehetőséget és döntsek hamar és cselekedjem a döntés szerint, mert csak rajtam áll minden!

Természetesen az elszánt, nagylelkű, magasrahivatott emberfajtának teljesen elvetendőnek, sőt nevetségesnek látszik az ilyen mérlegelés. Annyira világos előtte, hogy neki ezzel az Eszménnyel csak a legerősebb és örökké maradéktalan igénye lehet. A Krisztusba való vitális bekapcsolódás a boldog emberi élet titka.

289. KRISZTUS ÉLETESZMÉNY

Jerikói vak: Domine, ut videam!

I. **Az eszmény általában:** Valamely nálunk magasabban álló eszme, esetleg személyben megtestesülve, mely bennünket vonz. Legalacsonyabb eszmény a testi szépség.

É l e t e s z m é n y ugyanaz, mint az előbbi, de amely egész életünk irányát, célját megszabja, s annak valószínűsítésére lelkesít. Pl. a művészet, amint egy művészen kifejezésre jut; tudomány, amint egy tudósban megtestesül; hadviselés, amint egy hadvezérben előttünk áll; népvész, államférfi stb.

Az ilyen eszményi törekvés rendszeresen modellt keres és ha nem talál, fantáziában csinál magának.

II. Krisztus mint életeszmény **minden más fölött áll!**

a) Tökéletes szépségében: szeplőtelen, csupa érték.

b) Sokoldalóságában: nézd utánzásait a szentekben.

c) Erejében: ránk való hatása állandó erősugárzás: a tannak, a példának és különösképpen a kegyelemnek erősugárzása. E sugárzás erejét látjuk a szentekben egészen kibontakozva.

Olyan az Ő eszményi volta, mint a nap, melytől él a földi élet és bontakozik a tavasznak minden értéke, vagy mint a betlehemi csillag, mely biztossan vezérelte a bölcseket, s végül az élő Krisztust mutatta be nekik.

Ostende nobis faciem tuam!

Jézusom, legőszintébb vágyam egészen megismerni Téged és abszolút eszményemmé tenni és abszolút hűséggel Tied lenni. Ne engedj Tőled elszakadni! Hogy komoly az akaratom, megmutatom már a nap folyamán.

III. Krisztus mint életeszemény **nagy hatást csak akkor fog kifejteni ránk:**

a) Ha nem elvont eszmeszerű, ezer évek homályába vesző történelmi Lény, ki tőlünk nagyon messze van, ködszerűen elmosódottan,

b) hanem konkrét, **s z e m é l y i**, hozzánk nagyon közelálló, Istensége folytán számunkra legbensőbb jelenlévő, bennünket roppant szeretettel állandóan körülölelő, szentségi jelenlétével még érzékelhető módon is velünk közlekedő. Olyan eszmény Ő, ki állandóan foglalkozik velünk, eszményi voltát számunkra a legönzettelenebbül gondolja el, állandóan mondani-valója van nekünk, — csupa boldogító bölcsesség.

IV. Ezen életeszemény **értéke:**

a) Isten legnagyobb kegyelme, ha valakinek lelkében kigyullad a Jézus-eszmény, azt áttüzesítette és egészen lefoglalja.

b) Valami csodálatos kincs! Nincs más ilyen! Kincs, mely el nem hagyható, csak akarattal hagyható el. Kincs, mely egészen telíti és boldogítja a lelket. Kincs, melyért érdemes élni. Kincs, melynél többet igényelni nem lehet a legnagyobb idealistának sem.

c) Érdemes érte minden megváltás, minden lemondás, minden munkafáradtság, izzadás, keresztviselés.

Boldogok, akiknek fülük van a hallásra.

Bárcsak mindannyian, mint legnagyobb kincsünket vihetnénk egy eszmény magunkkal papi életünkben!

Akarom vinni! S ez akarásomat már megmutatom a mai napon. Krisztusnak élem tudatosan is egész napi életemet.

290. KRISZTUS FŐPAP SZEMÉLYE

I. Milyen?

Jézus Krisztus: a Királyok Királya és uralkodók Ura. „Minden hatalom Nekem adatott . . . Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet. Nem adatott más név, melyben üdvözlünk kell és lehet.”

Ha volt valaha személy, ki másokat elragadott teljes odaadásra és minden áldozatra tüzelt, akkor Krisztus ilyen, sőt messze, túlmagasan ilyen! Hiszen Ő:

1) A mi emberi természetünk részese, — fizikai fogyatkozásaival együtt: Ő is dolgozik, fárad, szenved; Ő is éhez, szomjazik, sír; Ő is vergődik a természet, emberek, hivatás, társadalom viszontagságai között, még az ördög incselkedéseitől sem mentes.

Milyen közel áll hozzánk! A hasonlóság ajánlólevél.

2) A lehető legtökéletesebb ember.

1° Értelme: a legfényesebb emberi értelem. Csillogását lásd az evangéliumban és tanításainak meglepő, pillanatnyi felvillanásaiban.

2° Akarata a legeszményibb: hajlékony, a normákhoz simuló, mindenre kész, amit az Atya akar és amit mások az Atya nevében akarnak. De rendíthetetlen szilárdságú is. „Atyám, ha lehetséges, múltjék el tőlem e pohár . . .” (Legtökéletesebb orientáció. A „Beteljesedett”: Krisztus akaratának diadala. Mindent megtett. Maradéktalan ember-eszmény. Ez a legigazabb.)

3° Szíve: a legtisztább szeretet tűzkohója. Lángjából mindenki számára jut. A kereszten átfűrték. Alacoque Szent Margitnál csodálatosan mutatkozik be. Minden isteni és emberi értéknek összefoglalója.

4° Képességeinek harmóniája: fölülmúlhatatlanul tökéletes. Kegyelmi kincsei mérhetetlenek.

Az Istenséggel a legmagasabb fokban egyesült, amint teremtmény egyáltalán egyesülhet.

Valóban ez az ember az isteni bölcsesség és mindenhatóság remeke!

Értjük, hogy miért hangzott el fölötte ez az égi szózat: „Akiben nekem nagy kedvem telt.” Ő legyen kizárólagos és mindenekfeletti eszményem.

A Krisztus-eszmény követéshez a legfontosabb — a legnagyobb szenvedély elintézése. (Ez legyen a legfőbb aszkézisünk.) Uram, add meg ezeket a legfontosabb kegyelmeket!

3) És ugyanakkor Isten is: végtelen tökéletességű, szépségű, jóságú, hatalmú Úr; ki legyen szavával világokat teremthet, királyokat akár halomszámra. Ki nekünk is teremtőnk, és épp ezért korlátlan urunk, abszolút birtokosunk, — de akinek ugyanakkor még egy veréb is fontos, vagy a cserebogár sem nulla, atyai gondoskodását rája is kiterjeszti; valóságos királya mindeneknek, az egész teremtett világnak.

4) S ez az Isten-ember király: a mi leereszkedő, kedves, meghitt, belénk szerető jó barátunk, aki szeretete miatt képes még ételünkké is válni, sőt talán kész volna még lábunk alatt is morzsolódni, ha az bennünket boldogabbá tenne.

Papjaihoz való viszonya még több, még mélyebb, ha egyáltalán volnának fogalmaink kifejezésére.

Az Atyától kapott és vállalt szerepe:

Kápráztatón ékes: Ő lett az emberi nem feje, kinél minden

hatalom, minden kegyelem, minden boldogság. Minden embert átölelő szeretet, csakis boldogítani akar. Minden megváltói munkát egyedül vállal, mint soha nem látott hős vív egyedül élet-halálharcot rabságban nyögő alattvalóiért! Soha nem látott harc ez, vérig, lélekig, halálig. Soha nem látott diadal, mely halálból támad és vakítóan árad szerte a világra.

E szerep imádatában magas: Istennel kibékít, szentté teszi a bűnöst, Istenhez emeli, Isten fiává teszi a szolgát, isteníti a teremtményt. (Szinte lénytani lehetetlenségeket valósít.)

Ez a szerep kimeríti a szeretetnek minden gyöngédségét: gyermekké lesz, csakhogy tökéletesen egyszerű és gyöngéd lehessen irántunk. (Ez a nagy, hatalmas, isteni, királyi Lény!)

Majd később előttünk jár, kézenfog, hiszen példaképünk, aki leéli elénk az égbe vivő életet és kitapossa annak útját. Mézes ajakkal beszél, bátorít, sőt Szívének teljes egységébe is belevon. Nem is nehéz ez neki, hiszen egészében ránk hagyta testét-lelkét az Eucharisziában.

Hogy Atyjától kapott és vállalt szerepét utolsó pontig, utolsó vonásig betöltötte, arról Ő maga tanúskodik: „Ez az én eledelem, hogy Annak akaratát cselekedjem, aki engem küldött. Amik Neki tetszenek, azt cselekszem mindíg.”

6) **Dicsősége** — melyet nem Ő keresett, hanem melyről az Atya gondoskodott — minden képzeletünket meghaladó. Három nagy állomása van:

Húsvét. — Kezdődött megdicsőítése azzal, hogy a természet gyászolt, a nap elsötétedett, a föld megindult . . . Aztán a feltámadás s ennek ünnepe minden évben megismételve a földön.

Másik állomása az utolsó ítélet: Megjelenik majd, mint az egész világ Ura, Bírója, amikor a kárhozottak is látják dicsőségét.

S végül harmadik nagy állomása az örök mennyország, melynek legfőbb kincse Jézus Krisztus, az Isten Báránya, kinek mennyei dicsőségéről halvány sejtelmünk sincsenek.

Krisztus személye, imádlak, szeretlek Téged, jobban, sokkal jobban, ezer-szer jobban minden másnál, amit e földön szeretni lehet, s Érted mindent szívesen odaadok, áldozatul adok, csakhogy Te egészen az enyém légy!

291. SZERETETONK KRISZTUS IRÁNT

II. Milyen a mi szeretetünk Krisztus személye iránt?

1) Vizsgáljuk röviden e szeretetnek jelen állapotát bennünk.

Van-e belőle és mennyi? Van-e lendülete, tüze, ereje, kizárólagossága?

2) Pedig a lángoló Krisztus-szeretetnek lehetősége számonkra is nyitva!

a) Kinek volna nyitva, ha papjainak sem!?

b) Ha igazán akarom, nincs akadály számomra! Nem akadály egy Ágostonnak érzékisége és manicheusi kevélysége! Nem akadály egy Ignácnak könnyelmű élete! Nem akadály egy Xavéri Ferencnek főnnhéjázó ifjúsága! Vagyis nincs akadály annak, aki akar.

c) S ha van nagylelkűséged, akkor Isten kegyelemárasztó nagylelkűségét provokálja. (Legbensőbb jellegénél fogva csodálatos világ. Csupa élet ez, nem nyögés.)

3) Motívum:

Hogy szeretünk és szeretni fogunk valamilyen személyt, vagy tárgyat, akármilyen értékes, vagy értéktelen, vagy bűnös szeretettel, — az bizonyos, hiszen szeretetre vagyunk teremtve!

Már most, ha ez így van és én szert tudok tenni eszem használatára, legalább átmeneti józanságra, vajon mit ajánl a józan ész inkább?!

(Önmagam meleg elszánása, felajánlása Istennek.)

Lehetőségek:

a) Rendesen ezek:

PéNZ, vagyon, mulatozás, kéj, dicsőség, rajongás személyért, gyönggéért, mulandóért, tökéletlenért. Papnál, sajnos, kisebb-nagyobb különbséggel ugyanaz a helyzet igen sok esetben.

Mindezekhez való ragaszkodó szeretetnek közös vonása, hogy inquietum est cor nostrum, vagyis elégtelenek, soha sem tudnak kielégíteni.

b) Az emberi szív szeretetének rendkívüli tárgya:

JÉZUS KRISZTUS. Különösképpen rendkívüli pedig szívünknek Jézusért való kizárólagos lángolása messze túl minden teremtmény fölött.

Minden szeretet között a

1° legértékesebb: tárgyánál fogva (lásd előbbi elmélkedéseket Jézus személyéről). És eredményei miatt: szentség, egység és boldogság Jézussal, nagy apostoli siker, örök, szép mennyország Óvele.

2° Legvigasztalóbb, mert kifogyhatatlan, sőt részéről kihűlésre képtelen. Mindig nő, sőt tetszésünk szerint növelhetjük. Szívünk legmélyebb igényeit egészen kielégíti. Ott is vigasztal és akkor is, ahol, s amikor ember, teremtmény képtelen vigasztalni.

3° Legtermészetesebb, hiszen úgyis egészen Óvéi vagyunk, Vele egyek örök rendeltetésünknel fogva; úgyis csak Ő vezethet örök boldogságomhoz s Ő maga lesz, mint Isten örök boldogságom végtelen tárgya; úgyis csak Őreá vonatkozik a szeretet főparancsa; úgyis csak Őbenne nyugszik meg egészen a mi szívünk és Ő olyan nagyon, igen nagyon szívemnek való.

c) A hivatással a papot Isten különösképpen is erre teremtette: Conformes fieri imaginii Filii sui. Nincs egy királynak olyan minisztere, hadvezére, bizalmasa, élettársa, mint Krisztusnak a pap.

d) Harsogva buzdítja erre a papot:

- aa) Az ordináció szövege, cselekménye, a papi pecsét a lelkén, papi hatalmai, roppant hármias hivatása (prófétai, királyi, papi).
- bb) A szentmisék és a tabernákulum (állandó jelenlét).
- cc) A hirdetendő tan, melyet életben kell bemutatni a papnak (factores verbi), különben nem hat. (Az egyéniség hat elsősorban.)
- dd) Jézus állandó kegyelmi inspirációja.

292. JÉZUS SZEMÉLYES SZERETŐ VISZONYA HOZZÁM

d) Legjobban meghat Jézus személyes szerető viszonya hozzám:

aa) Nagy és kedves gondolatai rólunk. Jóllehet mi oly kicsik, oly jelentéktelenek vagyunk. Már az is oly bagatell dolog, hogy létezzünk-e egyáltalán, vagy sem. (Ha mi így foglalkoznánk nagy és kedves gondolatokkal egy bogárral és ez öntudatra támadna!)

bb) Különös szinte érthetetlen szeretete irántunk: körülvesz, foglalkozik velünk, utánunk jár. Gondolj a jóságos anyára és makrancos, durva gyermekére, aki gyakorta földhöz vágja és összetöri az ajándékot, melyet anyja tesz kezébe. Minden halálos bűn Istennek és Jézusnak legnagyobb ajándékát vágja földhöz és töri össze.

cc) Kiválasztásunk ezek közül, akik talán jobbak! Megható ez! Milyen gyámoltalan lefokozott embertípusok sokszor a papok, szerzetesek. Csakugyan esetlen, faragatlan, belső lelkialkatukban is formátlan galileai halászok, a kiváló görög, római és zsidó embertípusok között.

Ha magunkra tekintünk, önkéntelenül is azt kérdezzük: Uram, nem találtál nálam megfelelőbbet??!

S milyen fejlett embertípusok testileg, lelkileg, társadalmilag is, akik velünk szemben mellőzve vannak! (Gondolj a Kafarnaumban bámészkodó tömegre, meg a tanítványokra. A pogány százados mennyivel emelkedettebb ember, és még hozzá nagyhitű!)

Különösen megható, amikor Jézus ilyen kisértékű hivatott emberekre bízta elsősorban nagy kincseit, s ezzel kapcsolatban alárendeli nekik az értékesebb embertípusokat is. Milyen hálásnak kell lennie szeretetben és szolgálatban egy ilyen elhivatottnak! Gondolj Vianney Szent Jánosra!

dd) Hozzánk fűzött reménykedések. (Váltsam be életemmel Krisztusnak teljes reménységét, amit tőlem vár, azt tegyem.)

ee) Nagy királyi Szívének öröme apró szívünk szeretetén! Amikor tőlünk is kérdi: Simon, szeretsz-e engem? Legeltesd bárányaimat!

Ennek a meghatottságnak le kell csapódnia olyan elhatározásban, mely tiszta értékű és örök értékű Krisztus iránti odaadásban és hűségben. Próbáljam 100 o/o-os hűségem rövid szavakba önteni.

Ha talán nem hatna rám elég élesen a szeretetnek fonséges indítéka, gondoljuk meg gyakran életünkben a következőket:

Amilyen igaz, hogy Krisztus az én legboldogítóbb kincsem, ha én is egé-

szen akarom, épp olyan igaz az is, hogy Ő lesz a szikla, amelyen agyonzúzódok, szétmorzsolódom, ha Ő nem kell! „Tétetett Ő sokak romlására!” — „Aki jobban szereti atyját . . . nem méltó hozzám!”

Fortis est ut mors dilectio! (Szétmorzsolódom a végtelen szereteten, ha ellene fordulok. Gyermekekdeden félni Istentől!) Az Ő szeretete nem abszolút szabad választásunk tárgya: ha tetszik, szeretem, ha nem tetszik, nem szeretem, hanem abszolút kötelezettség tárgya: szeretned kell örök sanctio terhe alatt!

Es ha kell is szeretni, akkor az ember számára már csak az a kérdés marad: Nem jobb-e, nem szebb-e, nem nekem valóbb-e és végeredményben nem könnyebb-e, ha nagylelkűen, hőislelkűen teszem.

Különösen áll ez a papra, akit az Isten csakugyan Jézusért gondolt el és teremtett.

Jaj neki, ha Jézust elhagyja!

Jaj neki akkor is, ha Jézust ímmel-ámmal szereti! S akkor is, ha Jézus-szeretetéét meglopkodja!

Mi teszünk róla, Jézus, a Te sok kegyelmednek erejében, hogy ez a jaj ne legyen soha osztályrészünk. Isten minket úgy segítjen!

293. A GYAKORLAT

4) Praxis

A) Életemben mindenem átütő, mindent elhagyó, megaranyozó, megkoronázó két szó: **Jézusom, Mindenem!**

S e pár szó nálam nem fantazma, sokkal több! Nem is csak gondolat, sokkal több! Nem is csak érzelem, sokkal több! Nem is csak vágy, hanem annál is sokkal több! **akarás és élet!**

És épp ezért:

1° Életemnek végérvényes beállítása ez:

Összes tetteim végcélja: Jézus dicsősége!

" " indítóoka: Jézus szeretete!

" " vezérfonala: Jézus akarata!

Minél elszántabban tartom e beállítást, annál világosabb, annál könnyebb, annál boldogítóbb lesz.

2° Egyéniségemet tökéletesen kidolgozom jézusi mintára!

a) Illusztráció, mely e munkában könnyít: egy elragadóan szép templom és tabernákulum. Gyémántból és egyéb drágakövekből, mint a mennyei Jeruzsálem. A tabernákulumban Jézus trónol. Ennek építője a Szentlélek Isten. E templom: jellemem. Gyémántkövei: életem állandó apró-cseprő kisebb-nagyobb teendői. Magukban ugyan értéktelen csekélységek, de ha megvan fönt jelzett beállításom és ezzel a beállítással nyúlok hozzájuk, az értéktelen csekélységek gyémántokká válnak és így adom a Szentlélek kezébe: Ő tegye helyükre.

Rengeteg gyémánt-lehetőség!

Rengeteg gyémánt-veszteségi lehetőség!

b) Egy másik illusztráció: Elragadóan szép festmény: Jézus képe lellem vásznán. Alkotó művésze a Szentlélek. Minél tisztább a vászon és minél állandóbb odaadása a művész iránt, annál gyorsabban és annál tökéletesebben alakul ez a Jézus-kép. Örök értékű, örök dicsőségű kép mennyei viszonylatban is. Ecsetvonásaihoz mi adja a festéket? Életem rengeteg körülménye, teendője; látszólagos apróságok, semmiségek, de ha fenti beállítással nyúlok hozzájuk és tartom őket a Szentlélek ecsetje alá, akkor isteni jellemkép és isteni élet tényezőjévé válnak. Micsoda lehetőségek mindennap!

c) Maradéktalan, komoly, a lélek legmélyéről feltörő elszántság kell a Jézus-szeretet kialakításához. És én akarom.

Sok ima és szeretet szelleme segít ebben. Az imánál fontos: egyszerű szív, mely kapcsol Istenhez.

E két illusztrációban jelzett alkotó közreműködésünk a mi életünk egyszerű és boldog fejlődésének kulcsa. Mily könnyen varázsoljuk mi így az élet koldusnyomorát királyi gazdagsággá, keserveit égi mézzé, fejünket beszakító és bordánkat betörő ütéseit királyi avatásokká, sőt koronázásokká. (Ez a legstilizáltabb életszentség titka.)

Milyen isteni munkát végezhetünk ilyen szellemű examen particularéval? Különösen, ha ezt vérünkbe vinnénk át és buzgón gyakorolnánk egész életünkben.

De vajon így fest-e az én életem napi munkája? Bizony nem nagyon. Hányszor szomorítom a Szentléleket, az Ő építő, művészi, alkotó munkájában.

aa) Bűnnel, talán még halálos bűnnel is: ez az Ő legnagyobb szomorúsága. Méltán! Hiszen én ilyenkor mintegy sáros csizmával rúgok bele az Ő alkotásába és rombolom le azt. Kezdheti újra.

bb) Helytelen életbeállítással: ha életemnek célja nem Jézus dicsősége, indítóoka nem Jézus szeretete és vezérfonala nem Jézus akarata.

Esetleg helytelen aktuális szándékkal szomorítom a Szentleleket: amikor apró tetteimnek talán egyetlen rugója hiúságom, élvezetvágyam, lustaságom, szeretetlenségem a felebarát iránt.

cc) Szomoríthatom a Szentleleket sok-sok alkalom elmulasztásával. Napi életünkben rendszerint igen sok alkalom van erénygyakorlásra. Talán nincs is igazi gondom egy-egy eset szorgalmas felhasználására.

Nézzek jól szemébe életemnek! Vajon nem lehetne-e könnyedén nagyon sokat javítani rajta a jelzett transzformáció és examen particulare szellemében.

3° Telhetetlen aktivitás azért, hogy embertársaimat boldogítsa Jézus! Telhetetlen aktivitás egész az önfeláldozásig: noli mihi parcere ut / per sanctam vitam meam / nomen tuum glorificare et animas / praesertim mihi commissas / sanctificare possis. (Bonum commune számára felörlődik a pap.)

Önfeláldozás különösen akkor, mikor nyakunkba szakad a legnehezebb aktivitás is: a túrás, az n-edik hatványon. (Hidegvérrel, udvariasan túrni.)

294. NAGY JÉZUS-SZERETETÜNK ÉS AZ ÉLET I.

Probléma: Szép az elmélkedésbeli Jézus-kép és Jézus-szeretet. De hát az élet majd elkoptatja, elmossa azt. Hiszen az élet más, mint az elmélet.

Mintha a tapasztalat maga is így beszélne: valóban így látjuk ezt sok papnál.

Van ebben igazság is, van hamisság is.

I. Mi az igazság benne?

a) Akkor, hogyha teljesen reális Krisztusképet alakítottunk lelkünkben, elszánt, Jézushoz méltó munkával — bizonyos, hogy:

aa) tapasztalni fogunk: mélyebb reflextudásra teszünk szert. Értjük majd, amit addig alig sejtettünk: a mélységes léleknyomort, lélekínséget. Lesz módunk kiábrándulni emberekből, s önmagukért nem szeretni őket, de annál inkább Jézusért. Éljük majd saját tiszta értékű erőködésünk nagyon felemelő és boldogító élményét mind a lelkiéletben, mind az apostolkodásban. Látni fogjuk a krisztusi elvek hatóerejét, elsősorban saját életünkben, de másoknál is; látni fogjuk Krisztus kegyelmeinek ömlését, hogy mennyire segít és látni fogjuk Krisztus végtelen nagy jóságát az élet esélyeiben.

bb) Nőni és erősödni fogunk a munka miatt, az élet sok vihára miatt, melyek olykor földig hajlítanak, a szenvedések miatt, csalódások miatt, botlások miatt, melyekből hirtelen ismét kiegyenesedünk.

Nőni és erősödni fogunk erényekben, főleg Jézusnak és a felebarátnak szeretetében. Mélységesen és kizárólagosan belegyökerezünk Jézusba. Mindenünk lesz Ő a legteljesebb valóságban. És Ő elég lesz. Nem fog hiányozni a világ, amikor esetleg elhidegül tőlünk.

Jézusom, add, hogy így legyen!

A jelzett értelemben a Te számodra is más volt az élet, Jézusom, mint az elgondolás. De ebben az értelemben más volt az élet a szentek és nagy egyházi férfiak számára is, mint az elgondolás. Ilyen értelemben biztosan más lesz az élet nekem is, mint az elgondolás. És ez így rendben is van.

b) A nagy kérdőjel azonban az, hogy vajon csak ennyiben lesz-e nekem más? Felelet: igen, ha teljesen reális Krisztus-képet dolgoztam ki magamban.

1° Az első kérdés: Milyen az a teljesen reális Krisztus-kép, mert én csak azt akarom. Az az igazi Jézusnak képe úgy, amint az **Evangéliumban** ragyog felém, minden hozzáadás és elvevés nélkül.

Ezen evangéliumi kép legyen számomra lényeges, kizárólagos, döntő. Ez az objektív kép, egészen biztos kép és egészen reális kép.

Minden emberi Krisztus-képet, akár íratban, akár élőszóban festik, csak annyiban értékeljek, amennyiben teljesen evangéliumi reflex. Minden többlet itt, még ha szentektől van is, csak annyiban legyen érték számomra, amennyiben az evangéliumi igazságból fakad.

Nagy kegyelem az evangéliumi egész Krisztus-képet pontosan látni és minden más Krisztus-képtől megkülönböztetni.

2° A második kérdés: **h o g y a n d o l g o z z a m k i m a g a m b a n ?**

Az én Jézus-képemet, Jézus-ideálomat ne sokat színezzem, stilizáljam, mert akkor eltorzítom. Egyszerű nézéssel és meglátással vegyem ki az evangéliumból és tegyem lelkembe! Mindennapi nézéssel! Alázatos nézéssel!

És akarjam teljes készséggel ezt a Krisztus-képet magamban életre hozni. Az utánzás nagyszerű módszerével: nézzem és lássam erényeit és akarjam és tegyem azokat! Nézzem és lássam tetteit és akarjam és tegyem azokat!

Tehát a mi életeszeményünk **aktív és önzetlen Krisztus-utánzás!**

Volo tibi assimilari!

Volo Tecum laborare!

(Laborare egész latin jelentésében: laborat, vergődik — jelzi a nehézségeket is.)

295. NAGY JÉZUS-SZERETETÜNK ÉS AZ ÉLET II.

c) A második eset akkor áll fenn, ha nem alakítottuk ki lelkünkben teljesen a reális Krisztus-képet. Ez nagyon lehetséges és nagyon közelfekvő eset.

aa) **H a m i s K r i s z t u s - k é p e t f o g a l m a z t u n k .**

1) Krisztusban tőlünk távoli, történelmi személyt láttunk csak. A hozzánk közellévő Krisztusban pedig a szépségeszmeményt láttuk csak, inkább csak a kedvest, meghatót, az érzelmeinket simogató Krisztust, talán a ragyogó délibábos hőst.

2) **C s a k f o g a l m a z t u n k ,** vagyis a Krisztus-kép elsősorban és lényegesen csak fogalmazvány papíron, fantáziában, észben és csak függvényképpen, vagy csak mellékesen tett-élet. Nem végzünk elszánt munkát, hogy magunkat szerinte alakítsuk, Magától a képtől már megelégedett és megnyugodott vagyok, sőt ha erős érzelmi nimbusz övezi e fogalmazványt, szinte talán esküdni mernék rá, hogy az én Jézus-szeretetem kész, befejezett.

bb) **B i z t o s k ö v e t k e z m é n y e :** A nagy zökkenő, a felhőből a kavicsos országutra, vagy esetleg a tengerbe, mint Ikarus esetében. (Az élet mostoha. Krisztussal szemben volt legmostohább! *Pondus diei et aestus,* — továbbá szenvedélyeim szembefordítanak vele.)

1) Ő azt hitte, hogy a földi élet színpad (megjátssza szerepét), s rájön arra, hogy a földi élet nem színpad, hanem harctér, legjobb esetben munkaporond. (Igazi harcos leszámol az élettel.)

2) Ő azt hitte, hogy élete ünnep lesz, tele ünnepi érzelmekkel, s rájön arra, hogy nem ünnep, hanem hétköznap, hétköznap érzelmekkel.

3) Ő azt hitte, hogy értékes egyéniség és imponálni fog értékeivel, és esetleg rájön arra, hogy paptársai is, mások is kevésre tartják.

4) Ő azt hitte, hogy sikerei lesznek, és esetleg rájön, hogy nincsenek.

5) Ő azt hitte, hogy egy jobbfejta karrier szerencséje fog rámosolyogni és esetleg rájön arra, hogy annak a karriernek eszeágában sincs rámosolyogni.

6) Ő azt hitte, hogy sok szeretetet fog kapni és rájön arra, hogy az emberek szeretetet kérnek és nem adnak.

7) Ő azt hitte, hogy hívei (övéi) majd érte kedves áldozatokat hoznak és rájön arra, hogy az áldozatokat inkább tőle várják.

8) Ő azt hitte, hogy az emberek majd legalább némi nimbuszt, gloriólát mégis csak fognak személye köré, elismeréssel és dicséréttel, és rájön arra, hogy inkább töviskoronát tesznek fejére.

És ha valóban rájön ilyesmire, s amikor rájön, akkor zökkenője rendszeren keseredésnek, savanyodásnak, csúszásnak, romlásnak, esetleg teljes meghasonlásnak bevezetője lehet.

Jézus ments meg minket! A hamis fogalmazástól, vagy a fogalmazványtól való megrekedéstől. Segíts bennünket, hogy az első csoportba tartozunk (akik teljesen reális Krisztus-képet alakítottak ki magukban).

II. Mi a hamisság benne?

a) Hamisság, hogy az élet rácáfol minden elméletre, — a helyes elméletre is, a reális elméletre is. Hamisság, hogy az élet rácáfol arra a krisztusi idealizmusra is, mely józan, reális. Hamis felfogás, hogy az élet a szemináriumon kívül nem alakítható a szeminárium elvei szerint, vagyis, hogy reális szemináriumi idealizmus nem őrizhető meg később; hogy kénytelen belőle kiábrándulni minden ember; hogy kénytelen a pap lecsúszni, először civilszintjára, aztán civilszintjáj alá.

b) Olyan hamisság ez, melyet bizonyítani nem lehet:

1) Se a Szentírásból. Hol van ilyesmi a Krisztus Evangéliumában; vagy Krisztus tévedett, mikor ilyenre nem gondolt? Az ellenkezőt azonban megtaláljuk a Szentírásban. Ti. minden tan egy nevezőn van, a komoly, elszánt a karásznak a nevezőjén: si vis perfectus esse . . . aki utánam akar jönni . . .

2) Sem nagy tekintélyekből, pl. szentatyák, egyháztudósok, szentek, kiváló egyházi férfiak felfogásából. Az ellenkezőt azonban igen, csak meg kell kérdezni ezeket.

3) Sem a tapasztalatból! Ha ugyanis valaki 100 o/o-osan a reális krisztusi eszményiség nevezőjén marad, csak értékes papi egyéniséggé válhatik, az ellenkezőjére nincs példa.

c) A hamisság hirdetői első argumentumukat saját kiközökent életükből veszik. Pedig inkább a cáfolatot vehetnék életükből, mert az igazság az, hogy vagy soha nem volt teljes fogalmuk a nagy Krisztus-szeretetről,

vagy ha volt valaha, nem dolgoztak komolyan, elszántan megvalósításán.

Tehát lecsúsztak épp azért, mert reális idealizmussal, igazi Krisztus-szeretettel soha nem rendelkeztek.

Uram Jézus, add meg nékem azt a nagy kegyelmet, hogy teljesen és reálisan a Tied legyek!

296. KRISZTUS KIRÁLY HARCA

(Az első rész Krisztus Király személyéről szól. A második részben mérlegelhetjük, hogy mennyire hatott reánk Krisztus Király személye. A második részben fogja kiállani Krisztus-szeretetünk a tűzpróbát. E második résznek vérünkbe felszívása és élése fogja eldönteni életünk irányát: Krisztus-követésünk lendületét.)

Kegyelemkérés: Uram Jézus, add, hogy megértsem amit nekem mondani akarsz, egészen magamévá tegyem és végrehajtsam!

I. Szent Ignác elgondolt nagy Királyának célja

Testvériségben összeforrt, jólétben boldog emberiség. Egy nagy család: Isten családjá; hűséges, jó család.

Ha azonban ezt a célt országán kívüli ellenséges erők akadályozzák, sőt országán belül is zavargó harcias elemek megnehezítik, vagy esetleg a már meglevő békét, egyetértést, jólétet veszélyeztetik, — akkor a cél elérésének első és föltétlen eszköze: a harc!

Mínthogy tehát ez a harc egészen természetes, igazságos, szükséges, sőt létkérdés, világos, hogy egy bölcs királynak a első teendője ez.

Ennek különös nyomatékot ad Isten akarata, aki kifejezetten óhajtja az elszánt harcot az emberi nem boldogítására.

II. A képzelt nagy Király haditerve, általános mozgósítása és az alattvalók magatartása.

A) Haditerv, mozgósítás

Szövege: Lásd Szent Ignác lelkigyakorlatos könyve 92-93. sz.

1) A terv: nagy, fönséges, teljesen igazságos és Isten akarata.

2) A mozgósítás: nem parancsral történik, hanem óhajszerű felhívással — előadva a királyhoz való csatlakozás meglepően egyszerű és kecsgetető feltételeit. Pedig parancsolhatna is, hiszen azért király, és hozzá Isten akaratából kezd a vállalkozást.

3. Föltételek:

a) Egyrésze az ellátásra vonatkozik: meg kell elégednie azzal az étellel, amelyet a király eszik és ugyanazzal az itallal, és olyan ruházattal, mint amelyet a király visel.

b) A feltételek másik része a szolgálatra vonatkozik: Dolgozni kell nappal és virrasztani kell éjjel úgy, mint a király teszi. Se többet, se kevesebbet.

4) A kilátások reménye:

a) Hogy így aztán olyan rész legyen a győzelemben, ami rész volt a fátadalmakban. Egy harcos sem fog elpusztulni, aki végig kitart mellette; egy harcos sem fog az ellenség fogságába esni, aki végig kitart mellette; egy harcos sem fog kárt szenvedni, aki végig kitart mellette.

b) Ellenkezőleg mindnyájan győzni fognak, diadalmaskodni fognak! Fel-tétlenül. A győzelmes király megosztja velük testvériesen a szerzett javakat, kincseket, országokat. Ezeknek boldog birtoklásában háborítatlanul megtartja őket.

c) A dicsőségnek, kincsnek, boldog birtoklásnak minden személyváloga-tástól mentesen csakis egy mértéke van: amint része volt az illetőnek a fátadalmakban (laborum).

Mindezekből világos: a király páratlan stílusa, szemkápráztató nagylelkű-sége. Világos egyszersmind az egész vállalkozásnak legélesebb vonása: a vitézi nagylelkűség.

B) Az alattvalók válasza (94. sz.)

Milyen alattvalókról van szó?

Csakis választékos alattvalókról, akiknek lelke alkalmas ilyen királyi szózat értékelésére, ilyen királyi nagylelkűség mérlegelésére, ilyen királyi terv horderejének átlátására.

Világos ez az eques (lovag) szóból is.

Világos ez abból is, hogy a király személyesen beszél — természetes tehát, hogy összehívott vitézei előtt.

S erre a nagyszerű vállalkozásra a királytól személyesen meghívott alatt-valók válasza — szabadakarattuk miatt — kétféle lehet:

a) Igen! Ezt mondják a király jó, hűséges alattvalói. Ez egészen termé-szetes.

b) Nem! Ezt mondja a hitvány és gyáva lovag (kinek még épelméjűségé-ben is lehet egy kissé kételkedni). Az egész világ pedig, amely józan eszét mégsem veszti el általában, előbb talán gúnyosan kacag, aztán pedig ócsárolja és jól megszapulja.

És méltán! Hiszen lovag volna, ki a királytól kapta nemesi kiválóságát és így fizet érte! Hiszen vitéz volna, de úgy látszik csak bitorolja ezt a nevet! S ilyen királyt megbántani: gyalázat, bűn, merénylet!

Vajon hogyan visszhangzik az Isten Szívében az ilyen „nem” — hiszen az Ő akaratáról van szó a király beszédében! És hogyan ejti ki a végtelen Szeretet ezeket a szavakat: „Jól van! Szabad vagy. Csak hívtalak.”

297. KRISZTUS KIRÁLY HADITERVE ÉS ÁLTALÁNOS FELHÍVÁSA

Pontról-pontra megegyezik az előbbi képpel. Azzal a nagy különbséggel, hogy az előbbi kép a képzelet játéka volt, ez pedig csupa valóság; ami az előbbi képben hihetetlenül nagyszerűnek látszott, — az itt még nagyszerűbb és színigazság.

A) Lásd Lelkigyakorlatos könyv 95. sz.

B) Elemezzük:

1) Mennyivel inkább méltó a megfontolásra ez a beszéd!

Hiszen amaz a király csak ember, csak földi, csak ideiglenes. Országá is akármilyen szép, csak evilágra való és egészen fogyatékos. A diadal, a dicsőség, a jólét, az országlás: olyan gyarló dolgok.

2) Jézus Krisztus haditervének legszentebb valóságában minden képzelet fölülmúló Király szerepel! A legvalóságosabb Király, a legigazibb Király! Minden királynak abszolút Ura és Királya — hiszen Tőle van minden királyi hatalom!

Személye, jelleme fonséges, elragadóan értékes és szép.

3) Ennek a királynak minden ember alattvalója kivétel nélkül, éspedig testében-lelkében, külső és belső tényeiben, életre-halálra, mindörökre — lett legyen akárki: király, vagy császár, vagy sintér.

4) Isten, az Atya küldte Őt a földre, hogy minden embert meghódítson, az ördög országát megdöntse és új országot teremtsen.

5) Nincs senki rajta kívül, aki által üdvözülni, boldogulni lehetne.

6) S ez a Király elmondja tervét: más bárányaim is vannak és azokat is el kell hoznom és lesz majd egy akol és egy pásztor. Mily istenien egyszerű, világos és szerény ez a világhódító terv.

Ugyanilyen egyszerű szavakkal hív mindenkit külsőleg: „Ha valaki utánam akar jönni . . . Én vagyok az Út, az Igazság és az élet. — Jöjj, kövess engem!”

Ugyanakkor szelíd és erős kegyelmi indításokkal segít belsőleg.

7) Föltételei: mesésen egyszerűek — mint annál a másik képzelt, nagy királynál.

8) A harc kilátásai sokkal kecsegtetőbbek, mint az előző képből volt:

Ott emberkirállyal osztozkodnak a dicsőségben és zsákmányon — itt egy Isten-embernek osztozkodó társai, akik társai voltak.

Ott földi dicsőség kecsegtet — itt mennyei. Ott ideigvaló jólét — itt örök.

Ott kicsi földrész jut osztályrészül, — itt mennyország. (Mt 25,34. „Possedite regnum.”) Ott ritkán jut osztályrészül trón — itt isteni trón. Ap. 3,22.

Ott a királyhoz való viszony csak valamivel lett szilárdabb a küzdelem végén — itt a királyhoz való viszony a küzdelem végén felfokozódik az unio amorosa (szeretetlenben való egyesülés) olyan magaslatára, amely a küzdelem idején még alig sejthető.

C) Összegezem a véleményt:

a) A haditervről: Mennyire nagyszerű! Mennyire életünk legfontosabb értékeit szolgálja! Mennyire méltó arra, hogy magunkévá tegyük!

b) A felhívásról: mily szerény, szinte gyöngéd, mennyire megkapó!

Most pedig gondoljam el egyedül a magam számára ezt a királyt, az én Királyomat, aki Uram, Istenem, Mindenem, Akitől vagyok egészen, kinek tulajdonát képezem egészen, kinek annyi jószágáért örökké adós maradok.

Gondoljam el fönségesen imponáló nagyságával, elvarázsoló szépségével.

Személyesen nekem beszélve.

Figyelem hálás, szerető, tapadó lélekkel, nézem, lesem ajkáról a szót.

Úgy érzem, hogy mondhat nekem bármit, kérhet tőlem bármit, megteszem, ha vele halnék is!

És Ő szól: „Rövid a beszédem hozzád!

1. Magam mellé veszek!

2. Ezek fölé teszek!

3. S remélem, hogy tudod a többit!“

298. AZ ALATTVALÓK VÁLASZA KRISZTUS KIRÁLY FOLHÍVÁSÁRA

Pr. 1. Jézus az Eucharishtiában.

Pr. 2. Uram, adj nekem igazi készséget és nagylelkűséget minden hívással és akaratoddal szemben!

1. Az alattvalók egyik csoportja: a **süketek** (surdi).

1) Kik ezek?

a) Rablelkek, akik nyögik a saját szenvedélyeik, esetleg a világ és a Sátán rabigáját és még ragaszkodnak is ahhoz a rabigához.

b) Fejletlen, korlátolt lelkek, akik még nem jutottak el a sana mens (ép ész) fejlődési fokára, melyen megértenék és értékelnék Krisztust. Abbamaradtak.

c) Puhák, lusták, rozsdásak, hidegek.

d) Hálátlanok. A nagylelkűségnek még a fogalmára is bámulva néznek.

e) Isten gondolatának és akaratának karikatúrái, kik szabadon lettek ilyenekké. Lucifer nagyszerű anyaga.

2) Mit érdemelnek ezek?

a) Az emberektől.

b) Istentől és Krisztus Királytól: Iz. 45,25; 52. zsoltár 6. vers; Péld. 1, 24,27; Mt 25,51. „Távozzatok . . .“

3) Imádkozunk értük, mert nagy szomorúságai ezek Krisztusnak. Különösen a választottak, a dédelgetettek, akik mégis süketek hívó szavára.

De imádkozunk magunkért is, mert a süketségre legalább is hajlamosak vagyunk. Lehet azonban, sőt nagyon valószínű, hogy valóban tanúsítunk süketséget is és talán nem is ritkán: úgy élünk, cselekszünk olykor, mint aki nem hallja és nem érti hivatásának nagy gondolatait, igényeit, a hivatás szerinti élet törvényeit.

Jézus Szíve, tégy szabaddá engem! Abbamaradottságomból emelj ki engem! Adj gerincet, adj rugalmasságot, vedd el rozsdámat és csiszolj fényesre! Adj finom érzékenységet, mely tud hálás lenni, nagylelkű lenni! (Tarthatatlan ez a surditás.)

II. Második csoport: **sani** = józanok, épeszűek, épelműjűek.

1) Kik ezek? Azok, akiknek van helyes ítéletük és józan eszük. Ők tudnak mérlegelni örök értékeket és a földnek értéktelenségeit; tudják mérlegelni és értékelni Krisztus egyéniségét, Tőle való függésüket, Neki való tartozásaikat, a Vele folytatott élet előnyeit.

Tudnak általában gondolkodni, okos összehasonlításokat tenni, pl.

rövid gyönyör — hosszú pokol

kis dicsőség — örök gyalázat

föld-rögök, göröngyök — égi birodalom

fonnyadó, elrothadó szépség — szellemi végtelen szépség.

Tudnak száraz okossággal döntení az objektív igazság szerint: lásd előbb az eseteket. Nem érdemes egyik — érdemes a másik. Ez nem előnyös — az inkább.

Röviden: nekik fejlett érzékük van az igazság iránt. Öntudatuk van aziránt: mit kíván a becsület. A világos ész és logika álláspontját képviselik és csak evvel mérnek.

Érvektől motivált típusok. (Roppant nagy dolog ez.)

2) Mire vállalkoznak? Teljesen felajánlják magukat munkára. (Offerunt se totum.)

Egész egyéniségük latbavetésével egész munkát akarnak végezni — mert Krisztus személyével és haditervével és fölhívásával szemben ezt kívánja a józan okosság.

Ez a vállalkozás:

a) Kizárja a halálos bünt, mely szakít Krisztussal, a felajánlást pedig teljesen visszavonja.

b) Magában foglalja a készséget: Jézus minden akaratának megtevésére.

3) Én: állapotom szerint már elhagytam ezt a csoportot, túl vagyok rajta. Ez a csoport az üdvözülendők nagy csoportja az ég felé haladás országútján, akik ti. az üdvösség egész munkáját szívvel-lélekkel akarják.

En reverendámban már a több, a nagyobb vállalkozás állapotában vagyok.

Vajon tetteim szerint is a több, a nagyobb vállalkozás állapotában vagyok-e? (Értsem meg jól ebből, miért első és elengedhetetlen tennivaló a bűnkerülés és kötelességteljesítés a papi életben is. Ez a kiindulási alap a papi hivatáshoz.)

Vagy bennem jól megfér a hipokrita kettősség: reverendámmal és állapotommal akarni és mutatni a több életet, tetteimmal pedig letagadni! Jézusom segíts!

299. INSIGNISEK (SANCTI) VÁLASZA

III. Harmadik csoport: **insignes esse volunt** (ki akarják tüntetni magukat), **sancti** (ennek való emberek).

Ha nem is fejtetek, de a szentségnek igazi aspiránsai és kandidátusai.

1) Kik ezek?

Rendkívül imponáló sereg. Bizonyos többre hivatottság szunnyad már lelkük mélyén. A nagylelkűség csillogását hordják szemükben. Természetfelettiekről, örök értékekről nagy benyomásaik, nagy gondolataik vannak.

Ők igazán felfogják Krisztust, egyéniségét, tervét, éspedig nemcsak ésszel, hanem szívvel és akarattal is. Egész egyéniségük harmonikusan együtt rezdül Krisztus egyéniségével.

Ők azok, kiket Krisztus fönséges egyénisége, szépséges jelleme, páratlan főpapi, királyi, hadvezéri lelkülete meghódított. Krisztusba szerettek, foglyul estek, Krisztus Szívének rabjai lettek, szeretetének édes igájába hajtották szeretettől forró arcukat, fejüket. Jézus végtelen szeretetének árama elkapta őket, delejes erejével átjárta őket. A Jézus-szeretet boldogító hipnózisát élik, mely a legéberebb élet. Jézus nevét susogják szinte állandóan s e névvel együtt e rövid életprogramot: sicut Tu, ita et ego!

Élettevékenységük Jézus-követés. Éspedig azért, mert Ő oly nagy, oly jó, oly szép, oly kedves, hogy megérdemli, hogy szinte minden más iránt elvakuljanak érte (lásd: si quis non odit . . . insuper et animam suam). Csak azért, hogy Őt annál nyitottabb szemmel lássák és mindig forróbban szeressék — és minden egyebet a földön csak Őérette.

E tevékenységükben csodálatos biztossággal irányítja őket érzékenységük a Király személye, akarata, tetszése iránt. Bámulatlan érzékük van aziránt, hogy mi tetszik a Királynak leginkább.

Bánatuk csak az, hogy valaha talán megfogyatkoznak, eltántorodnak, hogy valaha talán megszorítják Őt.

Egész lelkületüknek gyökere tehát a nagy Krisztus-szeretet. Ebből táplálkozik nagylelkű irányuk, nem méricskél, nem ismeri a szűkmarkúságot, még az „elég” szót sem Krisztussal szemben. Ebből fejlődik ki csodás világuk, melynek más az aránya, más a stílusa, más a levegője, más a napsugara, mint a második csoporté. Abban az észnek mérlegelése és az érvek vezetnek, ebben a nagylelkű, önzetlen és munkás Krisztus-szeretet. (Krisztus-érezék — az igazi érték.)

2) Mire vállalkoznak?

(Lásd Lelkigyakorlatos könyv 97-98. sz.)

NB. Mintha valami felocsúdnás és hideg zuhany érne. Hát ez a végső tennivalója annak a nagystílusú krisztusi harcnak? Ez az insignisek insignis munkája!)

Igen! A hostis domesticus, a hostis maximus elleni nehéz tusa. Erre csak ők képesek. (Nemsokára látni fogod. Ez a legnagyobb ellenség.)

3) Én hogyan gondolkozom a harmadik csoportról? Életem mennyire vág össze ennek a csoportnak életével? Gondolkodásom az övékével, érzelemvilágom az övékkel, akarásaim az övékkel?

Ha én ennek az életnek színe előtt még nagyon fontolgatok, nyafogok,

nyöszörgők, akkor nem is az épeszűek, hanem a süketek csoportjába tartozom. Már az ép ész azt mondja: vagy vedd le a csuhát, vagy tedd meg, ami vele jár! Ha tehát én alkudoznám, húzódoznám, akkor süket fajta volnék. Ugyanakkor világcsaló farizeus, aki az insignisek csoportjában is elől mutogatja magát.

A haditervvel és felhívással kapcsolatban nekem személyesen beszélő Krisztusnak mit válaszolok? Talán ezt: „Rövid a válaszom, Király! Köszönöm, méltó akarok lenni Hozzád!”

„Vállalom őket. Vezérük, példaképük legyek! Tudom a többit!”

Vagy gyáván hebegek, elnémulok.

(Segíts Uram, hogy elmékedéseim mélyhatásúak legyenek.)

A harmadik csoport **vállalkozásának sajátos tárgya.**

„Sajátos”, mert amire a második csoport vállalkozik, azt ők is mind megteszik. De azonfelül azt, ami az ő sajátjuk.

Külön tárgyalást is igényel nehézsége miatt. Természetes, hogy Krisztus országa bennünk csak akkor bontakozik ki teljes fönségében, ha a legbensőbb, legtítkosabb és leglényegesebb lázadó elemeket is hatálytalanokká tettük.

Melyek ezek?

A Krisztus országa ellen lázadó forradalmi erők: **a concupiscentiák rendetlenségei, vad erői.** (Ösztönös emberi vágyak.) Ezek érzelmi világunk sötét hatalmai. Alvilági vulkanikus erők. A pokolnak bennünk lakó szövetségesei. Lelkünk fellegvárának igazi vészterhes ellenségei.

Semmi ehhez képest az aknamunka, szúrágás, természetpusztítás.

Ezekkel a vad erőkkel vívandó élet-halál harchoz képest semmi akármilyen más harc.

Ez az egyetlen igazi, komoly, sőt félelemmentes ellenfél az egész emberi nem számára. Láta ezt már a pogány is. Azért állapította meg: difficillimum est se ipsum vincere. Ehhez képest gyerekjáték egy Cézárnak germánt aprítani, vagy óriásokat két vállra fektetni.

Ezek ellen a vad erők ellen irányul az insignisek legnehezebb, sajátos harca; az önzetlen Krisztus-szeretet elszánt szabadságharca.

Rámpillantás: meg voltam-e én erről győződve eddig? Ismerem-e vulkánomat, szúmat, természetet?

300. AZ ELLENTÉTES HADMŰVELETEK

A concupiscentiák ellenséges vad erői

1) Mire éhesek?

Felelet: kincsekre!

- a) Anyagi kincsekre: azokra is, melyeket bűn nélkül lehet birtokolni.
- b) Az élvezet kincseire: azokra is, melyeket bűn nélkül lehet birtokolni.

s azokra is, melyeket bűn nélkül nem lehet birtokolni.

c) A dicsőség kincselre: azokra is, melyeket bűn nélkül lehet birtokolni, s azokra is, melyeket bűn nélkül nem lehet birtokolni.

Ezekből táplálkoznak és erősödnek.

2) Mitől remegnek?

a) Ha azok a kincsek még nincsenek birtokukban, akkor

aa) a gondolattól, hogy ezek nem érhetők el (pl. abszolút koldus lesz, soha semmit nem lehet élvezni, még a közérzetet sem, nézésben, látásban, hallásban).

bb) A ténytől: attól a ténytől, hogy ezek nincsenek: nincs vagyonom semmi, nincs örömöm talán semmi. Nincs becsületem, vagy dicsőségem semmi.

b) Birtoklás esetén remegnek e vad erők:

aa) az elvesztéstől (gondolj szerelmi féltékenységre).

bb) Az ellenféltől, amely elveheti.

cc) Az ellenséges állapotoktól, amilyen: a szegénység, nélkülözés; amilyen az élvezet hiánya, sőt szenvedés; amilyen a dicsőség hiánya, sőt gyalázat.

3) Milyen szövetségesektől nyernek nagyszerű támogatást?

a) A világtól, amely:

aa) állandóan szemlélteti a jelzett kincseket a legnagyobb találékonysággal, a kaleidoszkóp változatosságával: kirakatokban, képekben, de a valóságban is.

bb) Állandóan kínálja szemtelen tolokodással mint a legarcátlanabb vigéc: gondolj irodalomra, újságokra, korzókra, mozikra, színházakra, nyaraló- és fürdőhelyekre, bálakra, divatra.

cc) Nagyon könnyen elérhetőnek tünteti fel: „Csak akarnod kell! Csak kapj utána! Csak hajszold! Tied lesz!”

dd) Mennyei boldogságot regél azokról, akik birtokukban vannak: arról, aki autóban, hintóban ül, arról, aki pezsgővel dőzsöl; arról, aki a tömeg kegyelmeinek örvend.

ee) Keserű boldogtalanságot regél azokról, akik nincsenek birtokában ezeknek. Pl. a hintó mellett cammogó bocskoros munkásról, a száraz kenyeret rágó koldusról, a senki fiáról.

Féljünk e szellemtől! Libera nos Domine! Éljen lelkünkben erősen a tudat: Jézus nem akart imádkozni érte (a világot) az utolsó vacsorán. (A concupiscentiák rekláma a világ. Non pro mundo oro. Keményen el kell intézni magamban.)

b) Az ördögtől: princeps huius mundi. (Ő a világ fejedelme.)

Jellemzi őt:

aa) az éles ész és ügyesség (agyafúrtság, taktika), mellyel kiszámítja, kinek mit kell útjába hoznia: lépvesszőt, hurkot, csapdát, biztosan tudja

leggyöngébb oldalamat és a legelőnyösebb veszélyt. Legsebezhetőbb pontom az ő számításainak legközpontibb tárgya. Melyik ponton? Milyen végső céllal?

bb) Tirannusi vad erőszak célja elérésében; még a jámbor lélekbe is hogy belevág olykor! És hogyan dühösíti saját emberét, lásd üldözések Idején. (Első jelszó: soha meg nem ijedni! 100 o/o-os lelkiesség szükséges Krisztus kegyelmével.)

cc) Maxima effrenata bestia = legelszabadultabb bestia.

Fáradtságot nem ismerő szorgalom, fűtve föltétlen gyűlölettől az emberi természet iránt.

Ha ilyen szorgalma volna Krisztus apostolának!

Ne ijedjünk meg tőle, mert akkor ránk vadul! De féljünk tőle gyakorlatilag: vagyis ne paktáljunk vele soha!

c) Magától a harci helyzetből is nagyszerű támogatást nyernek a concupiscentiák erői. A harci helyzet ugyanis az, hogy a világgal és az ördöggel együtt keresztűzbe fogják szabadakaratumkat. Ez a keresztűz állandó, sőt el sem menekülhetek tőle. Ez a keresztűz édes természetemnek igen jól esik. S ez a keresztűz igen erős, sőt rendszeren fölényesen erős az akarat természetes erejével szemben.

Tehát az akarat magában nem elég ezek ellen? Nem! Kegyelem kell hozzá! S ennek a biztosítása tőlünk függ.

301. A SZENVEDÉLYEK TAKTIKÁJA

4) **Milyen taktikával** harcolnak és győznek a szenvedélyek vad erői a homo naturalisnál és supernaturalisnál?

a) **A homo naturalisnál:**

aa) Az értelmet csalóka fényvel kápráztatják és elbűvölik. Olyan görögtűzes, délibábos hatás ez. Pl. milyen értékes ez, milyen nagyszerű valami az, tegyük fel valamely megszerezhető, megkeríthető élvezet. Vagy pl. a bosszúállás gondolata. (Uram adj szenvedélymentes tiszta észet!)

Elbűvölik és elvakítják az örök célokkal és tiszta értékekkel szemben.

Ha sikerül egy embernek értelmi fényét így elintézni, akkor már gyerekjáték az egész embert elintézni.

bb) Az akaratot édességgel veszik körül, gyönyörrel hálózzák be, melytől ernyed, s a concupiscentiák és szövetségesei ugyanolyan arányban erősödnek; aztán elveszti erejét, uralmát, a concupiscentiák és szövetségesei pedig egészen nekivadulnak, őt rabláncra fűzik és uralkodnak rajtuk.

Ez egészen fejletlen már a halálos bűn állapota, mikor Jézus Krisztus országa a lélekben megszűnt, elpusztult.

b) **A homo supernaturalisnál** ugyanaz a módszer, csak sokkal ravaszabb finomsággal.

aa) Anyagi javaknál — gondoljunk a cselvető elvekre:

1° Egészségem ezt, vagy azt a kényelmet, pihenést, ételt, ruhát, kiszolgálást feltétlen megkívánja. Mivel itt eszünkkel nem találjuk el a mértéket, egyetlen megoldás az engedelmesség.

2° Papi méltóságom, hivatalom méltósága ezt is, azt is igényli, pl. szép lakás, finom berendezés, értékes használati eszközök, szép fogat, stb. (Krisztus szelleme nem ez.)

3° Az Isten és az Egyház ügyei kívánják az anyagi javak bizonyos fölényét, bőségét, ragyogását.

Ezekben az elvekben van igazság is, de szent legyen az, akinek lelkét e javak rabságba nem ejtik, akinek értelme és akarata mindig fölöttük áll és az állandó keresztűz ellenére is sértetlen marad, külső tetteiben pedig mindig eltalálja a mértéket!

Hiszen az éber, az aszketikus lelkét is képesek olykor még semmitmondó, állandóan használt javak is rabbá tenni: egy zsebkész, egy olló, szép tárcsa, táská, óra, ékszer, kép, imakönyv, egyéb könyvek, pláne saját szerzemény.

S ezt akkor látjuk csak világosan, mikor erőszakosan elszakítják tőlünk. Micsoda piócatapadás jelentkezik olyankor.

De amikor váratlanul kapunk valami picike kincset: hogy repes valami bennünk, és hát van-e ennél közismertebb és természetesebb dolog a világon?! — De nagyon természetes ugye, hogy az ilyen tapadásból szinte állandóan fakad: zavar, nyugtalanság, türelmetlenség, szeretetlenség, másé-
nek elkívánása, irigység, gyűlölet, harag, káromkodás, hiúság, hencegés, az anyagi javak fokozottabb vágya, keresése. (Ne legyünk az anyag rabjai. Ebben a dologban való rendezettséghez nagylelkűség kell. Szellemi fölényrel kellene az anyagot más javára rendezni.)

Uram, adj nekem igazi függetlenséget az anyagtól. A teljesen reális Krisztus-képet, a szegény Krisztus képét, alakítsd ki bennem!

Végül az aranyborjú rejtett, vagy nyílt imádása. A lélek megragadt a föld sarában. Magas neki az ég, tetszik a föld. Távol az Isten, közel a pénz.

Júdás szirtje ez. Libera nos Jesu! (Papnál stílszerűbb, ha nincs semmije. Csak a független pap imponál a népnek.)

És Jézus Krisztus országa jól aláaknázva, jól elintézve ezen concupiscentia által!

Mint májusi távoli napsütéses, égbenyúló sziklabérc: úgy tűnik fel előt-
tünk a spiritus paupertatis és akik ezt hordozzák. (Mint távoli üstökös — Pál.) Egyetlen orvosság itt a függetlenség, amikor az ember tartalmilag fölötte áll az anyagnak. (Krisztus szellemével lehet csak pasztorálni.)

Pedig az Úr Jézus oly egyszerűen és könnyedén beszélt róla. Beati pauperes. Si vis perfectus esse, menj, add el, amid van és jer, kövess engem!

(A Krisztus-követés föltétele: vagyon-kolonctól megszabadulni; anyagföltöttség! Nincs már senkije, csak Isten. L. Assisi Szent Ferenc. A lelkipásztor krisztusi arculata a szegénység. Ilyennek Krisztus és a templom mindene. Az anyagtól függetlenül kövessék Krisztust.)

A homo supernaturalis is betegje az anyagi javaknak: ő is sokszor betegesen, lázas szomjúsággal tapad hozzá. A gazdagság, jómód neki is kívánatos, a szegénység nem. S ezen lázas, enyhén deliriumos lélektani állapot látószögéből nézi az egész világot. A papnak is az ő esetleg gazdag családja, gazdag származása nagy vigaszforrása; gazdag híve általában eo ipso jó hívó, műveltebb, értékesebb („jobb családból való”). Fényes, drága öltözetű vendége sokkal kedvesebb vendég, mint a koldus.

A papnak is másként tetszik ceteris paribus a gazdag plébánia, mint a szegény, a fényes plébánialak, mint az ütött-kopott. A papnak is sokkal értékesebbnek tűnik fel önmaga is, nagyobbak, imponálóbbnak, ha finom, elegáns ruha feszít rajta. A papnak is más a közérzete, vigaszos, dagadó, fényes, előkelően bútorozott szobában. (A testnek nem hivatása, hogy domináljon rajtunk. Csak lelki ember érti, hogy a szegénység, Krisztus példája folytán, ragyogó érték, egetverő érték!)

Értjük az Úr Jézust, értjük az apostolokat, a Szent Pálokat, akiknek még alamizsna se kellett, hanem önfenntartásukért kézimunkát végeztek.

Értjük a szenteket, a teljesen lemondókat, akik mindenüket leadták, de a gazdagokat is, akik úgy éltek, mint a szegények. (Pl. Borromei Szent Károly.)

Értjük a szerzeteket, melyeknek legfőbb bástyája a szegénység, s amelyek akkor züllöttek el, amikor a szegénység fogadalmán részt ütöttek.

Értjük azt is, hogy miért alkalmasabb ceteris paribus a szegény ember Krisztus elveinek befogadására és papi életre.

Van egy feltűnő közös vonás mindenütt, ahol csak megvan a szegénység szelleme: ez a szellem ui. vagy teljes, tényleges szegénységet sürget, vagy legalábbis annyi **aktuális szegénységet**, amennyire külső állapotához képest eljuthat. Mert az aktuális szegénység, vagyis a szegénység gyakorlása nélkül humbug és illúzió a szegénység szelleme.

Ne becsüljük le lelkünknek ezt a gyöngye oldalát, ezt az erőteljes concupiscentiát. Az se becsülje le, aki úgy látja, hogy őbenne nem igen mozog. Roppant könnyű tévedni e concupiscentia megítélésében.

Most még csak egy pillantást arra, hogy mit árt ez a concupiscentia Jézus Krisztus országának, nemcsak a lélekben (ezt láttuk már fent), hanem a külső tevékenységben is. Csak pár papi példát:

1° Aki gazdag beneficiumot akar, annak első dolga: vadássza a protektorok kegyét. Szerepel, tündököl, dolgozik kifelé, hogy lássák képességelt.

2° Ha pedig elnyerte, rendesen ráül babéraitra, kincseire.

Es, ha csak a dicsőség concupiscentiája nem hajtja, vagy a szangvinikus mozgási kedv, bizony nem fogja erőltetni a munkát.

3° Akiben nincs meg Jézus szegénységének szelleme, nem tudja jól felhasználni Isten dicsőségére a már kezében lévő anyagi javakat sem.

A koloncnak legnagyobb veszélye abban van, hogy elvakultan húzzuk. Azt hisszük aztán, hogy Krisztus országában is az életnek rendes üteme a koloncos nehézkesség, az álldogálás, ülés, heverés.

302. A SZENVEDÉLYEK TAKTIKÁJA AZ ÉLVEZETI JAVAKNÁL

bb) Milyen taktikával dolgoznak a szenvedélyek vad erői az élvezeti javaknál? (Értjük elsősorban és főleg a kellemes idegélményt, mint amely formailiter élvezet.)

1° Ezekből van leg több a természetfeletti ember, a pap számára is. Ezek szerezhetőek meg leggyorsabban és legolcsóbban: szem, fül, orr, izelés, tapintás, önzgatás útján.

Ezek bánnak el leggyorsabban értelemmel és akarattal, hiszen ők jelentik a legerősebb élményhullámot.

2° Finom lépve sző, csapdák, melyekbe igen könnyen beleesik a természetfeletti ember, a pap is:

Nem bűn, — menti magát . . .

A test is Isten gondolata, Isten akarata nyilvánul meg benne.

Nem tehet az ember arról, hogy szíve van. Én szeretettel pasztorálok.

Lelkiatyának bensőséges gonddal és érdeklődéssel kell viseltetnie lelki gyermekei iránt. A papnak erős, egészséges testtel kell bírnia. (Laza elvek.)

Gyöngye egészségem sok mindent megkíván.

Nem vagyok remete, sem különcködő ember. Híveimet jobban megnyerem, ha egészen velük tartok.

3° Hogy mennyire rabja általában a pap is ennek a concupiscentiának és hogy mennyire szívesen rabja, és hogy mennyire akar is rabja maradni, kitűnik abból, hogy:

Erzéki vágyait édes, kedves barátokként kezeli — még jó, nagyon jó, ha magát a bűnt elítéli és legyőzi. Azonosítja magát velük, mint amelyek legbensőbbben övéi, s mint amelyek az ő igazi örömeit nyújtják.

Egész életfelfogásában legélesebb szempont a kellemes (ezért óriási dolog, ha a világnézet a veritasra van építve). „Hogy vagy?” Ez a legfontosabb kérdés az életben. Jól = jól érzem magam, nincs kellemetlenségem, nincs keresztem. Ezt veszi észre leghamarabb a dolgokban, ezt keresi és kívánja rendszeren a dolgokban, s ennek hiányában szomorú.

Nem érti az önmegtágadás hőseit. És ha ért belőlük valamit, félve gondol rájuk és saját kötelező önmegtágadásaira is. A krisztusi aszkézist is hamarosan és szinte természetesen élvezeti alapon gondolja el és gyakorolja: cukros-vizes élvezeti szempontokat érvényesít elbírálásában: hogy csak akkor ér valamit egy-egy erőfeszítés, ha csurog nyomában a vigasztalás, különben értéktelennek és haszontalannak tűnik fel előtte. „Jól megy a lelki-élet” = sok kenőccsel, nincs semmi csikorgás. Úgyanyira, hogy bizony igen nehéz ezt a felfogást a fejből kivenni és a másik felfogást beültetni.

4° Összegezve:

Könnyen lesz a papból is:

Inyenc — sőt nem ritkán korhely.

Puhány: kocsmaember, érzelmi lény.

Lajhár.

Kéjenc.

Legfőbb problémája természetesen szexuális:

Amikor a szentkenet illata elpárolgott, amikor az érzelmi aszkézis utó-hullámai megszűntek, amikor a lelkeszi munka megszokottá és unottá vált, sőt talán már előbb is, akkor föltamad a lélekben — előbb csak homályosan, mint boldogságvágy, később már világosan, mint nemi vágy: a szexualitás.

Szomjúság, epedés nyugtalanítja, talán egy-egy gyóntatás, jegyesoktatás, családlátogatás elvégzése után. E szomjúság, epedés fokozódhatik. Lehet belőle olyan szomjúság és epedés, amilyent egyetlen tikkadt vándor sem szenved a sivatagban. Szomjúság, epedés legalább egy nyomorult csókért, ölelésért, meleg családi fészekért.

Azután égés, amelytől vad és merész lesz; nem retten vissza Krisztust felcserélni Béliállal egy csók miatt stb.; nem retten vissza mennyet felcserélni pokollal; elszakítani örökre egy lélek fejlődési vonalát; akár ártatlan lelket is a bűn és pokol útjára vinni.

Ez a léleknek igazi, szaharai számumja!

Reszkessünk előre tőle, mint a sivatag oktalan állatai.

Gyakorlat:

A spiritu fornicationis libera nos Domine! A legkisebb forn-tól is, a legkisebb égéstől is, amely bűnös! Attól is, mely a szemekben és az arcon ég. Értsük meg, fejünket Jézus Szívére hajtva, hogy nincs középút a paráznaság szelleme és az önmegtagadás szelleme között. Vagy egyik, vagy másik.

Nagy bizodalunk legyen Isten mindenható kegyelmében: omnia possum in eo, qui me confortat. Ennek a bizalomnak erejében, a seregek Urának nevében megyünk, mint Dávid eme Góliát ellen. Óvakodjunk attól, hogy magunkban bízzunk, mert akkor játszi könnyedséggel söpör el ez a szenvedély.

Szűz Mária, Szent József, Órőzangyalom, rátok bízom egészen szent tisztaságomat!

303. A SZENVEDÉLYEK TAKTIKÁJA A DICSŐSÉG JAVAINÁL

cc) Milyen taktikával dolgoznak a szenvedélyek vad erői a dicsőség javainál?

A dicsőség javaitól nő meg a természetfeletti embernek **kevélysége** is.

1° Mi az?

Ez a végcélja a concupiscentiák, a sátán és a világ munkájának. Ez a korona, ez a befejezés. Természetes is, hiszen: ezzel leszek igazán erősen egocentrikus, ezzel koronázom meg az amor sui-t, s ezzel detronizálom az amor Dei-t.

2° Ennek az ellenséges erőnek az érvényesülése nem nehéz!

Hiszen mélyen és szilárdan gyökerezik természetünkben és szinte a sem-

mitől is nő, lombosodik és gyümölcsöződik, különösen pedig meglévő és beképzelt értékektől.

Gondoljunk csak a gyermek feszülő önérzetére, makacs önakaratára, pedig sokszor látjuk, hogy gyöngö tehetségű.

Felnőtteknél pedig értékekkel alig rendelkező személyek is hogy tudnak dagadt mellel önérzeteskedni: elég egy jól sikerült vizsga, ívelt szemöldök, szemszín, orr, testtartás, hang, ügyesség, izomerő, sportképesség.

Mennyire elég ezekből egy-egy is, hogy valaki kevély legyen tőlük, mint valami fiók-Lucifer, és minél korlátoltabb valaki, annál inkább sikerül ez neki.

Több képességgel rendelkező személyek pedig: jó ész, ügyes szónoklat, vezéri rátermettség, sikerek, magas elismerések, néphódolat, stb. által szinte tölgymagasságra nőnek saját szemükben.

Óriási tétel a kevélység vonalán a kaszttéboly, melynek gyökere kizárólag ez.

Ettől rendesen a pap sem igen szabadul meg. Többnyire nem is akar. Alig találhatunk embert, akárhogy keresünk is, akiben ebből semmi sincsen. Hogyan nyilatkozik ez meg?

Pl.: Ha magas származású, akkor feszülő önértékelés, fölényes gondolkodás, — ha származása nem magas, akkor centikkel méri, hogy kik vannak alacsonyabban nála származás dolgában s ebben a tudatban éledeleg. Vágyódik magas származás után. Az alacsonyt szégyenli.

Életmegnyilvánulásaiban a pap is rendesen úr akar lenni, a szó világlas értelmében.

Talán megemlíthetjük még a papoknál is azt az egészen közönséges fölényt a tömeggel szemben: az odí profanum vulgus et arceo gondolkodása és érzülete alapján. (Legyen igazi testvér a szegény ember.)

Általános a papoknál is a kapaszkodás fölfelé, a tülekedés, az electa vita. Mert hát bizony borzasztóan éhes az ember egy kis tekintélyre, rangra, címre, nimbuszra, körülrajongásra.

Általános a papoknál is az igazán emberies szomorúság, ha nincs semmi dicsőség, semmi elismerés, semmi haladás a rangban. Milyen közönséges a papnál is a bosszúság, neheztelés, keserűség, ha figyelmeztetés, feddés, megszégyenítés éri.

Egyáltalán nem ritka a gyűlölet, harag, düh, ha erősen megalázták, dicsőségét sárba tiporták, előhaladását galád módon megakadályozták.

A papi hivatással s annak tényeivel kapcsolatban a kevélység rengeteg új tápanyagot kap.

1) A külső megkülönböztettség folytán, ami már a ruha által is történik, ezután a plébánialaknak központi jelentősége folytán. A templomban pedig, laikus szemüvegen át nézve, ő az úr.

2) A lelkiség folytán: ő emelkedettebb gondolkodású, mint általában az emberek. Reflexiókkal dolgozik, s ezek folytán értékei is tudatosabbak. Vannak lelkies cselekedetei, esetleg komoly lelki élete. Ezek miatt önmaga előtt

mindig nagyobbra nő. Képzelete kiszínezi önnagyságát. Az Úr Jézus kebelbarátjának tartja magát, aki neki köszönheti a faluban dicsőségét. A lelkiség kapcsán támadhat a legveszélyesebb kevélység, amelyen csak Isten rendkívüli kegyelme segíthet.

3) A küldetés folytán is nagyon megnőhet az ember öntudata, mint valami túlmagasra nőtt fáé: én vagyok az, aki . . . s hol vagytok ti énhozzám képest! (Nagyon jó, ha a pap rendkívül szerény ember.)

4) Az állandó egyházi funkció, melyben ő a szemek és az érdeklődés központja, szintén erős indíték hiú és kevély érzelmekre. Őt nézik és ő ékes ruhában, arany, ezüst és selyem között libeg, megtanult talán ízléses, finom mozdulatokat; talán ihletett arccal, talán vonzó lelkiséggel büvöli el a híveket . . .

Ember legyen az, aki ilyen körülmények között is nagy ellenségének, a kevélységnek állandóan mellén térdel és a kardot torkán tartja.

3° Ha pedig érvényesül a kevélység, ennek rablólovag-hatalma rettenetes!

Ezzel pedig csak azt akarjuk jelezni, hogy teljesen kifoszt minden kincseinkből és prédaként kezeli egész személyiségünket és egész örökkévalóságunkat.

Igen előnyös lenne lelki életünkre egy-egy megkapó példát leírnunk és gyakran elolvasnunk, melyben világosan előttünk áll a kevélység útján való teljes kifosztottság és tönkremenés.

Conclusio: **U r a m , a d d , h o g y l á s s a k !** (Fényéhség az igazi ember jellemzője.) A sötétség hatalmai ellen a legelső hatásos fegyver a **világosság**. Nagy kegyelem is ez. Kérjük vezekelve, önmegtadadva, főleg az oltár előtt, a lelkünkön átvillámló ismereteket, világító elveket.

Ezen ismeret ugyanis:

1) Csodálatosan kijózanít sok mindennek túlságos fölértékeléséből: javak, csillogás, szimpátia, csók, élvezet, dicsőség stb. Ha valaki tőlük független akar lenni: Isten erejében tud is lenni. Csodálatosan kijózanít az emberekből is, ha látjuk, hogy általában mily nagy bennük az inaszakadtság, a vadállatias vonás. Sokszor igazi bestialitás a természetük mélyén: Ha látjuk, mi minden fér meg frakk és cylinder alatt, tollas kalap és prêmes bunda alatt. Kell is az igazi apostolnak nagyon ez a kijózanodás, mert csak így jut igazi természetfeletti egyensúlyhoz, mert csak így veszti el előtte erejét a fascinatío nugacitatis (a semmitmondó dolog sziporkázása). Ettől a fénytől és a nyomában fellépő kijózanodástól eltompul és szertefoszlik a nagy földi „kincsek” varázslata. (Húzd fel lelkemet magadhoz, Jézus!)

2) Ezen ismeret birtokában önmagunkat kezeljük keményen, embertársunkat pedig tiszta szeretettel és nagy-nagy irgalommal. (Ne undorhoz vezessen önmagunk és mások alpáriságának látása — ezen fény erejében —, hanem komoly gyógyulási akarathoz! Omnia possum in Eo . . .)

304. A CONCUPISCENTIÁKKAL SZEMBEN ÁLLÓ HADMŰVELET AZ INSIGNISEK HARCÁBAN

Mert ezt a harcot csak ezek bírják és csakis ezek vívják. A többi félúton elmaradt. Nem csoda, hiszen ennek fele sem tréfa!

1) A haderő? Majdnem nevetséges szó itt, ha tekintjük az ellenfélt és erejét.

Mi ez? **A szabadakarathoz elszántsága** a legjobbra, mely kicsi, mint a mustármag, de terebélyes fává nőhet, ha életerejét felhasználja.

Vajon rendelkezem-e ezzel a haderővel?

2) **Mi után eped** ez az elszánt szabadakarat?

Az Isten gondolata szerint való eszményi ember után. Ez pedig Jézus Krisztus.

Legfőbb programja tehát a hozzásimulás és az asszimiláció, annak minden munkájával.

Az akadályok ledöntése, vagyis az ellenfél megverése. Legerősebb ellenfél a hármasság concupiscentia. S ezek is tárgyaik birtokában erősek. Tehát legközvetlenebb program pont e tárgyak elvonása, — amennyire lehet.

S minthogy az ellenfélnek teljes megverése, elintézése a földön nem lehetséges, azért az állandó harc vele!

Mindez magától értetődő természetesség az insignis lelkületnél. (Ez az igazi aszkézisnek keresztmetszete, veleje.)

3) **Mitől remeg** ez az elszánt szabadakarat?

Hogy az Isten gondolata szerint való eszményi ember nem fog megvalósulni benne.

Hogy nem fog igazán Jézushoz simulni és Hozzá egészen hasonlónak válni.

Hogy e hasonulásnak munkáját hanyagul végzi.

Hogy az akadályokat, ellenfélt nem veszi elég komolyan: kacérkodik a concupiscentiákkal, tárgyait nemhogy elvonná, hanem szolgáltatja, nem hogy eltorlasztaná, hanem felhízlalja őket.

Remeg végül maguktól a concupiscentiák obiectumaitól, melyek a legkomolyabb veszélyt jelentik; különösen pedig azok bőségétől, vagyis ha valakit sok anyagi, élvezeti lehetőség, sok siker, dicsőség stb. vesz körül.

E beállításban világos előttünk a szentek magatartása, akik komolyan féltek, ha emberies látószögből nézve jól ment a dolguk. Még arra is könnyen gondoltak, hogy Isten elhagyta őket. Gondoljak Suso Szent Henrik példájára, Lacordaire-re, akik fényes beszédek után a kereszt tövében sírtak.

4) **Milyen szövetségesektől nyer segítséget?**

a) **Istentől**: Kegyelmei adományozása által! (Nem üldöz annyit a gonoszlelkek, mint amennyire körülvesz Isten kegyelme.)

Tan és törvények nyújtása által.

A Jézusban adott példa által.

Az Egyháznak és a szentségeknek intézménye által.

b) **Egyháztól:** Annak szervezett egységétől, törvényeitől, végrehajtásától, fegyelmétől, állandó tanításától, papjainak állandó készenlétéből és szolgálatkészségéből, templomoknak, emlékműveknek, szentképeknek, feszületeknek s egyéb vallásos jelvényeknek hangos beszédéből.

c) **Emberektől:** Gondolj a szentek életére, jó emberek példájára, különösen buzgó társakéra. Jó szülők hatására.

d) **Angyaloktól:** Elsősorban őrangyalunktól, ki nekünk él. De a többitől is. Lásd B. Faber Péter életrajzát. (A kikkel ügyem van, azok őrangyalához imádkozom.)

e) **Oktalan teremtményektől:** melyek a nem süketnek hangosan és ragyogó ékesszólással beszélnek. A látóknak pedig fönséges igazságokat ragyogtatnak. Érthető is ez, hiszen ők kinyilatkoztatások Isten jóságáról, szépségéről, szeretetéről és az örök mennyei értékekről. Fönségesen beszélnek erről Sz. Ágoston Soliloquiái.

Nincs az a gyermek, akit anyai kéz úgy tartson, anyai kebel úgy erősítsen, gyámolítson, mint ezek a felsorolt szövetségesek együtt: az igazán jó akaratot!

Es épp ezért:

1° Sumus inexcusabiles (nincs mentség), ha ez a jóakarát nem érvényesül! Ugyanis csakis azért nem érvényesül, mert nem akar érvényesülni és azért nincs is mentsége.

Sz. Pál Róm. 1, 19-32. megállapítja a pogányokról, hogy nincs mentségük, mivel Istent nem ismerték fel a teremtményekből. (Ez az általunk felemlített szövetségesek ötödik csoportja.) Ezért Isten ráhagyta őket szenvedélyeikre. E szenvedélyek uralmát és az uralom gyümölcseit megrajzolja Szent Pál.

Mit mondana azonban nekünk Szent Pál, ha a mi jóakarátunk sem fejlődne ki igazán? Vajon nem ugyanazt fokozott nyomatékkal, annyi szövetséges segítsége ellenére?

2° Legyünk nagy bizalommal fejlődésünk iránt. Hogy ez lehetséges! Sőt annyira lehetséges, hogy kötelességünk, úgyannyira, hogy nincs mentségünk az óriási felelősséggel szemben, ha nem fejlődnénk ki.

Legyünk tehát meggyőződve, hogy fejlődésünkben nincs komoly akadály. Nehézség lehet, mely munkát ad, néha talán vérizzadásig, de ez nem igazi akadály.

5) Az elszánt szabadakarát és szövetségesei **milyen harcmodorral** küzdenek?

Általában: Bölcs. 8, 1. „Attingit a fine usque ad finem fortiter et disponit omnia suaviter.” (Elér tehát erejével egyik végtől a másikig, s a mindenséget üdvösen igazgatja.)

Activitas Dei suavis et fortis. Ez a szabadakarátnek és szövetségesének is legtermészetesebb harcmodora: activitas suavis et fortis.

A kegyelmi impulzus ismét *suavis et fortis*.

És valóban ilyen az igazi lelkületnek mozdulása, ha a *concupiscentiák*, az ördög és a világ támadásai nem bontják meg.

Jegyezzük itt meg mindjárt, hogy lélektani nyugtalanságaink, zavaraink, belső felfordulásunk nem a jóakaratok és nem szövetségeseinek műve.

Részletesen:

Értelemre való befolyásuk: hajnalpirkadás, reggeli fény, édes világosság, nappali biztonság, megnyugvás az igazság birtokában, gyöngéd lenyúlás az akarathoz és annak kedves hangú hívása és biztatása.

A karatra nézve pedig: nekivaló indítás, és pedig legalább is az akarat legmélyén jóleső megmozdulás, a jó iránynak biztos érzete, megnyugvás, könnyed lendület, a munkában való összeszedettség és harmónia.

A suavitas kivirágzik és gyümölcsbe érik: gyöngéd, megértő szeretetben, szelídségben, alázatban, engedelmes simulásban, mint a tapadó folyondár, mint a kapcsos inda, szerénységben, türelemben, lelkiességben, finom külső modorban, okos cselekvésekben. S virágzásában és érésében Jézus vonzó szépséges vonásait mintázza. Mintázza Jézus külső tetteinek modelljéről és még főnségesebb lelkületének, Szívének modelljéről — mert oda is belátunk lassan; Jézus komoly tanulmányozásával eljutunk oda mi is nemsokára.

A fortitudo kivirágzik és gyümölcsbe érik a verejtékkel küzdő Jézus szoros követésében.

Az insignisek élénk, lobogó lángú, nagy stílushoz szoktatott szemé azonnal keresi, kutatja Jézusban a legnagyobb teljesítményt. A bravúr ösztöne ez, amely őket jellemzi. Sőt jobban megvan ez bennük, mint akármilyen másfajta virtuózban. A nagykaliberűség lélegzése ez, mely bennünk egészségesebb, ritmikusabb, szebb, mint akármilyen más nagykaliberűség.

Gondoljunk hadvezérekre, művészekre, sporthősökre, akiknek egész gondolkodása szinte állandóan a rekord, sőt világrekord körül mozog. Más alig érdeklődik őket, bagatell. Ez a lelki beállítottság nem rendkívüli.

A legértékesebb fortitudo lendületével indulunk neki a bravúroszton és nagykaliberűség legnagyobb teljesítményeinek.

305. A LEGNAGYOBB TELJESÍTMÉNY JÉZUS ÉLETÉBEN: ELŐSZOR IS SZEGÉNYSÉG

A lélek szegénysége és a gyakorlati élet szegénysége.

I. A szegénység négy állomása Jézus életében:

1) **Betlehem.** (Ordító szegénységben jött Jézus a világra.)

2) **Názáret** (ahol a szegény ács kérges kezekkel kereste a mindennapi kenyeret).

3) **Apostolkodás** (alamizsna-kenyeret evett).

4) **Kereszt:** abszolút szegénység, még egyetlen szál köntösét is

kisorsolták. S Ő ég és föld között — halála óráján semmi nem kell neki a világból. A földtől egyetlen hozománya a szeg, a keresztt.

II. Királyunk, miért e kemény harc, e bravúros teljesítmény?

Adhuc et vos sine intellectu estis?

Nem látjátok, hogy az anyaghoz tapadás a lélek egyik tátongó sebe?!

hogy a földi javak ellenfelemnek nagyszerű kelepce és csalétek, mellyel vesztí a lelkeket; olyan mint a horogra akasztott csemege a halacskának: főnnakad rajta!

hogy két kézzel, tátott szájjal, kidülledt szemekkel és feneketlen éhséggel kapnak utána a lelkek, még ha sejtik is, tudják is, hogy benne a horog?!

hogy az anyagi javak biztosítják leginkább az érzéki élvezeteket, a rangot, dicsőséget, a kevélységet, vagyis ez a legjobb gyűjtőanyag a concupiscentiák alá: a nyugtalanzkodáshoz, világvargáshoz, forradalmakhoz!

hogy Egyházam mennyit szenvedett és szenved miatta; főleg papjai pénzséhsége, vagyonéhsége miatt és a javak, a kincs birtokában való boldog tétlenkedés miatt!

hogy még példám után is mennyire süketek, vakok a lelkek; még általában papjaim is! Hát még ha ilyen példát sem adok nekik! Ki mutatta volna híveimnek a kiutat az anyag polipkarja közül?

hogy az egész földi élet, az Isten-szeretet bravúros szabadságharcában logikusan, okosan első fegyvertény az anyagból való helyes kibontakozás?

III. Az insignis lelkület visszhangja a szegény Krisztus szegénységi bravúrára.

Értelek Uram! Értem Szívednek néma hangjait is! Csak örülök, ha beszélsz, ha hangodat hallom és igazságaidról mindig jobban megbizonyosodom. Azért beszélj nekem sokat a Te dolgaidról.

Sequar Domine, quocumque ieris! És ha első szavad erre az én kijelentésemre az, hogy az ember fiának nincsen fejét hová lehajtsa, attól sem ijedek meg. Kellesz nekem, én Eszményem! — ha szegény vagy is, sőt így még jobban! Azzal a szeretettel, mellyel Téged karollak át és követlek, azzal fogadom szegénységedet is. Te éretted, Te miattad, hogy teljesen Veled legyek és Hozzád teljesen hasonuljak.

Kell nekem a szegénységed még akkor is, ha követéseden kívül semmi más értéke nem volna a szegénységnek! De van: vezeklés a világért és önmagamért, önedzés, akarattorna, szabadulás, függetlenség a nyuggöző súlyoktól, béklyóktól, s végül a szeretetnek könnyed szárnyalása, papi hatékonyság.

Örülök azért, ha bármily kicsiben is gyakorolhatom a szegénységet, talán nélkülözést; még inkább örülök, ha valaha bravúros huszárvágásokat csinálhatok; ha méltó lehetek valaha, hogy a szegény Világmegváltó példáját sugározhatom az emberek dermedt lelkére; ha az anyagtól megvakult ember elé

szegénységem szelíd, de biztos erejű példáját állíthatom oda, mint egy Toldi Miklós az elvadult bika elé!

Vágyaimnak sasfíók-szárnyait megcsattogtatom, teleszívom magam krisztusi levegővel, nekivágok életem golgotamagasságainak, bravúrokra éhezem és végül szomjazom meztelenül szegény halálra.

306. A MI LELKÜNK VISSZHANGJA?

Talán azonos az előbbivel? Bárcsak!

1) Elhatározásokban:

Fejembe verem és lelkembe égetem, hogy a szegény Krisztus az eszményem és éppen azért készséggel akarom tanulmányozni és mélyen megérteni Krisztus-eszményem szegénységét.

Akarok őszintén úgy élni, hogy Jézusomnak ne kelljem miattam szégyenkeznie és hogy pasztorációmnak sohase legyen akadálya (lelkemben) az anyag.

Hálás leszek Neki mindig, ha szegény viszonyok közé helyezett (akár a múltban, akár a jövőben) és ha érzékeny alkalmat ad majd a szegénység gyakorlására. Köszönöm Uram már most is, de majd akkor is.

2) Tettekben:

A **lelkiszegénység**: bárcsak a legmagasabb fokban lenne meg bennem! Megteszek mindent, ami tőlem telik, hogy valóban úgy legyen. Az **aktuális szegénység** is: amennyiben Jézus tetszése szerint lehetséges. Ez a világi papnak többnyire nehéz a gyakorlatban. Okos és buzgó lelkivezetőre van szüksége, hogy helyes egyensúlyban tudjon állni.

Evenként tartok egy scrutinium paupertatis, ha úgy tetszik Mammon-kép-szemlét és fékezek és rendezek és lenyeselem a durva hajtasokat.

3) Meglevő papi vagyonnal szembeni magatartás

Nem a mi dolgunk fölötte dönteni: jobb-e ha van? Jobb-e, ha nincs?

Sőt jobb, ha hallgatunk.

Bizonyos azonban a következő: fölmérhetetlen koloncot jelentett a papi lélek szárnyalásában a tülekedés az anyagi javakért és az ülés rajtuk. Papi gazdálkodáson nem igen van áldás. Vagyontalanság! Ez az ideál.

4) **A részletes teendőkre** vonatkozólag kevésbé célszerű leszögezni már most bizonyos utasításokat. A spiritus paupertatis fog bennünket kormányozni; bölcsen, ha meglesz; ha pedig nem lesz meg, akkor hiába minden utasítás!

Ez a szellem fog nekünk meglátásokat sugni szociális problémákban is.

Ez a szellem fog minket az anyag urává tenni, az anyagot pedig készséges szolgálkává, kezes bárányunkká. Mert az anyag nem szereti, megveti, leigazza

és megöli ostoba szerelmeseit. Istenítéletet hajt végre az őt istenítő emberen. Ezért lehetetlen megoldani a világ gazdasági problémáját; de volna csak igazi szegénységi szellem, hogy tűnnének el akkor a gordiuszi csomók!

5) Egy-két megjegyzés:

Berendezéseinkben legyen kétféleség: ami saját használatunkra van és ami a Királynak szól. (Valahogy a másodikhoz kell kapcsolnunk azt, ami a vendégeknek szól.) Abban, ami bennünket szorosan körülvesz, legyen teljesen megvalósulva a szegénység szelleme. Legyen olyan, mint amilyennek Krisztus rendezné be sajátját. Ami pedig Krisztus Királynak szól, abban legyen megvalósulva (amennyiben anyagilag egyáltalán lehetséges) az abszolút nagylelkű szeretet, amely nem is kérdezi, hogy vajon óhajtja-e azt Krisztus, a Király. A vendéglátó szeretet pedig, ha nem is ilyen nagystílusú és nem is ilyen mértékű, de ugyanilyen lelkületű legyen. Ne akarjuk vendügnöknön behajtani a szegénység szellemét.

Esetleges mélyen szegény papi életem kapcsán: bízom mindig az én hősiiesen szegény Királyomban, hogy jó célhoz jutok Veled, hogy nem fog agyonnyomni a szegénység, hogy nem fog proletár és útszéli erkölcsbe vinni az esetleges nélkülözés, hogy nem lesz akadály pasztorációmban, hogy nem fogja papi tekintélyemet lerontani. E két utóbbinál nagy kísértéseink lehetnek majd, melyek hirtelen megrohannak és úgy zaklatnak, hogy talán a legerősebbek is meginognak belé. In Te speravi Domine, non confundar in aeternum.

Fogok szívbemarkolóan prédikálni Istenről, a mindenség Uráról, — aki nagyon szegény volt, mikor a földön járt; nyomorult Lázárról, aki nagyon gazdag lett; a dúsgazdagról, akinek igen rosszul végződött — s életemmel nem fogom megcáfolni beszédeimet!

A szegényekben, rongyos koldusokban nagyon meg fogom tisztelni és becsülni az én szegény Királyomat.

Példámmal koldusa és reformátora leszek a mai korban kis körzetemnek.

S most visszaemlékszem kispapi fogadkozásomra (számonkérve azt az öreg papon): Uram, szegény Királyom, húzd le rólam a reverendát, ha erre képtelen leszek, mert a jövő papságban akkor semmi helyen nincsen!

307. MÁSODSZOR A SZENVEDÉS: JÉZUS ÉLETÉBEN

(A concupiscentia carnis abszolút orvossága.)

I. Allandó **crescendo**:

Betlehem

Egyiptomba futás

Názáret: verejtékes munkás élet

Nyilvános apostoli élet, kezdve a 40 napi abszolút böjttel, aztán fárad-

ságos vándorélet, nélkülözve, koplalva, elfogyott erővel, üldözötve, agyarkodások útvesztőjéből menekülve.

Fortissimo: „Szomorú az én lelkem mindhalálig“.

Búcsúzás az utolsó vacsorán. Júdás. Getszemáni kert: ahol Krisztus halálosan szomorkodott, undorodott, remegett, viaskodott önmagával és a titáni küzdelemben vért izzadott. Majdnem visszafordult világmegváltói hivatásának végső nagy lépése előtt: „Atyám, ha lehetséges, múltjék el . . .“ Aztán összeszedte magát és az Isten-embernek hősiességével ráállt a világtörténelem legnehezebb útjára. S következett a fortissimo kibontakozása: kötözés, verés, rugdosás, arculcsapás, köpdösés, véresre ostorozás, bolondnak tartás, töviskoronázás, királyként való kigúnyolás, kereszthordozás, roskadások és zúzódások az éles köveken, ruhatépés, kifeszítés, átszegezés, lándzsadűfés.

Mit jelentett mindez? Enyhén sejteti velünk Krisztusnak égbe kiáltása: „Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?“ Ez nem keserűség, hanem konstatálása a szenvedés roppant értékének.

II. Előttem járó, küzdő, titán módra harcoló Királyom példáján legalább pillanatokra elmerengek:

Szabad szeretetből vállaltad Uram!

Többek között miattam is!

Nekünk van erre szükségünk, nem pedig Neked! Bárcsak úgy volnék, mint Xavéri Szent Ferenc portugálja. Akinek lelke egészen megindult a miatta magát ostorozó szent láttára és kivette Szent Ferenc kezéből a korbácsot. Bárcsak így fognánk föl mi is Krisztus szenvedését!

Valóban szükségünk van nekünk arra az orvosságra, mert olyan igazán hús- és véremler az ember. Mi is. Mert olyan igazán megdöbbenő a hús és vér uralma a világtörténelemben. Bennünk is. Ez a testiség búsította el Istent a vízözön előtt:

„quia caro est“ („Bánom, hogy embert teremtettem“), mert olyan pokoli és pokolba döntő erőt, tevékenységet jelent a concupiscentia carnis Isten országával szemben.

Ezekért vezekeltél Uram! És milyen vezekléssel!

Te, az isteni Orvos, megmutattad a leghatékonyabb orvosságot a concupiscentia carnis betegsége ellen. Ez az orvosság nem más, mint a szenvedés, melyet Jézus lelkületével viselünk. Hogy gyöngül, törik, bomlik a concupiscentia hatalma, mételye, bacilushálózata a jól viselt szenvedésektől!

Te Uram szenvedésseddel megkoronáztad, égbe magasztaltad és örök dicsőségre méltattad az élet elmaradhatatlan keresztjeit és keserveit. Ez a szenvedés problémájának egyetlen maradéknélküli és fönségesen magas megoldása.

Nagyon szerettél Uram bennünket! Ezért lettél óriási küzdelmekben hős miérettünk! Méltó vagy arra, hogy minden hősi lélek Beléd szeretve, Utánad menjen.

III. Az insignis lelkület visszhangja Krisztus hősi harcára a concupiscentia carnissal szemben.

Szent Pál Gal. 5,24: „Akik pedig Krisztuséi, megfeszítették testüket a vétkekkel és kívánságokkal együtt.” Szent Pál ezt a keresztényekre vonatkoztatja, tehát annál inkább áll a papokra. Ennek a páli kijelentésnek logikája lesújt; ui. ha a második részt tagadni kellene magunkról, akkor az első részt is tagadnunk kellene. Az pedig borzasztó volna!

„Cum Christo confixus sum cruci!”

Ilyenfajta az insignis lelkület.

Ezek a küzdők nyereségnek tartottak minden kicsi sarcot a testen, dicső győzelemnek tartottak minden kicsi áldozatot, megvonást, szenvedést, mert Krisztus vércseppjeinek rubinját, megváltó kegyelmeinek gyöngyét és örök dicsőségének fénykoszorúját látták minden apró keresztén, önmegtagadáson.

Boldogok voltak abban a tudatban, hogy Krisztushoz mindig közelebb jutnak hasonlóságban és hogy ezzel Krisztusnak öröme válnak. Mint zsu-gori az arany után, úgy vágytak ők minden kis kereszt után. „Avide captabunt.”

Alacoque Szent Margit: „Mi akadályoz abban, hogy szentek legyünk, mikor van szívünk a szeretetre és van testünk a szenvedésre?!”

Óh értékelés, ha átjárnál minket!

Ha fölemelnél bennünket!

Ha megaranyozná keresztjeinket!

308. IV. A MI VISSZHANGUNK?!

Spiritus abnegationis! A Krisztus-követők sajátos megkülönböztető jegye. A spiritus paupertatis et humilitatis is ebből nő ki!

A) Elvek:

1) Ne higgyük, hogy a mi visszhangunk nem lehetne erős, szép! Ne higgyük, hogy törpe életre és törpe lelkiségre vagyunk kárhozthatva, hogy mi nem leszünk hős bajnokai a testünkkel vívott harcnak.

2) Legyünk meggyőződve arról, hogy még emberileg és világi szemüvegen keresztül nézve is életünket az apró önmegtagadások teszik legkönnyebbé, legharmonikusabbá. Ezeknek hiánya pedig elviselhetetlenné. (Finom, nyugodt modorhoz rengeteg önmegtagadás kell. És minden más értékes külsőhöz.) Az önmegtagadást nehezen gyakorló pap olyan troglodita, hottentotta típus, ki még azzal sincs tisztában, hogy mit jelent igazán embernek lenni.

3) Legyünk meggyőződve arról, hogy apró áldozatainkkal Jézushoz csatlakozva, az Ő keresztútján mellette kitarva a természetfölötti lelkiélet olyan ívelését futjuk be, a Krisztushoz hasonulásnak olyan nagyszerű, angyalokat gyönyörködtető munkáját fejtjük ki, melyet mi most alig tudunk értékelni.

Imponáló papi egyéniség épp ezáltal fog létrejönni, kellő papi felkészült-

ség és áldás a papi munkán épp ezáltal fog létesülni. Viszont a természet-fölötti élet és értékek hiányai a papi lelkekben arányosak az önmegtágadás hiányával. Lassú károsodás jön létre.

Legyünk meggyőződve arról, hogy Jézussal egyesülve önmegtágadási csekélysegeink világ megváltó csekélységek! Ezek repesztenek szikla-lelkeket, törnek össze bűnbéklyókat, öntöznek kegyelem-magvakat, termékenyítenek áldott napsugarakat, virágoztatnak ki igazán krisztusi életet.

E csekélységek önzetlen és buzgó gyakorlása papnál föltétlenül nagy apostoli küldetést — Jézus megváltó kezében való felhasználást, szereplést eredményez. (A kegyelmi alapon kifejlődő önmegtágadás ad egyedüli harmóniát a földön.)

4) Ne reszkessünk, mint a szárnyát tört árva madár az ágon, ha beköszönt a szenvedés és rövidebb, vagy hosszabb ideig lesz vendégünk, ha megérkezik a túrni való és rövidebb vagy hosszabb időre nálunk marad, ha elborul az ég, napsugarunk elfogy, éles a légkör.

Ne reszkessünk, hanem álljunk és álljuk a sarat férfiasan!

NB. **Irány:** Tegyük pontosan kötelességeinket, ha csak bírjuk fizikailag, sőt növeljük buzgóságunkat, mikor valamely kereszt elnyomással fenyeget; kövessük Jézus példáját az Olajfák hegyén, kiról írva van, hogy factus in agonia prolixius orabat, ellenségei kezébe pedig tradidit seipsum et tacebat.

5) Ünlegyzéseink legyenek mindig **okosak**, mert csak így méltók igazán Jézushoz, mert csak így lesznek igazán érnyes tettek és csak így vezetnek igazán bennünket célhoz.

Igen-igen nagy dolog ez! Csekélység ehhez képest a buzgóságnak nagy lendületű kemény, talán kegyetlen testkezelése, melyben kevés a prudentia. Azonban nagylendületű buzgóság kell, hogy az okosság nagy kegyelméhez eljussunk. A test bölcsessége soha nem vezet el oda.

Azonban a prudentia címén nem szabad agyonmérséklődni! Minden önbecsapás imprudentia önmagunkban és másokban is.

A prudentiának kitűnő eszköze a napról-napra folytatott könyörgés érette. Különösen Salamon imájával. Másik nagy eszköze a lelkivezetés, melyet ha valaki nagy készséggel fogad el, maga is gyors előhaladást tesz a prudentiában.

B) Gyakorlati lehetőségek:

1) **Kemény, férfias** kezelése a testnek:

a) Kötelességeink pontos végzése, „Bevasalni” elvvel.

b) Edzés: torna, játék, séta stb. Nyafogás, kényelmesség, lustálkodási ösztön erélyes kioperálása. Szexuális téren először is statárium, rögtönítelő bírósággal — a deliquenst azonnal alaposan elintézni. Irgalom, kímélet, hosszú tárgyalás nincs! Másodsor katonai erély a belső rend, béke, harmónia fenntartásában. Roppant fontos az érzékek fölötti uralom, a szemek fékezése, a tapintás fékezése, a gyöngéd, érzelmes vonzódás, simulás toronragadása.

2) A testnek természetes, a papi étellel járó kielégüléseiben, élvezeteiben (jobban terített asztal, olykor vendégségek, pihenések, üdülések, szórakozások, ünnepélyek, mulatságok) bizonyos emelkedettség, nem fölényeskedés, de jó értelemben vett fölény; tiszta szándékú mérlegelés, hogy mi elegendő magának és mi a pontos papi mérték; hogy mit engedhetek meg? mennyit? hogyan? és mennyi ideig?

Magasabb álláspont: lélekben lemondani róla és kizárólag azért tenni, mert úgy látom, hogy Isten akarata és hivatásommal szorosan velejár. Lélekben vágyódni az ellenkező után, ti. hogy bárcsak egészen megvonhatnám magamtól az ilyen élvezeteket (de emiatt sohasem blazirt, savanyú arcot vágni). Örülni, ha váratlanul, önhibánkon kívül valami kellemetlenség ért benne.

309. ÖNMEGTAGADÁSI ALKALMAK

NB. Étkezési mérték:

Bizonyos, hogy kell az erős test az apostoli munkához. Az erős testhez pedig előnyös eszköz a jó étvágy. A teremtményeket pedig Isten az ember számára rendelte.

De bizonyos az is, hogy a concupiscentia carnis érvényesüléséhez nagy-szerű alkalom a táplálkozás. Bizonyos az is, hogy az emberek jórésze, túlnyomó része rabszolgája az evés-ivás ösztönének a papságban is. És igen nehéz a teljes felszabadulás e rabság alól. Bizonyos az is, hogy a papnak épp a felszabadulást kellene mutatnia önpéldáján hivatásánál fogva a hívek előtt, de nemcsak mutatnia, hanem belül ugyanígy felszabadultnak, függetlennek lennie. A pap nagyon imponál, ha csakugyan független. Bizonyos végül az is, hogy egyszerű terület ez az insignis lelkület tevékenységére, vezeklésre, erénygyakorlatra, nagy kegyelmek szerzésére. Ezért látjuk ezt a harcot kiélezve a szenteknél, rendszeren küzdelmeik elején.

Állandó foglalkozása ez az életnek; nagy baj, ha állandó tehertétele is, talán súlyos tehertétele a lelkiéletnek. Pedig lehet. Vegyük komolyan, hogy ne legyen.

Szent Ignác szabályai a lelkileg rendezett étkezéshez: lásd a lelkigyakorlatos könyvben 210-217. sz.

Az étkezés kérdését rendezni, Imádkozni, gyakorlatozni, böjtölni.

Étkezés előtt megállapítani a mértéket és ehhez alkalmazkodni.

NB! Vendégeinknek, káplánjainknak, alkalmazottaknak adjuk meg jól a magukét. Főleg ha valaki szerény, igénytelen és nem kér, gondoskodjunk róla jobban, mint magunkról.

3) Példás külső műveltséget kalapálni ki és csiszolni állandóan a testen.

Persze lélekkel, nem pedig katonás lélektelenséggel, sem hengegés for-

malizmusával. És fölfogni ezt úgy is, mint nagyszerű harcot a concupiscentia carnis ellen.

4) Könnyen kínálkozó önmegtagadási alkalmak.

a) A testnek általában: torna, séta, munka, éspedig pontos kötelességteljesítés, fegyelmezettség, étel-ital megvonás, különböző érzéki ingerek ki nem elégítése (pl. vizketési inger, ásítási inger), lustaságnak kordában tartása, ami főleg azáltal történik, hogy az ember nem veti el a testet ülés-kor, sem amikor mozdulni kell, hanem készségesen mozog. (Önmegtagadási szellemmel lehet a tisztaságot is legjobban megőrizni és ezzel leszünk gyermekded, tisztalelkű papok.)

Apró kellemetlenségek készséges elfogadása Isten kezéből. A test terheinek, fogyatékoságainak és betegségeinek nagylelkű tűrése, nyugodt viselése. Éhség, szomjúság, fáradtság.

b) Szemeknek: első helyen említendők a szexuális fékezéseknél. Képekkel szemben is! Aztán tegyünk szert nézgelődéseink, kíváncsi tekintetünk, fiziognómiai tanulmányaink (arc, fej, szem-tanulmány) megzabolázására.

c) Fülnek: zajongás, kellemetlen zörej, ajtócsapkodás, kopogás, köhécselés, szuszogás, csámcsogás eltűrése. És nem utolsó helyen: a fül kellemes szórakozásainak asapztása, elvonása.

d) Szaglóérzékünknek: fülledt templomi levegő, még fülledtebb gyóntatószék, izzadtságzagú, fokhagyma-, istállószagú, taszító szájszagú gyónók, cigányputrik, szegényviskók téli bűzének elviselése. Trágyadomb felé nyíló kápláni ablak. (Pedig hát a tüdőbajos X. Y. ott tölti az idejét a penetráns marhaistállóban.)

e) Tapintási érzékünk: hideg, meleg eltűrése, melyet úgyis el kell viselni; ütődés, taposás elviselése (gorombasággal szemben abszolút nyugodt magatartás, mosolyogni hozzá).

Lemondás simogató, csiklandozó élvezetekről. Nagy önmegtagadást jelenthet a vizketési ösztön fékezése, másszóval a vakarózásról való lemondás; önmagunk tapogatásának, simogatásának lehetőleg kiküszöbölése. Annyit ezekből, ami föltétlenül szükséges. Egyébként jelszó: minél kevesebb! A kényelmes puha fotójkébe, bársony székekbe süppedt életről talán a legstilszerűbb volna a papnak egészen lemondania.

f) I d e g e k n e k :

1° Kívülről: együttlakás kapcsán sok zavaró benyomás adódik: tan- és előadó teremben, hálóban, ebédlőben, sőt a kápolnában is. Sok az emberekben a fegyelmezetlenség, modortalanság és sértés. Nem utolsó helyen hat az idegekre a külső fegyelem, pláne annak pontos megtartása, vagy fokozott szorftása. Vannak rendkívüli zavaró körülmények is. Nem is beszélve a rossz időről, amely szintén erősen hat az idegekre.

2° Belülről: az érzelmek háborgása, izgalom, feszültség, robbanékonyság, türelmetlenség, vigasztalanság, nyomottság, terhes, keserű gondolatok, csalódás, sikertelenség, stb.

g) Fantáziának:

1° Elvonások! Sok alkalom kínálkozik erre csapongó fantáziánál, főképp írói, művészi fantáziánál, ábrándos lényeknél.

2° Fegyelmezés! Ez abban különbözik az előbbtől, hogy pozitív munkát jelent, nemcsak negatív elvonást.

h) Értelemnek (habár ez már a következővel együtt nem a concupiscentia carnis rovatába tartozik directe, de rendetlenségei bizonyára első-sorban onnan hajtanak):

Nem bízik föltétlenül saját ítéletében; ha cáfolják, nem párbajozik, ellentmondás esetében nem vitatkozik körömszakadtáig. Szívesen meghallgat mást. Tanulékony, aláveti magát készséggel a tekintély beszédének nemcsak gyermekkorban, hanem később is, akármilyen a princípális.

Nagy teljesítmény ez, olykor sok áldozattal is jár, de mindig segít a hit, különösen az ingadozás, tétovázás nélkül erős, tapadó hit.

i) Az akaratnak: amikor vágyódásunk nem teljesül, amikor igényeinket és akarásainkat számba sem veszik, amikor másnak akaratát kell tennem, akitől talán lelkem elfordult, ilyenkor hozzam meg szívesen az akaratnak áldozatát, mintha az egész világ akaratomat figyelné, azért, hogy megteszem-e? Lássak valami nagy dolgot a mások akaratához való készsége alkalmazkodásban. Különösen értékeljem mindenekfelett az Isten szent akaratához való simulást, tapadást. Lehetséges az is, hogy ünnepélyesen, egészen lemondok akaratomról és annak kielégüléseiről és egészen átadom Istennek, aki az Ő végtelen Jóságában ezt szívesen el is fogadja tőlem. Nincs az akaratnak fontoságesebb érvényesülése, mint ha képes ilyen önátadásra és tud ahhoz hűséges maradni mindvégig.

A fősorolt esetek egyáltalán nem merítik ki az önmegtagadás lehetőségeit. Arra való, hogy rámutassanak a lehetőségekre. Ha majd béke, összhang és összeszedettség lesz lelkünkben, az előbbi útmutatások alapján magunk is meglátjuk az alkalmakat. Mert a kegyelem állandóan sugárzik, megvilágít és melegít. Úgy van lelkünk, mint a nyugodt vízfelület. Könnyen áthatol rajta a napsugár, magába szívja és melegszik és tisztul a bacilusoktól. Ha azonban háborog, akkor szétszórja a fénysugarakat, hideg marad.

NB! Még egy-két megjegyzés. Okos önmegtagadás és buzgó önmegtagadás! Ez az élet legtermékenyebb és legrendesebb foglalkozása, már csak természetes emberi látószögből is, hiszen az élet roppant tehertételei és feneketlen örvényei között vergődő embert ez hozza egyensúlyba. Roppant jelentősége azonban inkább természetfölötti talajon bontakozik ki.

Barátkozzunk meg vele! Legyen hűséges útítársunk az életben! Legyünk meggyőződve, hogy erős bajtársunk lesz az élet viharában!

310. HARMADSZOR AZ ALÁZAT

A harcoló Krisztus vitézsége, ereje, hősiessége itt érvényesül legfényesebben a rázúduló megaláztatásokkal szemben.

I. Bevezetés

Ez nekünk is a legmeredekebb hegyi túra, de Jézus jár elől. És mi nem akarunk sem visszafordulni, sem lezuhanni. Szemünket mohó szemléléssel szegezzük a Királyra. Tudjuk, hogy e legbravúrosabb haditénye is szabadon vállalt teljesítmény, irántunk való szeretetből, mert nekünk kell ez az út, ez a harc, ez az orvosság, nem neki. S ezért mi is szabad elszántsággal indulunk meg ezen az úton. Tudjuk, hogy az Ő Szent Szívének nagyon jól esik, ha megértjük, ha Vele vagyunk, ha egyek vagyunk Vele, s ezért megszerezük neki ezt a vigasztalást. Hiszen annyira megérdemli. De tudjuk roppant nyomorúságunkat, szétmállásunkat is épp ebben a küzdelemben. Épp ezért gyermekded lélekkel így imádkozunk: „Jézus, hős Királyunk, vigy magaddal minket!”

II. Az alázat küzdelmének crescendója

Megjegyzés: A meggyalázás lesújtó ereje annál nagyobb, minél magasabb szellem az, aki kapja és minél jobb és finomabb a lelke, minél nagyobb a méltósága, minél szorosabban alattvalója és hálára kötelezettje a gyalázó. Amde Krisztusnál mindez fokozottan áll. Lásd megalázódása állomásait:

1) Názáret: *incarnatio*. Az Isten testet vesz fel, a bűnös emberi nem tagja lesz, anyaméhben él öntudattal. Valóban exinanivit semetiptsum, szolgálai alakot vévén föl. Fil. 2,7.

2) Betlehem, születés: Isten Fia, a Királyok Királya az istállóban az útszélén, barmok között jászolban. Ő maga gügyögő csecsemő, szoptatják, etetik.

3) Názáret: 30 éves koráig. Kis falusi kézműves munkás, szürke életrobot, kérges tenyér. És még csak nem is tudják, hogy ki Ő.

4) Nyilvános élete: János megkereszteli, mint nyilvános bűnbánót, utána az ördög kísérti. Azután a legfurcsább emberi inzultusok zúdulnak rája: ráfogják, hogy káromkodik, ördöge van, falánk, és korhely, áskálódnak ellene, leselkednek utána, rágalmazzák minden lehetetlen dologgal. S apostoli eredményei majdnem semmivel egyenlők.

5) S a befejezés: kicsoda árulta el Őt és adta el? Az, akit három évig nevelt és dédelgetett. Hogyan adta el? Aljas módon alkuszik rá, mint valami piaci baromra. Rajtaütnek fütykösökkel. Kötözik kötelekkel. Úgy kezelik mint gonosztévőt, lökdösik, köpik, rúgják, pofozzák, végül halálra ítélik, mint istenkáromlót, saját népének vezérei, Péter árulja el, kit egyházában alapkövé tett, tanítványai megszöktek. Súlyos vádakkal acsarkodnak ellene Pilátusnál, a nép is, mellyel annyi jót tett. Heródes előbb mint pojácat, aztán mint bolondot kezeli. Elítélik, megkorbácsolják és kigúnyolják, mint

bohóc-királyt. Dühödt, véres szájjal üvöltének ellene: vidd el! Feszítsd meg! Mintha a világ egyetlen baja, fekélye, mótelye épp Ő volna. Az Ő vére mirajtunk!

Barrabás (ez a világcsavargó) valósággal „szent ember” mellette, akit kiszabadítani és ölelni kell, Őt pedig elveszíteni. Bitóra húzzák és két cégéres gonosztevőt tesznek mellé díszítő jelzőnek. És még ott is csúfolják: Gyere le a keresztről!

Micsoda agyonmorzsoló, megsemmisítő „niemand” Ő ott a Golgotán! Mint aki végleg és gyalázatosan levitézlett. (A tömeg röhög rajta . . .)

III. Az insignis lelkület visszhangja

Igazán megéri a megaláztatásban hős Krisztust. Tudja mérlegelni, mily roppant dolog Krisztusnak ez a teljesítménye, mily jellemnagyságot tételez föl, mekkora szeretetmotívum hajtja és milyen végső célja, rendeltetése van ennek a nagy aláztatnak.

Nemcsak megéri az insignis lelkület, hanem szereti is a megaláztatásban hős Krisztust és önéletének első programpontjai közt szerepel: hősnek lenni a megaláztatásban. És ez a programpont mindig napirenden van. És rengeteg küzdelem fonódik köréje.

311. AZ ALÁZAT MEGNYILATKOZÁSAI

A) **Az értelem munkájában** (amint butít és sötétít a kevélység, úgy okosít és világosít az alázat — bámulatos ez!)

aa) **Őnértékelésben:**

1° Csodás világosság az ének kicsiségéről a világrendben és pontos helyéről a teremtmények között.

2° Csodás világosság az ének adósságairól, bűnökről, hibákról. Ezért tudták a szentek oly könnyedén magukat a bűn szörnyetegeinek nevezni, a legundokabb fekélynek, — istengyilkosnak és pokol jelöltjének.

3° Csodás világosságot támaszt az alázat az ének aránytalanságáról az élet nagy feladataival szemben. Mégpedig e feladatokra: Krisztus-követés, Krisztus-hasonlóság, az elvesztett lelkeknek üdvözítése, stb.

bb) **Isten értékelésében:** az Ő nagyságának világos élményei, melyek szinte agyonzúzó, hiszen végtelen nagyság az Atyának nagysága.

Az Isten szentségének világos élményei, melyek szinte a kárhozat fölött tartanak függve, mert e szentséggel szemben csak odavalóknak érezzük magunkat. De ezek az élmények elkapnak bennünket a kárhozat tűzétől, hiszen ez a szentség a mi jószágos Atyánknak megbocsátó, üdvözítő szentsége . . .

Az Isten szépségének főnséges élményeiben is részesít az alázat, amely élmények a legkeserűbb hányingert keltik saját rütségünkkel szemben, de el is varázsolnak, hiszen ez a szépség a mi Atyánké és így a miénk is.

cc) **A felebarát értékelésében:** az aláztat ember szemében igen

nagy a felebarát, sőt még az ellenség is; igen kedves a felebarát, igen szeretetreméltó és minden szolgálatra méltó, akinek hibáit, bűneit menteni kell és lehet is. Őt magát pedig mindenáron boldogítani kell, főleg örök boldogsággal.

B) Az alázatnak **akaratan és tettekben** való megnyilatkozásai erősen arányosak az értékelésekkel, melyeket előbb vettünk. Elszántan, keményen és Jézus példájához egészen méltóan gyakorolni!

Az insignisek beszédjei, vállalkozásai, önmaguk érvényesítése, a szenvedések, megpróbáltatások elfogadása: mind-mind készséges fejhajtás Isten édes Igájába ez: *Fiat voluntas tua*. Sőt bizonyos lelkendezés, mohóság jellemzi őket a megaláztatások fogadásában. Némelyek szinte úgy kapnak rajta, mint a kapzsi, vagy az uzsorás az aranyon.

Az alázat gyümölcsei:

a) „Tanuljatok tőlem, mert szelíd és alázatos szívű vagyok és nyugalmat találtok lelketeknek.” Az alázatnak közvetlenül igen nagy áldása: a lelki **béke**, amely fölmérhetetlen kincs. Az alázatosak mondhatják el igazán: ha az egész világ összedül is, félelem nélkül lepnek el a halmok.

Ennek a lelki békének alkotó elemei:

aa) Az éntől való állandó félelem és éberség a vele való küzdelemben.

bb) Istenbe vetett igen nagy bizalom, aki az alázatosnak adja kegyelmét. (Minden idegesség legfőbb orvossága az alázat.)

b) **Ere nyek**, kegyelmek sokasága, az igazi nagyság akár akadálytalan kibontakozása és minden jóra való alkalmasság. Mert az alázat mintegy erőteljes gyökere minden erénynek és fejlettségnek. Nincs ennél mélyebb érték-alap és fejlődési kiindulás.

c) Istennek szinte mérhetetlen lehajlásai is ezzel járnak együtt.

aa) **Vigasztal** — a kegyelmi vigaszoknak legerősebbjei követik a megaláztatásokat. Isten képes még dicsóséggel is megvigasztalni az alázatos embert; ez a dicsőség természetesen nem árt az alázatosnak.

bb) **Csiszol**: csodálatosak az Isten javító foglalkozásai a lélekkel, különösen az alázatos lélekkel.

cc) **Fölhasznál** a lelkek üdvére — amint a szentekkel tette; ugyanúgy teszi az Isten a névtelen alázatosokkal is, amint majd látni fogjuk odaát.

312. A MI VISSZHANGUNK

Bárcsak azonos lenne az insignisek lelkületével! Mi komolyan követjük Krisztust, nemcsak ímmel-ámmal! Ha nem is vagyunk még alázatosak, az bizonyos, hogy mi akarjuk Krisztus alázatát, akarjuk az insignis lelkek társaságát és munkáját.

Hogyan gyakoroljuk?

Az alázatosság gyakorlásának már gondolatától is fél a mi természetünk. És minél önérzetesebb valaki, annál inkább! Szinte mondanunk sem kell, hogy a félelmes szempontokat a fantázia termeli ki. Ne féljünk a képzelet mumusaitól! Allig néhány százalék belőlük a valóság!

(A fantáziát viszont lent a mélyben a concupiscentia termeli ki.)

a) Tegyük szert Igazi önismerete és Igazi istenismeretre! Tehát alázatunk elindítója az **értelemnek** tárgyilagos világossága: objektív fénye. Ez az objektív fény annyira létfeltétele az alázatnak, hogy enélkül egyáltalán nem fejlődik ki. Ezzel azonban könnyen. Az objektív fény világossága mellett rengeteg indítékot kapok az alázatra önmagam tanulmányozásából is. Pl. ha látom lelki és testi tehetetlenségeimet, gondolkodásomban, érzelmeimben, vágyaimban és viselkedésemben hibáimat, bűneimet, alacsony ösztönösségemet, sokszor talán undorító szenvedélyeimet (mindenki megrémülne attól, hogy filmre vegyék **összes** lelki aktusait), ha látom, hogy mennyire rabja vagyok a testnek, amely pedig úgyis rothadni fog, mennyire rabja vagyok a külső dolgoknak, olykor valóban semmiknek, — akkor legigazibb alázatra hangolódom.

De nemcsak a magam tanulmányozásából kapok rengeteg indítást az alázatra, hanem Isten tanulmányozásából is, különösen, ha önmagamat mérem össze az Ő végtelen nagyságával, igazságosságával, jóságával, szépségével.

Ugyanúgy a felebarát tanulmányozásából: mennyit kell tűrnie tőlem; milyen teher vagyok neki; milyen nehézségei vannak neki is és én mégsem akarom érteni őt, nyers vagyok, durva vagyok, stb.

b) Használjuk fel öntudatosan az alázatnak elkerülhetetlen **alkalmait**, és ha van elég nagylelkűség bennünk, akkor a kínálózkodó alkalmakat is.

Elsősorban természetesen az elkerülhetetlen alkalmakat. Így:

aa) **Múltunknak** tükrét: a bűnnek, a szégyelni és bánni való tetteknek, körülményeknek tükrét. Tekintsünk olykor bele és az ott látott rút lény szemlélete növeli és szépíti alázatunkat. „Ilyen vagyok én magamtól! Uram, bocsáss meg!”

bb) **Jellemünknek** tükrét: életünknek foltjait, csorbáit, akár testi-
leg, akár lelki-
leg, akár külső cselekedetekben is; különösképpen pedig bűneinknek, szenvedélyeinknek sötét pillanatait. Mondjuk ilyenkor: „Igen Uram, ez vagyok én! És ki tudja még mire lennék képes, ha Te nem segítenél engem. Köszönöm Uram, hogy megmutattad legmélyebb arculatomat. Nagyon jó nekem, hogy megaláztál engem. Milyen nagyszerű orvosság ez az én kevélységem sebei!”

(A körülményekkel nevel Isten, végtelen bölcsességgel és végtelen szeretettel. Isten oktató, nevelő ujjá mutatkozik ezekben.)

cc) **Mások megaláztatását**: akár **szándéktalan**, akár **szándékos** is. Főnségesen érvényesül itt is, hogy „az Istent szeretőknek minden javukra szolgál”. Nincs az a rosszakarat, amelyből dúsan áradó nagy kegyelmek ne

jutnának lelkünkbe, ha Isten szándékai szerint viseljük.

NB! Az alázat **önként** vállalt gyakorlatainál nagy szükség van az okosságra. De azért legyünk csak nagylelkűek és ne garaszkodjunk. A correctio fraterna is nagyszerű alkalom erre. Elfogadni azt nagy lélekkel. Ami legérzékenyebben érint, rendesen ott van a leggyöngébb pontom.

c) Ne akarjunk másként érvényesülni és naggyá lenni, mint ahogyan és amilyen eszközökkel Isten akarja. Legyen imánk: Uram, mindig azt és úgy akarom, amint és ahogyan Te akarod számomra!

Nem akarok én makacsul mindenáron pl. nagy tehetség lenni, akár akarod Te, akár nem, — legelső tanuló lenni, — nagy szónok lenni, nagy sikerek, nagy rangok birtokosa, nagy lelki vigaszok birtoklója lenni; nem akarok én kitűnő egészséget, hosszú életet; nem akarok én saját elgondolásaim szerint élni és cselekedni! . . .

Isten elgondolásai a legnagyobbak és legjobbak: ne akarjunk mi még jobbat elgondolni. Isten akarata a legbiztosabb, saját ösztöneink szerint ne igazodjunk, mert az abszurdum lesz és nevetséges.

Az alázatnak összefoglaló főnséges jelszava: **Akarom mindig mindenben, amit Isten akar!** Tehát: alázat! Neki csak az Isten imponál. Ez a tipikus teremtményi hang. Neki csak a végtelen Isten kell. Isten tölti ki egészen. A keresztény hősiesség és lelki kibontakozás gyökere az alázat.

d) **Jézushoz való viszonyom**

Annyira alázatos akarok lenni, hogy csak az Isten-ember, Jézus Krisztus legyen kizárólagos eszményem. Vele össze akarok forrni teljesen. Céljaiba be akarok olvadni teljesen, mint egy gabonaszem az anyaföldbe, úgy akarok én legszívesebben belehalni az Ő szentséges Szívébe, s ott elveszteni magamat. Én csak Belőle akarok kinőni, csak Belőle élni, csak Belőle gyümölcsöket teremni, szászoros termést hozni. Igazi szimbiozist fogunk élni, boldog telis-teli életet örökké!

Erre képessé tesz az alázat. (Aki magát nem tudja elveszejteni, nem való papnak. Igazi papi egyéniség főjellemvonása az önfeláldozás. Ott vesszek el, ahol Isten akarja. Magam nem számítok semmit. Ez az igazi nagyság lelkülete.)

e) Válogassak a szentek, vagy más alázatos emberek életéből néhány egészen nekem való példát és állítsam gyakran lelkem elé őket. Főleg a kevélység hullámozása idején.

313. MOTÍVUMOK AZ INSIGNISEK HARCÁHOZ

Kegyelemkérés: Krisztus hív: Veni, sequere me Hát valóban nagyot gondolsz rólam, Uram? Belőlem is lehet valami?

Krisztus: Majd meglátod, csak kövess!

Válaszom: Föltétlen választott akarok lenni. Követlek bárhova! Jézusom, segíts!

Krisztus követésére indítanak:

I. Roppant előnyök

1) Bűnös voltam és vagyok; ebben a követésben a legtökéletesebben vezeklek, legszebben jóváteszek mindent. Nincs annál szebb jóvátétel, mint amikor egy lator megy Krisztus után.

2) Beteg voltam és vagyok lelkileg, talán testileg is, de mindenképpen a szenvedélyek bajaival megrakva; ebben a követésben van az én legjobb orvosságom.

3) A nagy fejlődések számára kemény talaj, talán száraz talaj vagyok, erőtlén csíra; ebben a követésben van az én bőséges kegyelmi esőm.

4) Lelkem legmélyéről boldogságra éhezem, szomjazom már e földön; ebben a követésben van az én legreálisabb és mindvégig tartó boldogságom.

5) Apostoli sikerekre vágyódom, emberek százezreit akarom boldogítani, menteni; ebben a követésben és csakis ebben fog ez igazán valóra válni.

Feltornázom magam a magasságba, nem félek!

II. A becsület

Minden más becsület fölött áll a papi becsület. Ráléptem erre az útra! Allom a sarat! Mert tudom, mi a papi becsület (választottaké)!

Felöltöttem ezt a ruhát, szenny nélkül őrzöm, — mert tudom, mi a papi becsület!

Felesküdtem erre a rendkívüli életre, nem leszek esküszegő, mert tudom, mi a papi becsület!

Tudom azt is, hogy mit kíván tőlem a becsület:

1) Kötelességeimben, melyek a papi étellel járnak.

2) Hálában: melyet az én Királyom érdemel tőlem annyi jótéteményért velem szemben.

3) Ragyogó fegyvertényekben: mert a választottak csoportjához tartozom, melyben nem gyáva nyulak vannak, hanem akármire vállalkozó hősök!

III. A szeretet Krisztus személye iránt

1) Csak ebben a szeretetben lesz teljes értelme az insignisek Krisztus-követésének.

Ez érti a kereszt titkát is.

2) Csak ebben a szeretetben lesz nagy, szinte játszi könnyedsége az insignisek Krisztus-követésének.

Élni-halni Krisztus szeretetéből . . .

(Katonánál, pl. Gyulai: Hadnagy uram! c. költeménye.)

3) A legfőlségesebb szentség épp ezen szeretet táplálására van rendelve. Igényeljük ezt a fructust. Akkor gyerekjáték lesz az egész . . .

Ez a thesaurus absconditus, a speciosa margarita, amelyért nem kell sajnálni semmi fáradságot . . . Tiszta szándékot gyakorolva, önmegtagadva, hogy kiássuk a szeretetet a szenvedély bozótjából . . .

Senki sem fog nagy dolgot végrehajtani a belső lelkesedés tüze nélkül . . .

Az insignisek harcához is ilyen tűz kell!

Elszántság!

314. KI AZ A SATÁN?

Praeludiumként: Szent Ignác lelkigyakorlat: 140-142. sz., ami a Sátánra vonatkozik.

Kegyelemkérés: hogy megismerjem legfőbb ellenségemet és apostoli munkámnak legfőbb zavaróját.

1) Istennek kiváló teremtménye

Angyal, mint ilyen is a legkiválóbbak közül való. Lucifer a neve, „fényhordozó”. Michael állt vele szemben fellázadásakor, aki a legkiválóbb angyalok egyike. Lucifer angyalsereg élén áll és küzd és zuhan leverve. Ő angyalvezér volt. Most is, mint a bukott angyalok fejedelme szerepel. Valaha: micsoda képességek, micsoda élet, micsoda közelség az Istenhez! Micsoda örökkévalóság lehetősége!

Ennek a lénynek az eredete tehát a lehető legfényesebb. Eppen ezért lezűllése a lehető legborzasztóbb.

2) Istennek legnagyobb ellensége

Azzal kezdte, hogy megtagadta az istenszolgálatot. „Non serviam!” Aztán elvakult gőgjében úgy gondolta, hogy még Isten fölé is kerekedhetik, „ponam thronum meum super altissimum”. Teljesen megrögzött az ő gonoszságában, a végcéltól való esettségekben. Önála lehetetlen egy bánataktus, egy helytelenítő aktus önmagára vonatkozólag, egy visszafordulás Istenhez. A tökéletes obstinatio, obduratio, megátalkodottság, megőrcsösödés a Sátán lélektanának legfőbb jellemzője. (Ez a kegyelem rendjében nem létezik se Istennél, se angyaloknál, se szent embereknél.)

3) Hogyan jutott a Sátán ide?

Önteltsége, kevélysége, önimádása által.

Ez tehát a világtörténelem, a teremtéstörténelem fő konkolya, bomlasztója. Az emberi nemet is ezzel intézte el a Sátán. Ne csodálkozzunk tehát azon, hogy minden megjavítás, visszacsinálás, minden igaz fejlődésnek alapja és kiinduló pontja az alázat.

Gyakorlati alkalmazás:

Corruptio optimi pessima:

Ments meg Uram minket hasonló romlástól!

De ments meg Uram a romlásnak okától is! És itt legyen világos előttem, hogy az ok irtogatásán annyiban lesz Isten-áldás és annyiban lesz annak igazi sikere, amennyiben én magam komoly és elszánt munkát végzek, — éspedig, amint az előbbiekből világos, legelső helyen a kevélység ellen. Ne múljon el egy nap sem anélkül, hogy legalább egy ütést ne mérnék a kevélységre. S ha ez sikerül, adjak hálát érte esténként az Istennek.

315. A SÁTÁN CÉLJAI AZ EMBEREKSEL

I. Prael. Éva csábítása a paradicsomban.

II. Prael. Hogy fölismerjem a Sátán céljait — velem szemben is.

I. **Hirdetett cél:** boldogság! Ez lebeg óriási betűkkel a Sátán lobogóján és cégéréen.

1) **Fogalmazása:** Boldogságon földi boldogságot ért, éspedig mielőbbi, sőt azonnali boldogságot; a közvetlen emberi igényeket kielégítő boldogságot; a legnagyobbfokú és mindig fokozódó boldogságot.

Lehet-e közösleges emberszívnek csalogatóbb étket nyújtani?!

Micsoda ravaszság érvényesül ebben a végső célkitűzésben, amely minden ember szeme előtt lebeg. Hát nem úgy éli-e meg a legtöbb ember, sőt minden ember ezt a célkitűzést, mint a legnagyobb igazságot, mint a legjogosabb és legméltányosabb dolgot?! És éppen ebben van a csalétek elrejtve; ez a mérge, a horog! (Melyik horog van kivette nálam, amelyiken fel fogok akadni?)

2) **A hirdetés módja:** Szinte fülsiketítően hangos, szemet vakítóan világos és színes, mindenütt látható és olvasható, behízeltető és toladó, hogy hallja a süket is, lássa a vak is, rohanjon utána a béna is.

NB. Ő soha, még véletlenül sem hirdet rosszat. Az mindig jó és pontosan neked való, amit ő hirdet.

II. **A valóságos cél:**

1) **Közvetlenül:** a lélekvesztés. Ebben az itt jelzett célkitűzésben még csak véletlenül sem, még csak tévedésből sem akar jót a léleknek. Ha egészen nem veszthet el valakit, mert az Isten sok kegyelme védi, akkor legalább megnyomorítani, lefokozni törekszik, mihaszna emberré tenni, aki sem Istennek díszére, sem országának hasznára nem válik. (A papságnál ezt a célt jól eléri.)

2) **A végső cél pedig:** saját dicsősége, imádása, istenítése.

A l k a l m a z á s :

Vigyázat! Óvatosság! Fratres, sobrii estote, mondja Szent Péter — éberek legyetek, testvérek!

Ha valami az első látszatra jó és boldogító, nem biztos, hogy a valóságban is az, és örök érvényű vonatkozásban is az.

Itt bontakozik ki a lelkivezetés jelentősége. A lelkivezetés útja és az engedelmesség útja bizony nem ritkán nem a közvetlen boldogság útja, de mindig a kegyelem útja és sohasem a Sátán útja. Minél több diabolicum érvényesül bennünk, annál több nehézségünk van a lelkivezetés és az engedelmesség útján. És ez természetes is.

Uram Jézus, adj világosságot a sötétség fejedelmével szemben!

A Sátán eszközei

1) A Sátán rátermettsége. Bizonyos szempontból ezt is eszköznek számíthatjuk, amellyel nagyszerűen gazdálkodik a Sátán.

1° Idetartozik éles értelme, pompás emberismerete. (Roppant tisztában van az embertermészettel.)

2° Szemfényfosztó-vesztő ügyessége.

3° Erőszakos szívóssága és kitartása célja megvalósítása érdekében.

4° S végül minden erkölcsi korláttól való függetlensége.

2) Segítő társai:

a) Belső és titkos munkatársai: a gonosz szellemek, a bukott angyalok. Hogy az elkárhozott emberi lelkek mennyire munkatársai, erről semmi tudomásunk sincs.

b) Csatlósai a földön azok az emberek:

aa) akik eladták lelküket az ördögnek, talán szerződést kötöttek vele.

bb) Akik igazán befolyásolhatók, használhatók eszközi szerepre. Sok ilyen ember van. Minél inkább ösztönember valaki, minél szenvedélyesebb és nyugtalanabb, annál alkalmasabb erre a befolyásra.

3) Teremtmények a földön, akik, vagy amelyek valamiképp megfelelnek a Sátán céljainak:

Személyeket is könnyen tologat a Sátán, mint sakkfigurákat. Nem is olyan nehéz ez, hiszen rengeteg emberi viszonylat van, amelyben csekély villanyozás kell észben és érzelmekben és kész az ellenszenv, feszültség, zördülés, vagy ellenkezőleg a rokonszenv, az érzékieskedés, stb.

Azután az érzéki javak, a birtok-javak és a dicsőség javai azok, amelyekkel ő egyrészt leghatásosabban csalogat, másrészt ezeknek elvesztésétől való félelemmel ijesztget.

4) Leghatékonyabb eszközei a Sátánnak természetesen a bennünk lévő szenvedélyek. Ezeken ő tökéletes szakértelemmel játszik, mint művész a zongorán. Visz velük, ahová akar, összeröffen, összedühösít, vagy ellenkezőleg örökre szétválaszt embereket, ráuszít a földi javakra és hanyatthomlok kerestet kielégülést számukra.

Fratres, sobrii estote et vigilate et orate!

316. A SÁTÁN MÓDSZERE I.

(Hic Rhodus, hic salta. Itt az igazi Sátán-probléma.)

1. thesis: **Rejtőzni** (mint orvvadász, orgyilkos), hogy ne láss és ne hallj belőle semmit. Azt se tudd, van-e, létezik-e egyáltalán. Sőt nevesd ki azt, aki mondja, hogy létezik ilyen ellenség. (Ebben nagy áldozatot hoz a Sátán kevélysége és dicsőségvágya, de nagyszerűen kifizeti magát ez az áldozat. Bőséges termést hoz neki.)

2. thesis: **Természetünkkel együtt dolgozni** hajszálnyi pontossággal. Csalfintasága legfőbb principiuma. Megfelelő pillanatban elintézni.

Amikor ő dolgozik bennünk, fontos, hogy azt higgyük mindig, hogy saját gondolatunkról van szó, saját érzelmeinkről, vágyainkról, akarásainkról, amelyek oly kedvesen csengenek, vagy susognak lelkünkben. Fontos, hogy meg legyünk győződve arról, hogy legjobban elgondolt erényeink, előnyeink, érdekeink sűrögnek, forognak előttünk.

3. thesis: **Értelmünket elkábítani, elvakítani, elbutítani.**

Hogy csak az orrunkig lássunk; hogy csak azt lássuk, amit ő mond; és azt feltétlenül helyesnek lássuk.

Mivel éri ezt el? Azzal, hogy értelmünket a legkecsegtetőbb tárggyal foglalja le és az így fölébresztett érzelmeket egészen odatapasztja ahhoz a tárgyhoz. Ez a butításnak legegyszerűbb és biztos módszere.

4. thesis: **Hazudni!**

Ő a hazugság atyamestere (pater mendacii). Legfőbb csaló a világon. Népámító, népbútító, népbolondító — igazán ő az!

a) Első formája hazugságának az e g y e n e s h a z u g s á g, amelyből volt és van is elég az emberiség történetében kezdve az ősszülőktől, akiknek mindjárt első lélegzetvételre egetverően nagyot hazudott. Ez az egyes hazudozási szellem jelentkezik élesen az emberiség történeti vajúdásaiban, ahol társadalmi rétegek, nemzetek és népek hatnak egymásra a hazugság elveivel. Mit lehet különben egy-egy embernek is suttozva és kísértve lelkében hazudni!

b) A hazugságnak másik formája a t ú l z á s.

aa) Lehet túlozni j o b b r a: azáltal, hogy azt, ami megvan, nagyítva, szépítve, ragyogtatva tünteti fel. Pl.: vagyok valaki! Nagyszerű papi életed lesz! Vagy legalább is: nem leszel te közönséges ember! Ez természetes is, hiszen vannak neked nem közönséges képességeid!

bb) Lehet túlozni b a l r a: kicsinyítve, rútítva, sötétítve a meglévő igazságot. Különösen érvényesül a Sátánnak ezirányú hazudozása a bűnökre és erényekre vonatkozólag, az emberi küzdelemre és áldozatokra vonatkozólag, a papi élet nagy értékelésére vonatkozólag.

cc) Hazudik a Sátán f e r d í t v e is: csürve-csavarva, részben elsikkasztva, vagy féligazságot mondva. Gondoljunk csak saját eseteinkre, a rengeteg igazságlátszatú gondolatra, meglátásra, pl. erős ellenszenvnél, sérelemnél, vagy haragnál. Ez esetekben szinte soha sincs szó egész igazságról. Ugyanígy van ez a lélek sok más területén.

A l k a l m a z á s :

1) Mit hazudott a Sátán már nekünk életünkben. Imádkozunk azért, hogy meglássuk ezt!

2) Spiritus veritatis! Ez legyen a mi jellemzőnk. Szent gyűlölettel teljünk el a hazugság, a hamisság szellemével szemben.

Ha nincs pontos érzékünk, az igazság iránt, akkor jó talaj vagyunk a

Sátán szelleme számára, Ne legyünk jó talaj az ő számára.

5. thesis: Kidolgozni benned:

a) Az általános értelmi zavart. A nem tiszta gondolkodást. Meghamisítva, felfordítva az igazság skáláját, Homályt támasztva és tájékoztatlan-ságot létesítve. Cél az, hogy értelmünk hazug kaleidoszkóp legyen.

b) Az általános érzelmi zavart, az érzelmi bomlást, az érzelmi erők túlsúlyát bennünk és az állandó háborgást.

c) Az általános akarati tehetetlenséget és téves törekvési irányt.

Ezért **a nyugalanságot kiküszöbölni lelkünkéből!** Ez nagy akadálya a kegyelemnek. Ha ez a nyugalanság megvan, akkor szinte örületbe hajtja az ember lelkét.

Vajon eléri-e ő ezeket? Pompásan! Nézd csak a mindennapi élet embereit, akár papjait is. Micsoda zavar a fejekben akár 24 óra leforgása alatt is. Micsoda zavar az érzelmekben! Mennyi téves irány és tehetetlenség az akaratban a végcél látószögéből.

Hogyan éri el a Sátán mindezt?

aa) Az értelemben rengeteg hazudozással és hamis képzetekkel.

bb) Az érzelmekben majd egyenes izgatással, villanyozással, majd pedig közvetett izgatással, ti. olyan tárgyakat, vagy személyi viszonylatokat dobva lelkem elé, melyek izgatnak.

cc) Az akaratban pedig balradöntések eszközlésével és kicsikarásával gyöngít egész a tehetetlenségig.

317. A SÁTÁN MÓDSZERE II.

6. thesis: Lekötni maradandóan a teremtményekhez.

Vagy általános tapadással, vagy általános, alacsony, feléjük fordult gondolkodással, vagy, ha lehetséges, erős, nagy pióca-tapadással ehhez, vagy ahhoz a teremtménycsoporthoz.

Az előbbieket után ezt nem nehéz neki elérni. Csak a téged leginkább érdeklő és vonzó teremtményt, vagy teremtménycsoportot kell állandóan nagyítván, szépítve, ragyogtatva és érzelmeidtől körüláncolatva lelkedbe vetítenie. A dolgok rendes menete szerint ennek vége erős tapadás.

A tapadásnak sajátos eredménye is van és ez a további cél: **elhidegülés Istentől.** Ez szükségképpen beáll tapadás esetén. Magyarázata:

1) A lélektani energiák nagyon korlátozottak. Könnyű ezeket mind lefogni a teremtmény számára, hogy nem marad semmi Isten felé irányulásra.

2) De valahogy olyan a lelkünk is, hogy Istennek és a teremtménynek egymás mellé rendelt, koordinált erős szeretete nem fér meg benne. (Subordinált, vagyis az Isten szeretete miatt meleg teremtményszeretet megfér benne, és egyedül csak ez!)

7. thesis: **Nagy és szilárd kevélységet teremteni meg bennünk.**

Ennek fokai körülbelül ezek:

a) Először is erős függetlenségérzetet, önelégültséget, önteltséget fejleszteni ki.

b) Aztán magasfokú önértékelést, önfölfújást és tiszteletvágyat.

c) És végül — ha sugdosva is — önistenítési vágyat szítani: Légy! Hiszen lehetsz! Leszel is! (esto, potes, eris, sicut Dii.) A butaság csimborasszója, superlativusa, hogy az ember megkívánja, hogy Isten legyen.

Vajon könnyen elérheti-e ezt a Sátán? Feleletként nézd az életet! Olyan a kevélység és a hiúság a legtöbb ember lelkében, mint a gránitszikla. Szinte robbanthatatlan is. (Csak Isten rendkívüli kegyelmei tudják ezt a gránitsziklát megtörni.)

Papoknál a kevélységnek **sajátos formái** jelentkeznek.

Tökéletes kifejlődése, vagyis az Istentől független önistenítés ritka. De már nem olyan ritka az Istent elméletben főúrnak meghagyó önistenítés kisebb-nagyobb foka. Nem ritka az *aszketikus gőg* sem, az önmagát szentnek tartó, égi hős. Igen gyakori a sikertől megittasodott, saját erényeitől és értékeitől elkábult, uraskodva feszítő pap. És talán nem tévedünk, ha azt mondjuk, hogy nincs pap, aki teljesen mentes volna a kevélységnek lapangó mételyeitől.

Ennek a kevélységnek sajátos következménye: Istennek gyakorlati leértékelése, sőt elméleti lekicsinylése és megvetése. Nem imponál az Isten, kicsi, fölösleges. Jól megvagyok nélküle, — sőt minél távolabb van, annál jobban! Csak magam tudom magamat kielégíteni. A magam istensége imponál egyedül.

Végső megjegyzésünk: Az emberekben a nagy és szilárd kevélység a legsajátosabb sátáni vonás. Ez a sátán igazi mérge, igazi beoltása. Természetesen ez tud igazán elfordítani Istentől és a Sátánhoz hasonlóná tenni.

Én ezzel szemben egész egyéniségemet és életemet **az alázat igazságának álláspontjára** helyezem. Ez az én visszavonhatatlan elhatározásom és akaratom.

Jézusom, aki legvilágosabban ezt az erényt nevezted meg önmagadban, taníts meg engem igazi alázatra.

8. **Nyugtalanítani.** Lépten-nyomon.

Okai: Legalább azért, hogy boldogtalan légy. És főleg, hogy örök kár-hozatba juss.

Ezekből a nyugtalanságokból fejlődik huzamosabb gyötrődés, keseredés, bosszankodás, melyek veszedelmes vulkanikus tőkét halmoznak fel a lélekben, és ezt a lefogott erőt a jól kiszámított izgatás *kirobbant* hatja. Már most ha tudjuk azt, hogy minden lelki és testi kellemetlenség averziót fakaszt az érzelmekben és az akaratban, belátjuk, hogy mily

könnyű a huzamosan nyugtalanított és így averziókkal teli lélekbe elhinteni a legnagyobb averzióknak: az istengyűlöletnek a magvát. (Pl.: látod ilyen az Isten! Ha jó volna, nem bánná így veled! Ha igazi Atya volna, nem engedne ennyi bajt és gonosztságot érvényesülni a világban. És te talán azt feleled erre: hát igaz!)

Elérkeztünk a Sátán végcéljához: az istengyűlölethez. Bizonyára kifogástalanul kiépített és befejezett módszerrel hozott eddig.

Es most kimondhatnánk a Sátán legtitkosabb tételét is, a zárótételt, az ő csemege-tételét, és ez a

9. és utolsó thesis: **Leborulva imádni őt!** (Ez a legtitkosabb tétele: erre céloz minden.)

aa) Az egyenes sátánimádás lélektanilag nehezen magyarázható. Megérthető:

1° butaságból, amikor valaki nem igen tudja, hogy miről van szó és nagyjából mindegy neki, hogy imád-e valakit vagy nem, és hogy kit imád. (Határtalan butaság van az emberiség életében, pl. egy kódarab imádása.)

2° Érthető továbbá félelemből és haszonvágyból, amikor ti. valaki a Sátánt hatalmas és ártani, avagy segíteni tudó szellemnek tartja, s úgy gondolja, hogy vele célszerű igazán jóban lenni és emiatt hajlandó akár milyen hódolatra iránta. Ez a magyarázata a pogányoknál található sátán-kultusznak.

3° Érthető végül bizonyos lélektanilag eltolódott élményvilágból, amelyben könnyen halmozódik fel feszültség, keserűség, gyűlölet, bosszúállás. A jellegzetesen nyugtalan embert, akiben az előbbi adottságok akár túltengően is együtt vannak, könnyű egész nyugtalanságával együtt az Istenrel szembeállítani. E szembeállításnak a csúcspontját jelenti a Sátánimádás, mint amely Istennek legnagyobbfokú meggyalázása. Mindenesetre huzamosabb sátánimádást, amely tudatosan ilyen, csak sátáni erőszakkal lehet kellőképpen megmagyarázni.

Van azonban a Sátán-imádásnak egy

bb) közvetett módja: amikor ti. valaki szabadakarati döntéseiben a sátáni elvektől vezérelteti magát és mintegy a sátán javára és tiszteletére dolgozik. Ez az indirekt sátánimádás benne van **minden bűnben és minden rendetlen szabadakarati döntésben**. Épp azért, ha mi teljes ellentétet akarunk a Sátánnal, országával és minden pompájával — úgy, amint azt a keresztség szentségében megígértük és a mai elmélkedésben újra megígérjük —, akkor fel kell vennünk a teljes ellentétnek álláspontját minden bűnnel szemben és minden szabadakarati balradöntéssel szemben.

Urunk Jézus, add meg nekünk ezt a nagy kegyelmet a Szűz Anya közbenjárására.

318. A SÁTÁNNAL SZEMBEN FOLYTATANDÓ SIKERES KÜZDELEM

1) **Föltétele:** hogy bennünk ne legyen úrrá a Sátán, hogy szerepünket, jelentőségünket Krisztus országában ne fokozza le; hogy ne maradjanak bennünk archimedesi sarkpontjal, melyeken megvetve erejét, állandóan támadhasson minket.

Minthogy pedig az ő számára alkalmas talaj bennünk mindig marad halálunk órájáig, azért a megoldás ott lesz, hogy **nagylelkű harci készséget fejlesztünk ki magunkban — önmagunkkal szemben!** Nekünk önmagunkban meg kell gyűlőlnünk valamit! Harci kedvvel kell örülnünk, ha kisebb-nagyobb mértékben sikerült megsarcolni önmagunkban épp azt, amit meg kell gyűlőlnünk.

Ez egy nagyfontosságú kettősség (dualizmus) elve bennünk.

A nehézségnek gyökere ott van, hogy mi rendesen 100 %-ig szeretjük önmagunkat. Szeretjük szenvedélyeinket is, bűnös hajlamainkat is, vagyis szeretjük az ördög területeit bennünk, és ezzel szinte magát a Sátánt is. Amíg bennünk ilyen szeretet kissé is életerős, addig nem lehet szó a kettősségnek igazán komoly élet-halál harcáról. Ez csak akkor kezdődhetik, mikor az ember legalább is elvileg 100 %-osan szembehelyezkedett minden sátánival önmagában. Jézus mondta: princeps huius mundi, sed in me non habet quidquam.

2) **Alapelvei:**

1° Utállak Sátán lelkem mélyéből és szeretem Krisztust teljes szívemből, teljes lelkemből.

2° Sohasem leszek a tied — mindig Krisztusé maradok.

3° Harcolok ellened mindig, a sírig, Krisztus erejében!

4° Nem félek tőled, mert sohasem lehet igazi hatalmad rajtam, ha magam nem engedem!

5° Ijesztéseidnek nem ülök fel soha! Tudom, hogy vaktöltéses puffogások azok!

6° Nyugtalanításaidnál, izgatásaidnál jelszavam: **Nyugodt akarok lenni!** Ez gyökere győzelmünknek a Sátánnal szemben.

Erővel lecsitítom, megnyugtatom magam, mert csak így tudok önmagamnak birtokában visszavágni neki!

7° Nem vaktában ütök, hanem világos, biztos irányban verlek. Főszenevedélyeinket verni. Soha se nyugtalanodni. Lecsillapodott állapotban tenni. A kegyelemvilág fejlődéséhez szükséges alap a harmónia. A nyugtalan ember a Sátán embere. De a dühöngő embert a szelíd ember szeretetsugárzása mindig **leszereli.**

A Sátán **ránkhatásának felismerésénél** néhány irányító szempont:

1) Tőle eredhet, ami lélektanilag nem magyarázható (ehhez természete-

tesen mélyebb lélektani tudás kell, de nem mesébe illő lélektani tudás).

2) Egyedül jellemgyöngéimmel kapcsolatos nehézségeim irányában keresem a Sátánt és az ő munkáját bennem. És ott megtalálom, mert ő ott mesterkedik, ahol a lélek vára gyöngö. Szenvedélyem hátán nyergel a Sátán.

NB! Nagyon előnyös azonban, ha könnyen tudok rágondolni arra, hogy hátha ez vagy az a lelki élményem szintén az ő behatása alatt áll. Csak véletlenül ne túlozzak olyan irányban, hogy

aa) Sokat fantáziálok a Sátánról,

bb) Neki tulajdonítok szinte mindent és ezáltal magamat mintegy mektegetem.

319. VIGASZOK A SÁTÁNROL SZÓLÓ ELMÉLKEDÉSEKBEN

1) Nem én vagyok mind és egészen, ami bennem végbemegy. Vagyis nem vagyok önmagammal 100 %-osan azonos.

2) Őn megtagadásaim sokkal könnyebben mennek így! Ha t. valódi ellenséget kell legyőznöm magamban. (Nem az ördög izgat engem? — kérdezni.)

3) Emberismeretem más lesz, ha ismerem egy-egy emberben a sátáni lehetőségeket. Ezen ismeret birtokában már nem fogom annyira azonosítani a rosszat azzal, aki cselekszik. Észreveszem, ha más gyűlöködik, kellemetlenkedik, ellenszenves, — mennyi része lehet ebben egy másik tényezőnek, a sátánnak! Néha sok része van benne! A Sátán arra törekszik, hogy a princípálist és a káplánt összeröfentse.

4) A felebaráti szeretet sokkal könnyebb lesz, mert hiszen nem lesz nehéz megsajnálni az embertestvért, még ha talán nekünk tenne is rosszat.

5) A lelkipásztori személyes keresztek se nehezek. Eszembe jut ugyanis, hogy mindez a bántó és bosszantó dolog és rosszakarat, melyekkel szembenállok, nem mind híveimnek szabadakarati gyümölcse, sőt talán jórésze nem az. Eszembe jut, hogy nekem tulajdonképpen csak egy nagy ellenségem van, a Sátán. Szent Pál: Non est vobis pugna . . . Ez dolgozik éjjel és nappal ellenem. Papi életszentség, vezeklés, imádság, az akarati jobbradöntések embere győzi le a Sátánt. A Sátán nem bírja, hogy valaki egészen 100 %-osan Krisztusé legyen.

Nincs a földön olyan diabolizmus, mely a jóttevő szeretetnek sokáig ellent tudna állni. Az emberszív az önzetlen szeretetre mindig megmozdul. Reagál a szív szeretetre.

Harcos öntudat, igazi párbajvívási öntudat, mind életszentségi munkáimban, mind apostolkodásomban. Fontos itt a szentpáli mondat: „Non est nobis . . .” Nem a test ellen kell küzdenünk, hanem a sötétség hatalma ellen. (A Sátán ellen kell küzdenem magamban és másban.)

Világnézeti szempontból olyan valaki áll az élén, aki abszolút ellenség, ádáz, őrvjngő ellenség.

NB. Fontos itt a harcnál még az a szempont is, hogy a Sátánnal abszolút lehetetlen a mi javunkra történő megalkuvás. Vele szemben valóban utolsó csepp vérre megy a dolog . . .

Végso győzelmünk gyökere Krisztus. Abszolút akaratí odaadás Krisztusnak. Fogom-e Krisztus kezét? Ekkor a Sátán non praeualebit!

320. A SZELLEMEK MEGKULÖNBÖZTETÉSE

Fordítsunk komoly gondot egész életünkben arra, hogy fejlődjünk a szellemek megkülönböztetésének művészetében.

1) Indítók:

a) Nagyszerű művészet. Nemcsak éles tudás kell hozzá, különösen lélektani és teológiai tudás. Jártasság is, készség, ügyesség.

b) Égetően szükséges művészet. Ugyanis papi mivoltunknál fogva élet-szentségre és apostolkodásra, azaz saját lelkünk és mások lelkének tökéletes rendbentartására vállalkoztunk. Hogy volna ez lehetséges, ha saját magunk és mások lelkében nem tudnánk megkülönböztetni az isteni és ördögi elemeket! (Mintha a katona harcban nem tudná, ki az ellensége és ki van vele.)

c) Nehéz művészet. A nehézség abban van, hogy érzékeink előtt rejtett dolgokról van szó.

Mindkét elem működése sajátosan természetünkhöz alkalmazkodik. Isten szeretetből kifolyólag, az ördög pedig gyűlöletből. Egy gondolat elfojtásában is hány isteni és ördögi elem lehet!

2) Eszközök

a) Tiszta szándék.

b) Ima prudentiáért és a Szentlélek azon adományáért, amit consiliumnak nevezünk.

c) Tanulmány. Elméleti: Könyvekből, előadásokból. Gyakorlati: megfigyelésekből mások és magunkon végezve, gyakorlatozva a lelki életben. A megfigyelt dolgokat szakemberrel megbeszélni. Legelőnyösebb, ha valaki bennünket egészen ismer, ért a lélek-kezeléshez és hajlandó apróra meg-tárgyalni velünk dolgainkat.

d) Alázat.

321. FELEBARÁTI SZERETET

Az oltáriszentségi Jézus túláradó emberszeretetet gyakorol, mindenkinek kiszolgáltatva magát.

Uram tégy méltóvá magadhoz, hogy adjak én is egész szívet, egész lelket a felebarátoknak!

I. Jézus igen **nagyon gondolt** a porszememberről. Felebarátainak tartotta őket. Barátainak mondotta őket, kikért életét is kész odaadni. Testvérei gyanánt kezelte őket, kiket öntestével és vérével akart éltetni.

Óhajtotta, hogy osszuk felfogását: „Erről ismernek meg, hogy tanítványaim vagytok, ha szeretettel lesztek egymás iránt.”

Őrök pokol nyomatékával tette még súlyosabbá parancsát: Az utolsó ítéletnek súlyos szavai erre vonatkoznak: „távozzatok tőlem . . .”

Miért? „Mert éheztem . . . szomjaztam . . .” Mi Neked nem tettük! „Amit egynek tettetek, azt Nekem tettétek.”

Nem hoz több argumentumot, de fölösleges is, mert ez a legnagyobb, **a tett.**

II. Tehát:

a) Ne legyek a felebarát

1) **ő r d ő g e**, ki viselkedésével, példájával, beszédével veszi a másik lelkét, viszi közelebb az örvényhez;

2) poloskája, aki kínozza őt, talán alattomosan. Megrágalmazni a testvért;

3) plací legye, aki mindig molesztál, csak úgy szangvinikusan. Hanem:

b) Legyek **őrangyala a testvéreknél!**

Mit tesz az őrangyal? Őnzetlen, találékony, gyöngéden odaadó és tevékeny érette.

Segítsem a felebarátot, ahogyan csak tudom!

Aldjam az Istent, ha a felebarátai szeretet egy jótettét is végrehajtottam. S legyek szilárdan meggyőződve, hogy igazi nagy felebarátai szeretet nélkül Krisztusnak igazi papja sohasem leszek.

Minden munka és imádság roppant jelentőségű vetés a jövő, a lelkek élete szempontjából.

Lelkes Istenszeretet képes együttérezni minden emberrel. (Okosan győzni ennek terhét, míg még nem hal az ember. Abszolút kemény, férfias egyéniségekre van ma szükség.)

322. FELEBARÁT = KRISZTUS !

Miért e roppant szeretet a felebarát iránt? (Nem látjuk, hogy az emberek nagyon szeretetreméltók volnának!)

1) **Mert a felebarát Krisztus!** Ő mondta: „Amit egynek a legkisebbek közül cselekedtetek, azt Nekem cselekedtétek” (amikor a végítéletnél Isten kimondja).

Rettenetes igazság! Így van ez, Uram Jézus? hát valóban így van ez? Vagyis:

a) Minden rossz tettem Neked szól, amit a felebarátoknak teszek? Téged

szóllak meg, rágalmazlak, sértelek meg, vetlek meg, Veled szemben vagyok keserű, udvariatlan, zárkózott?

b) Minden gondolatom, érzelmem Neked szól? Sötét ítéleteim, gyanúsításaim, ellenszenvem, mérgem, bosszúm, haragom, dühöm?

c) Minden mulasztásom Neked szól? Nemtörődésem (nem veszem észre) is Neked fog szólni? Gondoljak itt a szociális kérdés terén égbe meredező mulasztásokra is, gondoljam hozzá, hogy esetleg én is így teszek . . . Ha majd én leszek az, aki nem törődöm a nyomorultakkal, a gonosz emberekkel, elárvult betegekkel, a pokol jelöltjeivel.

Kérni kell ezt az önfeledt, alázatos felebaráti szeretetet.

2) A felebaráti szeretet ilyen motívuma csodálatos fényt vet az Úr Jézusra, éspedig **az Ő végtelen Jóságára.**

a) Minden egyes személy iránt.

aa) Gondold el: Krisztus önmagával azonosít téged, hogy mindenki jót tegyen veled, hogy mindenkit sakkban tartson érdekedben csak azért, hogy mindenki dédelgessen és hogy mindenki, aki Krisztust szereti, versenyezzen a neked való szolgálatban.

bb) Mennyire megkönnyíti Ő hozzá való viszonyomat: Milyen egyszerű Őt szeretni: itt van a testvér; milyen egyszerű Krisztussal jót tenni: itt van a testvér, vele tegyék Jót; milyen egyszerű bűnöm után Krisztusnak törleszteni: itt van a testvér, neki kell törlesztenem.

cc) Mennyire megkönnyíti a felebaráthoz való viszonyt: Így nem nehéz a felebarátnak még a lábát mosogatni sem. (Szegény proletár, téged kellene legjobban dédelgetni. Isten korbácsának suhogása miatt, a proletár kismimizése miatt mindenki reszket. Ha a törvényeket fölírjuk, fölfordulunk. A kitört háború Isten ostora szociális bűneinkért.)

b) Az egész emberi nem iránt, mert ha parancsát megtennők, akkor előállna a nagyszerű világtestvériség. (Saját körzetünkben legyünk elszánt apostolok.) Nem kellene genfi nyöszörgés, ravaszság, háború és vérharc, csak a Szent Szív törvénye! Non ei, mihi! A tiszta prudentia alapján kell gyakorolni ezt az erényt.

323. SZENTEK PÉLDÁJA

Megértjük ebből a motívumból a **szentek bámulatos felebaráti szeretetét.** Szent Lőrinc a bíróság elé vitte a szegényeket: ezek az Egyház kincsei. Kláver Szent Péter csodás kabátja . . . Xavéri Szent Ferenc csókolja a fekélyeket. Magyarországi Szent Erzsébet fekélyest gondozott ágyában. Szent Márton fél köpenye. Páli Szent Vince húzta a hajót a szegény családapa helyett. Arsi plébános. Si potuerunt hi et hae . . . Jót teszek a felebaráttal. Ezt ki kell alakítani. Ki kell az önzésből vetközni.

Tele van ezzel az Egyház élete. Valóságos excessus amoris = a szeretet

túltengése, — mintha Krisztusnak adták volna! Telis-teli életteljes, telivér cselekedetek.

Valóságos verseny Krisztussal: utolérni Őt a testvérekért vívott küzdelemben, érettük meghozott áldozatban, vitam ponere fratribus. Caritas urget nos.

Teljes önzetlenség:

a) ingyen tették: Krisztus iránti személyes szeretet serkenthet így.

b) Sőt kemény kezelést és hálátlanságot (objektíve) óhajtottak érte. „Sok jót tettem veletek, melyikért köveztek?” Omnia dare et contumelias recipere. Önmaguk iránt szigorúak voltak. (A prudentia elve nélkülözhetetlen kis embernél.)

Ha mi is ilyenek lehetnénk!

És én?!

Kérdés: Mire fogom én vinni? Mikor oly tökéletlen vagyok, mennyi szeretetlen tényem van. (Nagy dolog felebaráti szeretetet gyakorolni — úgy ahogy Jézus óhajtja tőlem. Főleg később, mikor az ember hangulat tekintetében aszalódik; mikor érzelmi világa szikkadt. Csakis bő kegyelemmel megy könnyen. Az apostol sokszor találja magát szembe az emberi szenvedéllyel, értetlenséggel. Mégis szeretnie kell Krisztusért.)

Felelet:

1° Ha beismered szeretetlenségeidet és meaculpázol — ez a legjobb kezdet!

2° Nézd csak a szentek jórészét! Kezdetben, vagyis lelkiéletük megindulásakor talán ott sem tartottak, ahol te most. (Szent Pál, Szent Ignác, Szent Ágoston.)

De ezeknek sok kegyelmet adott Isten! — S neked nem akar adni? Honnan tudod ezt biztosan? — De azoknak nagy hivatásuk volt, több kegyelem állt rendelkezésükre! — Neked nincs nagy hivatásod? Talán nem vagy hajlandó magadat legyőzni?

3° Higgyünk a kegyelem mindenható erejében: Omnia possum in eo, qui me confortat.

Hiszem, hogy én erre képes vagyok. Képes a felebaráti szeretetre!

4° Eszközök: alázatos ima. (Uram, légy irgalmas! Adj több kegyelmet!) Önmegtágadás, vagyis önzésem döngetése. Önzés = betonvár, bizánci vár: Botond egy rést üt rajta. Veni sancte Spiritus! Sokat segít a felebaráti szeretet gyakorlása azokkal szemben, akik nem tetszenek.

Non ei, mihi — óraketyegés-szerűen mondogatni!

324. KI AZ A FELEBARÁT?

(Úr Jézus Szent Szíve, adj világosságot, rengeteget, Uram!)

I. Mint ember

1) Isten alkotása:

a) Test szerint is. Az emberi test nagyobb művészi alkotás, mint egy festmény. Valóságos kozmosz, egy egész kis világ. Nagyszerűbb a csillagvilágnál. A nagy kozmoszban egy-egy csillag csak játékszer. Egy Rafael-kép semmi ehhez. Isten végtelen szeretettel, művészettel, zsenialitással alkotott. Szobrászok alkotása, dómok eltörpülnek Isten alkotásai mellett.

b) Lélek szerint pedig közvetlenül.

c) Állandóan Ő tartja fenn. (Conservatio.)

d) Állandóan Ő működik vele közre cselekedeteiben.

e) Gondviselésének tárgya. (L. külső és belső gondviselés.)

2) Isten képe-mása. Minden emberben Atyám igazi képét látom meg. Ha édesanyám arcvonásait valakin felfedezném, bizonyára érdeklőd-ném felőle.

1° Ertelme, mint Istené: csak igazságra van beállítva! Minden hamisság torzvonás rajta. Ellenséges erők vitték rája. Szenvedélyek. Ne bántsam érte!

2° Akarata, mint Istené: csak a jóra és szépre van beállítva! Minden rosszaság és rondaság torz vonás rajta. Ellenséges erők vitték oda rája. Ne bántsam őt ezek miatt!

3° Erzelme, mint Istené: csak öröme és boldogságra van beállítva. Minden keserűség és szenvedélyesség és érzelmi eldurvultság torzvonás rajta. Ellenséges erők vitték rája. Ne bántsam őt miattuk!

3) Az egyetlen embercsalád velem egyenjogú tagja.

A megváltás tana szerint: egy családfánk van; és csak egy származási rang, éspedig az, hogy minden ember testvér!

A társadalom széttűllik felebaráti szeretet nélkül. Kézzelel-lábbal dolgozunk a bajok ellen. Az embereknek erről sokat kell beszélni.

Csodálkozás. Valamely nagy műalkotó munkáját megbecsüljük. Az ember teste a nagy művész alkotása.

Az abszolút Lét kezén tartja fönn.

Akivel az abszolút Lét közreműködik, nem kell nekem is közreműködni? Akit a gondoskodó Isten szeretete vesz körül, nem kell-e nekem is arról gondoskodni?

Van, akiket hálásan szeretünk, képüket kisimítjuk, — Isten képét, az embert, ha fakó is, becsülni kell!

Az utolsó ember is testvér! Mert a teremtett lét legmélyebb tartalma van benne.

Ha Isten gondot visel az emberre, az embernek is gondot kell viselni az emberre.

Mennyit kellene írni, dolgozni a felebarátért!

Összefoglaló következtetés: A legmélyebb vonások és legfőbb viszonylatok olyan értékeket jelölnek meg minden emberben, amelyek miatt becsülni, értékelni, szeretni lehet, sőt kell a legelvetemültebb pogányt is! Ő is embertestvér. Imádkozni érte. Ez a legősibb igazság!

NB! A prudentia rendezetté teszi szeretetet. Minél nagyobb felelősségű az ember, annál inkább vigyázni kell a szeretet mérésére.

325. II. MINT KERESZTÉNY

1) **Isten fia** — a kegyelem által; új világ van benne, Isten természete.
2) **A Szentháromság tabernákuluma:** Mansionem apud eum faciamus. Szinte térdet hajthatok előtte.

3) **Jézus testvére.** Jézus elsőszülött édes bátyánk. Sőt szentáldozás után Jézus monstanciája a keresztény. (Lehetne körülhordozni körmenetben.) Jézus vett meg bennünket nagy váltságdíjon: empti estis pretio magno. (Szent Péter.) Vére piroslik a keresztény lelkén.

Kegyelmi csókja ragyog rajta.

Abrázata van kivésve a szentségi karakterekben a keresztény lelkén. Ez a krisztusi jegy bele van vésvé. Bele vagyunk oltva, mint szőlőtőbe, rá vagyunk építve, mint szegletköre. (Lehet szétzúzódni, ha . . .)

4) **A Szentlélek temploma.** A Szentlélek, Ő az isteni Művész. Ő a megszentelő: templomát szentté teszi, ha az készségesen átadja magát. Sokat dolgozik rajtam a Szentlélek Úristen.

5) **Az Egyház tagja.**

Az Egyház: civitas Dei, Isten gyermekeinek családja, Societas filiorum Dei. A nagy összetartás magyarázata ez: Feje Krisztus, szíve a Boldogságos Szűz, a rengeteg értékes ember a sejtek szerepét tölti be. Szeretetlenségnél éket verünk ebbe az egységbe. (Erőforrásai erősek, tagjai szentek, a tagok köteléke a szeretet békecsókja.)

a) **Egy áldozatunk van,** Krisztus, akinek önáldozatával egyesülünk, mint a szentostyában a búzaszemek, mint a Szent Vérben a szőlőbogyók. Ezen áldozatnak áldó és védő ereje mint ölelő kar terül el a keresztény közösségen. Fogadj el Uram jóillatú áldozatul. Az ostyában százezer búzaszem van együtt. A borban ezer kicsi szőlőbogyó. A kehely oldalán a nép szőlőfürtnek látszik.

b) **Egyazon szentségeink** vannak, egy isteni lakománk. (Ez nagy szentség . . . in quo Christus sumitur), egy újjászületési formánk, egy felvértezettégünk a harcra, egy bűnmosás az irgalom szentélyében, a gyóntatószékben, egyetlen hierarchia, melynek gyökere az ordo sacerdotalis, egyetlen megszentelt szeretet a házasságban, egyetlen utolsó útra erősítő útiköltség.

c) **Egy hitünk van.** A kegyelmi organizmus talaja a hit. (Minden herezis a hit ellen vét.)

d) **Egy imádságos lelkünk;** a zsolozsmázó Egyház tanítványai vagyunk. Főnséges imádkozó had az Anyaszentegyház.

e) **Egy örök hazánk.** Igazi örök hazafiak vagyunk, nemcsak a földi rögre szorítkoztak.

Kell-e nekem ezek ellenkezője? Úgy látszik kell, mikor szeretetlen vagyok és töröm-zúrom ezt az egységet.

Mernék-e vállalkozni bomlasztó szerepre ezzel az egységgel szemben? Amikor szeretetlen vagyok, úgy látszik, merek erre vállalkozni. (Alig van

bomlasztóbb erő, mint a szeretetlenség; szétzüllesztő erő ez! Összeforrasztó erő pedig a szeretet.)

Ennek a csodálatos egységnek legbelsőbb magyarázata az, hogy az Egyház:

Egyetlen fölséges kegyelmi organizmus. Gyökere Krisztus Szívében van; eredete minden keresztényben, az évezredekén át és az egész örökkévalóságban. Ennek az organizmusnak élete a legértékesebb élet, az egyetlen érdemes földi élet is. Imádkozni érte, mert lehet a kegyelmet pusztítani is. A kegyelmi csíra kivirágzik, de a szeretet gondozására szorul. Törékeny edényben hordjuk.

Minden szeretetsértés tépi, szakítja ennek a fölséges organizmusnak apró erezeit. Ha valamit felszakítunk tüvel, ott vér csorog. A szeretetlenség tép, szakít, vág, a kegyelem vére kiserken nyomában.

Szeressük keresztényi, kegyelmi egységünket! Szeressük egymásban a kegyelmet! Szeressük egymást, egymásban az Isten Flát! éspedig nem szóval elsősorban, hanem cselekedettel.

326. III. MINT PAPTESTVÉR

1) A legszorosabban egyek vagyunk:

a) Isten örök elgondolásában, kegyelmi beirányzásában: conformes fieri imagini Filii sui, summi et aeterni sacerdotis. Az örök Főpap kiegészítői. Munkájának hordozói: a papság. Bekapcsolódom az isteni örök tervbe és amit Isten elgondolt rólam, azt akarom megvalósítani.

b) Isten időben történő hívásában: minden járulékos kicsi különbség mellett is olyan egyformán hív bennünket az Úr.

c) A Szentlélek kertjében való ápolásban,

d) A Krisztus-közelségben. A papok kegyelmi egységben vannak Krisztusban, Krisztussal. (A pap olyan lélekféle ember, mintha csupa lélek lenne.)

e) A papi szentségben. (Papszentelés.)

f) Munkában.

g) Verejtékben és vérhullatásban.

h) Vértanúságban.

l) Mennyországban.

2) Legyünk tehát egyek a legszorosabban:

a) Gondolkodásban: mi együtt és egyformán gondolkodunk!
Melyik az az egységes gondolkodás: tisztába jönni vele!

b) Érzésben: mi egyet és egyformán érzünk. Ennek így kell lenni.
Melyik az az egységes érzés? Próbáljuk megérezni a felebarát érzését.

c) Legyünk tehát a legszorosabban egyek akarásban: mi egyet és egyet akarunk, ha belehalunk is!

Melyik ez az egységes akarás?

d) Önfeláldozásban: nekünk van kedvünk és bátorságunk egy-

másért áldozatot hozni. Ha kell, az életet is.

3) **Egy új világ elindítója:** új paptestvéri szeretet! Egy új világ elindítására szükség van és lesz is.

a) Ez így van! Mert:

aa) Az új paptestvéri szeretet teremti meg a papi összetartást, a boldogságot, munkakedvet, sikert. Világosan bizonyítja ezt a gyakorlat. „Domine, ut videam.” (Azt sem tudom, hogy nem látok.) Összetartás, megértő szeretet igazi vasgyűrű, hatalom.

bb) Az új paptestvéri szeretet állítja a világba az igazi felebaráti szeretetet. Ez természetes is! Mert ha a papok egymást se szeretik — jöllehet legközelebb állnak egymáshoz és legközelebb állnak Krisztushoz és a Szeretet szentségéhez —, akkor más még kevésbé fognak szeretni igaz szeretettel. (Aldozattal.) Természetes továbbá azért, mert a felebaráti szeretet sarjadása, csiszolódása, tüzesedése elsősorban a kispap- és paptestvérekkel kapcsolatos.

cc) S az igazi felebaráti szeretet lesz az alapja annak az új világnak. Ma mindenki jogért kiabál. Jogállamot lehet teremteni, de minél élesebb a jog, annál bántóbb. Summum ius = summa iniuria. Ilyen alapon valóságos pokol lesz a világ. Ennek az az első magyarázata, hogy a jog célja önmaga és nem a másik java. Legbelsőbb magyarázata tehát az önzés. A szeretet célja a felebarát java és minél tökéletesebb az, annál inkább a felebarát java és nem az én javam. Minél nagyobb a szeretetem, annál jobb a felebarátoknak.

b) Mi a teendő közvetlenül?

aa) Élesen meggyőződve lenni a testvéri szeretet súlyos és legfőbb kötelességéről, annak roppant felelőségéről. Ugyancsak meggyőződve lenni arról, hogy az igazi felebaráti szeretet legelső lépcsője és elengedhetetlen eszköze az igazi paptestvéri szeretet.

bb) Megteremteni magamban a kemény elszánást, hogy mindenre kész vagyok érdekében.

cc) Alázatos ima, ismervén nyomorúságunkat.

dd) Gyakorlat.

Kísérletezzünk kevésbé kellemes emberekkel.

Tervszerű és kemény munka!

(Berchmans Szent János, segíts megérteni, hogy miért élek a földön. „Ha fiatal koromban nem leszek szentté, később soha.” Isten iránti odaadási készség.)

327. JÉZUS TANÍTVÁNYAINAK ISMERTETŐ JELE

Az Úr Jézus legfőnségesebben az utolsó vacsorán, nehéz, felelőségteljes percekben így búcsúzott: „Arról ismernek meg, hogy tanítványaim vagytok, ha szeretettel vagytok egymás iránt!” (Jn 13, 35)

Ezzel az ismertető jellel rendelkezünk halálunk órájában is.

I. **Figyelek** (az utolsó vacsora termében):

1) A körülményekre.

a) Utolsó vacsora van.

b) Roppant szenvedések és abszolút áldozatnak előestéje.

c) Elhangzott az új parancs közvetlenül előbb.

2) Jézus ajkára, hogy milyen meggyőződéssel hagyja el az Úr Jézus ajkát ez a szó.

3) Az Úr Jézus Szívére: annyi melegség van benne, mikor kimondja ezeket az egyszerű szavakat.

II. **Csodálkozom.**

Hát nem csodatevő erő az, amelyről felismernek, hogy tanítványaid vagyunk?

Hát nem nagy tudásról, amely csillog beszédeinkből?

Hát nem ügyesség az, amellyel bizonyítjuk, hogy . . .

Hát nem hatalom . . .

Hát ez bizony különös, de örülök neki!

III. **Gondolkodom.**

Olyan ez az ismertetőjegy, mint az anyajegy. Jézus-jegy, olyan, mint az Egyház ismertetőjegyei.

Negatív: vagyis, ha nincs, akkor azt jelenti, hogy nem vagyok Krisztus tanítványa.

Pozitív: vagyis, ha megvan, akkor azt jelenti, hogy az Ő tanítványa vagyok, mondjon rólam bárki bármit, rója fel ütődöttségem; nekem elég, hogy Krisztus tanítványa vagyok.

Mennyire Szívén viselte Jézus az apostolok kölcsönös szeretetét! Értsem meg Szíve legmélyebb dobogását.

IV. **Cselekszem.**

Filioli diligite invicem. Az ősz tanítvány: Szent János mondotta ezt:

1) Praecep tum Domini est.

1° Jézus a motívum: az Ő iránta való lángoló szeretet a felebaráti szeretetnek létalapja. Ennek a szeretetnek elég a parancs, az akaratnyilvánítás.

2° Mily egyszerűvé válik lassan a lelkiélet, ha állandó beállítottságunk ez: mit akar az Úr?

Jöhet akkor bármi, fordulhat akárhogy az élet és a jelenségek körülöttem, kérdés csak egy marad: Vajon az Úr akarata-e ez? S ha igen, akkor már nincs problémám.

II. Et si solum fit, sufficit = és ha ezt megtesszük, elég!

Tehát nem kell nagy egészség, tehetség, tudás, nagy szónoki képesség, sajátos temperamentum, különböző sikerek.

Jézusom, add, hogy megértsem ezt a csodás tant és add, hogy megértsem benne, mit jelent igazán „megtenni” ezt a parancsodat. És amikor megértettem, adj erőt, hogy végre is hajtsam és gyöngeségem ne legyen képes megakadályozni ebben.

328. A FELEBARÁTI SZERETET GYÜMÖLCSEI SZÁMUNKRA

1) Istentől: legelső gyümölcse:

a) Az Ő nagy szeretete miirántunk. Ha ugyanis mi ebben a Neki oly kedves erényben kitűnünk, az Ő nagylelkűsége határt nem ismer irántunk való kiadásában.

Ennek a nagy szeretetnek egészen sajátos gyümölcse lesz a a szeretet, amely a mi lelkünkben fog kivirágzni Isten iránt. Ezzel egyben tehát azt is mondjuk, hogy Isten iránt való nagy szeretetünknek legbiztosabb útja és módja a felebaráti szeretet önzetlen gyakorlása.

b) Isten nagylelkűsége a felebaráti szeretet gyakorlóira iránt abban nyilvánul meg, hogy egészen különös, nagy kegyelmeket is áraszt ki az Ő viszonszeretete mellett, amilyenek a mélyebb Jézus Szíve-tisztelet, a boldog béke, és életünk munkáira kiáradó áldás.

Bárcsak jól megismernek Isten nagy kegyelmeinek ezt a jól fogható egyszerű kulcsát!

2) **Embertársainktól** is sajátos gyümölcsöket várhatunk a felebaráti szeretet önzetlen gyakorlata folytán. Ilyenek:

a) Megnyílnak felénk az emberi szívek, felébred legbelső, elrejtett jószáguk és készségeik lesznek és jótettekre jobban kaphatók.

b) Ez a felebaráti szeretet megteremti a szívek együttérzését, együttérzését, amely aztán szavakban és tettekben is megnyilvánul, Szent Pál szavainak szellemében: „Ki az, aki szomorkodik közöttetek és én nem szomorkodom vele?” Az ilyen együttérzés nagyszerű iskola: játszva megtanít arra, mit kell mondani és tenni a pasztorációban. A lelkipásztori beszéd igazi alaphangját pedig egyedül ez képes megadni.

c) Egészen boldogító gyümölcs, amelyet a felebaráti szeretet kitermel az emberek lelkéből, az ő nagy ragaszkodásuk lelkipásztorukhoz, amellyel így meg tudják könnyíteni és megédesíteni a lelkipásztor életét. (Tudjuk, hogy Szent Pálnak is nyakába borultak az efezusi hívek.) Úgyannyira, hogy szinte csekélységnek tart minden áldozatot, amit rájuk fordított.

A felebaráti szeretet a boldogságnak csodálatos forrása.

A) A mások boldogításának és boldogságának is csodálatos forrása, sőt legfőbb tényezője. Mindenki, aki a földön boldogtalan, vagy azért az, mert nem kap szeretetet, igaz szeretetet, vagy pedig azért, mert igaz szeretetet befogadni képtelen. Ebből az utóbbi fajtából kevés van.

Ez a leghatékonyabb eszköz az emberiség boldogságához; és egyetlen eszköz. Milyen boldog élet, ahol az egész közösség igyekszik gyakorolni a meleg, jóakaró, nagyrabecsülő felebaráti szeretet-szolgálatot. Mit jelentene ez a pasztorációban? Ha az egész ország, egész emberiség gyakorolná?

b) Most azonban inkább arról van szó, hogy a felebaráti szeretet gyakorlása saját boldogságunknak csodálatos forrása.

1) Ez annyira igaz, hogy nélküle nem tudunk igazán boldogok lenni.

a) Éspedig azért nem, mert a természetes alapon előálló világi boldogság (amilyen a gazdagság, pénz, cím, rang és családi boldogság) becsületes papnál úgyis ki van zárva.

b) Természetfeletti boldogság pedig nem lehet ennek a főtörvénynek gondos betartása nélkül. Így ugyanis Krisztussal meghasonlottan él a pap. Hogyan lehetne hát akkor lelkében igazán boldog.

Enélkül nem leszek jóban hivatással sem, mert annak lényege a lélekmentő buzgóság, a lélekmentő felebaráti szeretet. S ha a hivatással nem leszek jóban: boldogtalan leszek.

c) Örök boldogságunk is kétséges a felebaráti szeretet nélkül.

2) A testvéri szeretet őszinte és buzgó gyakorlásával viszont igazi boldogság, természetfeletti boldogság is jár. Őnzetlen, segítő szeretet kapcsán a boldogságnak olyan áradata önti el sokszor a pap lelkét, amilyenbe világi élet aligha helyezhetné őt valaha. Megvan ennek a boldogságnak az a nagy előnye is, hogy elvon az érzéki vágyak és szenvedélyek emberies és testies boldogság-igényétől.

S van egy csodálatos vonása és ez az, hogy szinte egészen biztossá teszi gyakorlója számára a mennyországot. Krisztus ugyanis ünnepélyesen megmondotta, hogy a felebaráti szeretet tényei miatt fogja elsősorban övének a lelkét felismerni az utolsó ítéleten: jöjjetek Atyám áldottai, mert éheztem, stb.

S ez mind a felebaráti szeretet tényeire vonatkozik.

329. A FELEBARÁTI SZERETET MÉRTÉKE

A) Szeresd felebarátodat, mint önmagadat. (Mt 22, 39)

I. Hogyan szeretem önmagamot? (Nem bűnös szeretetről van szó.)

Itt nagyon jól tudom: mit kell tennem.

Itt tiszta világnézetem van. Biztos érzésem van. Csalhatatlan fogásaim vannak. Bámulatos éberségem. (Sokszor szinte beteges.) Találékonyaságom. Applikáljuk a felebarátra. Értsd meg!

II. A megdöbbenő valóság (Mt 18, 21-35.) Isten elenged nekünk sokat, mi pedig kis csiri-csaré ügyek miatt bántjuk a felebarátot. Bánat és erősfogadás!

B) Krisztus felebaráti szeretete

Jn 15, 22: „Hoc est praeceptum, ut diligatis invicem“ — „amint én szeret-telek titeket“. Kérni a kegyelmet a Boldogságos Szűz által.

I. Krisztus a minta, a zsinórmérték, az édes példa. Természe-ten elsősorban barátai, papjai számára az. Világos példát adott: nem lehet-séges mentetetődzés, hogy nem értjük. Vonzó példát is egyben. A szeretet hódító erejében vonzó.

II. E l e m e z z ü k :

1) Mit tett az Úr?

a) Lejött. Honnan? Mit hagyott Ó el? Az Atyától jött. Hová? Ember-természetbe. Ez roppant nagy dolog. Krisztus felebaráti szeretete óriási intenzitású.

b) Élt: ember módra, ács fiaként, koldus módra, hajléktalan szegénylegény módra. Nincs otthona.

c) Szenvedett: rengeteget néma bárányként, a megszakadásig: bele is pusztult, a Szíve is megszakadt; tradidit semetipsum.

2) Miért tette mindezt?

Valami megfoghatatlan szeretetből a testvérek iránt.

III. N é z z ü k , imádjuk, mintázzuk!

Te vagy a mi Esményünk! Csak Téged követünk! Ha nagyra hívsz is a felebarátért! Megyünk!

C) Krisztus és az Atya szeretete (Jn 17, 21-23)

Ez a superlativus exempli = a példa legfelsőbb foka. A szeretet olyan egységeről van szó, amely az Atya és a Fiú fizikai egysége. Az em-berekben pedig erkölcsi értelemben, lélektanilag kell ezt a legmagasabbfokú kölcsönös szeretetet megvalósítani. Milyennek óhajtja, gondolja Jézus a kölcsönös szeretetet a mondott példa alapján? (Jézus nem retorikázik. Élete szomorú perceiben mondja ezt.)

I. U n i o s u m m a = legmagasabbfokú egység. (Imádkozni.) Mi ez?

a) Ugyanazt érezni: „Ki az, aki szomorkodik, és én nem szomorkodom...“

b) Együtt gondolkozni.

c) Együtt akarni.

d) Együtt dolgozni.

Tekintsd a hangyabolyt, a méhkast, a természetek államát, vagy tekintsd a szeretetben igazán összeforrt családot. Ha ösztön, vérségi kapcsolat erre képes, akkor talán a mindenható kegyelem és szabadakarat nem képes erre?!

Ne ijedjünk meg attól, hogy szívünk túlgöngye és túlérzékeny és hogy epigonok vagyunk. Bízunk és kérjük: Úr Jézus: Da quod iubes. Egész kész-séggel nekilátni.

II. Mit is érne nekünk ez az unio summa?

a) Csodás boldogságot adna. Meg kell tapasztalni. Másokon segíteni: a boldogság forrása. Egy igazi apostol nagyon boldog lehet.

b) Csodás apostoli eredményeket biztosítana. Szent Pál: „Caritas benigna est”. A cselekvő szeretet előbb-utóbb mindeneget meghódít.

c) Csodálatos kegyelmeket biztosít. Krisztust ez nyeri meg legjobban. Ez az igazi istenszeretet. Istent annyira meghódítja, hogy szinte levonja önmagába a lélek: „Hozzája megyünk . . .”

330. MIT KIVÁN TÓLUNK A FELEBARÁTI SZERETET?

Szerető (szeretetteljes, jóakaró) gondolatokat.

(A szeretet gondolatait.)

Sokat imádkozni ezért.

Tapintsunk rá szeretetlen gondolatainkra.

Szeretetlen gondolatainkból van legtöbb gondolatvilágunkban.

Közömbös gondolatok, (Meleg, szeretetteljes gondolatok mily távol vannak!)

Hideg gondolatok, (Abszolúte mindegy, hogy ki az.)

Gyanúsító gondolatok. (Ez sokkal nagyobb, több van, semmint gondoljuk.)

Irigy gondolatok.

Gyűlölködő gondolatok.

Bosszúálló gondolatok.

1) Szerető gondolatok fölindítása a felebarát iránt **kötelességünk**.

a) Biztos kötelesség. Amint biztos kötelesség a felebaráti szeretet, olyan biztos a szerető gondolatok kötelessége, mert ezek nélkül lélektani lehetetlenség a felebaráti szeretet.

b) Nehéz kötelesség: Világos ez a gyakorlatból. Világos tekintélyek nyilatkozatából. Faber: „Jóakarató gondolatok ritkábbak, mint jóakarató szavak és cselekedetek.”

c) Áldott kötelesség: mert ha megtesszük, sikerülhet a csodálatos nagy műalkotás, a felebaráti szeretet.

2) **Nagyszerű energiaforrásunk** a sok jó gondolat a felebarátról. Ezek indítják meg a nagy tetteket. Ezek tartják fenn a nagy tetteket. Ezek teremtik meg a szeretetteljes hangulatot, melegséget és akarásvilágot.

3) Mit tegyünk érdekükben?

a) Irtsuk a gyomot: a sok bogáncsot, szederindát, töviseket, bojtörjánokat. Gondolatvilágunk a felebarátra vonatkozólag valóságos irdatlan őserdő.

b) Hogyan irtsam?

1° Diplomatikusan: gyöngíteni a rossz gondolatokat egy-egy kérdéssel. (Biztosan tudom ezt? Csakugyan így van? Tudom bizonyítani?)

2° Egyszerűen kételkedni keserű gondolatainkban. (Ki tudja, hogy igaz-e, vagy nem. Ki látta?)

3° Tervszerű önmegszégyenítés.

4° Beültetni jó gondolatokat, nagy gondolatokat és ferdének látszó tetteket ezzel magyarázni. Imádkozni nagy gondolatokért a felebarát érdekében.
Szerető gondolatok:

1. **A gonosz, a rosszban megrögzött emberről** (aki talán velünk szemben is gonosz).

1° Ő nem ördög. (Biztosan nem ördög.)

2° Egy csomó jó tulajdonsága is van, mint minden embernek, csak jó szívvel meg kell látni.

3° Még megtérhet, szentté lehet, többre viheti, mint én.

4° Talán Isten örök szeretetének tárgya. (Ha Isten nem is örül hibáinak. Ez csak intervallum az ő életében. Isten már előre tudja, hogy üdvözülni.)

5° Ha én csak ennyi kegyelmet kaptam volna, lehet, hogy még olyan se volnék, mint ő.

S talán a végén még én leszek a pokol fia, s ő nem.

6° Neki is halhatatlan lelke van, s ezért ő is Isten képmása, Isten gyermeke, **testvérem!** (Ádámban vérbelileg, Krisztusban kegyelmileg mindnyájan testvérek vagyunk.)

7° Ő is Jézus megváltottja. Jézus vére piroslik lelkén, a keresztség által Krisztus misztikus Testének tagja.

8° Őt is Isten azért küldte utamba, hogy súrolódjam rajta, hogy szentebb legyek.

9° Végül nézzem, miképp kezelte Jézus ellenségeit! Hogy kezeli őt is! Csak Jézus a megmondhatója, hogyan jár utána kegyelmeivel, az elveszett bárány után, Ő, akit ez talán hálátlanul x-szer elutasított; mirabilis patientia. Sőt mielőttünk, emberek előtt önmagát azonosítja velem. „Amit egynek tettek a legkisebbek közül . . .”

II. A jó emberről . . . aki paptestvérem.

1) A kegyelmi élet fensége, szépsége ragyog öböne.
Domesticus Dei = Isten szolgája, asztaltársa. (Vajon ilyenek veszekedni szoktak, csak gondolatban is?)

Jézus jó barátja.

2) Tudod-e m e n n y i t k ü z d , imádkozik, vezekel, bánkodik hibái miatt a jó ember is? Elsősorban ő, aki nekem társam?!

Biztos vagy-e abban, vajon nem maga az Isten hagyja-e meg hibáit, hogy téged csiszoljon, ő pedig alázatosabb legyen?

Gyémántok egymást csiszolják és így lesz belőlük brilliáns.

Az ő rútsága: lehet, hogy lelkem vetülete. Vajon egy Szalézi Szent Ferenc is ilyennek látná őt, Páli Szent Vince is?

Kolduljak Jézustól ilyen gondolatokat a felebarátra vonatkozólag, különösen azokra vonatkozólag, akikkel szemben nehézségeim vannak. Sokra lehet vinni ezzel a módszerrel.

És a szerető gondolatok majd sokra visznek engem.
Nagy kegyelmet adj Uram!

Jó gondolat

A felebarátot csodálatosan vonzza az a tudat, hogy kedves, jóságos és nagyértékű gondolataink vannak felőle. (Ez leszerel egy embert.)

Hogyan értékesítsem a jó gondolatokat? Hogyan biztosítsam hatóerejüket? Tartsam kéznél őket. Egy-egy kellemetlen ember előnyös vonásait összeírni! (Ha a felebarát vétkezik, hibázik, milyen legyen a magatartásom a szeretet alapján?)

Bűnét, hibáját természetesen nem lehet erénynek minősíteni, de

1) Mentsük őt ilyenformán: „Véletlen volt az egész, elhamarkodottság volt, már megbánta, meggondolatlanságból cselekedett, talán tudatlanságból, lehet kísértés, kellemetlen közérzet, rossz hangulat, nehéz természet.” Már pedig ezek egyike sem gonoszság.

2) Sohase mondjuk, hogy rosszakaratból és gonoszszágból cselekedett.

3) Kérdés, hogy vajon igazán hibás-e a felebarát? Én objektíve akarok gondolkodni a felebarátról, mint ahogy az Isten is gondolkodik. A felebarátban több a jó, mint amennyit én gondolok róla és mint amit bemutat.

331. A FELEBARÁTRA VONATKOZÓ JÓAKARÓ ÉRZELMEK

Miről van szó?

Nem közönséges rokonszenvről, vagy szentimentalizmusról, vagy szexuális vonzódásokról, és nem is dilettáns jót-akarásról, hanem **kegyelmi alapon kifejlődő, egészen tiszta szándékú érzelmekről**. Amikor ezek elérnek bizonyos fejlettséget, nevezhetnénk ezt az állandó beállítottságot egy embernél **magnetizmusnak** is.

I. Ezen érzelmek értéke: felbecsülhetetlen, mert ezekkel elevenedik, él és cselekszik a gondolat. Ez tesz formaliter könnyűvé minden felebarátra vonatkozó tettet. Energia-akkumulátor, sőt lendítőkerék is. Ez tesz boldoggá a felebaráti szeretet gyakorlatában.

II. Ezek az érzelmek általában, főleg pedig hosszabb időre nélkülözhetetlenek. Ezek nélkül nehézkesség, savanyúság, keserűség, ellenszenv, harag, stb. tenyésznek lelkemben. Nézd az embereket, még azokat is, akik felebaráti szeretetet akarnak gyakorolni: rendes eset az, hogy ha nincsenek ilyen érzelmeik, akkor nincs felebaráti szeretet gyakorlása náluk.

Ilyen érzelmek nélkül, vagy talán ellentétes érzelmekkel szemben is igazán gyakorolni a felebaráti szeretetet csak hős lélekkel lehet. Hosszú

évekre pedig csak Istennek egészen rendkívüli kegyelmével. Itt nyílik meg a lelki erőfeszítések legszélesebb lehetősége.

III. K ü z d e l e m é r t ü k .

1) Ezen érzelmek ellensége légió: a mi rengeteg szenvedélyünk, rengeteg nyers, vad érzelmünk, különösen amikor elmúlnak Jézus vigaszai, a konzolációs idők. Ide vonatkoztathatjuk az Úr Jézus paraboláját a tövisek közötti magról. (Akarni a tisztult érzelmeket.)

2) A küzdelem taktikája .

a) Ne szeresd az ellenséges érzelmeket, ne ápd őket, ne vedd készpénznek dumálásukat.

b) Ne hódolj meg előttük soha lebocsátva a zászlót! A meghódolások rendszeren balradöntésekben végződnek. A legvégső felleadvár, amelybe a meghódolás elől visszavonulhat még az agyoncsigázott, megtaposott, nyögő akarat is: a kereszt átkarolása: Uram, én nem akarom! Kész vagyok mindenre Érted! Legyen meg a Te akaratod!

c) Támadd őket pozitíve, apróságokban is. Mennyi keserűség, kellemetlenség, kereszt van az életben. Hic Rhodus, hic salta! Hogy fest ez a pozitív támadás? Úgy, hogy szinte ököllel agyonütöm az ilyen érzelmeket: „Köszönöm Uram, épp ez kellett nekem. Szívesen elviselem! Adj többet belőle! Noli mihi parcere! Uram, ha úgy gondolod, hogy ez kell nekem — add nekem és imádkozom érte! Légy szíves add meg Uram ezt nekem.”

(A felebarátra vonatkozólag rengeteg averziós érzélem van, mert úgy gondoljuk, hogy ő már tökéletesebb lény lehetne. A rám eső téglára nem haragszom, mert a kőnek nincsen értelme. Ne az érzélem legyen az úr a háznál. Az ész és akarat uralma nélkül lengő nádszál az ember; nélkülük nincs aszkézis és jellem.)

332. A NOTANDUM SZELLEME:

1) **Negatív:** **Vegyük Jónás esetét:** Tárgya ninivei küldetés. Oda kellene neki menni. A papnak nem azt kell tennie, amitől irtózik? Jónás is menekül Isten elől. Hajóra száll, a dolgok bogozódnak a bajok miatt. (Balradöntés következtében.) Végül Jónás megváltozik, jobb belátásra jut.

Szent személy és nem hozta meg az áldozatot. Vétkét megsiratta. Majd később ugyanezen lelki konstellációban meghozza: a n e h e z e b b á l d o z a t o t .

2) **Pozitív:** **Abrahám példájából.** Abrahámnak óriási áldozatot kellett hoznia. Legnagyobb értéke, kincse: Izsákja. „Áldozd fel Izsákot!” Észellenes dolognak látszik. „Benne megáldatnak a föld nemzetségei.” Óriási érték ő.

Abrahám példájára legalább amikor jobban kiütközik egy rendetlenség ilyen érzelmekben, legalább akkor mondjuk: Uram add azt, ami érzelmeimnek nem kell! — Vagy ha közeli dolog a teendő, vagy áldozat, mondjam

akkor elszántan: épp ez kell nekem és megteszem, bármibe kerül is! Jegyezzük meg, hogy beteges pszichológiánkban ez lesz a legradikálisabb operáció! Hatása csodálatos:

a) **Lélektanilag**: roppant győzelem.

b) **Kegyelmileg**: mert különös kegyelmek forrása; lehet az is, hogy egészen új, nagyszabású élet kapuját nyitja meg.

A leghősibb párviadal a teremtett világban az érzelmekkel vívott belső harc! Ez valóban életre-halálra megy! Ez a jellemiség erőpróbája. Aki erre a porondra bátran kiáll és szembenéz érzélem-ellenfelével, megvív vele usque ad sanguinem, — arról kiállítható az akarati érettség bizonyítványa! Ő az, aki *spectaculum angelis* = látványosság az angyaloknak is . . .

Ennek a párviadalnak stílusát és szellemét tanulmányozd elsősorban **Jézus és a szentek** lélektanában.

És ha ezen stílus és szellem iránt semmi érzéked nem volna, akkor ne légy pappá, még ha Krisztus kincsével csalogatnának is, mert nem való vagy papnak.

(Melyek életem nehézségei, melyekben a *spiritus abnegationis*-t kell gyakorolni?)

Mennyi Ninivéje van a világnak = az elhagyott, nyomorgó tömeg. Nagy felebaráti szeretet oldja csak ezt meg. Ott van vallásos lendület, ahol szeretet van. Adj erőt Uram, hogy majd Ninivébe mehessek én is. — „Ez nekem nem kell; félek!” — villan majd fel bennem. Egész életemen keresztül vállalom az áldozati sorsot, még ha kis Izsákokat kell is feláldoznom.

Miniatűr Ninivék. Ide tartozik egy sereg dolog. Sokszor nevetséges csekélységek. Egymáshoz csak abban hasonlítanak, hogy Ninivék, ha kicsiny kiadásban is. Ez más szóval azt jelenti, hogy félek tőlük és gyáva vagyok velük szemben és éppen azért nem kellenek. Én pedig elhitetem magammal, hogy ezek hátrányosak számomra, vagy legalább is olyasvalamik, amiket nem kíván feltétlenül tőlem az Isten.

Ilyen kis Ninivéktől való futás az emberek életének javarésze. Még az ún. lelki emberek életének javarésze is. És mi elég bárgyúk vagyunk ahhoz, hogy ne tudjuk megmagyarázni magunknak, hogy miért vergődünk mi annyit; és mindent összegezve, miért vagyunk mi oly nyomorult férgek!? Csak a nagy tengeri viharoknál szoktunk megdöbenni, mikor eresztékeiben recseg minden! És — Uram Isten — bárcsak akkor lakoznék bennünk annyi maradék elszántság, amennyi Jónásban volt, amely elszántsággal képes volt a halál torkába is beleugrani, hogy sorozatos gyávaságát jóvátegye. De sajnos, a sorozatos gyávaságok éppen nem predestinálnak ilyesmire papokat. Tu autem Domine misere nobis! Mert ők soha nem fognak elmenni Ninivébe.

Miniatűr Izsákok:

Miről van itt szó? Apró kincsekről, amelyekhez nagy lelkesedéssel ragaszkodom. Legtöbbje képzeleti kincs. A valóság mérlegén nagyon könnyűnek, vagy súlytalanoknak találhatik. De nekünk annál súlyosabb. Valódi Izsák.

Ezeknek egyikét-másikat sokszor kéri tőlünk az Isten, hogy áldozzuk fel Neki. Néha sokat is kér belőle.

Egész földi életünknek, kifejlődésünknek, papi hasznavehetőségünknek, titka, kulcsa abban a készségben van, amellyel ezeket a kis Izsákokat szívesen feláldozzuk az Istennek.

Uram, Istenem, segíts meg, hogy ne legyek soha kiskaliberű, nyomorult ember, aki apró kincseiről nem tud Érted lemondani és lassan elveszít Téged, de Veled együtt elveszítette apró kincseit is.

Uram, Istenem, add meg nekem Ábrahám lelkét, legalább egy darabját annak a léleknek, mert én legigazibb Izsákomat is fel akarom áldozni Neked, ha kell magát az életemet is, ha és amikor Te azt úgy akarod.

Tudom, hogy ez alfája és omegája annak a nagy misztériumnak, hogy Istennek igazi papja vagyok.

Amit Isten kitűzött felőlem, azt beteljesítem valóban.

Ki áldozza fel magát, mint Ábrahám Izsákját és ki megy Ninivébe? Itt vagyok én, Uram!

Ezen mulik a nagystíliú felebaráti szeretet kibontakozása és Istenre való beállítása.

IV. Milyenek ezek a jót akaró érzelmek konkrétan?

1) **Melyek?** Tanulmányozd az Úr Jézus érzelmi világát: **szeretetreméltóságot és szelídséget.**

Tanulmányozd a kiváló szenteket: a szelídség és szeretetreméltóság mintaképeit. Szalézi Szent Ferenc, könyörögj érettünk!

Rám vonatkoztatva konkrétan: Tapintsak rá, figyeljem meg a kegyelem állapotában létrehozott jó tettet, jó szót, alamizsnát, önfeláldozást; s az ezek nyomán, ezekkel kapcsolatosan fellépő érzelmek azok, amelyekről és amelyenkről szó van itt.

2) **Hogyan fejlesztem ki őket?**

a) Figyeld meg a szenteket, mily óriási küzdelmet folytattak ellenkező érzelmeikkel. Ez a legfőbb fejlesztési elv. Ez ugyan negatív munka, de szinte elég is, — mert ha lefűleljük ezeket az ellentétes erőket, akkor az isteni mag külön ápolás nélkül kihajt ilyen érzelmekben is.

b) Foglalkozzam többször érzelmeim rendezésének súlyos kérdésével. Mérlegeljem az ezzel kapcsolatos felelősséget és nagy előnyöket.

c) Örüljek az Isten adta kereszteknek, mert a fizikai fájdalmak és az erkölcsi fájdalmak az a tűz, amely kiegészítő érzelmi sebeinket és fertőtleníti.

d) Gyakoroljam buzgón a Jézus Szíve-tiszteletet. Ettől az isteni centrálétől majd csak tüzet fogok én is, mégpedig tiszta, igaz tüzet.

333. SZERETŐ SZAVAK I.

Az Úr Jézus szelídséggel, egyszerűséggel beszélt az embereknek. Tudjunk mi is igazi szeretettel beszélni. Szavainkon legyen rajta a szeretet szelleme.

I. A nyelvnek és beszédnek roppant hatalma van az emberek életében. (A nyelvnek és beszédnek nem logikai és nyelvészeti szerepéről van most szó, hanem morális és természetfölötti, vagyis életet befolyásoló és életet alakító szerepéről.)

a) **Negatív**e: könnyen létrejön vele a bűn sok-sok faja . . . halálos bűn is, amellyel az ember saját lelke életét is öli, mások lelkének életét is. Még gyakrabban tör-zúz, rombol becsületet, jóhírnevet, lelki nyugalmat, tekintélyt, összetartást, szeretetet.

b) **Pozítív**e: mekkora erőnyeket lehet vele begyakorolni! (Kezdve a hallgatás erényétől, — hallgatni tudás.) Mekkora jót lehet vele tenni: tanítva, vigasztalva, lelkibékét, szeretetet, összetartást teremtve. Egy szerető szívvel kapcsolatos nyelv rengeteg jónak a forrása.

II. Hogy nyelvedet jól tudd használni, tanulj meg hallgatni!

a) Ez természetes: ugyanis jó, ártatlan és szeretetteljes beszédhez sok gyakorlat és erőfeszítés kell. Ezt a gyakorlatot és erőfeszítést a hallgatással tanúsítjuk legelső sorban. Ugyanis ezáltal leszek ura nyelvemnek és teszem nyelvemet értelmem és akaratom készséges szolgájává; ezáltal lesz nyelvem megfontolt, csendes, jóságos.

b) Ezért gyakorolták oly szorgalmasan a hallgatást már a pogány bölcsek is, méginkább az őskeresztény remeték és szinte minden valamirevaló okos ember. („Az okos ember nyelve a szívében van. A bolond ember szíve a nyelvén van.” Ecclesiasticus.)

Okok: a hallgatásban: előbb-utóbb nagy küzdelemre is lesz szükség és nagy győzelemre.

Összeszedettség a hallgatás művészete nélkül nem lehetséges; a nyugodtságnak lényeges kelléke a hallgatás; a szabad, lelki fejlődésnek és lelki ténykedésnek elengedhetetlen feltétele. („Az okos ember szíve ott van, ahol szomorúság van, a bolond szíve ott van, ahol nevetés van.” Az Úr Jézusnál a lét nagy komolysága uralkodó.)

III. Melyek a szeretet hallgatásai?

a) **A szentségi hallgatás** (a sigillum sacramentale). Jaj nekünk, ha nem tanultunk meg igazán hallgatni! (Szent Ágoston: „Ami a gyónásból tudok, azt sokkal kevésbé tudom, mint amit egyáltalán nem tudok.”)

b) **Erkölcsei hallgatás:** Hallgatok akkor, ha beszéddel vétkezném, bán-tanék, vagy szomorítanék valakit.

c) **Aszkétikus hallgatás:** hogy erényt gyakoroljak.

d) Misztikus hallgatás: A Jézus-szeretet csöndje. Krisztus keblén, mint Szent János evangélista az utolsó vacsorán. Ilyenkor nem megy a beszéd, de nem is kell. Az értékek világa elnémítja a lelket.

IV. Milyenek ezek a szerető szavak?

Ha van megérező szíved, akkor nem kell magyarázni. Ha nincs megérező szíved, sőt talán úgy érzed, hogy önzésedben egészen önmagaddal vagy eltelve, akkor legyen annyi készséged, hogy tanulsz és figyelsz másokat, akiknek vannak szerető szavaik. Különösen tanulmányozd az Úr Jézus szerető szavait, főleg paraboláinak léleksimogató erejét. Gyakorlatzósképpen egy-két szempont: kapcsolódjunk bele a felebarát lelkületébe azáltal, hogy alkalmazkodunk az ő aktuális lélektartalmához. Pl. ő örül valaminek, megpróbálom én is örülni ugyanannak. (Természetesen bűnös dologról nem lehet szó!) A felebarát bánkódik valami miatt. Megpróbálom én vele együtt bánkódni ugyanamiatt. A felebarát szenved valami miatt, megpróbálom én is a részvét kapcsán átélni az ő állapotát. Lásd a szentpáli lelkes fogalmazást: „Ki szomorkodik és én nem szomorkodom?”

Milyenek ne legyenek a mi szerető szavaink?

Ne legyenek érzélgősek.

Ne legyen szangvinikus hadarás, vigasztalásunk ne legyen tolakodó és tapintatlan sem (lásd Jób barátait). Még kevésbé vigasztaljunk tréfával, csipkelődéssel.

334. SZERETŐ SZAVAK II.

V. Néhány elv:

Ne legyünk a hangulat némái, de szavalói sem (erőltetett bűvészkedés). Meg kell érezni, hogy mit kell mondani. — Hanem legyünk az igaz szeretet tolmácsai.

Szerető szavakkal nem fogsz veszteni soha semmit, nyerni azonban igen! Gazdagabb léssz érzelmileg, jellemileg, kegyelmileg; könnyed a beszéd-művészetben.

Rengeteg kincset gyűjthetsz nyelveddel. Ez a legkönnyebb kincs-gyűjtés.

Becsüljük meg nyelvünket azáltal, hogy a legnemesebb foglalkozást biztosítsuk neki: Isten dicséretét és a felebarát boldogítását, és ne legyünk olyan kegyetlenek vele szemben, hogy alacsony, sőt erkölcstelen foglalkozásra kárhoztatjuk.

Rengeteg lelket menthetsz meg szerető szóval. Szinte egész egyházközégeket is átvarázsolhatsz állandó szerető szavakkal.

Ne legyünk hűvösek, túlságosan tartózkodók, szófukarok!

Ne legyünk fecsegők, émyelgősek és ne legyünk ajtóztól berohanók.

VI. Mi is, mint Jézus:

a) „Szánom a sereget . . . Deficiunt in via . . . Boldog vagy Simon, Jónás fia; non dicam vos servos . . . Nolite solliciti esse: ne aggódjatok . . . Kishitű, miért kételkedsz? Megbocsáttatnak a te bűneid; ki dobott rád követ, asszony? . . . Noli flere . . . Veni, sequere me . . . Atyám, bocsáss meg nekik . . .” (Nagy papi hivatásokért imádkozni.)

Ur Jézus Szentséges Szíve, segíts meg, add meg nekem ezt a szerető lelkületet szavaimban, hogy megértsem minden nyomorát a népnek.

b) És mi magunk: mi Istenért szeretjük az embereket. Isten stílusát követjük. Isten miatt szeretünk.

Nincs nekünk alkalmunk szerető szavakra? Vajon nem vesznek körül bennünket testvérek?

Világról lemondók, — de akik ehelyett szeretetet akarnak? szomorúak; csalódottak, sikertelenség esetén; keresztek hordozók, kísértésben, szenvedésben búsulók; kétkedők; talán hivatásért küzdők, megértést keresők, némi elismerést várók; megaláztak, kinevetettek, megszóltak?!

Könnyítünk-e mi ezeken szeretettel, egy jó szóval?

A baj ott van, hogy egykönnyen elintézzük, amikor azt mondjuk: hát tagadja meg magát! — Ez nem krisztusi szellem. Az sem, amikor sok alkalmat adok másnak türelem gyakorlására. Mindegyik hordoz keresztet, — ha van megértés, mennyivel könnyebb az! Mennyi kísértése, fejfájása lehet szegénynek . . . nincs ezek számára megértő szavam? . . .

Megérteni a felebarátot, ha gikszert csinál is . . . Elismerést adni, nem hízelegve, mert ez gyilkos szó! A baj a két véglet: vagy hízelgek (nyalás), vagy lekapom a felebarátot. Gyakorolni a szeretetet. — Ha valakit megaláznak, érdekében egy-két jó szót mindig szólani . . . Távollevőről nem engedni el szárazon a sértő szavakat . . .

Nincs nekünk erőnk szerető szavakra?

(Akrobatának, ékesszólónak nagy tehetség és kedv is kell produkcióhoz, vagy pl. a vásári birkózó szerepéhez; zsenialitás kell a filozófiához, stb. . . . de:)

Mibe kerül egy jó szó? Csak szerető, meleg szív kell hozzá. Egy kis jóakarát! Nem kell kedv (lásd süket művészt . . .) Nem kell zsenialitás, stb. . . .

Nem találjuk a helyes kifejezést?

Ez talán inkább azt mutatja, hogy nincs szeretetünk, mert az találékony.

Csak érzékünk legyen szegény felebarátunk sokféle baja iránt és akaratunk, hogy rajta szemernyit könnyítsünk, akkor majd az lesz nehéz, hogy ne szóljunk, ne vigasztaljunk. Mennyi szót pazarlunk mi mindenféltre. És erre a szép és szent célra ne jutnának szavak?

VII. A szerető szavak hatásai. (Amilyen kicsik és kevesek a szavak, annyira nagyok ezek a hatások.)

1) **Felebarátra:** könnyíti baját, szívét vidámítja, arcának redőit simítja, az életet elviselhetővé teszi, Jézusnak jobban hisz, Jézushoz jobban közeledik.

Több a szerető szó, mint a hideg alamizsna, mert a szerető szóban valahogy szívünk egy darabkáját adjuk.

2) **Mireánk:**

a) Lélektanilag: jóleső, megnyugtató visszhatás.

b) Nevelői hatás: a nyelvre és az egész jellemre.

c) **Kegyelmi hatás:** Isten Szívéből kegyelmi kisugárzás indult el lelkünk felé egy-egy jó szó kapcsán.

Szerető szavak és nőkérdés. Velük szemben minél kevesebb gondolati, érzelmi közlékenység és szerető szó, mert könnyen szexualitásba csap át. Legjobb a teljes rezerváltság. Szófukarság velük szemben. Ehhez emelkedett ész és lelkület szükséges.

335. NEM ELÉG A GONDOLAT, ÉRZELEM, SZÓ, HANEM TETT KELL

Mert

1) **Igy tanít Jézus.**

a) Szóval: lásd példabeszédeit: dúsgazdag . . . irgalmas szamaritánus, utolsó ítéleti beszédjét . . . Nagyobb szeretete senkinek sincs, mint aki életét adja barátaiért. Lábmosás.

b) **Példájával:** Ő valóban: dilexit et tradidit semetipsum; körüljárt jót cselekedvén (Szíve tele van jótékonyssággal), tanít, etet, lábat mos; felemésztette magát a felebarátért. A kereszten kiterjesztett karokkal a felebaráti szeretet abszolút tényét mutatta be és emögött a gondolatnak és érzelemnek szeretettől égő isteni világát.

2) **Igy tanít Krisztus után elsősorban Szent János evangélista:** „Fiacskáim . . . opere et veritate.” Így tanítanak a szentek és a jó papok mind.

3) **A tett a szónak, érzelemnek, gondolatnak márkája, hitelesítő jegye:** csak ez biztosít arról, hogy ér valamit a többi, mert ez „a többi” tett nélkül lehet hamis is.

4) **A tett az előbbieik célja is:** ez a gyümölcs, ezért van a többi és ez végeredményben a legfontosabb a felebarát életében, különösen amikor a felebarát szükségét szenved.

5) **A tett sikerül leghamarább:** erős akarattal, mert az akarás a pozitív külső tényben, motorikus cselekedetben legegyszerűbben nyilatkozik meg.

6) **Igen jótékonyan hat vissza a szavakra, érzelmekre és gondolatokra a tett, lélektanilag és kegyelmileg is fejleszti őket.**

A tevékeny felebaráti szeretet alapelvei

Jézusom, áldd meg és termékenyítsd meg őket!

1) A szeretet művésze akarok lenni, aki mindennap eljártssa a maga darabját Isten előtt, az angyalok előtt, — sokszor talán a világ előtt is.

2) E darab apró jöttetek szimfóniája lesz, gondolatokban, érzelmekben, vágyakban, akarásokban, szavakban, de főleg tettekben.

Ebben mesterem Jézus, legfőbb segítőm a Boldogságos Szűz, pártfogóim a szentek.

3) A napot úgy tekintem, mint a szeretet és boldogítás foglalatját.

4) Az embereket úgy fogom fel, mint Jézus kérdőjeleit számomra: mintha Jézus szólna belőlük: „Megértés-e engem bennük? tudsz-e nekem jót tenni bennük?”

5) Így fogok élni, hogy elmondhassam életem alkonyán: mindenki nek mindene voltam: a vaknak szeme, a sántának lába, a szegények atyja.

Indítóokaim:

1) Ezzel fizetek legfőképpen Jézusom mérhetetlen szeretetéért irántam. (Krisztus iránti nagylelkűségből lobbanjon szívem viszontszeretetre.)

2) Ez lesz a forgács istenszeretetem tüzére.

3) Ezáltal akarok elsősorban igazán szentté lenni és Jézus minden tervének véghezvitelére egészen kezes eszközzé lenni.

Uram, minden kegyelmet igénylek, amit elgondoltál rólam.

Úr Jézus, úgy végzem szentmisémet, ahogyan Te szeretnéd, hogy tegyem.

336. A FELEBARÁTI SZERETET TÉNYEI

A művészetben a kis dolgok aprólékos, leheletnyi változtatásához a legnagyobb művészet kell.

Nagy teljesítménye a felebaráti szeretetnek a tapintat is.

Úr Jézus, adj jó kedvet hozzá, hogy a tapintatot gyakoroljam.

Figyelmesség, tapintat

I. Mi az?

Ha nem kérdezed, tudom, ha kérdezed, nem tudom.

A felebarát nyugodtan dolgozik és te nem zavarod, nem kopogsz, nem vágod be az ajtót, nem trombitálsz a zsebkendődbe, a körmödöt nem pörcög-teted . . . (A felebarátot értékelem.)

A felebarát alszik és te csöndesen lépegetsz.

A felebarát beteg és te kíméled őt.

A felebarát szomorú és te megérted őt. Nem közeledsz hozzá nagy szangvinikusan. (Átvenni más lelkületét, behelyezkedni az ő lelkiállapotába!)

A felebarátot kellemetlenül érintik bizonyos kérdések, bizonyos témák, megjegyzések és te ezt megérzed és nem mondasz ilyet.

Ő a norma, nem pedig az én hangulatom, gondolkodásom, akarásom, esetleg eszesélyem.

II. Miért gyakoroljuk?

a) Mert nagy szükség van rá és nincsen meg mindig bennünk. Már pedig enélkül nagyon megnehezítjük egymás számára az életet. Figyelmetlenség, tapintatlanság: sok keserűséget, bosszankodást és távollodást idéznek elő a felebarátban. S ehhez akár van joga a felebarátnak, akár nincs, nekünk számolnunk kell azzal a ténnyel, hogy figyelmetlenséggel és tapintatlansággal sok sérelmet ejthetünk a felebaráti szereteten.

b) Azért gyakoroljuk, mert gyönyörűen alakíthatjuk vele az életet: könnyebbé, elviselhetőbbé, boldogabbá másnak és magunknak. Legyünk meggyőződve, hogy szinte megszámlálhatatlan sok jót gyakorolunk a felebaráttal szemben, amikor figyelmesek és tapintatosak vagyunk iránta. Ez az alig látszó erény igazi nagy jótétemény az embertársnak.

c) Sok kegyelmet biztosíthatunk általa magunknak is, a felebarátnak is. Hiszen valóságos kis vértanúság az állandóan gyakorolt figyelmes, tapintatos felebaráti szeretet. Bizonyos az, hogy aki a felebaráti szeretet nagy törvényét adta nekünk, majd Ő is figyelmes és tapintatos lesz velünk szemben már a földön is, sok kegyelmével és atyai gondoskodásával; a földi élet után pedig ránk ismerő, szerető tekintetével és hívó szavával: „Venite benedicti: Jöjjetek Atyám áldottai és az én áldottaim.”

„Minden törvény betartása a szeretet.” A legkisebb tapintatban is a kereszténység veleje van benne. Nagy dolog, nagy stílus ez! A felebarátról számolunk be az ítéleten, általa leszünk szentté. Ezzel a tudattal érdemes élni és így betöltjük hivatásunkat is.

III. Lelkiismeretvizsgálás

Iustus est accusator sui. Az igaz önmaga vádolja leginkább önmagát.

Úr Jézus Szent Szíve, adj világosságot, hol van bajom e téren?

Beszélgetés. Melankólikust és bőbeszédűt hagyjam beszélni. (Még könnyebbül általa.) Közben néhány jó szót közbevetni; hinni azt, amit mond, állít; segíteni néhány szóval; behelyezkedni a másik pszichológiájába. Itt a prudentia nagyon szükséges. Óriási türelem, roppant önfegyelmekkel!

Nem személyeskedni! „Mit tud maga”, ezt soha ne használni. Helyesebb „bizonyára tudja, látta . . .”

Nem belevágni a másik szavába.

Hallgatás.

Nevetgélés, gúnyosan nevetgélés. Sensibilis embernek ez nagyon fáj. Kolerikus ember pedig talán soha nem tudja elfelejteni.

Suttogás: társaságban más fülébe, valaki felé pislogva igen bántó, zavaró lehet.

Hallgatás: engedni kibeszélni. Nem venni észre, hogy nagyon furcsát mondott.

Eltussolom a fájdalmat, ha valaki elevenemre tapintott, vagy lépett.
Mindehhez szeretettel átítatott tapintat szükséges.

Megértés a félénkekkel, båtortalanokkal, nagyon szerényekkel, elnyomot-
takkal szemben.

Aki önsilányságát szenved, azt felemelni. Már tekintettel értékelést
mutatni.

Más használati tárgyának használatánál: nagy kímélet! Gyors visszaadás.

IV. Az elsajátítás módja

a) Vegyük alapul azt a nagy krisztusi elvet, hogy **amit szeretnénk, hogy
cselekedjenek velünk az emberek, mi is azt cselekedjük velük.**

Leglényegesebb elem a tapintatban az a p r u d e n t i a, melyet a szeretet
élet.

Figyelünk mást, aki tapintatos! Sokat lehet így tanulni. Kérj felvilágosí-
tást mástól.

d) Szeretelenségünket, tapintatlanságunkat s o h a s e m e n t e g e s s ü k
azzal, hogy erényre szoktatunk másokat, gondolván, hogy úgysem gyakorol
másként erényt.

e) A nagy felebaráti szeretet és az ezen alapuló tapintat és figyelem
nem is olyan nehéz és nem is állunk tőle olyan messze, ha van egészen
komoly, elszánt, állandó akarásunk ezen a ponton is. (A felebaráti szeretet
kivirágzása a tapintat.)

Uram! én száz százalékosan kialakítom a tapintatot! Segíts erre!

337. SZÍVESSÉGEK

Amelyeket a felebarát kér tőlünk:

Az erkölcsi rend és Jézus parancsa megköveteli, hogy mindent meg-
tegyünk a felebarátnak.

Semmi szívességet nem tagadok meg a felebaráttól. Isten is bő áldást ad
érte, — a tapasztalat mutatja.

„Soha ne mentegesd magad, ha szívességet kérnek tőled.“ Az Úr Jézus
ezt Génuai Szent Katalinnak mondta.

I. **Mennyi ilyen mentegetődzés van!** (Ha ugyan már ki nem ismertek az
emberek és több szívességet nem kérnek tőled, hiszen megszokták, hogy
úgy sem kapnak.)

Hány ilyen „legyen szíves“ hangzik el az életben!

II. Sokszor terhesek is.

Mikor sok dolga van valakinek, vagy beteg, arrogáns ember kéri, aki
szeszélyeit elégíti ki.

Kivételek:

a) in genere: Ha Isten akarata más volna, akkor kimenthetem magam.

b) in specie: akkor,

1) ha bűnös, vagy hibás dologról van szó, vagy magának a felebarát-nak ártalmas dologról. (Pl. árt az egészségének.)

2) Ha szívességgel a másikat lustaságra nevelem, pl. séta előtt lusta lehozni a kabátját, nem akar tanulni, s elmegy, hogy magyarázzák meg neki.

3) Ha emiatt baleknak, jó hátsónak tartanak. A felebaráti szeretet nem kötelez arra, hogy pojacának lássanak. De ennek világosnak kell lennie.

4) Ha csakugyan nem bírjuk a dolgot és ha valóban nincs időnk rá, vagy ha mást kell föltétlenül megtennünk.

De vigyázni, mert nagy a hajlam a hallucinálásra!

III. Tegyük meg mégis, mintha Jézus kérné!

Mit mondanék Neki, ha valóban Ő kérné tőlem!

És győzzük le belső ellenállásunkat:

a) Az önzést, mely nem akar fáradtságot, önmegtágadást, áldozatot.

b) A szűk látókört, mely nem látja Jézus gondolatait.

c) Az ágaskodó, kellemetlen érzelmeket, melyek a jónak legnagyobb kerékkötői.

És törjük meg szívtelen elveinket:

a) „Nincs időm”, „el vagyok foglalva”, „nem érek rá”. Az ilyeneknek aztán csakugyan nincs idejük, de erényük is alig.

NB. Jobban alig lehet időt kihasználni, mint szívességek végzésével. Így fogsz egykor ítélni halálos ágyadon.

b) Alig kimondott elv: „Nem akarok semmi terhet, kellemetlent.” Jegyezzük meg, hogy talán épp ilyeneknek a legterhesebb az élet. A szeretet boldogít, segít, könnyít! Gondoljak arra, hogy mit vett magára teherben és kellemetlenségben Jézus Krisztus a felebarátért! Gondoljunk a szentekre! S vajon veszítettek ők?!

c) „Ha engedem magam, hová jutok? Kihasználnak, mint egy igavonó szamarat!”

Nem tagadom meg kérését, ha csak Isten biztos akaratát nem látom a megtagadásban.

Szívességek, melyeket a felebarát nem kér tőlünk

(De szívesen vesz)

Milyenek?

I. Szolgálatok: betegszolgálat; a felebarát terhén könnyíték. Cirenei Simonnak lenni anélkül, hogy kérnének. Jót akarni neki. Imádkozni érte.

1° A beteg kiszolgálása; igazán, egészen, alaposan; megérezni baját, ha nem mondja is.

2° Szerencsétlenségek óriási csoportja. Gyorssegély, elmenni hozzá, vigasztalni; nem elég nézni, hanem segíteni, ha nem is kér. Háború alkalmával menekülteket, nincsteleneket befogadni. Zavarban van, akár pénzügyi, akár más ügyben; öngyilkosnál: hátramaradottakat segíteni. Könynyíteni a terhén a felebarátnak Krisztusért. Segíteni öregeken: megy az utcán és szétszórja holmiját . . . vonaton csomagnál segíteni . . . Megérezni ezt. Leejt valamit, felvenni . . .

Ha valamilyen munkát senkisésem akar elvállalni: ajánlkozni. Beteghez hívnak, a többi húzódozik, én azonnal vállalom.

Ügyelni arra is: nem bosszankodik-e a felebarát a szívességek miatt? Szögletes ember aszketizmusból végzett szívességei a legnagyobb gyötrelmet jelenthetik másoknak.

(A lelkeket odaadom a felebarátért. Uram, amint a felebaráti szeretet parancsát adtad, kell nekem teljesen, teljes egészében, komolyan, mindenáron, válogatás, magyarázás nélkül, vállvonogatás nélkül. Életemet, lelkeimet is adom érte, ha Te úgy akarod.)

II. Vendégszeretet. Hospes venit, Christus venit. Magyaros vendégszeretettel fogadni. Minden lehető és telhető megadni a vendégnek. Nem fukarkodni. Némelyik ilyenkor jól kiszámítja, hogy minél kevesebbe kerüljön. Szeretet írántuk még akkor is, ha sokáig a nyakadon ülne . . . Meghívni reggelire, ebédre a paptestvért.

Mi magunk azonban ne vendégeskedjünk!

Falu-vezetőknél . . . Régen jegyzőknél, tanítónál, stb. Ne süllyedjünk nepotizmusba, a plébánia tele van rokonokkal . . . tespedő, munkakerülő alakokkal. Ez nem vendégszeretet!

Ha roppant keresztté válik a vendég (mert rendkívül tapintatlanok az emberek): legelső dolog, mint Istentől jött keresztet tiszta szándékkal, Isten iránti szeretetből tűrni! Aztán okkal-móddal szabadulni tőle. Ne viszozzuk tapintatlanságát tapintatlansággal. Ide a prudentia lelkülete kell! Kérjem ezt Jézus Szívétől.

Ha velünk ilyen felebaráti szeretet gyakorolnak: ne éljünk vissza vele; legyünk szerények. (No, most lehet inni!)Nem igényelni dolgokat, kiszolgálást. Lehet, hogy nem kapok elég kosztot. Tűrni, tűrni. Kicsikarni a dolgokat célozgatással: „van-e már érett gyümölcs; van már finom hagyma?” — vagy ilyen bejelentés: félóra múlva jövök . . . pl. családhoz — nagyon sokat leront a papi tekintélyből.

Papoknál nagyon sok a hiány ezen a ponton!

Nem kért szívességek az előzékenység és udvariasság.

338. ELŐZÉKENYSÉG, UDVARIASSÁG

Értjük itt egészen tisztult formájában. Mint ilyen, nagyértékű szeretet-gyakorlat. Ebben is van sajátos őrangyali vonás. (Jean Paul: valami isteni vonás.)

I. Hogyan gyakoroljuk?

Negatíve: soha pojáca-, szolgamódra, pincérmódra, lakájmódra (sokat lehet tanulni ezektől). Sohasem „udvariaskodva“, erőltetve. Soha a látszat kedvéért, hogy lássák az emberek, hogy íme valaki vagyok!

Pozitíve: hanem krisztusi öntudattal és emberszeretettel; mint nagy erényt gyakorolva: nagy készséggel, de bölcs, mérsékelt méltósággal.

II. Mennyit gyakoroljak?

a) **Minél többet.** Quantum potes, tantum aude.

Motívumok:

1° Nagy segítőeszköz a lélekhalászásban.

2° Mert a klérus: deficit ebben a dologban. Vannak bizony durva tuskók, savanyú káposzták, zárkózott remeték, emberiszonyban szenvedő fakírok, flegmatikus, vértelen agglevények, másvilágba indult, fonnyadt kaktuszok.

Az udvariasság a felebaráti szeretet külső kicsiny megnyilatkozása, a felebaráti szeretet mély gyökerének kis hajtása, kivirágzása, bemutatkozása.

Legyünk meggyőződve, hogy tiszta szándékkal téve ezeket a kis dolgokat, nagy jót teszünk, életszentségi és apostoli szempontból.

b) **Állandóan** gyakoroljuk.

c) **Mindenki** iránt. A legutolsó ember iránt épp úgy gyakorolni, mint a legmagasabbrendű emberrel szemben. A szegény embert nagyon megbecsülni, mint őrangyal viselkedni vele szemben. (A lelkek szociális váltságát csak szeretettel lehet megoldani.)

(Nemcsak némely vonzó személy iránt, nagy előnyt nyújtható egyén iránt, hanem az ágrólszakadt nyomorult iránt is, a földszagú, izzadt munkás iránt is.)

„Aki szeret, az nem fárad, ha fárad, magát a fáradságot is szereti.“
(Szent Agoston.)

III. Ha már általánosságban igaz: **difficile seipsum vincere,**

akkor ez százszor inkább áll a jelzett vonatkozásban.

Mert az állandóan gyakorolt előzékenység, udvariasság olyan életeredő, melynek rengeteg tényezője, összetevője van; évtizedekre visszamenő erény-gyakorlatoknak, elszánt akarati működéseknek, megbánt, kijavított kudarcoknak, imádkozásoknak, kegyelmi beáramlásoknak összetett labirintusa.

Amint próbálgatások nélkül nem ült le játszani egy darabot egy Liszt sem — Ide is próbálgatások sorozata szükséges.

Hogy miből tevődik össze pl. egy nyugodt, flegmatikus (talán bamba) arckifejezés, olyan helyzetben, amikor lelke forr s szeretné testét szétrobbantani — embertársait s minden dolgot pedig porrá zúzni . . .

Hogy minek eredménye egy nyugodt mosoly, mikor valaki lelke mélyéig föl van háborodva . . . Hogy mibe kerül egy barátságos „tessék” és szíves fogadás, mikor valaki anélkül is tükön ül és izgatott feszültsége tetőpontra hágott, cf. Ginhac mosolya = a legnagyobb önmegtágadás.

(Hogy mibe kerül), azt csak Isten tudja igazán, meg valamennyire az, aki produkálja . . . De épp azért egy ilyen arckifejezés, egy ily nyugodt mosoly, egy ily barátságos „tessék” = h ő s t e t t a szó legnemesebb értelmében. Örül neki Jézus, Isten, Mária, az angyalok.

Ilyenekből összetenni egy életet a legbravúrosabb tett, az az élet remekmű!

NB! Épp azért vannak itt e példák, hogy a felebarát iránt legelső jótettünk mindig a nyugodt, barátságos, mosolygós arc, készséges, örülő külső legyen!

III. **Milyen eszközzel dolgozzuk ki magunkban?**

1) Természetfeletti beállítással. (Másként nem létezik.)

2) Ö n m e g t a g a d á s b a n kicserzett akaraterővel. Törd meg már most magad! Lustaságod, nemtörődömséged, flegmád, melankóliád, szangvinikus gurulásod (Duc in altum), kolerikus pöffeszkedésed, felfuvalkodásod.

3) Ezzel az elvvel adjak minden tettembe egész lelket (egész szívet) embertársaimnak, mintha magának Jézusnak tenném.

4) Az Ú r J é z u s h o z v a l ó viszony.

Győzzem meg magam arról, hogy Istenhez méltóbbat nem tehetek, mint ha e viszonyt Krisztus iránt elmélyítem, kiépítem.

Hogy ezt kialakíthassam:

a) Végezzek elszánt följajnlást, egész életre szólót, és gyakorlatban is megvalósíthatót. L. Szent Ignác lelkigyakorlatában a Krisztus Királynak szóló felajnlást. Ez az én józan elhatározásom. Legyen határozott akaratom meg is tenni.

b) Imitari Te in omnibus! Krisztus érzületét és gondolatvilágát elfogadom és szoros személyes viszonyt építek ki közte és köztem. Krisztusért élek!

Kollokvium: a B. Szűzhöz, Krisztushoz, hogy fogadjon egészen zászlaja alá. Akarok Hozzá hasonló lenni mindenben!

Rimánkodó, alázatos kéréssel fejezzem be. Ave anima Christi!

339. TESTI ALAMIZSNÁLKODÁS KÉRDÉSE

I. Tanítás:

A) Szentírásban. A Szentírásban igen sok helyen találkozom vele. (Példab. 3, 28.)

a) Jellege

1) **Kölcsonzés Istennek.** „Foeneratur Domino, qui paupero mutuo dat.“ Isten ad a pénzért bő kamatot. Az Úr Istennél lehet legjobban bebiztosítani vagyonunkat.

2) **A szeretet gyakorlata:** „Aki bírja e világ javait és szűkölködni látja testvérét és elzárja előle szívét: hogyan marad meg abban az Isten szeretete?” (1 Jn 3,17) „Ne szeressünk szóval, hanem cselekedettel és igazzággal.” (1 Jn 3,18)

3) **A tökéletesség kiindulópontja.** Lk 12,33: „Vade, vende quae habes et veni, sequere me.”

b) **Hatása:** „Befödi a bűnök sokaságát.” „Minden bűntől megszabadít és a haláltól és nem engedi, hogy a lélek a sötétség honába kerüljön.” (Tób. 4, 11)

„Jöjjetek Atyám áldottai, mert éheztem . . . szomjaztam . . .”

c) **Ideálja az irgalmas szamaritánus.**

d) **Az adás módja:** „Noli tuba canere, sicut hypocritae” (Mt 6,2). „Tedd a rejtekben” (Mt 6,4). „Ne tudja a balkezéd, mit cselekszik a jobb” (Mt 6,3). **A tökéletes szerénység teszi értékké alamizsnánkat.**

B) Az egyházi tanítás:

a) **Szavakkal:** tökéletesen fedi a Szentírás tanát.

b) **Gyakorlatokkal:** Az Egyház minden korban nagy számmal állította a világ elé a testi alamizsnálkodás legfönségebb példáit. Szinte elragadóan szép a krisztusi elvnek teljes megértése, tökéletességre induló nagy-hivatású egyéneknél.

II. Alamizsna problémája

A) Jó a flastrom is (fedő tapaszt).

a) **Azért minél többet ebből is, ha sok a seb körülöttünk.** Van is nagyon sok lehetősége a segítségnek: éhségben, fázásban, ruhátlanságban, betegségben, testi elhanyagottságban.

b) **Ne tarts kicsinek semmit, amit adhatsz.**

c) **Ha nincs csakugyan, amit adhatnál, akkor legalább ne engedd keserű lélekkel távozni a szegényt.**

Ellenvetés: a becsapások, rászédések bő lehetősége akadályoz az alamizsnálkodásban. Felelet: valóban könnyen fennáll ilyen lehetőség. De ennél talán nagyobb baj, ha valaha igazán rászoruló szegényt utasítottunk el, pedig segíthetünk volna rajta.

B) De, hacsak lehet, végezzünk inkább radikális gyógyítást!

Melyek ezek?

a) **Ma talán a legádázabb filokszerája, ugyanakkor legbugyogóbb fekélye a munkásléleknek a lenézettség, megvetettség tudata, az inferior helyzet. Alamizsnáddal együtt add a szegénynek nagy megbecsüléset és szeretetedet is.**

Teremts legalább a te községedben a munkás iránt megbecsülést és általános szeretetet.

b) Mindig Inkább munkát és becsületes bért, mint ingyen alamizsnát. Ma már ennek különösen romboló hatása van. Általában minden időben emberibb dolog megérdemelten, jogosan kapni, jogosan használni az élet javait, eszközeit; kevésbé az ingyen alamizsna.

Még álmunkban se higgyük, hogy visszatér a régi, úri világ.

A világ ügyei addig nem rendeződnek, amíg a felebaráti szeretet nem lép a világba a gyűlölet helyett. Akarok a nép igazi apostola lenni e téren is.

c) De reménytől is csillogó szemekkel nézhetünk a jövő elé. Ha Jézus és én egy cselekvő személyt fogunk képezni (a kegyelem világában), ha Jézus és én egy leszünk: gondolkodásban, vágyakban, akaráásban, kegyelmi összeforradásban, a szentség és szeretet odaadásában! (Áldott az a pap, aki ezt a lelkületet kifejleszti; aki a testével tölti ki a nagy szakadékot, mely az Úr és a nyomorult között tátong. Ezzel a lelkülettel az akasztófán is jó szolgálatot tesz a szociális pap. Ő meghal, de a gyilkosai megtérnek.)

Kanadai vértanúk. Minden papi működés áldozatos élet.

d) A reménység alanyi biztosítóka

1° Ha mi Jézus virágos kertjét alkotnánk, Jézus családját, vagyis egy teljesen homogén testületet, mely egészen Jézusé, — akkor Isten két kézzel szórná ránk kegyelmeit és ezekkel a kegyelmekkel teljesen kifejlődhetnénk olyan apostolokká, amilyenek kellenek ennek a mai kornak.

2° Csak adjuk ehhez a nagy fejlődéshez a legkisebb mustármagot és az Isten csodás dolgokat fog abból kitermelni. De legyen az igazi mustármag. Mi az a fejlődési mustármag bennünk? **Egész akará!** = maradéktalan jó-akarat: azzá lenni, amivé Isten akar tenni.

340. LELKI ALAMIZSNÁLKODÁS

I. **Lehetőségei igen nagyok.** Nem kell hozzá pénz, vagyon. Nem kell sírnunk, hogy ebben szegények vagyunk. Itt nincs nyomasztó korlát és tehetetlenség. Ide csak nagylelkűség kell, — mert kincseink vannak. Talán nem is hiszem, hogy milyen gazdag vagyok Jézussal, főleg, ha szorosan, egészen az Ővé vagyok. Hogy mit tehetek imával, tanítással, vigasztaló jószóval, okos feddéssel, szenvedések felajánlásával és mint pap a lelki kincsek közvetítésével.

Még akkor is, ha nagylelkűségem nem kell a felebarátnak.

Fogok-e nagylelkű lenni? Akarok-e igazán nagylelkű lenni? (Animam ponere pro fratribus! Uram, Istenem, a népért áldozom magam teljesen. Üssön, vágjon Isten, ha akar.)

II. Az én jelenlegi lehetőségem

Ima. Szeretet-tanítás. Közvetlen jóakaró lelkület egymás iránt. Az okos

feddés is elsőrangú alamizsna, de mindig szeretettel, sohase szenvedélyből történjék. Kölcsönös hibafelfedés, ha szeretettel történik, ez nagy, drága lelki alamizsna. Munkák, szenvedések felajánlása; egész élet feláldozása a népért (pro populo).

Ezekkel mint a dúsgazdag, úgy szórhatjuk lelkünk alamizsnáját.

Minél többet osztok lelki kincsekből a testvéreknél, annál több lelki kincsem lesz nekem.

III. Legnagyobb lelki alamizsnánk egymásnak

1) **A n i m a m d a r e p r o f r a t r i b u s**, vagyis mindenünket feláldozni a testvéreinkért.

2) **S e g y ö k é r b ű l k i h a j t ó é l e t s t í l u s**.

Lehetséges?

Semmi lehetetlensége nincs annak, hogy egyénenként meghozzuk ezt az áldozatot, áldozati aktust, vagyis lelkünk mélyén eltökélést, önelszánást, hogy feláldozzuk magunkat az Úr Istennek a körülöttünk élő testvéreinkért.

Nehezebb ennél az előbbivel azonos külső életstílus megteremtése. De itt leglényegesebb a komoly, elszánt törekvés erre az életstílusra.

Jelenleg még elég durva lehet az a mozaikkép, melyet napi életünk ad a kölcsönös szeretet látószögéből. Ó mily fönségesen összeillő, szép lesz ez a mozaikkép a mennyben! Ezt a mennyei képet közelítjük meg az igazi önfeláldozás gyakorlásával. Hogy ez a megközelítés objektíve egyáltalán nem lehetetlen, arra nézve lásd:

a) a paradicsomi állapotot. Mily csodás harmónia él ott még az állatok között is! Ezt a csodás harmóniát látja Izaiás 11, 6. Habitabit lupus cum agno. Jézus országában lesz majd így.

b) Lásd az ideális szerzetesi testületeket.

c) Lásd az ideális családokat. Egymásnak élnek.

d) Lásd az első keresztényeket.

Nem lehetnének mi ilyenek?

Ez legyen a mi legnagyobb vívmányunk.

Ez legyen a mi legdrágább ajándékunk és legszebb rózsacsokrunk magának az Úr Jézusnak.

Ez legyen a legfőbb életszentségi önbeállításunk.

Ez legyen a mi nagypénteki életkeresztünk 365 napra való szétosztása.

S meg is lesz, ha akarjuk.

Mindig a „jelen cselekedetek” a legnagyobbak és legértékesebbek.

341. AZOK, AKIKNEK A SZERETET SZÓL

(Lehetne itt külön venni az egyes embercsoportokat és mérlegelni hozzájuk való viszonyunkat. Talán elegendő lesz az is, ha a legfőbb kérdést, egyben a legkényesebb problémát megragadjuk.)

Az egynevezőjű felebaráti szeretet!

I. Mérlegeljük felebaráti szeretetünket a nagy emberi distinkciók szempontjából:

A felebarátok roppant tömegének **választó szempontjai:**

- a) Kellemesen hat-e rám, vagy nem; vonz-e vagy taszít?
- b) Gazdag-e, vagy nem? Jól öltözött személy-e, vagy rongyos koldus?
- c) Rangos-e vagy nem? (Van-e élvezni való rajta, gazdag-e, rangos-e.)

Ez az uralkodó analogia entis, ami szerint osztályozunk.

- 1) Úr és nem úr. Az emberi értékelésekben két áthidalhatatlan világ.
- 2) Dolgozó és nem dolgozó.
- 3) Paraszt és nem paraszt.
- 4) Cseléd és nem cseléd.

Ez az analogia entis: a maga roppant hatalmával: egyrészt az emberi korlátoltság, másrészt a luciferi butítás szörnyszülötte. Ha Isten kegyelme megadja, hogy ezt igazán átlátjuk, akkor majd elszörnyülködünk rajta.

Hol van ez a világ Jézus evangéliumának szellemétől! De még a jó papok is általában.

II. Hatások, ha jól mérlegeljük:

a) Legyen meggyőződésünk, hogy roppant munka a Krisztus Szíve szerint való papiség kialakítása. Ezt a munkát azonban el lehet és el kell végezni. (A századik, az elveszett bárányt kell keresni.)

b) Végezzek komoly reflexiókat, hogy az emberekben csak az istenit értékeljem, és mindig elsősorban a lelket és aztán a testet.

c) Lassan kialakuló főséges fogalom az emberről, hogy benne is az Isten számít, és amit neki teszek, azt mind Istennek teszem. Csakis ezzel a felfogással lehet akadálytalanul közelednem az emberek akármilyen rétegéhez.

d) S ha nem is tudom ledönteni teljesen a disztinkciók kínai falait, — legalább felemelkedem a tetejükre.

Hol akad el a szociális igazságosság érvényesülése?

a) A pogányságon! Amely Krisztust és evangéliumát és törvényeit csak mint történeti adatokat ismeri, nem pedig mint saját világnézetét. (Lelkének kitermelt meggyőződéseként, lélekből kifakadt meggyőződéseként).

b) Az én-nek bálványistenein:

Mely világközponti szerepet játszik; mely imádást igényel; mely „sum-mum ius proprium” jelszóval dolgozik (mit lehet nekem behajtani).

Ó abszolút szubjektív. — Ó abszolút önző. — Ó abszolút korlátolt.

c) Az akarat legmélyén, ahol egy ember értékírányulásának archimedesi sarkpontja van.

Nem az megdöbbentő, hogy ezrek és milliók olyanok, hogy rájuk szociális igazságosságot építeni nem lehet, hanem az a megdöbbentő, hogy azok a kevesek is olyanok, akikre fel kellene építeni.

Szükségképpen kell-e elakadnia a szociális igazságosságnak?

- a) A fentebbi okokon igen.
- b) Nem: akkor, ha a fenti okok nem léteznek, vagy pedig ha velük állandó önzetlenségi szabadságharcot vívunk.

Mit tehet egyetlen pap, aki lelke legmélyéből szociális?

- a) Nagyon keveset, ha az egész világ gazdasági nyomorát nézzük. De ezt nem is a papságnak kell közvetlenül megoldania.
- b) Nagyon sokat, ha szociális hivatását betölti ott, ahová az Isten állította. Az övénél nagyobb szociális hivatása senkinek nincs és nem is lehet.

342. A FELEBARÁTI SZERETET MEGRONTÓI ÉS GYILKOSAI

1) Melyek?

a) **Vezérgyilkos:** az önzés, amelynek igazi luciferi jellege van. Az önzés sohasem tudja úgy nézni az embereket, hogy mit adjon nekik, hanem úgy, mit kaphat tőlük. Amennyiben nem kaphat, annyiban kellemetlenkedhetik nekik.

b) Ennek a vezérgyilkosnak cinkosai: az érzékiesség, mely lesüllyeszti a lelket és elvész vele a felebaráti szeretethez szükséges emelkedettség.

Lustaság: Az anyagbafulladás: evés-ivás, pénzkaparás, zsugoriság.

Kevélység: nem tud lenni servus omnium in Christo; az emberek lépcsők az ő nagyságához, népszerűségéhez.

Ezek mind ölik a felebaráti szeretetet, ha egyáltalán létezett bennünk. És ha nem létezett, akkor alaposan bebiztosítanak ellene.

c) Van aztán a felebaráti szeretetnek egy egészen érdekes ellensége is: a **rendetlen felebaráti szeretet**. Ez is gyilkosa az igazi felebaráti szeretetnek, csak éppen a maga módja szerint. Ennek a rendetlen felebaráti szeretetnek megjelenési formái ezek:

Az ösztönös munka, szaladgálás, kapkodás a felebaráti szeretet címén.

A másik formája a **túlzott felebaráti szeretet**. Lehetséges túlozni

1° formailag, vagyis úgy, amint megjelenítjük a felebaráti szeretetet.

És túlozni

2° tartalmilag, vagyis úgy, hogy az ember túlsokat tesz igazi jólélekkel a felebarátért. Ez utóbbi nagystílű dolog és mégis kivégezheti az igazi felebaráti szeretetet, ha pl. idegileg tönkretesz és előáll az ideges, a türelmetlen, a hipochonder ember.

A harmadik formája az **érzékiességbe átcsapó felebaráti szeretet**, mely természetesen roppant veszélyeket hord magában és mentsen meg bennünket tőle az Úr Isten.

2) Imprudens, oktalán felebaráti szeretet

Az igazságosság, törvénytartás merev érvényesítése. Rend van, de szeretet nincs. A *spiritus caritatis* szellemével kell elintézni a dolgot.

Hogyan védekezünk ellene? Alázatos, önmegtagadott felebaráti szeretet gyakorlásával. Lásd: az irgalmas szamaritánusnál. Mindent megtett, amit tudott, adott helyzetben tehetett. Ne sajnáljuk a munkát, a huszárvágásokat, amikor a főszenvédélyt meg kell törni, hogy a felebaráti szeretet érvényesüljön.

Aldani fogjuk saját buzgóságunkat, amikor szépen és könnyen megy és amikor boldogok leszünk gyakorlása által és Jézus is meg lesz velünk elégedve.

Az érzéki barátkozás a felebaráti szeretet nagy ellensége

I. Milyen érzéki barátkozásról van szó?

Arról, amely a közismert szeretkezésekhez hasonló belső és külső tényekben nyilvánul meg.

Mi ez? A nemi vonzódásnak leplezett formája. A nemi ösztön könnyen és hamar lép fel így, ha másképp kielégülést nem nyer. Azért zárt, egynemű testületekben igen gyakori. Átlag kevés egyéniség van olyan, akinek lelkében ez soha semmiféle mértékben probléma nem volt. (Természetesen értjük a zárt közösségeket, zárt homogén testületeket és coelebs embereket. Mert aki rendes nemi életre vállalkozik, annál ez kevésbé probléma és ha probléma, akkor rendszerint súlyos.)

NB! Nem minden vonzódás és szeretet eo ipso szexuális. Nem szabad tehát sohasem hirtelen ítélni. Minthogy azonban igen csalóka dologról van szó, ne magunkban döntünk el sohasem, hogy a fellépő vonzódás milyen természetű, hanem más valakivel, aki ebben objektíve tud ítélni. Ha vonakodunk őszinték lenni, akkor már komolyan gyanakodhatunk magunkra.

II. Miért nagy ellenség?

a) Természete szerint összeférhetetlen a lelkies szeretettel. (A lelkies szeretet tárgya isteni.)

A particularitas, az egyedi kizárólagosság jellemzi; a többi nem kell = érzéki szeretet. Ellenkezője az universalitas = minden felebarát kell neki. A legnyomorultabb, leggazemberebb is kell neki.

A lelkies szeretet célja, hogy feláldozza magát, a bűnös szeretet célja a kielégülés (legalább finom formában).

b) Elvon a lelki élettől és Jézus intenzív, egész szeretetétől, ti. egy szíven van és egy idegrendszeren.

Ezzel kivonja az alapot az igazi felebaráti szeretet alól. (Ennek táplálója a Jézus-szeretet.)

c) Ez teljes egészében önzés, sőt lehet igen vaskos önzés is, és

mint ilyen gyilkosa az önzetlen felebaráti szeretetnek. (Jézus határozottan kívánja a szenteknél a legkisebb szeretkezés elhagyását is.)

III. Jelenthet-e nagyobb problémát az érzéki barátkozás?

1) Igen!

Azok számára is, akiket különben közvetlenül nem érint ez a szeretet. Ugyanis a particularis vonzódás és szeretkezés rontja a testületi összhangot, összetartást, kölcsönös értékelést. Fáj ez még a jó lelkeknek is és visszataszító.

2) Annak számára, aki hordoz ilyen érzelmeket, egészen rendkívüli problémát is jelenthet, pusztán lélektani alapon is: nagy nyugtalankodást, vergődést, kegyelmileg pedig súlyos gátlást a kibontakozásban.

IV. Hogyan kell küzdeni?

a) Őszinte beszéd a lelki vezetőnél.

b) Állj határozottan és ne engedj az ösztönnek! Vigyázz itt, töltszben jársz, pedig te leszámoltál a nemi élettel és annak akármilyen egyszerű formájával is. Számodra egy ember nem élvezeti tárgy, pláne nem az ösztön élvezeti tárgya.

Ha engedsz, ki tudja, hol állsz meg? Rengeteg szomorú példa áll rendelkezésre. Ezek sem kezdték vaskos dolgokon.

c) Becsüld nagyra a tisztaságot, a felebaráti szeretet miatt is.

1° A felebaráti szeretet dalát csak tiszta ajakkal lehet énekelni.

2° A felebaráti szeretet tűzét csak tiszta szív képes tartani és izzítani.

3° A felebaráti szeretet életét csak a tiszta lélek és a tiszta test energiái tudják megvalósítani. A Magdolnák, Szent Pálok, Ágostonok is csak tisztán lehettek a szeretet hősei. (A nagy Isten-szeretet, felebaráti szeretet bontakozik-e bennem?)

d) Szorgalmas ima: tökéletes tisztaságért és tiszta Isten- és emberszeretetért.

e) Az önmegtartóadás szelleme és szorgalmas gyakorlata.

Uram, Jézus Krisztus, add meg nekem a szent tisztaságot, a tökéletes tisztaságnak nagy, lelkes szeretetét! Add meg nekem az ösztönös elfordulást mindattól, ami legkisebb mértékben is sértené a szent tisztaságot. Inkább vállalok akármilyen szenvedést, megpróbáltatást, mint a legkisebb szexuális életet, élvezetet. Tudom, hogy csak a tisztaságnak ezzel a tökéletességével leszek méltó arra, hogy megajándékozzál legbensőbb szereteteddel! És tudom azt is, hogy az igazi felebaráti szeretet csakis ezzel a Te legbensőbb szereteteddel lehetséges és erős.

Szeplőtelenül fogantatott Szent Szűz, taníts meg engem egészen tiszta, coelebs gondolkodásra és érintkezésre embertársaimmal!

343. CORRECTIO FRATERNA

Róm. 15, 14: „Certus sum autem fratres mei, et ego ipse de vobis, quoniam et ipsi pleni estis dilectione, repleti omni scientia, ita ut possitis alterutrum monere.“

A correctio fraterna a **felebaráti szeretetből fakadó súlyos kötelezettség**. Olyan kényes dolog ez és éppen azért a gyakorlata is annyi megértést és okosságbeli, meg szeretetbeli érettséget tételez föl, hogy nyugodtan tekinthetjük a felebaráti szeretet bizonyos fejlettségének, sőt tökéletességének.

Hogy lelki életünkbe összhangzóan beiktathassuk, ügyeljünk a következőkre:

1) A correctio fraterna **motivumai**: összetartás, szolidaritás, egység, aminek alapja a Krisztusban való egység.

a) Fájjon nekem szeretetből a felebarát baja, hibája. Ómiatta fájjon, ne éniattam, hiszen testvérem ő! Aztán mi Jézussal egy testet alkotunk. És ebben a jézusi egy testben a legkisebb fájdalom is az egész testnek fáj.

Továbbá Jézus világos, biztos akarata, hogy a felebaráttal tegyem mindazt a jót, amelyet Ővele, Jézussal tennék, vagy kellene tennem. Már pedig a hibajavítás a felebarátnak nagy java! Ne legyünk lelki egoisták, akiknek csak önmaguk fontosak, a felebarát és annak ügye-baja nem. Hogy megróttá Jézus a zsidó levitát, pedig hát nemcsak egészségi baj van a világon és nem is ez a legnagyobb baj.

b) Vágyódjam önzetlenül a felebarát lelki-testi fejlettsége, tökéletessége után.

c) **Jézus Szentséges Szívének** följánlott testület vagyunk. Legyen gondunk rá, hogy Neki tetsző testület legyünk.

2) A correctio fraterna **határai**:

A) **Tárgyilag**:

a) Nem tárgyai a correctio fraternának a nagyon kicsi dolgok, amelyeket csak felfújással lehet olyan hibának minősíteni, amelyet ki kell javítani. Természetesen ez iránt való kétséget ne magunk döntünk el. (Kérdezd meg lelkivezetőt, hogy erre köteles vagy-e figyelmeztetni?)

b) A kényes belső dolgok sem igen tartoznak a kölcsönös correctio területére. Róm. 15, 14: „Meg vagyok győződve róla, testvéreim, hogy tele vagytok jóindulattal és olyan bőséges tudással rendelkeztek, hogy magatok is figyelmeztethetitek egymást.“

c) A legbelső szándékvilágot ne igen feszegetjük correctiókban.

B) **Módozatilag**:

Ha nem tudom úgy csinálni, hogy annak, akinek correctiót adok, haszna legyen belőle, éspedig csak haszna (tehát semmi baja), akkor természetesen nem áll fenn számomra szeretetkötelezettség, hogy correctiót adjak. S egyáltalán, ha nem tudom szeretettel megmondani a testvérnek a

hibáját, akkor nem célszerű correctiót adnom. De ha fennforogna ilyen eset, ne nyugodjam bele, hanem neveljem magam, hogy tudjak szeretettel és tapintattal figyelmeztetni.

3) **Cselekvés:** Legyen a testvér javítása, nem pedig keserítése. Tehát:

a) Ne hirtelen és ne átgondolás és átbeszélés (lelkivezetővel) nélkül! Kivéve, ha nyilvános, meglepő dolgot művel valaki, amely megbotránkoztatja a többi. Pláne mérsáros és hentes-munkát ne végezzünk: letaglózást, megnyúzást, fölmetszést, kikészítést.

b) Hanem megfontolva és kellő bevezetéssel. Megfontolva azt, hogy lehet-e, kell-e valamit mondani és amit mondom, az se több, se kevesebb ne legyen, mint igazság. Ami pedig a bevezetést illeti, már maga a hang legyen finom; kellő előkészítés, halk beszéd, főleg pedig a megértés, amely kiérzik az első mondatokból is. Idetartozik az is, hogy magunk nem is szólunk, ha egy más személyt tudunk szólásra indítani, aki az illetőnek jobban meg tudja mondani (főltéve, hogy nincs szó a fenti megbotránkoztató dolgokról).

c) A correctio történjék mindenkor szerényen, megértéssel, tapintattal, sőt talán hasonló szívességet is kérve (ez utóbbi nagyon előmozdítja a tapintatot).

4) Mire vonatkozzék főleg?

Kiütköző hibákra.

Apró hibákra is vonatkozhatik, de általában inkább élesebb, figyelemreméltóbb jelenségekre. (A lelki segítségnek organikusnak kell lenni, nem anorganikusnak. A következő lépésre kell felvilágosítást adni. Lehiggadt, elszánt, férfias, áldozatos magatartás az igazi papi életstílus. Bajtársiasság, kitarás, nyafogástól mentesség.)

Ellenvetés:

1° Nehéz a testvéri javítást úgy csinálni, hogy a szeretetet soha meg ne sértsük.

Felelet: Ez természetes és nem is mond többet, mint hogy nem könnyű a felebaráti szeretetnek egynémely gyakorlata. De azért az életnek mégsem a legnagyobb áldozatai közé tartozik ez.

2° Igaz az is, hogy ha szaporán gyakoroljuk, akkor könnyen elfajulhat személyeskedéssé, hibavadászattá. És akkor nem is felebaráti szeretetgyakorlat többé, hanem hiba, amelyet ismét korigálni kell a rendes felebaráti szeretettel.

5) A sikeres correctio feltételei és lehetősége:

a) Főltételei: lásd a legelöl idézett római levélrész. Eszerint főltételek:

aa) a szeretettel való teltség,

bb) a tudással való teltség. Ehhez hozzá kell vennünk:

cc) a türelmet, vagyis a felebarát hibáinak nagy és hosszú tűrését.

b) **Lehetősége:** A tapasztalat bizonyítja, hogy lehet nagyon finoman is csinálni a correctiót és mégis igazán hatékonyan. Ilyenkor a haszna igen nagy. Természetesen legkönnyebb útja, hogyha valaki kér hibáiról felvilágosítást.

6) A correctio végső célja:

a) részben **egyedi:** hogy kicsiszolt egyéniségekké váljunk és ezáltal is minél alkalmasabbak arra, hogy papok legyünk;

b) részben **közös** is a cél: cor unum et anima una, vagyis hogy tudjunk egy szív és egy lélekként összeforralni. A bomlasztó tényezőket pedig és a súrlódó felületeket eltüntetni. Ha ez sikerül, akkor valóságos kis paradicsommá válik a földi együttélés és együttműködés. És hol is lehetne mást könnyebben ilyen kis paradicsom?

Jézus Szentséges Szíve, adj nekünk oly testvéri szeretetet, amely tud a correctio fraterna dolgában is egészen a Te szellemed szerint eljárni.

344. VÉDŐSZENTJEINK, ESZKOZOLJATEK KI NEKÜNK NAGY, ÁLDOZATOS EMBERSZERETETET!

I. Hiszen olyannyira rászorulnak az emberek! Aranyszájú Szent János szerint az emberi nem megsebesített ember. (Példabeszéd a szamaritánusról.) Ennek az emberektől elhagyott embernek mérhetetlen sok a testi-lelki nyomora, szenvedése. Bizonyos fokig el lehet róla mondani, amit az Úr Jézusról mondott a próféta: „Talpatól a fejéig nincs benne ép rész.” (Ő is beteg ember — szinte mindenkiről így gondolhatom.)

A nyomortanyák züllő élete, rendőri razziák alanyai, az önmagát erőszakosan fenntartó szerencsétlentől a rablógyilkosokig. Helyezkedjünk jó élelken a nyomorgó emberek állapotába. Tegyük élményüket a mi élményünké. Próbáljuk megérteni a sivár, kétségbeesett lelkületet, a megüvegesedett szemmel a jövőbe néző arculatot, az észállító és észörjítő életterhet.

Magunkat Krisztussal együtt feláldozzuk Istennek érettük.

Mint világi papnak **egyházközségi** munkám lesz.

Minden egyházközségben van több-kevesebb lelki nyomorgó, kiknek egyetlen napsugaruk volna a pap szeretete.

E nyomorgók nyomora a legszorosabb kapcsolattal tartozik hozzám: az ő pásztorukhoz.

E nyomorgók a lelkipásztori érték igazi lemérői.

A lelkipásztorok tekintélyes része hidegen áll ezekkel szemben.

Nem tudjuk, hogyan felelnek értük.

De azt tudjuk, hogy felelnek értük.

Hívásokért imádkozni, és hogy ezek meg ne roppanjanak útközben.

Jézus Szentséges Szívéhez imádkozni. Csak ilyen lelkülettel lehetünk az evangélium teljes értékű fényhordozói.

II. Hisz olyannyira rászorulunk mi!

a) Mert igen messze vagyunk a nagy, áldozatos emberszeretettől. Szívünk roppant kicsi, ijesztően kicsi: csak olyan érzelmi központ-féle, s még így is többnyire hideg, nyers vadóc; érzéki benyomásokra reagál a legjobban, pláne szexuális benyomásokra.

Főelve: kellemes-e, vagy kellemetlen valami és valaki. Ezen túl csak nyöszörög. Ennek keretein belül éli emberhez méltatlan életét.

Ki fér bele? Az egész világ? Legkellemetlenebb egyedeivel is? Az akasztófavirágokkal is, ellenségeinkkel is? Sajnos nem! Néhány ember fér bele, azok is csak addig, míg kellemesen hatnak. Még a legszorosabb értelembe vett társak sem férnek bele, elvtársak sem, akiket ugyanaz a szent cél, törekvés, gondolkodás és Jézus-központiség hevít. Nem kétségbeejtő ez?

b) S mi leszünk Krisztus apostolai!

Nekünk kell hordanunk és közvetítenünk Krisztus Szívének melegét, akár milyen hideg emberszívekbe; nekünk kell megváltanunk és boldogítanunk a legelrugaszkodottabb Krisztus-tagadót is. Mi vagyunk küldetve, hogy a szamaritánus Jézusnak szamaritánus apostolai legyünk.

Ehhez pedig megérező, magnetikus szív kell, mely azonnal felismeri a felebarát baját, akár lelki-testi, gazdasági baját, s érzi e bajoknak nyomasztó súlyát és bizonyos értelemben velük együtt szenved.

Ő didereg, s én szinte érzem, mennyire fázik,

ő éhezik, s én szinte érzem;

ő a legdurvább helyen sínylődik, és én szinte vele,

ő testileg-lelkileg szenved; és én szinte egy vagyok vele . . . ;

ő sötétben tántorog, tévelyeg, önlelke sötétjén, érzem elhagyatottságát, tékozló élete keservét.

Cor apostoli — cor generis humani: belefér az egész világ.

Jézus Szentséges Szíve, hiszem, hogy ezt megadod nekem! Akkor igenis nagy, szíved szerinti leszek!

345. A KORNAK VALÓ SZOCIÁLIS LÉLEK

Uram, add meg nekem az igazi Jézus Szíve-tisztelet kegyelmét.

Halandó létemre akarok már itt lent objektív lenni: ha kell, feláldozni magamat teljesen.

I. Uram, add meg nekem a Kláver Szent Péterek **szociális lelkületét**, azt a hősit, azt a mindenre készet. (Mert enélkül az evangéliumnak csupán nyomorult, kongó kolompjai leszünk és sohasem velőnkig ható ércharangjai.) Gyakorlati megjegyzés: tanulmányozgassuk Kláver Szent Péter szociális lelkületét. (Szept. 9-e Szent Péter napja. Milyen mai kornak való papi ember!)

II. Uram, adj nekünk majd **oroszlán-öntudatot a tettek mezején**. Oroszlán bődülni-tudást. Ilyen ember semmit nem veszít. Ilyen ember az igazságokat félelemmentesen, jogosan mondja. Élére áll a nyomorultaknak. És adj oroszlánerőt a tettekhez! És mindezt a Te Szívedből, a Te Szíved nagy stílusa szerint.

(Isten abszolút biztossággal vezet bennünket. Abszolút jóság és bölcsesség Ő, engedjem át magam Neki, vezesse Ő életem útját, Nagy készséggel Isten tenyerébe tenni az életemet. Ez az egyetlen értékes irányulás az emberben.)

Add nekem Uram az egészen önzetlen szeretetet!

III. **Mit tehetünk már most e lelkület kialakítására?**

a) **Imádkozzunk** sokszor és buzgón e lelkületért.

Krisztus, adj nekem igaz szeretetet, a Te Szívednek felebaráti szeretetét, mellyel melegítsek dermedt és kihült szíveket, mellyel életrekeltsek a szenvedés letargiájába vesztett lelkeket, mellyel gyógyítsak, könnyet töröljek és így a vaknak szeme legyen, a bénának mankója, — hogy annál könnyebben békíthessek ki Teveled, s boldogíthassak örökre embertestvéreket.

A világi papság fönséges szépsége ebben áll. Ez fönséges hivatás. Hivatott embert ez tökéletesen kielégít.

b) **Tegyem** magamévá 100 %-ig a Jézus Szíve-tiszteletet! Ismerjem meg pontosan és ültessem át életembe tökéletes készséggel. Világosság és fény tör ki Jézus Szívéből. A földünkről ezt a Szívet vitte csak haza Jézus.

c) **Tanulmányozzunk** nagyértékű szociális embereket, és pedig jegyezgetve.

d) **Dolgozzak** ki magamban elszánt akaratot és nem kicsiny, nem közepes, hanem nagy, kiváló felebaráti szeretetet.

Akarjam becsülni minden felebarátban Isten képét és Jézus véré! Törjem meg magamban a durva önzést velük szemben. Hibáiknak érdes felületén csiszoljam fényesre felebaráti szeretetem nagy erényét.

e) **Gyakoroljuk**, amennyire csak lehet, az egészen önzetlen és ügyes szociális összefogást.

IV. **Mit tehetünk már most ennek a szociális lelkületnek érvényesítésére?** Vagyis, hogy már most segítsünk a nyomorgó világon?

a) **Ajánljuk** fel az előbbi III. pontban foglaltakat a vergődő emberekért.

b) **Imádkozzunk** direkte nyomoruk enyhítéséért.

Legfontosabb talán itt a Miatyánk és abban is a „panem nostrum quotidianum”. Essék meg a Te Szent Szíved rajtuk! Keresztutat értük ajánlani. Szentáldozás és szentmise főleg azért, hogy meglegyen mindkét kenyérük: a búza- és az eucharisztikus kenyér.

c) **Vezekeljünk** a nyomorgó világért. Apró keresztjeinket címezzük meg az ő címükre.

Nagylelkű, nagylendületű, emelkedett gondolkodással az áldozat testhezállóvá lesz.

A szociális lelkületet ezzel lehet kialakítani, csakis nagylelkűséggel.

346. NAPJAINK ÉRTÉKE: A TISZTA SZÁNDÉK I.

I. A szándék általában

Kérjük Istentől a tiszta szándék nagy kegyelmét.

Valami miatt mindenki cselekszik. Célokért dolgozik minden ember. (Nem elég meglátni a szándékot, hanem aszerint is kell élni.) Szándékkal fel lehet emelni a legkisebb mozdulatomat is, ha Istenért szeretetből teszem . . . Tegyem tudatosá minden cselekedetemet. Vizsgáljam, hogy eddig nem voltak-e ösztönösek cselekedeteim?

1) Hétköznapi felfogásban is a szándék szerint alakul a cselekedet értéke; annyit ér, amilyen szándék vezérli.

Pl. valaki segít társának. Ez történhetik különböző motívumból:

— unalmas a tanulása és mással fecsegni akar;

— vagy haszonlesésből, — utólag kihasználja őt;

— vagy bizonyos szentimentalizmusból, — van érzékeny, humanisztikus lelke . . .

— vagy természetfeletti szempontból, Jézus iránti szeretetből: ez hat, — és értékes!

Ugyanígy jót tesz szüleinek: előbbi szempontok.

Udvarias: hiúságból, megszokásból, haszonlesésből, nagyrebecsülésből . . .

Kötelességét teszi: félelemből, mert elcsapják, megszokásból, haszonlesésből, Isten iránti szeretetből . . .

2) A filozófia ugyanezt tanítja nagy apparátussal.

Tetteink nemesítő értéke a filozófia szerint is a céltól függ. Milyen célra irányul? A cél az ő büvökörébe vonja az eszközi tetteket is. Pl. söpri az utcát, hogy eltartsa családját. Vagy valaki saját jóságával áthatja a tetteket . . . Lehet félelemből is . . . Kényszerből . . . vagy mert Isten akaratát látom benne. És ha ezt valaki így teszi, — úgy minden sóprési aktus tökéletes istenszeretési aktus is egyben.

Mennyit cselekszünk mi naponta . . . és hogyan?

Mindent így felfogni . . .

Szenvedést is . . .

3) A hit is világosan tanítja.

Pl. Judit — Káin és Ábel — 1 Kor 10,31: „akár esztek, akár isztok . . . mindent Isten dicsőségére tegyetek.”

A hittől megvilágított ész is mondja:

1) Tökéletes tett Isten nagy tetszését váltja ki.

2) Teljes gratiát érdemel . . .

3) A Jézussal való életközösség intenzív szívdobbanását és vérkeringését jelenti.

4) Kihat az Egyház organizmusára is.

Mit jelent egy nap így az Istennel élve?!

Így lehet megérteni a kontemplatív szerzeteseket is.

Legfontosabb kérdés: mi az Isten akarata?

aztán: Isten szeretetéből.

Ha Krisztusnak, a szőlőtőnek eleven, egészséges vesszeje vagyok, vagyis lelkemben él a megszentelő kegyelem és cselekedeteim jól vannak beirányozva a tiszta szándék által, akkor az én napom, az én 24 órám, ha szürke, ködös is, ha börtönélet is = aranykazetta, az, telve drága gyöngyökkel és gyémánt téglákkal, amelyeket felkínálok a Szentléleknek, aki az én napi jellemem templomát építi és díszíti belőlük.

Különben, ha szándékaim nem tiszták, napom úgy fest, mint egy fűzfakosár tele forgáccsal; sőt talán szemétkosár telve tökéletlenségeim szemetével, sőt talán szennygödör az a 24 óra, telve bűnnel, amikor a kegyelmi állapot is áldozatul esett.

II. A tiszta szándék motívumai

1) Bizonyos természetes meggondolás.

Gondoljuk meg: ha jószándékú tetteinkért valami csemege járna, talán bizony gondoskodnánk jószándékáról, — pedig annál jóval több jár . . .

vagy ha jószándékú tetteinkért busás fizetés járna, gondoskodnánk jószándékáról, — pedig ennél több jár . . .

Szégyelheted magad: mert hiszen jószándékú tetteidért örök kincsek járnak, sőt a jószándéknak egy-egy emelkedő fokával ezen kincsek is egy-egy emelkedő fokkal följebb jutnak, s téged is többre érdemesítenek odaát.

2) Ezen épül örök boldogságod.

Amennyi van ebből, annyi lesz örök boldogságod . . .

3) Ezzel viheted nagyra legintenzívebben Krisztus dicsőségét, — a lelkek javát, üdvösségét! Ezzel apostolkodhatol legtöbbit. Ha többit akarsz tenni, tedd nagyobb szeretetből . . .

Jelenleg a hét bő esztendőben vagyunk, de halálunk után csak annyi kincsünk lesz, amennyit most gyűjtöttünk! A hét bő esztendő aratásának közepén állunk!

Kezünkben a varázsvessző: A tiszta, tökéletes szándék, mellyel a magában véve semmitmondó tetteket is nagy és örök kincssé varázsolhatjuk!

Legértékesebbé a tiszta és tökéletes szándék által történő beirányozás teszi életünket.

Ebben rengeteg a vigasz. Eszerint a belső beirányozás a lényeg, nem a külső önsanyargatás. Nem a külső szigorúság, vezeklés önmagában. Nem a külső nagy aktivitások önmagukban . . .

4) Rendkívül boldogító tudat:

Istennek tetsző életet élek, — sőt Istennek legtetszőbb életet élek, amit élni egyáltalán lehet. És ezt az öntudatot valóban bírhatjuk: ha szándékaink tökéletesek és kristálytiszták!

Mennyi igénylés van ebből lelkemben?

347. A TISZTA SZÁNDÉK II.

III. A tiszta szándék gyakorlásának módja

Lássuk világosan a szándékok értékskáláját.

Tetteinknél legközvetlenebb és leglényegesebb kérdések ezek:

Mit akarok tenni? MIÉRT akarom tenni? Hogyan akarom tenni?

E kérdésekre a legértékesebb válaszok:

A) Mit akarok tenni?

1) Amit Isten akar, — amit Jézus akar.

2) Amit Isten óhajt, — amit Jézus óhajt.

3) Ami Isten és Jézus tetszésével találkozik.

Mi ez praktice?

1) A kötelesség, mely adva van:

a) Isten parancsaival,

b) Egyház parancsaival,

c) Hivatásommal,

d) Előljáróim (főleg püspököm, principálisom) akaratával . . . főleg ha ez írásban is le van fektetve: szabálykönyv, házi szabály által . . .

e) Lelkivezetőm irányításában . . . kit Isten rendelt oda és biztos akaratáról van szó . . .

f) Isten biztos sugallataiban . . .

g) A körülményekben (meglátni belőlük Isten akaratát).

A szabályok: via tutissima et brevissima sanctitatis.

Tehát szabályokból nem akarok elhagyni semmit, hacsak engedelmességből és szeretetből nem.

Soha ne akarjak enyhítést, hacsak nincs előírva . . .

Alkalmazkodjál inkább a szabályokhoz és a kegyelem ezekhez alkalmazkodik. (Lásd: Alacoque Szent Margitot. Jézus így szólt hozzá: „Az előljárók akaratát tedd az enyém elé!”)

2) Ha egyáltalán nem világos a kötelesség, akkor a megteendő dolgok közül azt választom, amelyik közelebb visz, hasonlóbbá tesz Jézushoz, a Megfeszítetthez!

Norma agendi legyen: Az abszolút voluntas. Leghatásosabban pedig az visz közelebb hozzá, ami inkább ellenkezik anyaghoz tapadó, érzéki, lusta és kevésbé természetemmel . . .

Amire a természetem felsír: arra a szabadakarattal örül. Norma clarissima et certissima ez!

Bizonyítja: Jézus és az Egyház tanítása; Krisztus és a szentek követése.

B) Miért akarom tenni?

Jézus iránt való tiszta szeretetből.

Isten iránt való tiszta szeretetből.

Lehetséges ez?

Igen!

De akkor ne legyen kiút! És lehetséges is ez:

a) Érzelmes, gyöngé lényeknél is, annál inkább értelmes és erős akaratú férfiaknál . . .

Betörni magunkat ebbe az irányba!

b) Efelé dolgozik minden kegyelem.

Minden törvény ezért van, ezt segíti kifejlődni . . .

c) Ez a finis proximus-a az Eucharisztianak is. Ránevelni testével-vérével tiszta szeretetből fakadó cselekedetekre.

C) Hogyan akarom tenni?

Úgy, mint Jézus!

Külsőleg is, ha lehet. Még fontosabb a belső lelkiület, mellyel Krisztus állandóan dolgozott, ez a szándékvilág . . . Tanulmányozni állandóan a Mestert . . .

Legfontosabb az Atya akarata!

Hogyan irányozzam be szándékomat általában?

1) A legtokéletesebben, — ami az általános öndeterminációt, elszántságomat illeti!

2) Ami a végrehajtást illeti, a következőképpen:

— Reggel explicite végezzem ezt a beirányzást a felkelés után azonnal;

mise elején és alatta szintén.

Egy pár szóval megfogalmazni: Jézusom, Érted mindenre kész vagyok!

— Napközben, amikor lehetséges: explicite, pl. nehézségek idején. Uram a Te akaratod kell, ha belepustulok is.

Hasonló szellemben partikulárét gyakorolni. Érted élek, Érted dolgozom, stb. Nincs más életcélom . . .

Vizitációkat is hasonló szellemben végezni! Éljen bennem habitualiter és virtualiter egyaránt. Ha előveszem magam, hogy miért cselekszem, — tudjam!

Föltételek a tökéletes szándék gyakorlásához

Mi kell hozzá? Ehhez sok kell:

1) Akaratunk odatapadása Isten végtelen szent akaratához, mint az ampelopszisz a falhoz, minél tökéletesebben (habitus).

2) Tökéletes készség az iránt, amit Jézus óhajt, vagy óhajtana tőlünk (actualiter).

Paratum cor meum Domine! Csak ne képzelődjünk.

3) Állandó tréning, önacélozás, edzés!

Én akarom ezen nehéz feltételeket egészen, igazán!

4) Akadályok

A gyakorlatban rengeteg van: ilyenek:

a) Sötétség. Tenebrae mentis! Nem lát; vaksik vagyunk . . . A tájékozódás sötétben nehéz.

b) Lustaság, mely bennünket becsap.

c) Concupiscentiák, melyek elkábítanak és másfelé húznak . . .

Ezek miatt igen nehéz a tiszta szándék.

Ide éberség kell! — Dona nobis Jesu!

A jó szándék kibontakozása a napnak, illetve hétnek keretében

Két bevezető gondolat:

a) 1) Ha nagyszerű, magasztos a honfoglalás, főleg ha hősi lendülettel tűzik fel a vár fokára a zászlót, akkor még nagyszerűbb tett egy évnek, hónapnak és napnak teljes honfoglalása, tökéletes birtokbavétele.

Világos, hogy viaskodik a napért a szenvedélyek fekete serege, a sátáni erők és a világ.

2) Magában véve egy-egy napunk sivár, kopasz talaj, melyet alig értékelünk, hacsak nincs benne méz, vagy tej,

3) pedig sokkal nagyobb értékekről van itt szó, mint a materiális vár, vagy ország esetében.

Tűzzük ki minden reggel a teljes honfoglalás zászlóját és védjük meg azt egész nap. Ez a leghősiesebb csata, melyet néznek az angyalok is. Ez a legdicsőbb honfoglalás, mert a 24 óræi kincs örökké él, boldogít minket és a lelkeket.

b) Apostoli cél is lebegjen a honfoglaló munkában előttünk.

Krisztus országának jelentős katonája, hőse legyek e 24 óra alatt . . . aki nem niemand! Hanem akinek jelentős szerepe van. Akinek portyázásától remeg az ellenség, virul az Egyház és élednek a lelkek . . .

Nagy szándékot a napba! De nem túlzásúolni!

Csináljunk haditervet egy hétre, mely állandó életkeret gyanánt szolgál egész életemben.

Csak a leglényegesebb szempontok legyenek kidomborítva.

Legyen e szándékban hierarchikus rend és egység.

Legfőbb szándék Jézus Királyunk dicsósége! Szubjektíve pedig: Én eszményem, Jézus nyomában dolgozom.

Volo Tibi magis assimilari et

Volo Tecum laborare.

Legyen ez egész hetem homlokára írva!

Kiemelendő szempontok az egyes napi célok beállításánál:

Apostolkodásnál: a haldokló bűnösök, pogányok, Egyházon kívül és belül . . . Egyházmegye, haza, család . . . tisztítótüzi lelkek, Jézus Szíve-tisztelet terjedése . . . Szűz Mária szeplőtelen Szívének tisztelete . . .

Életszentségi szempontok: Akarjuk egész életszentségünket. Mi van ebben?

Bűnök elleni harc, igazi papi ártatlanság, eucharisztias kapcsolat . . . felkészültség . . . amor universalis . . . apostoli tűz . . . egészség, tudás, műveltség . . . Jézus Szíve-tisztelet . . . engesztelés . . . Máriás élet . . .

Ezek mellett megmarad a szabadság: vehetünk más szándékot is. Szent-miséinket, áldozásunkat azért a napi szándékoktól függetlenül is felajánl-hatjuk más szándékokra.

Pártfogók: Jól összeválogatni őket az egyes napokhoz. Itt nem annyira mint ideáljaink, hanem mint közbenjáróink jönnek számításba.

Krisztus az egyetlen élet-ideál, a szentek csak segítenek e cél felé.

348. LELKI FÜGGETLENSÉG ÉS FOLÉNY A TEREMTMÉNYEKEL SZEMBEN

I. Teremtmények

1) Érdekes bölcsőben teremtette Isten az embereket. Micsoda óriási világ ez az aeternitasig visszanyúló időben! Micsoda berendezés! Akinek parányi józan esze van, az megérzi, milyen csodálatos szerep vár a teremtett világra. Növény- és állatvilág ezernyi változata . . . és ez csak ami a földön van. Mindezek szerepét tegyük most megfontolás tárgyává. Pl. hogy a nap is mindig annyit süt, amennyi és ahogyan az embernek elég . . . Micsoda szeretet kell ahhoz, hogy mindent így preparáljon! . . . Minden csak a mi javunkra van! Mekkora istenszeretet a teremtett világban!

Gondoljam el azután önmagam a keresztségben megtisztult lélekkel. Egy kiemelkedő helyről tekintsem át a világot. Mérjem jól fel! Teremtmények végtelen sorát látom. Mindig ezek közt élünk, mindig velük foglalkozva kell eljutnom örök Végcélomhoz. Az ember közelebbi célja: orientálódni a teremtmények között. Óriási tehát a teremtmények jelentősége.

2) Kegyelemkérésünk, hogy lássunk! Hogy függetlenül gondolkozva Istent megértsük. Hogy legyen lábunk alatt a föld. Minden baj ui, onnan van, hogy ezt az eszközt az ember istenivé teszi! Ez a desordinatio jelentkezik már a bocsánatos bűnben is, mint látni fogjuk.

(Teremtményen értünk mindent, ami nem Isten! Ne legyen én kondása a világnak, sem lakója a teremtményeknek. A teremtmény csak addig lehet kedves, míg el nem fordít Istentől.)

II. 1) Szinte megdöbbsent az Isten nagysága, szeretete. Micsoda bölcső a világ!

Lelkem, melyet a bűn még nem perzselt meg, sőt még nem is érintett — fölnéz most az Atyára szeretettől sugárzó lélekkel és kérdi: Quid me vis facere Domine? Ez most lelkem első ösztönös megnyilvánulása, Az Atya

pedig nem szól, csak mosolyog és küldi meleg jóakarátát és szeretetét. De én ebből mindjárt kiolvasom feleletét: Mindez a tied! De vigyázz, egy szigorú tilalمام is van: ne mérgezd meg, ne öld meg magad velük.

Ráébredek arra, hogy **a világ ura vagyok**. A világ egészen miattam, érettem van! Fölötte állok a világnak, mint az Immaculata a földnek. A teremtett világ lábaimnál . . . én fönt, ez lent; hierarchikus rendben összefortunk. Ez az Isten akarata. De ráébredek arra is, hogy az én hűséges ebemnek mérhetetlen ezrei fekszenek lábamnál és néznek rám: mit akarsz velünk? Értelmem is csak ébredezik . . .

Tiszta lélekkel letérdelek Atyám előtt: Domine quid me vis facere? Ez az ádám ember magatartása és én jelenleg keresztségi kegyelmemben ugyanaz vagyok. Nekem is szól: minden az enyém. (Persze nem jogi birtoklásról van itt szó, hanem csak használatról!)

De eszem — érzem — gyöngye, akaratom ingadozó, imádkozom hát ehhez többet, mint Ádám, hogy értsem . . .

2) A teremtmények célja

L.: Szent Ignác lelkigyakorlatos könyv 23. sz.:

„Reliqua creata sunt propter hominem!” A többi dolog mind az emberért van, hogy segítsenek céloom elérésében. Tehát minden más miattam van, ami körülvesz, körülvett és fog venni . . . hogy segítsen éleltszentségem elérésében. Minden, ami ér, vagy ért engem, még a bűnöm is . . . ha tökéletesen be vagyok állítva Isten iránt, akkor ez is előre visz. Minden miattam van, ami történik velem. Rossznál az Isten csak megengedi, hogy ez is segítsen előre.

Minden . . . tehát amiért bosszankodom, amiért elkeseredem, minden, amiért felebarátomat, elöljárót, principálist megugatom . . . amitől irtózom, amitől futok, amit kikérek magamnak: ez is csak a célt szolgálja. Alázatom hogy táplálkozik ezekből? . . . Nincs itt véletlenül még a legvéletlenebbnek látszó dolog sem! Mt 10, 29-30.

Miattam van tehát minden. Verjem ezt a fejembe, szívembe és vigyem át a gyakorlatomba. Minden teremtmény vigyen engem előre Isten felé! Ez a célja, ez a rendeltetése.

Csupa segítőtárs vesz körül: „bosszantás-testvér”, „megszólás-testvér” . . . stb.

Főnséges világnézet ez! Édes, utolérhetetlen!

Hol vagyok én ettől, akinek pedig ezt prédikálni kellene a hívek felé. Ugyanis értelmi elhomályosodás kell ahhoz, hogy a teremtményekhez tapadjunk!

Mit jelentene az, ha életünkben a teremtmények világos skáláját fel tudnánk állítani, pl. hol a helye egy költeménynek, zenének . . . ételnek . . .

Bevasalásához mennyi kegyelem és akarat kell, hiszen a szenvedély könnyen félrevisz és elintézi!

Imádkozni sokat . . . mert beszélni könnyű erről, érteni már nehéz, megvalósítani pedig még nehezebb!

3) Hogyan kell viselkedni a teremtmények között?

Kegyelemkérés: Atyám, mutasd meg akaratodat, mert csak azt akarom, amit Te akarsz!

Mindig föllöttük kell állnom!

a) Ők mindig csak eszközök. Sohasem lehet bennük akaratomnak elpihenni! (Elpihenni csak a végcélban lehet. Ideális típus csak Istenre néz! Ellenkezik az eszköz fogalmával, hogy bennük elpihenjünk. Aki valamely teremtményben megnyugszik: tökéletesen elfordult a dolgok végcéljától.)

Tehát sohasem lehet akaratomnak feléjük törtetnie, mint igazi végső elpihentető, megnyugtató terminus felé, pl. valaki a stallum felé törtet . . . Ha ezt mi megértenénk, de boldogok lennénk! Persze nemcsak megérteni, hanem tenni is! Ha mindig világos volna, hogy soha egyetlen teremtményt sem szabad Istenfeledten és önfeledten: érzellel, fantáziával ölelgetni, hívják azt akárkinek, vagy akárminek.

b) De csak az Istentől kijelölt cél számára eszközök, és csakis az Istentől kijelölt eszközi szerepben.

Pl. mit jelent egy szónoklás, nyelvtudás, zene . . .

c) Az Istentől kijelölt végcél tökéletesen egységes: „Szeresd Uradat Istenedet . . .” Ennek a mérlegén kell mérni az eszközöket, nézni és válogatni a teremtményeket. Éppen azért sokszor vissza kell nézni a fátyolos Isten-arcra, hogy el ne felejtsem, hogy merre van ő, sokszor megkérdezni tőle: Uram, mi a Te szent akaratod? (Ez a legtökéletesebb meditáció.)

Loquere, quia audit servus tuus.

A teremtményekben tökéletes theocentrikus világ van. Mi lenne pl., ha Földünk úgy ki-kiruccanna pályájáról . . . milyen tökéletes, állandó centripetális kapcsolat a nappal! Ha én is ezt tudnám állandóan tenni: nem bukdácsolni . . . Ha kiruccanás nélkül tudnám pályámat befutni a teremtmények között! Milyen tökéletes pályafutás volna ez!

A Föld azokhoz az égitestekhez, melyekkel Isten nem hozta kapcsolatba, nem vonzódik. Ezt kellene nekünk is tennünk, csak sokkal tökéletesebben. A kis fűszál is pontosan azt valósítja meg, amit Isten róla elgondolt. Micsoda egyenesvonalú aktivitás! Azután a Földnél: amivel Isten kapcsolatba hozta, azzal tökéletes harmóniában van. Sohasem vesztek még egymással össze. Nap és Föld. Nem az a fontos neki, milyen a belseje, stb., hanem csak hogy a nappal tartsa a kapcsolatot. Milyen egyszerű példája ez annak az embernek, aki Isten sugaraiból él! Csak úgy halad, ahogy Isten kigondolta. Attól semmit el nem tér. Ha Földünk csak egy kicsit is eltérne, mi is oda lennénk. Mindnyájan elpusztulnánk.

349. HÁRMAS SZEREPEM A TEREMTMÉNYEKSEL SZEMBEN

Töltsem be tökéletesen hármás szerepemet a teremtményekkel szemben: *kontempláció, usus, abnegatio*.

1) **Legyek a teremtmények dalos pacsirtája**, vagy kerubja, szeráfja, mely az ismeret és a szeretet két szárnyával fölfúrja magát a magasba az Isten felé és napról-napra elénekli neki a teremtmények himnusát. Mily főnséges hivatás ez! Pacsirta-hivatását jól betöltő pap. Tenni ezt százak, ezrek helyett . . . Már a reggeli ima, elmélkedés, szentmise, gratiarum actio: ez a mi pacsirta-dalunk! Adoráció, breviárium, prédikáció, oktatás: a mi pacsirta-énekünk.

Csak a hit világos szemei azok, amelyek úgy látnak Istent, Urat, mint Szent János a megjelenő Krisztust: Dominus est! Felismerni az Isten képét itt is, ott is. Főnséges költemény így a világ! Magnum carmen ineffabile. (Partikulárét is vehetünk ebből!) Erénygyakorlattal, önmegtagadással mily könnyen lehet fölfelé emelkedni: Éretted Uram: Veled Jézusom! Szeretlek, kész vagyok érted mindenre. Deo gratias! Ezek tömör, rövid himnuszok! Keresztekkel szemben is ezt gyakorolni! Mindjárt helyrebillen az egyensúly!

2) **Legyek a teremtmények bölcs kormányzója**. (Királya, sáfárja. Persze tökéletes sohasem lehetek.) Aki úgy bánik a teremtményekkel, úgy rendezi, szervezi, használja őket, hogy azok, ha beszélni tudnának, igazi, teljesen Isten-párti beszédükkel sem tudnának mást mondani rólam, mint: „omnia bene fecisti!” „Mindíg Isten-párti volt velünk!” S amikor majd Isten számot kér tőlünk, legyen a zárszámadás rendezett és hiánytalan. Micsoda tökéleteség kell ide!

A bölcs teremtmény-használat föltételei.

a) Eszben: Istenre emelt fő! Zavartalan ítélet! Világos céltudat! Eszközök ranglistája! (Bácsak volna nekünk ilyen! Pedig ott kellene neki lenni egész életemben, pl. hol a cipőnek . . . stb. helye?)

b) Akaratban: A függetlenség ereje és nyugalma; az ész nyomán vasmenetelés.

c) Érzelmekben: „Csitt! Te szolgálva vagy a házban!”

Ellenőrizni az érzelmeket, mint a rossz cselédet. Láncon tartani őket, mint a harapós ebet.

Legfőbb használati utasítás:

tantum iis utendum est, **quantum** iuvant!

Nec plus, nec minus!

Abszolút logika ez!

Ez az elv abszolút józan, tökéletesen igaz és helyes, homálytalanul világos. Csak részeg fejünknek nem világos, amely berúgott a teremtmények pálinkájától. Berúgott a szenvedélyektől . . . Az első büntől kótyagosak letünk! Vonz minden teremtmény! Első gondolatunk mindig az legyen: Mit

akar az Isten? Micsoda magasság ez! Forgassuk fejünkben ezt az elvet, rágjuk, nyeljük! Ott ketyegjen a fülünkben! Szeressük ezt!

Van még egy plusz is ezen a szabályon kívül. A bölcs kormányzat nagylelkű irányelve:

eligere semper, quod magis conducit ad finem! A „magis“ elvével mindig nagyobbra aspirálni! Ez a szeretet irányelve és iránya. Amplius Domine! (Xavéri Szent Ferenc.) Ez a nagylelkűség tónusa.

3) Legyek a teremtmények áldozat-bemutató papja

Áldozatom Istennek: szoros értelemben, amikor a teremtményt neki adom, neki porlasztom, el-elpusztítom. Pl. leszakítom a virágot és az oltárra teszem . . . vagy gyertyát gyújtok az oltáron és elégetem; szentmisében kenyeret és bort áldozok. Tágabb értelemben: önmegtagadás útján.

Ezek egy része: kényszerű. Pl. muszáj megtenni, mert különben jön a pokol, vagy a bűn;

másik része: önkéntes áldozat.

Főszéges szerep ez! Mily gyönyörű az élet, ha önkéntes áldozatok tüzeiben ég . . .

A pap úgyis hivatalosan áldozat-bemutató. Becsüljem tehát szerepemet és gyakoroljam: megvonás, önmegtagadás, lemondás által; rajtuk kívül álló lehetetlen vágyakról is mondjunk le! Pl. mehetnék világot látni, — fűrdőre, stb. stb. Lemondás tudás, vagy sikerek utáni vágyról . . . Lehetőségekkel szemben is, pl. a birtoklási vágy . . .

Belül magamban állandóan gyakorolni e stílust, pl. fáradságos lélekkel viselni. Feláldozom a pihenési lehetőséget, vágyat . . . Elfogadom mások nézetét. Hányszor lehet itt az észből áldozni! De akaratból is: a meghajlás, engedelmesség által. Pozitív irányban legyőzni a lustaságot, kordába fogva az akaratot. Ez mind termékeny áldozat. Érzelmekből is áldozatot hozni. Olyat, amelyik vág! Pórázon tartani érzelmeinket. Fantáziánál: megregulázni! Aki igazi karakter akar lenni, annak rengeteg áldozatot kell hoznia, hiszen egész életünk, minden érintkezésünk áldozattal jár.

350. INDIFFERENCIA

Alázatos lélekkel imádkozni, mert nem is igen értjük, mi ez, és ha értjük, akkor is nagyon nehéz a gyakorlata, pedig magában véve ez még nem is a Krisztus követése.

Ez a közömbösség nem bágyadtság, bárgyúság, érzéketlenség, vagy nem-törődőmség, — hanem szabadság és **tartózkodás a teremtményekkel szemben** mindig és mindenben addig, **míg Isten akarata nem jelentkezik.**

Pl. mit csinálnék, ha ide, vagy oda tennének? Amit majd mondanak, azt teszem majd. Egészség kérdésében is nyugodt, félelemmentes ember.

A rendezett ember lelke hajmeresztően egyszerű! Nincs problémája, — tiszta harmónia!

I. Az Indifferencia az értelemben:

A) Világos teremtmény-ismeretben és értékelésben nyilvánul meg — mulandók!

1) Amint a teremtményeket látjuk: ezek végesek, gyarlók, mulandók! Az, aki utánuk szaladgál, maga is gyarló lény nagyon. Nem érnek azok annyit, amennyit ő gondolt felőlük. Ezt mindig jobban belátja az ember, a sír tükréből a legjobban . . . Hát érdemes volt?

2) Sohasem végcél, mindig eszközök.

3) Csak annyiban érnek valamit, amennyiben a végcélhoz vezetnek.

B) Szilárd meggyőződés, hogy a földi dolgok vonzó és taszító ereje, nehézségük, vagy boldogító voltak, amelyekben megpihenünk, — talán Istentől elszakadva is: ezek 75 %-a alanyi jelenség, a fantázia beképzése . . . érzelmünk belemagyarázása.

Bárcsak világosan látnám ezt! Én fújom föl a dolgokat . . . a valóság más . . .

C) Világos és szilárd célismeret és célértékelés.

Nem érdemes izgulni, csak az Istenért! és az örök értékekért!

Nem kell félni: csak az örök rossztól: az Isten súlyos megbántásától . . .

Ha idejutottam, akkor már nyugodt vagyok.

II. Indifferencia az érzelmekben

Nagyon nehéz, de föltétlen szükséges.

Ha elhanyagoljuk az indifferenciát az érzelmek zabolázásában, nagyon valószínű, hogy nem létezik az akaraté sem!

Itt kell hát gyúrni magam! Mit csináljak? Küzdeni, hogy az érzelmek, mint jó lendítő kerék lendítsenek a kemény Krisztus-napszámban.

III. Indifferencia az akaratban

Milyen határozott iránya lenne életemnek, ha csak a végcél és annak szempontjai determinálnának engem! Tehát: nem választok, nem érintek, nem használlok, vagy utasítok el teremtményt önmagam miatt (kellemségei, előnyei; kellemetlenségei, hátrányai miatt); csak a végcélhoz való vonatkozási viszonya miatt.

Ez lehetséges az érzelmek izzasztó ellenkezése mellett is! L.: Krisztus az Olajfák hegyén . . . Az akarat nem engedhet: bünt nem, soha, semennyiért!

351. AZ INDIFFERENCIA MOTÍVUMAI ÉS ELŐNYEI

1) **B é k e**. Indifferens ember:

a) a teremtményeket leigázta, nem képesek többé őt megfélemlíteni, hanem alattvalói lesznek.

2) **A f ü g g e t l e n s é g** nagy értéke.

Kibontakozott a teremtmények szolgaságából, kidolgozta, felküzdötte magát; már túl van a rendetlen vágyak, ragaszkodások, apró rendezetlen szeretetek ködös, sáros, vizenyős völgyein, s a bércek üde levegőjét szívjva.

Akármilyen szenvedés éri: ő kiegyensúlyozott.

Meghódította az Isten-szeretet magaslatait. Neki csak Isten kell! Csak Ő méltó szeretetre, rajta kívül senki és semmi más! Ezért odadob minden teremtményt!

„Uram, mit akarsz . . . semmit nem kérek önmagamnak! Hiszen ők csak eszközök, értékük csak abban van, hogy rajtuk felemelkedhetem Istenhez!” Előtte csak a Végtelen lebeg megigéző fönségében. És szeretetétől tüzelve nyeli akarátának minden megnyilatkozását! Mert csak ez irányadó neki a teremtményekkel való foglalkozásban.

3) **A c é l b i r t o k l á s a**.

Ilyen lélek mindig célnál van. Hiszen csak egy célt ismert: Istent és nála van mindig. Ha holnap meghal, akkor is célnál van! Nem lehet megfenyíteni, megfélemlíteni.

Nec plus, nec minus: a teremtmények kezelésénél. (A baj a piócatapadásban van!)

Indifferens lélek az angyalok életét éli már itt a földön. Quid me vis facere? . . .

Ők az Üdvözítő igazi követői! Quae Ei placita sunt, facio semper!

Meghódította legnagyobb ellenségét, bezárta a világ és a Sátán előtt lelke kapuit.

Megnyitotta a kegyelem forrását; mily nagy az ilyen hősi lélek boldogsága.

Mily szomorú állapotban van, aki indifferencia híján van. Élete olyan, mint a zivataros tenger. Csapásoknál vigasztalan. Isten vigasztalhatná, hozzá azonban nem tapad. Átvágta az Isten gondviselő fonálát. Nincs vigasztalása másnál sem: előljárónál, akit kijátszik, társainál ő kifícamodott tag, a többi teremtmény is cserben hagyja, ha bajban van. Elvesztik ezek bájukat a bajban.

Mi teszi az indifferenciát nekem olyan nehézé?

1) **A hármas concupiscentiából fakadó érzelmi odatapadás** a teremtményekhez. Vagy egy-két erősebb tapadás a legsebezhetőbb ponton.

2) **Ön akarat**, vagyis azon erős természetes törekvés, hogy magam irányítsam életemet. Úgy legyen, ahogy én akarom. Nem kell az értelmes kormányos kis hajójához. Úgy megy, ahogy ő akarja

3) F é l e l e m a nehézségektől.

Rémes hatalom, mely akaraterőt, indifferenciát megbénít. A kegyelem megveti. Ilyen nehézségek: a megfontolás bármilyen neme: pl. külső jólét, hírnév, becsület . . . egészség, testi-lelki képességeink . . . ha elveszi őket Isten. Ha nem olyan munkakört kapunk, amit vártunk . . . Ha a kereszttek teljes súlyukkal nehezednek ránk . . . stb.

Mivel védekezzünk?

Megfontolással és akaratézással!

Megfontolás: amikor félelemből nem vagyok indifferens és el akarok bújni, akkor kételkedem Isten jogában és hatalmában. Pedig ő megvédene engem, sőt a hullámveréssel előbbre is visz!

Azután próbáljuk Krisztus által megoldani a szenvedés problémáját. Nincs talán joga Istennek ilyen körülmények közé tenni és talán éppen így szentté tenni?!

Nem tyúk-eszünkkel mérni a világot!

Az igazi indifferenciánál fenéksúlyt az Istenről és a teremtményekről való helyes fogalom ad.

Nem volna nekem milliószor jobb elismerni Isten jogait, szeretetét és bíznom Benne? Mennyivel nyugodtabb volnék akkor!

Indifferencia röviden: „Uram, legyen meg a Te akaratod!” Aki ezt gyakorolja, az indifferenciát is gyakorol.

Kikeresni: mihez tapadok, mitől félek?

Ennek aztán ex diametro neki! Vince teipsum!

Examen . . . Főszenvédelyem biztosan szerepel itt!

352. KIS DOLGOKBAN VALÓ HŰSÉG I.

Sok függ ettől: az életszentség kérdése is ezen dől el. A kötelességteljesítés erőpróbája is ez. A Szentlélek munkája is hozzá van kötve.

Ez nem kicsinyesség, mely a nagy dolgokat nem veszi észre.

Euge serve bone, quia in pauca . . .

Tegyünk le minden nagyzási hajlamról . . . szangvinikus könnyelműségről . . . Ide erős akarat kell!

I. Mi az?

Közismert apró teendők, melyekből legtöbb van az életben. Minden, még legnagyobb tetteinknek is alkotó eleme: a részletek, a kis gondosságok, a végső simítások, kis figyelmelek, kis törvénytartások, apró engedelmességek, udvariassági tények, kis kegyelmek felhasználása . . .

NB! Milyen kis dologról lehet itt beszélni? Milyen kis dolgoknak van jelentőségük?

Gondoljuk el a mestert és szobrát; festőt és festményét. Micsoda apró-

lékosság! Hegedű-stimmelés! Építésnél is micsoda pontos számítások . . .

Ezen épül fel a fizikai rend!

(Ide a Szentlélek kegyelme és a jóakarát munkája kell, mely megtanulja a Szentlélektől és szófogadóan beveszi a kicsinyben való hűség indításait, mint a jó kis inas megteszi azt, amit mondanak neki. Ebből lesz később a jó mester.)

Mi a hűség?

- 1) Nagyrabecsülöm ezeket a kicsiségeket, Ehhez is kell nagykaliberűség!
- 2) Szívesen kísérem őket figyelemmel.
- 3) Akarom őket pontosan tenni!
- 4) Meg is teszem! Igazi servus fidelisként.

II. Miért?

1) Mert igen nagy dolog. A perseverantia finalis is ezekből tevődik össze. Mi nem vagyunk hivatva nagy dolgokra, de még aki illet tett, az is kicsin kezdte. Természetünk nincs erre beállítva. Lustaság, kevélység ellene dolgoznak.

2) Nehéz dolog, mert egyenletes kitartásban, hosszúságban van a lényege. Mert színes hangulatok, jóleső szenvedélyek nem támogatják; mert természetünket inkább taszítja, mint vonzza. Kivéve:

- a) némely ilyen irányban megnevelt természet; vagy
- b) ha valakinek valamelyes nőies hajlama van.

3) Főnséges nagy dolog, mert

a) művészet. A művészet is micsoda kis dolgokból tevődik össze!
b) Hősiesség! Akinek pl. nem natúrája a türelem, udvariasság, kötelességteljesítés, stb., lassú munkával mégis természetévé teszi, ez hősiesség! a javából!

c) A Szentlélek alkotó munkájába való igazi bekapcsolódás.

4) Istennek tetsző nagy dolog, mert

a) az erkölcsi rendbe tökéletesen beleillik;

b) ez az Ő szent akarata;

c) ezáltal jutunk a legnagyobb tökéletességhez és boldogsághoz a mennyben.

Ez Isten terve az emberrel.

353. KIS DOLGOKBAN VALÓ HŰSÉG II.

A) Igen hasznos dolog.

Pozitív: Társadalmilag: ez a pedantéria! Lelkiismeretes pontosság az utolsó vonásig. A teljes megbízhatóság, mely azonos a kis dolgokban való hűséggel.

Ha alattvaló vagy és tudod, hogy ilyen a főnököd, micsoda haszon az!

(Persze, ha te is komoly ember vagy.) Nem kell attól félni, hogy elfelejtett valamit.

Ha föllebbvaló vagy és tudod, hogy ilyen az alattvalód, — hogy amit megmondtál, az biztosan meglesz, — milyen nyugodt lehetsz . . .

Embertársaid között, kiket nevelsz, szervezel, ha akad ilyen, milyen haszon! Lelkileg: ez a szentség csodás szövevényének lesz horgolása. Ez a papi életszentség briliánsának türelmes gyémánt-köszörülése. Ez a papi életszentség dómjához az apró kőtégla rakosgatása!

Rengeteg kegyelmet kapsz általa! Főleg, ha szándékod tiszta.

Kis tetteink objektív formálásában a legnagyobb szabály: Isten akarata. (Börtön is lehet az életszentség iskolája — tiszta szándékkal.)

Negatívum: Megmenekülsz sok kellemetlenségtől, sok bajtól, talán fizikai bajtól is, de biztosan sok erkölcsi bajtól, rengeteg bocsánatos büntőtől! (Ennek legjobb orvosság ez!) Sőt nem egy halálos büntőtől is, sőt komoly romlástól.

B) Szükséges is ahhoz, hogy igazán kötelességteljesítő ember légy. Hogy bűnöktől mentes légy, hogy kifejlődj szent pappá, erős jellemmé!

C) Sok megnyugvással és vigasszal jár:

Ha próbáltad már, akkor tudod, ha még nem, akkor csak ízleld meg. Figyelj meg ilyen embereket és ha jó emberismerő vagy, látod, milyen jóleső tudat tölti el őket.

D) Kis dolgokban való hűtlenség

Olyan, mint a szúrágás, mint a természetmunka, mint a hajófúrás. Rengeteg ilyen elhanyagolt apróság mállasztja szét életed épületét romhalmazzá.

III. Miben gyakoroljuk?

1) Kötelességteljesítésben

Fontos ott minden vonás. Kemény kézzel is kezelhetem magam ezen a téren, csak mondjam: akarom, mert akarom! Persze magasabb szempontból cselekedjem, de baka-fegyelemmel végrehajtani! Sokat dolgozhatom, míg igazi művész leszek e téren.

2) A papi eszmény felé való állandó törtetésben. Ez az én hivatásom a kis dolgok művészete! Ezt le lehet disputálni, de kötelezettségét el-törölni nem! Törjem bele a lelkembe a meggyőződést: épp az ilyen apróságokkal leszek én szent pap, nem mással!

3) Kegyelemi indítások lelkiismeretes felfogásában és aprólékos hűséggel való megvalósításában.

IV. Hogyan gyakoroljuk?

1) Prudenter!

Ha ez hiányzik, csak buzgóság van benned, akkor kicsinyességbe fajul és egykönnyen vitium lehet.

2) Fortiter!

Nem kell megijedni, meg kell próbálni!

3) Suaviter!

Minél harmonikusabban és nem darabosan.

354. HALÁLOS BŰN

Jelszó e téren: **Nem! Soha! Semennyiért!**

Ha az egész világot kínálnák fel, akkor sem! Kínálhatnak akármit, még csak zavarba se jövök, nem fontolgatok, nem delibérek, ha a halálos bűn elkövetéséről van szó.

1) Nemcsak azért, mert a halálos bűn elkövetése abszolút rútság. Nincs benne semmi szép, még a szépnek árnyéka sem. Csak undorító van a bűnben. Hogy undorodott tőle Jézus . . .

2) Nemcsak azért, mert ágaskodó gonoszság Isten ellen. Istent detronizálja;

3) Nemcsak azért, mert tökéletes örütség, — s az erkölcsi rendet lábbal tiporja;

4) Nemcsak azért, mert félelmetes, hajmeresztő következményei vannak;

5) Hanem főleg azért, mert szeretem a végtelen jóságú Istent, a Szépséget, a Jóságot, mert szeretem Jézust, Főpapomat, Vezéremet, Királyomat és édes Barátomat!

(Én a bűn orvosa leszek elsősorban, embereket gyógyítok! Micsoda orvos leszek, ha magam is fekélyes leszek? Lelkemben még maradványa se legyen a bűnbe visszavezető útnak. Fölégetem a hidat. Kyrie eleison!)

Mi az a halálos bűn?

Itéljük meg inkább hatásai alapján.

A Szentírásban rengeteg hasonlat van róla: Sivár pusztaság, melyet senki sem gondoz, tele tövissel. Mit terem az ilyen? Nincs vize, televénye, terra maledicta! Ilyenkor az ember ki van szolgáltatva a szenvedélyeknek. Mindent elpusztító vihar. Akármennyit imádkoztál, bármit tettél, egy halálos bűn és oda van minden! Rothadt belsejű alma, haszontalan fa, bűn szolgája, rabja; tévelygő.

Gondoljunk rá az angyalok bukására. Az összülők bukására. A világtörténelem folyását hogy elcsavarták a bűnök . . .

Azután Jézus kereszthalálára! A bűnért vergődik . . . Nézzünk be a pokol tüzébe is. Még a megváltás után is micsoda hatalma van. Leglább is részben meghiúsítja a megváltást.

Roppant károkat okoz a bűn:

a) Az egész földön. A bűn költségvetése legnagyobb ma . . .

b) Egyesek életében. Adám, Kain, Júdás, tékozló fiú . . .

Testben milyen károkat okoz. Pl. Borromei intézet nyomorult gyermekei. (Szeged-Fodortelep.) Idegrendszerben!

Szellemi képességekben. Lásd: bűnügyi statisztikát. A bűn egy évben 11 milliárd dollárba került az Egyesült Államokban. Hogy elbutítja a bűn az ifjút . . . (VI. parancs.)

c) A lélek életében.

Rútabb, mint a kifordított emberi test . . .

Elfordulása a végcélről. Kegyelem elpusztítása. Pedig mi ez a kegyelem? A világ nem ér fel vele — és mi játszunk vele . . .

Az erények, érdemek elpusztítása. Szentlélek kiűzése. Isten trónjának ledöntése a szívünkben — Lucifer és a szenvedélyek trónraemelése.

Legborzasztóbb kataklizma: egy rövid idegzsongásért elpusztítani mindent . . . A lélek harmóniája elveszett. Csalódás, kiábrándulás a teremtményekből, amelyekért elhagyta az Istent.

Fagyasztó valóságra ébredés. A lelkiismeret marja, mint dühös ugató eb. Nyílik és tátong előtte a pokol . . .

Az ilyen ember önmagától képtelen új életre. Isten roppant kegyelme kell hozzá, hogy talpra álljon.

Libera nos Domine! . . .

355. A KERESZTÉNY EMBER HALÁLOS BÜNE

1 Kor 1,26. Videte vocationem vestram!

Kegyelemkérés: hogy felfogjuk keresztény hivatásunkat. (Cél, hogy ezzel domborítsuk ki a bűn súlyát.)

1) Isten a keresztényt roppant nagyra hívja.

Meghívott Szent Fia követésére . . . ezért christianus!

Hívott a régi ember halálának és temetésének szent és hősi munkájára. Fil 3,10. Róm 6,3-4-6.

A régi embert le kell vetni egészen és el is kell temetni. Abneget semetipsum! Keresztrefeszítették testüket. Gal 5,24. Ez pedig azért kell, hogy az Ő resurrectiójának hatását kiváltsuk.

Mors criminum, és él az erényes ember!

Igazságosság és szentség föltámadása. 1 Kor 15,49. Amint Krisztus, mi is újulunk meg! Róm 6,4. Tit 2,11-14. Apok 3,1. Az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy!

Követem Krisztust a halálban és a föltámadásban!

2) Isten parancsolja (kényszerít) e keresztény hivatásra.

Szent Pálnál 1 Kor 4,8. Aki a nevet veti meg, megveti Istent! Nincs másban üdvösségünk.

A kereszténynek nem áll módjában, hogy válogasson: vagy pokol, vagy végcél!

Emlékezzél: mit fogadtál a keresztségi fogadalomban?!

3) Isten meghívott, de **eszközöket is ad hozzá!**

1 Kor 3, 5. Éspedig:

Segítséget belül: Isten szava: lelkiismeret által; lásd sok kegyelmét a lélek fakultásai számára; Szentlélek is bennünk lakozik.

Segítséget kívül: Katolikus nevelés, a jók példája, megrendítő esetek, egy-egy halál, bajaink, nehézségeink, órangyal, Jézus Krisztus, Szűz Mária, szentek példája, stb. által. Egyháza segítő eszközei által. Jaj a keresztyén bűnösnek, százszor inkább, mint a pogánynak.

4) **A keresztyén hivatás nagysága**

A keresztyén hivatás felemelő, szinte fölfoghatatlanul magas létállapot.

a) *Elevatio naturae humanae per gratiam, v. transfiguratio naturae humanae per gratiam!* (Az emberi természet fölemelése, átváltoztatása a kegyelemmel.)

(Ehhez már lényeges differentiat nem ad a sacerdotium sem! Nehogy mi úgy gondoljuk, hogy a sacerdos különb ember.)

A *gratia sanctificans*, a Szentlélek adományai, a *gratia actualis*: olyan magasságok, amelyekre nemhogy igényt tarthatna valamely teremtmény, de amelyet még felismerni sem képes. Ha Isten nem beszél róla, még sejtetni sem képes önmagától. *Dispositio*ja sincs rá, se semmiféle teremtménynek.

Qui humanam naturam mirabiliter condidisti . . .

b) *Elevatio in consortium naturae et vitae divinae et deificatio!*

Felemelés a Szentháromság egy Isten életközösségébe. Ezen életközösség csírája, magva, záloga e földön: a kegyelem! Fönntartása, gyarapítása és a lehetséges plenitudóig való kifejlesztése összes földi küzdelmeink célja!

Tehát a keresztyén lélek kegyelmi állapotban Istennek és a Szentháromságnak oly tökéletes képmása, amilyen csak lehet teremtmény. Istennek nem szolgája, hanem gyermeke. Jézus Krisztus testvére, misztikus testének tagja, örökös társa!

Mindezeket illetőleg a sacerdotium semmi pluszt nem jelent, a sacerdotium Krisztussal való életközösség!

Ennek a létnek szolgálatában áll az egész *oeconomia salutis!* Istennek összes leereszkedései, Jézus minden munkája, minden tana, szentsége, egyháza, papi rendje. A léleknek ezen istenülése és a vele járó kincsek a mi életünknek, küzdelmeinknek felbecsülhetetlen célja, értelme, vigasza. Ez az nagy *margareta speciosa*, amilyen nincs és nem is lehet másik! Amelyért mint szemetet lehet odadobni akár világokat is!

Ezért lehet a keresztyéneknél túlcserélőan boldog, dalos, énekes, világfőlényes, szinte *i s t e n i ö n t u d a t a*.

Ezekből ítélj meg a keresztyéneknél halálos bűnét, mely mindezt elpusztítja, s őt Isten ellenségévé teszi, gyalázza.

Jaj a keresztyéneknél százszor inkább, mint a pogánynak! Krisztus köve-

tésére esküdtek fel és rabolnak, gonosz életet élnek . . .

V á d o l : az evangélium!

a küzdő Egyház: mennyit tettem érted! Szentségeimmel, a szent-misével, stb. — és íme?!

a szenvedő Egyház: íme nem okulsz példánkon?!

a dicsőséges Egyház: nem használ a példánk, imánk?

a megváltó isteni vér: Hiába csordultam érted . . .

saját lelkiismereted, a keresztség és a bérmálás pecsétjével . . .

a pogány: ő nem kapott ilyen kegyelmet, ha kapott volna, elkerülte volna, amibe te beleestél.

Libera nos Domine! A halálos büntől ments meg Uram minket!

356. A PAP HALÁLOS BÜNE

1) Szinte lehetetlen:

a) Hivatásunk nagysága miatt, mert azzal összeférhetetlen.

Aki Istennek van konzekrálva, ellensége, gyalázója nem lehet.

Mediator inter Deum et homines. Bűnös ember nem lehet közvetítő.

Tabernákulum körül forgolódik. Krisztus hordozója, képviselője: mennyire illik tisztának lennie!

b) A papi élet vállalkozásához szükséges emelkedett elit lelkület miatt.

Aki kemény fába vágja a fejszét, az maga is legyen kemény! Aki építeni akar, előbb számba veszi a pénzét . . . tudja-e, bírja-e?

A józan álláspont és ésszerű gondolkodás szerint papságra alkalmas lélekkel nem fér össze a halálos bűn! Aki összeteszi e két fogalmat, az lelőni való ember, abnormis lény. Ezt tudni kell: objektíve nem egyeztethető össze a papi méltósággal.

Emelkedett lelkület kell ahhoz, hogy a papságra vállalkozzék valaki okosan. Csak addig utazz, míg a pénzed futja.

c) Rendelkezésére álló bőséges erősítő eszközök miatt.

Ebből van elég és azon túl is, csak kell használni.

2) És mégis lehetséges!

Biztos ez:

- a priori:
- a) szabadok vagyunk a bűnnel szemben is,
 - b) bűnreahjáló természetünk sem változik meg a szenteléssel,
 - c) a világ sem kíméletesebb irántunk azzal, hogy papok letünk, sőt annál arcátlanabb,
 - d) Sátán sem kíméletesebb irántunk, sőt annál vadabb. L. az Úr Jézusnál . . .

a posteriori: papi bűnök közül, melyek léteznek. Szent Péterek, sőt Júdások . . .

Suscipe Domine universam libertatem . . .

(Ezen elmélkedésekben fontos: a „terminus ad quem“-et nézni! És ez: a bűn fölötti győzelem, letiporni a bűnt! Magas, emelkedett, abszolút fölény a bűnnel szemben. Nem a bűnbánat a célja most ezen elmélkedéseknek, hanem a papi életszentség, helyes orientáció! Húsvéti lélekkel diadalmaszkodni. Kiemelkedni saját bűneim sírjából és erre a megdicsőült életre emelkedni fel. Igazi munkát csak akkor végzünk, ha a bűnt letiporjuk. Jól megismerni a bűnt, hogy vele soha közösséget ne vállaljunk! Legyen ezért bennünk abszolút büntudat, az alázat szellemében. Szenteknél hogy megvolt ez! Franciscus peccator! Ezt nem felejtette el soha magából Szent Ferenc.)

3) Őrdögien fekete, gonosz, súlyos.

a) Szinte lehetetlen; de ha mégis elköveti, akkor sok kell ide! Vétkeztél a papságban, tehát elvesztél (Aranyszájú Szent János). Aki állandóan buk-dácsol, az nem való papnak! Kérni itt kegyelmet, hogy legyen igazi koncepc-tusunk a papi méltóságról.

b) A papnak alig van mentsége! — Tanultuk eleget és tudjuk, miről van szó, mi a kötelessége. Minden nap lelki életet élni, meditálni . . . non habent excusationem! Ott a kegyelem bőségesen számára: gyónás, tabernákulum. Olyan, mint a szüretelő a szőlőben, ő a sáfára az élet forrásá-nak.

c) A bűnös Istenhez való viszonya folytán. A pap életállapota szerint Istennek van konszekrálva, és ezt megbecsteleníti a sacrilegium! Mennyi kegyelmet kapott épp az ordo folytán?! És mégis! Micsoda hálátlan-ság! Mennyit nevelte őt az Isten; hogy emelgette, segítette! . . . Hálátlanság, botrány! A bűnös állapot rendszeren kiütközik a pap külső viselkedésén, voná-sain is.

Milyen nehéz a papi bűnből feltámadni! Miért? Mert a súlyos bűn ritkán jár egyedül. És ha nem jár egyedül, akkor habitus lesz belőle. Maga után von szentségtöréseket, ezek folytán megkeményedik a szíve. Misézik, prédikál halálos bűnben . . . Makacssága: obstinatio, a pokolból participál. Mint az eb mindig visszatér a moslékhoz. — Ilyennek prédikálhat akárki! Akár-hány aposztata papnál előfordult, hogy még halálos ágyától is elutasította a papot. Elvakul, megkeményedik a bűnös papi szív.

Alázatos kegyelemkérés, hogy soha idáig ne jussunk.

4) A pap halálos bűnének hatásai.

a) Hatása másokra:

1) A botrány. A bűn rendszeren kivirágzik, főleg a sextum terén. Meg-rendülnek hitükben, erkölceikben a hívek, akik suttozásból tudják . . . Sőt talán romlanak tőle, mint valami oszlási, fertőző központtól példája, szavai miatt. Föltétlen a pokol fenekén van az ilyen pap helye! Óriási felelősség Isten-ember előtt!

2) Lerontja híveimben az Egyház becsületét.

3) Lerontja bennük a papság tekintélyét . . . Rémes szerepe lehet egy

bűnös papnak. Százszor jobb, ha nincs ott pap egyáltalán.

b) Hatásai önmagára :

aa) Papi boldogságát, békéjét, örömet elveszti. A bűn szolgálja lettél . . . Az Úr útjait jártad, meditáltál, kötelességeidet fennkölt lélekkel végezted, szeretetreméltó, engedelmes, türelmes voltál. Igazi látványosság voltál az angyaloknak. Örült neked az Atya. Boldog voltál . . . de íme — egyszerre elvesztettél mindent! Egy halálos bűnnel! Utálat tárgya vagy, nyomorult vagy az angyalok előtt. Oda vannak erényeid . . . Mindenért rajtad a felelősség!

bb) Lelkiismeretének szava mardossa, ugatja őt. Lehet ezt elaltatni, de csendes órákon felugat:

Lázadó vagy! Mindenedet Istentől kaptad, és mire használtad? Isten lát téged és mégis fellázadtál ellene?! Nem szolgálok . . . kiáltottad.

Hülye vagy, örült vagy! Mert hiszen egy pillanatnyi örömért odadobni örök boldogságot, mennyországot: esztelenség! Ezt műveltél!

Kegyetlen, irgalmatlan vagy! — az Atya iránt, ki teremtett, a Fiú iránt, kinek vérét lábbal tiportad, a Szentlélek, az Egyház iránt, mely ordinált. A hívek iránt, kiket vágóhídnál rosszabb vég felé vezetsz! Kegyetlen önlelked iránt, aki örök kínt vettél — boldogság helyett. Nyomorult vagy, kegyetlen, gonosz ember vagy! Minden fogalmon aluli vagy!

A bűnös pap úgy vétkezik, mint egy közönséges börtöntöltelék. Mikor oltárhoz lép, Krisztus neki is mondhatja: amice, ad quid venisti? Szószékről hogy beszélhet az ilyen? Magadnak prédikálj! Gyóntatószékben ő a belpoklos. Nyomorult farizeus, hordja a szent ruhát, szolgálja az Eucharisztíát, nem félsz Isten villámától?

Mi a refrain: világfölny, bűnfölny! Győzelem a bűn fölött! Így soha nem lesz nálam, mert objektíve nem stimmel egy papnál.

357. A LECSÚSZÁS OKAI AZ EGYHÁZ SZOLGÁINAK ÉLETÉBEN

1) Hiány a visszavonulás szeretetében

A világ megvetésének hiánya, — ez akadályozza a papokat, hogy távol tartsák magukat a világtól. Következménye a papi szellem gyöngülése, a pasztoráció sikertelensége.

2) Hiány a lelki buzgóságban

Ha pap utasítja vissza a kegyelmeket: Krisztust utasítja vissza és teszi lehetetlenné mások számára az üdvözülést. Ez siralmasan hat vissza saját lelkére is, hiszen tudja, hogy határtalan odaadással kellene önmagát föláldoznia. Épp ebben van a mély fájdalom oka: látni a papi szellem ilyen fogyatékoságát. Az ilyen papnak a lelke olyan, mint egy üres, szélesen átsító szakadék. A baj, melyet a lelkekben okoz, határtalan. Ezért elégtételt kellene nyújtani Krisztusnak, hogy az igazi papi szellem és papi életszentség az Egyház szolgáljaiban felújuljon.

A nyugodni nem tudó szellem és buzgóság igazi mennyei életet teremthetne ma is a papságban. De hol van ez? Legtöbb lélekben az önzés és haszonlesés az úr. Ezért Krisztus népe valóságos szolgálómban nyög. Sajnos igaz, hogy a legnagyobb seb, mely legnehezebben gyógyítható, épp a papi szellem gyöngesége, az önzetlen odaadás hiánya miatt.

A papi elcsuszamlásnak fő okai:

1) Nem okai:

- a) a természetünk b) a jellemünk c) az idegrendszerünk
- d) a testünk ereje vagy gyöngesége
- e) a szenvedélyek per se, sine voluntate
- f) a kísértések per se g) az ördög per se
- h) életkörülményeink és azok veszélyei.

Persze ha Isten akarata szerint helyezkednénk beléjük és igazodnánk el bennük, korántsem lenne annyi baj. Szentek naturája sem volt más, mint a mienk, sem lényegesen jobb, mint a mienk. Százak és ezrek ugyanilyen természettel, stb. rendelkeztek, mint mi — és küzdöttek és győztek és szentek lettek!

2) Okai: a lustaság és gyávaság a szabadakarásban.

Itt a megoldás: hogy ez legyőzhető és legyőzendő! Ezek ugyanis befulladásztják a fejlődésnek életképes, hatékony, de finom és érzékeny kegyelmi csíráit, amelyeket kapunk a keresztségben a szentgyónással, hivatással. Napjában se szeri, se száma ennek. Csíra van elég, de ezek a negatívumok befulladásztják működését.

a) Befulladásztják az értelmi kivilágosodást, mely első lépés a lélektanban. Nincsenek állandósulva tiszta fogalmaik. Nincsenek markáns elvek, nincsenek finom lelkiismereti megmozdulások. Nincsenek biztos és mozgékony judicium practicumok (azonnal tudja, mi a teendő). Nincsen értelmi harmónia, amelybe azonnal beilleszkedik a sok isteni illusztráció és fogékony talajra talál . . . Ez csak lassú, kemény munka eredménye lehetne! Tehát itt a szentség munkájában hiányzik a fundamentum.

b) Befulladásztják az akarat tevékenység munkáját.

c) De mint a gaz és bojtortján, ezen befulladt csírák és erők fölött annál jobban burjánzik az önzés és rengeteg vadhajtás és gyümölcse: a halálos bűn!

Libera nos Domine!

Isten kegyelme ki akarja fejleszteni bennünk: a szabadakaratot, amely érzékeny irányító-szerű mozgás Isten felé. Az imádság szellemével kapcsolni a természetfölötti áramot. Maradék nélküli fejlődni-akarási szükséges. Megteszek mindent! Visszavezető utat nem hagyok! Küzdök állandóan a síríg! Jézus, „a szeretet-Jézus“ követése! Mindezt befulladásztja egyetlen halálos bűn.

Tehát: halálos bűnt: nem! nem! soha semennyiért!

358. BOCSÁNATOS BŰN

A bocsánatos bűn nagyságát látni csak fejlett lelkiséggel lehet. Ez rombol lelkünkön legtöbbit. Ha az életszentség munkáját komolyan vesszük, el kell szánni magunkat ezek irtására is. Leszámolni velük! Számukat, súlyukat a gyónásban csökkenteni.

I. Valóban olyan súlyos dolgok ezek?

1) Teológusok egységes állásfoglalása:

Bocsánatos bűn az Isten megbántása, melyet az Isten fölségével szemben egy silány, egy sehonnai teremtmény követ el, aki Tőle kapta létét; kapott és kap rengeteg adományt.

Éppen ezért a bocsánatos bűnben szerepel: az engedetlenség, a hálátlan-ság, Istennel való bensőséges viszonyunk bizonyos elhanyagolása, amelyet ugyan nem szakít meg, de legyöngít. A szeretet hevét lelohasztja, lustábbá tesz és tökéletesen preparál a halálos bűnre. Igazi bacillus-munka! — Valamiképp szennyfolt, amely a lelket, Isten templomát bemocskolja. Olyan betegség ez, mely minden más betegségnél siralmasabb, átkosabb. Az apostoli buzgóságnak is igen komoly akadály. Az apostolt megfosztja a bőséges fénytől, megfosztja az erőtlől, lelki életkedvtől. Komolyan megakadályozza őt abban, hogy a kegyelmek közvetítője legyen, Sok szomorúság forrása. Elvonja a vétkezőtől Isten különös gondviselését, csökkenti, sőt esetleg megszünteti Isten nagylelkűségét vele szemben. Elfördítja az igazi konzolá-ciót, jóra való hajlandóságunkat csökkenti, rosszra való hajlandóságunkat erősíti: kitapossa az utat a halálos bűnök felé.

2) Szentek

Pl. Szent Alajos bűnei miatt érzett fájalmában félholtan rogyott gyón-tatója elé, pedig csak bocsánatosak voltak. Génuai Szent Katalin: szívesebben szemléli a gonosz lelkek kínlódását, mint egy bocsánatos bűn nézését. S Szent Teréz: Nem érti, hogy lehet valamit kis bűnnek nevezni, ami sérti Isten fölségét, mintha azt mondaná: „Uram, igaz, Neked nem tetszik, de azért — én elkövetem.” Bocsánatos bűnnél hogy állhat fenn a kegyelmi viszony!/? Aranyszájú Szent János: Ha Krisztust igazán szeretnénk, biztosan minden pokolnál súlyosabbnak tartanánk az ő megbántását. Szent Anzelm: A formális bocsánatos bűn akkora rossz, hogy az összes angyalok és em-berek üdvéért sem lehetne elkövetni. Szent Alfonz: Valahányszor a házból távoznia kellett, kérte Istent, inkább haljon meg a küszöbön, minthogy bűnt kövessen el.

3) Isten

Legjobb barátait is mily súlyosan büntette, pl. Mózeset kétkedéséért, Dávidot hiúságáért, amikor összeíratta a zsidókat: 70 000 ember pusztult el pestisben. Lót feleségét kíváncsisága miatt bünteti; Ananiás és Zafira hazugságuk miatt lakoltak.

Tisztítóvíz! Mi a bocsánatos bűn, ha ez jár érte!

Elszánt szembenézés és szembeszállás a bocsánatos bűnökkel.

Melyek ezek a bocsánatos bűnök, melyek oly gonoszak, oly átkosak és oly ártalmasak a lélek számára? Főleg azáltal, hogy miattuk:

- a) a gratia abundans megcsappan
- b) a szeretet melege hűl
- c) a lélek ébersége tompul (a szentek már a cselekedet előtt látják: ezt szabad, ezt nem szabad),
- d) a harcedv lelohad,

az ima nem igazi áramkapcsolás, hanem valami motyogás, vagyis a lélek kérgesedik, durvul, nehézkes lesz, öregesen tompa, bután bamba, érdeklődés-telen, áll, poshad, míg aztán végül tönkremegy.

Felelet: Negatíve:

Nem azok a bocsánatos bűnök, melyek az emberi gyarlósággal szinte szükségképpen vele járnak: figyelmetlenség, kapkodás, pillanatnyi türelmetlenség, szeretetlenség. Ezekről még lehet szent valaki. Nem ezekről van szó. Akkor a natúrát kellene megváltoztatni. Sőt talán csak sokat használnak, mert megalázzák . . . Kap érte jó adag szidást: ez töri őt, gyúrja őt. Nagyon hasznos lehet! A szenteknél is ott vannak a natúrával együtt járó bűnök.

Pozitíve: Megfontolt szabadakarattal elkövetett bocsánatos bűnök. Tudja nagyon jól, hogy ő szeretetlen, de nem veszi magát komolyan elő . . .

Tehát nem emberi gyarlósággal járó bűn ez, hanem szabadakarati tett! Pl. a tisztaságnál: kacér a nőekkel . . . engedékenykedik, bár jól tudja, hogy nincs ez így rendjén; hazudozásnál, kötelességmulasztásnál . . .

Az ilyen ki nem fejlődik soha . . . !

Melyek az én sajátos bocsánatos bűneim?

Amelyeket megfontolva, szabadakarattal követek el? Íme egy hozzávetőleges lista:

Szándékai nem tiszták papi élete körül, nem is tisztítja. Életszentségre való törekvése hitvány, nem elég. Tudása nem elég a papi működéshez, de neki nem probléma, mit hirdet . . . Szenvedélyek szőrmentén való kezelése, megalkuvások 50-25 %-ban, különösen a főszenvedéllyel. Nem ragadja azt torkon . . . Itt nagyon komoly bocsánatos bűnről van szó.

Szeretetlenség, pláne, ha azt előljáróval szemben követi el. Kritikus, állandóan szabja a másikat . . . vízumot ad bocsánatos bűneinek. Hanyagság, lustaság, érzékiség . . . kevélység, hiúság, öntetszelgés, öndícséret, tükröződés, önszépítgetés, külsőbe való makacs beleszeretés, finomkodás, önbálványozás . . . önkoronázás . . . más lenézése, rátartóság . . . érzéki élvezetek százfajta csipegetése . . . fantáziálás, gondolkodás, nézegetés, érzéki barátkozás. Ide tartozik engedni kedvetlenségnek, szomorúságnak, kis-

lelkűségnek. Bizalmatlan Isten iránt . . . Enged gyávaságnak erényes tette előtt . . . Félelemnek, ha többre hív az Isten; pillanatnyi fellobbanások, gyűlölet, harag, bosszú, engedetlenség, és a felebaráti szeretet rengeteg sérelme . . .

Keressöm ki ezek közül, melyek az én „kicsinyeim” és vagdaljam őket a falhoz! Csak neki kolerikusan! Megérdemlik ezek, mert nagyon károsak:

Hányszor áldoztam már életemben azóta, mióta elhatároztam, hogy komolyan pap leszek? és hol vagyok még most is! Ezt is ennek köszönhetem.

Hányszor gyóntam . . . Hányszor hallgattam szentmisét és hol vagyok?

Hányszor tagadtam meg magam, — végeztem lelki gyakorlatot, lelkiismeret-vizsgálatot . . . lelki beszélgetést . . . hányszor kaptam vaskosabb oktatást . . . mi az oka, hogy nem haladtam? A bocsánatos bűn.

Mit nem tett meg értem az Isten? És mit hozok én? Egrest? Micsoda belső gátlás lapul meg bennem? A bocsánatos bűn.

Eszközök kiirtására:

Elszánt elhatározás: Nem! Soha!

Kiirtom! És ide is, oda is teszek egy-egy mérföldjelzőt! Ezt megújítom: examen idején! Közeli alkalmak kerülése . . . Ha kell, imádkozzam érte. A nyugalom is nagyon fontos kellék.

Belső koncentráció!

Particulare examen!

Examen generale! Gyónás! Eucharisztia, melynek főcélja: viruló életet teremteni bennem és híveim körében.

359. A KERESZTÉNY HALÁL

1) Elvek

a) A halál úgy lépett a világba, illetőleg az ember történetébe, mint bűntetés. Isten első elgondolása szerint az ember nem halt volna meg. A halál az áteredő bűn következménye. Ebből következik egyúttal az, hogy a türelem álláspontjáról lehetőleg nyugodtan vállaljuk ezt a poenitentiát és ne nyugtalanodjunk miatta, bármikor ér is utol; másfelől használjuk, aknázzuk is ki a halál poenitentiális jellegét, olymódon, hogy felajánljuk vezeklésül magunk és mások bűneiért.

Kétségtelen, hogy az emberi életnek nagy és sötét próbája a halál. Nem is tudott erre kellő fényt deríteni az Ószövetség. Ezt csak Krisztus tehetta meg.

2) Krisztus az Ő roppant leereszkedő szeretetében éppen a halált választotta az Isten megdicsőítésének, az ember üdvözítésének és a vallás gyakorlásának (liturgia) legfőbb tényéül.

A második Ádám halálával éri el csúcspontját a világtörténelem; az

Isten üdvöztető szeretete, az Isten jóságának kiáradása és Krisztus életének embertestvéri áldozatos tanúbizonysága.

3) Érthető ezekből, hogy a keresztény halálának egészen sajátos krisztusi jellege van. Nemcsak vezeklő tény, hanem mintegy összpontosul benne a keresztény életének minden értelme, minden értéke, minden erénye, minden jósága, minden készsége, minden nagylelkűsége és minden hősiessége. Együtt van benne az érdemszerzés lényege, mások megsegítésének apostoli ereje és az Isten megdicsőítésének legmagasabb teljesítménye.

4) Ne csodálkozzunk tehát azon, hogy az igazi keresztény életszemléletében olyan nagy tétel a halálra való állandó készenlét, a jó halál és az Istent megdicsőítő szép halál. Ez nem elfordulás a világtól, nem az életből a pusztulásba való menekülés, nem a Nirvána boldogságvágya, hanem a kereszténység egyik legmélyebb, legszentebb és legeredményesebb misztériuma.

Ezért dicsőséges nagy tényei a kereszténységnek a szentek halála. (*Speciosa in conspectu Domini mors sanctorum eius.*)

Gyakorlati föltételként: mondjuk el naponként a halál nagylelkű elfogadásának hivatalos imáját. (Búcsúval jár.)

5) Mindenkor rendkívüli kegyelemként tekintette az igazi keresztény azt a halált, amelyet ártatlanul, erőszakos vérontásban a hitért és Krisztusért és Isten ügyéért elszenvedni lehet.

Ha erre nem is érez mindenki hivatást, vagy kedvet, legalább vérünknek felajánlásával és a halálra való teljes készségünkkel közelítsük meg.

6) Vigasztaljon az a nagyszerű tudat, hogy a jó halál megszentelheti és kiteljesítheti a rossz életet is.

360. HALÁL! ISTEN KÖVETE, ÉDES JÓ BARÁT!

A halál fekete igazság, keserű tény: gyászos, lesújtó, merevítő, sárgító, rothasztó.

De vajon csak ilyen? És mindenkinek csak ilyen? Nekünk is?

Vagy van a halálnak diadalmos arculata is, szépsége is, jósága is? Ragyogása? Dicsfénye?

Van! Ezt énekeljük el diadalmos lélekkel holnapi elmélkedésünkben. Minket ugyanis hivatásunk fölemel, éppen azért ismerjük és énekeljük a halál himnuszát.

1. Lelkemet telesugdosod arany igékkel.

- a) Nem baj, hogy nem bíborban születtél,
hogy rögzös útfaid véresre törték lábadat!
hogy hulltak keserű könnyeid!
hogy aranyborjút nem imádtál, nőekkel nem cicáztál,
hogy rendjelek nem horpasztották melleidet.

b) De baj minden bűn, minden hiba, minden fékezetlen szenvedély, minden agyonvert idő és minden világszeretet. (E világ falása.)

c) Aranyos minden ima, minden önmegtágadás, minden erény, minden Jézus-szeretet.

II. S végül eljössz értem, hogy elvigy oda, abba a fölséges világba.

Szememet csak azért fogod le, hogy ott annál inkább lássak fényt, szépséget, elragadót.

Ajkam csak azért zárod le, hogy ott annál ujjongóbban zengjem a hála örök himnuszát.

Testemet csak azért hűtöd ki, hogy ott túl majd annál forróbban égjen az istenszeretet lángjaiban.

III. Halál, ugye azért vagy ilyen nekem, mert én egészen Jézusé vagyok?!

Es a halál azt feleli: Igen! Aki nem Jézusé, annak én rablója, zsarnoka, gyilkosa vagyok. (A Jézus-szeretet felé hajt a halál.)

A koporsó világnézete

Prael.: Elképzelem nyitott koporsóban fekvő, hideg testemet.

Szemlélem a világot, mely körülvelt és benne előbbi életemet.

1) Akkor az én lelkem világnézete egészen alázatos lesz.

Egészen jól fogom tudni, hogy milyen kis pontja voltam a világmindenségnek és hogy milyen ostobaság volt fölfújnom magam és feszelegnem a világban, amikor úgymint körülbelül senki vagyok. Most talán még foglalkozik egy-két ember velem, de pár nap múlva talán már azok is elfelejtene. És senkinek nem hiányzom. Annál kevésbé marad valami kis űr a világmindenségben. Csak az ítélő Isten tart számon. Milyen visszatetszőnek tűnik majd ott minden kis parádé is körülöttem. Jobban szeretném, ha útszélen elhagyatva, de Isten embereként haltam volna meg.

2) Ez a világnézet egészen reális. Nincs benne görögtűznek és délibábnak semmi szemfényvesztése. Olyanoknak látom a dolgokat, amilyenek. Se többnek, se kevesebbnek. Magam életét is olyannak, amilyen az Isten szemében volt. Hogy fogom akkor Jób módjára elítélni s talán átkozni mindazt, ami életemnek lehetséges értékeit kisebbitette, vagy elpocsékolta. Úgy érzem, hogy bárcsak még egyszer élhetnék, bizony jól tudnám, mit kell csinálnom. Ha pedig életem egészen jól sikerült, akkor a koporsó világnézete is:

3) diadalmas,

győzelmesen tekint végig minden kiállott küzdelmen, minden bátran meghozott áldozaton. Olyan boldog, hogy életének kis keresztjeit odaillesztheti Krisztus nagy keresztjének tövébe, hogy saját kis áldozatait odateheti Krisztus áldozata mellé: Isten dicsőségére, az Egyházért, a lelkekért.

Győzelemittasan állapítja meg, hogy a halál fullánkja nemcsak hogy beletört az ő életébe, hanem a halál maga is utolsó győzelem és diadalkapu.

Ennek a világnézetnek egy központi gondolata van:

Győztem! Ezért diadal az!

Tegyünk róla, hogy koporsónk világnézete ilyen diadalmas legyen! Módkban van tenni róla!

Hívjuk segítségül ehhez a tisztítótüzi lelkeket is és segítsük őket, hogy ők is segítsenek minket, mert ebben segíthetnek.

361. MORS PECCATORUM PESSIMA ÉS SPECIOSA MORS

A rossz papé a fortiori. Peccasti in sacerdotio, ergo perlisti.

1) A halált megelőzik ilyen lelki hullámzások: Hallja a halált: bárki vagy, eljövök hozzád, gyorsan, mint a rabló az éjben, kifosztalak, és csak egyszer jövök, pokolra hajíthatlak. Ne feledd, tőlem függ örökkévalóságod. Meg fogok halni. El kell hagyni mindent. Ez a lelkiismeret visszhangja. Megyek a pokolba. Ezt készítem el magamnak.

Ó rémes igazság! Halálban való tévedést nem lehet korrigálni. Bármilyen szent is valaki, ne bízza el magát, hogy ebből az életből nagy penitencia nélkül távozzék. Estote parati!

2) A halál a haldoklónak megkeseríti életét. Ördög virraszt: Múltakra emlékeztet. Első szent áldozás . . . buzgó élet a szemináriumban, hogy lelkesültél . . . ordinatio . . . első szentmise . . . papi működés szent örömei. Mindez csak azért, hogy kétségbeejtsen; amikor engedett a kísértésnek . . . nők . . . első komoly engedés . . . még csak tüzet gyújtott vérében . . . égni kezdett . . . gyónásnál megkezdődött . . . Úgy tűnik fel előtte élete, mint a gonoszság hegye. Hogyan botránkoztatott! Szentségtörések. Micsoda hülyeség . . . Isten adott időt . . .

Tu autem Domine miserere nobis!

Az ördög tovább kísért: jelen életed dolgaival, hogy siralmas lelki állapotot, kétségbeesést zúdítson rád. Ott a keresztfeszített, kinek szinte szemeláttára vétkezett . . . breviárium . . . szent könyvek . . . szekrény . . . melyben elzárva vannak a bűnös érintkezés eszközei . . .

Rettegés . . . végső agónia, a halál fullánkja; utolsó kétségbeesésében talán büntársára esik tekintete . . .

Jövőtől való félelem: Íme mindjárt itt lesz az örök ítélet! Nincs idő penitenciára! A kétségbeesés van csak hátra. Szenteknél is milyen erős kísértés lehet ez . . . Az irtalomba és a keresztre kapaszkodtak. Bárcsak hallaná őrangyala, gyónatója szavát. De nem érti.

A legkeserűbb halál . . . Talán székesegyházban temetik. Ünnepestes temetés. Halál: Nézzétek, mi van felírva sírjára . . . hazugság! Nem úr, testének rabja, nem pásztor, farkas, ki lelkeket ragadott el . . .

Koporsóban a rothadó test. Lelke pokolban. Vegyétek körül a sírt . . . mit használ az neki?

Tu autem Domine . . . Szűz Anya védjen meg . . .

Amilyennek én szeretném halálomat!

Ha én ezt így szeretném, akkor legyek jó tanítványa a halálnak. Nem hiába öreg csont! Legyek tanulékony és aszerint éljek.

Szent József a jó halál pártfogója. Kérni őt. Jézus, Mária, József, segítsenek rá olyan halálra, amilyennek Isten gondolta a jó pap halálát.

1) A jó pap halála előtt

Mint Krisztus hőse, Krisztus vezére, harci kedvvel néz a halál elé, mert tudja, hogy az lesz a legkeményebb ütközet, leghősibb fegyvertény, összes harcinak koronája, hosszú hűségének csattanója, papi önfeláldozásának fortissimója. Mindig paratum cor meum . . . áll ez rá. Libentissime Domine! Neki édes jó barátja a halál.

2) Haldokolva

Görcsös keresztstörítés, feszületcsókolás, rózsafűzér szorongatása. Lelke előtt lebeg Jézus biztató, szelíd arca, meleg dobogó Szíve. (P. Fiedler 39°-os lázban lelkigyakorlatot tart. Halálát megmondják neki: kb. fél óra . . . akkor kezdjük el a Te Deumot . . . Közben: menjünk, menjünk már Uram Jézus!) Szűz Mária anyai tekintete, Szent József . . . őrangyal, aki átöleli elbágyadó lelkét. Valószínűleg felmerül lelke előtt a gonosz lélek, amint dühöng tehetetlenségében. Lelkében a jól harcolt élet vigasztaló öntudata. A hazarepülő méh édes terhe, kegyelmek, erények . . . a rendben, gondozottan visszahagyott vinea Domini utolsó kegyelmi permetezése, most ezzel a legnagyobb áldozattal . . .

3) Holtan

A jó pap olyan holtan, mint a gabonaszem, melyről az Úr Jézus beszélt, hogy elpusztul . . . és százszoros termést hoz. Megtermi a maga gyümölcsét halála után.

Az Úr Jézusnál is így volt. Halálakor a katonák is megindulnak . . .

Milyen harmonikus a koporsó, dísz, a hívek tisztelete, könnyei, az őszinte búcsúszó . . . A keresztfára fölvésett néhány szó . . . Olyan igaz a valóságban is.

De ha én igénylem a speciosa mors-t, ha igazán értékelem és igénylem a szent pap halálát, akkor **legyek igazán tanulékony, jó tanítványa** a halálnak. Ő bölcs lény, teljesíti kötelességét abszolút pontossággal.

Mire tanít?

Végző hősiesség csak annak sikerül, ki előre megvalósítja, hogy:

Csak bünt ne!

Zabolázd meg huszárosan szenvedélyeidet.

Indifferencia: tanuld meg a maga értékén értékelni a világot.

Szeresd és kövesd Jézust!

— Leszögezni ezeket egyszersmindenkorra!

Kérni Szent József különös pártfogását!
A Szent Szívet és a Szűz Anyát!

362. PAPI ÉLET ÉS ÉLETSZENTSÉG AZ ÉN SÍRHALMOM DOMBORÚ TÜKRÉBEN

I. 1) Jézus sírja mögött ott távolabb látom az én síromat. Közel megyek hozzá, rajta pár szál hervadt virág. Egy-két jó lélek tette rá. Keresztemen a nevem: Káplán, élt 20-30 évet. Jól megnézem. Saját sírom ez. Lelkem visszatér síromhoz és gondolkodik. Bent az egy éves szétmálló test, kívül temetői csend, — oly könnyű végigfutni és mérlegre tenni egy papi életet, még ha hosszú volt is.

2) Kegyelemkérés, hogy olyan életet élhessek, amelyet szeretnék jónak látni akkor, ott a sírdombon.

II. 1) Milyen lesz az összefoglaló ítélet? Vajon ilyen lesz: „Szent volt“? „Bárcsak köztünk volna még!“ „De jó volt!“ „Imádkozzunk hozzá, hogy küldjön maga helyett másik ilyet . . .!“ Egy kis fiú szíve is megdobban, ő is ilyen szeretne lenni. A virágot kegyelettel a sírra teszik és imádkoznak kegyelettel hozzám.

Visszatérő lelkem ráhajlik a sírra, olyan boldogan nézi a rothadó testet is, olyan hálás mindenért Istennek, Jézusnak, a Szent Szűznek, pártfogóinak, Egyháznak, szülőknak, stb. És röviden azt mondja: Jó volt, hogy jó voltam. Milyen jó volt, hogy szent lehettem. Te Deum laudamus!

2) Vajon ilyen lesz? Pár jámbor hívó a sírnál: „Szegény ember.“ (Befejezetlen, elkallódott papi ember, erkölcsileg nem magasan álló, régen öngyilkos.) Hiszen nem is volt ő olyan rossz, Isten bizonyára irgalmas iránta. Imádkozzunk érte! A kis fiú nem érti, hogy van az, hogy valaki pap és nem tökéletes. De azért ő is letérdel és imádkozik.

Visszatérő lelkem ráhajol a síromra és nem olyan boldogan nézi a rothadó testet. Ítélete talán ez: Milyen kár volt . . . Talán másképp kellett volna . . . Milyen kár, hogy nem voltam egészen szent, nem végeztem egész munkát . . . Uram irgalmazz, Krisztus kegyelmezz!

Jó meggondolni, hogy ez az én sírom. Kísért a rém, hogy akik rám voltak bízva, elkallódtak. Szétmentek és a példát utánam csinálták. Reálisan venni! Uram, adj olyan életet, mint az első: már most a síromból ragyogjon elémy egy tökéletes papi élet. Megéri a szent papi élet azt a kis munkát.

A papi életszentség leglényegesebb teendői sírhalmomnak tükrében

- 1) Bünkerülés.
- 2) Harc a szenvedély ellen, különösen a főszenvedély ellen.
- 3) Függetlenség és fölény a világ kincseivel szemben (indifferencia). Ez mindenre vonatkozik: életre, életszentségre . . . Ez biztosítja Isten kegyelmének beadását is. Minden fölött állni, ami teremtmény és tenni az Isten akaratát.

4) Pontos köteleességteljesítés. Ha ezt állandóan megtesszük, akkor már nem kallódunk el. Nem leszünk szegényfolt.

5) Szoros Jézus-követés. Volo tibi assimilari, volo tecum laborare!

Ezek egyike sem lehetetlen számunkra, hiszen Jézus kegyelme sok és papi vocatióban ömlik; csak kezdő lendület kell és az erős fundamentum megteremtése. Miért nem valósítjuk meg többen? Döbbenjünk meg a lehetőségtől, hogy abbamaradunk, hogy niemandok leszünk. Könyöröggjünk sirhalmonkon átölelve sírkeresztünket: O ave Crux, spes unica! Segíts, szentelj meg bennünket!

363. A TISZTÍTÓTŰZ AZ ÉLETSZENTSÉG ISKOLAJA

Elgondolni a tisztítótűzet, mely osztályrészünk.

Életfelfogásunk világosodjék és tisztuljon ennek a tűznek fényénél.

I. **Szinte biztos**, hogy ha üdvözülünk, akkor előbb a tisztítótűzbe jutunk. Bőséges szenvedésben lesz részünk. „Bűnöknek, a bocsánatos bűnöknek mértéke szerint.” A legsúlyosabb tisztítótűz a papoknak jár ki, mert kegyelmileg legfelelősebbek. Súlyos, tudatos, vaskos mulasztásokért tisztítótűz jár. A pap ezekért felel. Felel azért, amit művelt és nem művelt. Legbelsőbb százszázalékos akarati irány szükségese.

II. Helyezkedjünk már most ebbe a tűzbe, hogy gyakoroljuk sokszor életünkben ezt a helyezkedést. Pl. Borgias Szent Ferenc meg az öreg remete.

III. **Elemezzük az élményt.** Az égés élményét. A tűz borzasztó. A másik nagyjelentőségű élmény: roppant bánkódás, hogy az Istenközelségre még mindig méltatlan vagyok. Megörjítő ez az élmény.

Tiszta, helyes ítélet az életről. A tisztítótűzből visszapillantva:

a) Az élet tartamáról. Összezsugorodott, pillanatszerű parány, kérészélet valóban, talán inkább enyészet, mint igazi élet. Győzzem meg magam már most, hogy így van, és ezzel a meggyőződéssel mérlegeljem a testet, azután értékeit, élvezeteit, érvényesülése tényét.

b) Tartalmáról: Csak a jótett érték, az önmegtagadás, az erőlködés, szenvedés, kísértésben való helytállás, kérges kezek, verejtékes munkák, ha mindez Istenért történt. Ezekkel szemben sok a bűn mérhetetlen gonoszsága. Amikor ott vagyok a tisztítótűzben, keserűen szenvedem apró hibáimat, amelyeket nem akartam komolyan elintézni.

Praktikum: Úgy éljek, mint ahogy a tisztítótűzben szeretném, hogy életem legyen.

Segítsék a tisztítótűzi lelkeken. Majd ők is segíteni fognak rajtam; s amilyen mértékkel én mérem nekik a felebaráti szeretet tetteit, olyan mértékkel méretik nekem vissza, — talán nem is messze van az idő.

Jó lenne, ha az ember a végső dolgok látószögéből nézne mindent.

364. TISZTÍTÓTŰZ

Gondoljuk el akármilyen gyarló módon a gyötrelmeknek ezt a színhelyét. Elképzelésünket biztosan fölülmúlja a valóság.

Uram, Jézus, adj megértő, könyörületes, nagy apostoli lelket, hogy a szegény lelkeken segíthessek.

1) Mit szenvednek a szegény lelkek?

a) Sokat! Érveink:

aa) Az egyházi hagyomány, főleg szentatyák, szentek, hittudósok állítják ezt!

bb) A bűn objektív nagysága. A bocsánatos bűn is igen nagy dolog. Összes bűneink maradványai miatt büntet az Isten, a iustitia, az isteni igazságosság mértéke szerint. Vagyis ott már nem az irgalom érvényesül. Ez a tisztítótűznek borzasztó törvénye: reddere ad aequalitatem = mindent visszafizetnek az igazságos Istennek mértéke szerint.

Szenvedésük természetét tekintve kevés biztos tudásunk van. Ne állítsunk tehát könnyen akármilyen büntetést és ne színezzük túlságosan a hívek előtt.

b) És e szegény lelkek maguktól teljesen tehetetlenek.

Ekkora tehetetlenség a földön el sem képzelhető. Nincsenek a földön olyan szájalmas, nyomorult útszéli koldusok, mint ezek.

2) S kik ezek a szenvedők?

Testvéreink. Ugyanazon Atyának gyermekei. Ugyanazon egy test tagjai, melynek feje Krisztus. Talán valaki miattunk van ott, valakit esetleg bűnre csábítottunk, vagy pl. példánkkal rosszra indítottunk, vagy lelkét elhanyagoltuk (lanyha pap miatt is).

És e testvérek tőlünk irgalmat, segílyt koldulnak. Oly meghatóak a liturgia szavai: „Miseremini saltem vos amici mei!” Elmehetünk-e mellettük, mint az evangéliumi roncs mellett a pap és levita?

III. S vajon könyörülünk mi rajtuk?

a) Lelkület: milyen főszegees volna, ha tudnánk mi ezeknek a szenvedőknek irgalmas szamaritánusai lenni! Ha tudnánk sebeikbe olajat és bort öntögetni, s aztán bekötözgetni ezeket a sebeket. Milyen keresztényi és milyen papi cselekvés volna ez!

A papnak nem volna szabad engednie, hogy jólelkű ápoló apácák megsegényítsék őt irgalmas, segítö készségben. Különben ha e szenvedőknek arcát látnánk, még köszívünk is megindulna.

b) Eszköz eink, melyekkel segíthetünk:

Ima: ez mindenkor rendelkezésünkre áll. Ne sajnáljunk egy-egy fohászt, hiszen szinte semmibe sem kerül nekünk, nekik pedig oly sokat jelent.

Szentmise az ő mindenható eszközük. Feléje hajlik örök boldogságra annyira szomjas lelkük.

A szentáldozásban beszéljünk e szegény lelkekről az Úr Jézussal és kérjük Őt gyermekdeden érettük.

Az erénygyakorlatok szintén sokat jelentenek nekik. Főleg a vezeklés és az alamizna. Ez utóbbit tudjuk a Szentírásból.

S végül a b ú c s ú k. Ez a csodálatos egyházi kincs, amellyel az Anyaszentegyház fizet érettük, a mi kezünk által.

Megemlítendő, mint egészen rendkívüli segély a tisztítótűzi lelkek javára a hősi aktus! Mi ez? Egyszeri nagylelkű felajánlás, mellyel egész életünk, összes cselekedetünk és szenvedésünk elégtételi érdeméről lemondunk az ő javukra. S egyben minden általunk megnyert búcsút is rájuk alkalmazunk. Az igazi nagylelkűségnek könnyű ez az aktus, szinte alig hősi. A kislelkű ember azonban megijed. Mi lesz velem? Hát csak ne félj, bizonyára kevesebb tisztítótűz fog így jutni, mint az aktus nélkül, mert biztos, hogy ezzel az aktussal előbbre vagy erkölcsi értékben és közelebb Istenhez és lekötelezel sok hamarosan égbejutó lelket, akik érted közbenjárnak. És hogy teljes legyen a megnyugvásod, hát csak vedd tudomásul, hogy az Anyaszentegyház már jóelőre megsejtette aggodalmadat és az utolsó teljes búcsút megtartotta neked.

c) Sz ö v e t s é g a szegény lelkekkel.

aa) Miben áll ez? Ígéret részünkről és ezért cserébe elvárjuk ötőlük, hogy segítsenek. A segítség tapasztalata aztán megerősíti ezt a viszonyt.

bb) Formái sokfélék. Tőlünk függ. Még írásbeli szerződést is köthetünk velük.

cc) E szövetség értéke: bizony nem semmi. Alapja az, hogy ők bizony sokat segíthetnek rajtunk. Próbáljuk ki!

Ha segítünk a szegény lelkeken, akkor a jó Isten bizonyára úgy intézi majd, hogy ha ránk kerül a sor a tisztítótűzben, akkor majd rajtunk is segíteni fognak a jó lelkek, akiket Isten kegyelme sarkall majd erre. Legyünk meggyőződve, hogy ez a segítség nekünk nagyon jól fog esni.

365. PAP A POKOLBAN

Hajtsam fejemet a kereszt tövébe, le a földig; néma boruló arccal meredjek bele ebbe a misztériumba, hisz úgy sem értem egészen . . . Lássam egy elkárhozott pap pokolba-szállását

K e g y e l e m : Ments meg Uram ab aeterna damnatione.

Akármilyen csábítás ellen abszolút érv ez. Jó ezt sokszor megfontolni. Évenként egyszer legalább. IX. Pius kérte, hogy a nagybőjti beszédből ki ne hagyják. Valóban elég érv ez, hogy az élet csiklandozó körülményei közül folszabaduljunk. Ha én nem bírok itt türelmet gyakorolni, hogy bírom odaát . . . Kicsi bűnök előtt is le-leszállni és megsütögetni magam. Örült ember vagy, ha ezt nem bírod ki, hogy bírod odaát! Hála, hogy még nem vagyok ott, annyi halálos bűn után.

Mit lát a pokolban? Rettenetes típusok! Mi lesz odalent . . . ? Hogy fog-
nak velünk bánni?

Elkárhoztam örökre . . . Nincs irgalom örökre. Ha valaki hajóról leesve
kopár szigetre kerül egyedül . . . ez semmi ehhez képest.

A lélek világosan látja, mit vesztett!

Belső szenvedés: poena sensus.

Lásd: Lázár történetét. A dúsgazdag szenvedése még elenyésző a pap
poklához viszonyítva.

Papnak kötelessége ezeket üdvözíteni . . . és ahelyett ezeket elkár-
hoztatott!

Az én poklom

Számomra is van hely ott, helyszűke miatt nem szorulnék ki onnan. Még
nem kerültem el. Senki sincs bebiztosítva . . . egyedül rajtam áll, hogy el-
kerülöm-e?!

Legalább évenként egyszer elmélkedem a pokolról.

Hát akkor, ha ilyen a pokol: akkor ne féljek a munkától! A halálos bűn
irtás, a szenvedélyfékezés és a kötelességteljesítés, Krisztuskövetés terén.

Isten irgalmához folyamodni. Ez megmenthet!

Szűzanyám, irgalmasság anyja, ments meg engem a pokol tüzétől. Amen.

366. PAPI EXAMEN

Állapotbeli megfontolások

Veni Sancte Spiritus!

I. Fényember voltam-e?

1) Lelkiségem fénye:

a) Szándékom tisztasága:

Csak érted Uram! Amit Te akarsz! Cordi Tuo laboro, vivo! De vajon
nincs-e előtérben az „én”? Hiúságom, dicsőségem, hírnevem, népszerűségem,
pályasikerem, esetleg pénzügyem?!

Vajon nem élek-e bocimódra — nem igen gondolva arra, hogy kiért, miért
dolgozom, hogy Isten akaratát teszem-e, vagy sem?

b) Kegyelmeim ragyogása:

Valóban képviselem-e a természetfölötti világot, amelynek követe és mi-
nistere vagyok? Valóban isteni ember vagyok-e? Krisztus fényszörője? Igazi
kegyelmi ember? Több ember? Akin megérik az Isten, a „más világ”? Az
örök érték?

Vagy talán nem sokban különbözöm a civilektől? Csak éppen hogy én-
rajtam van a reverenda, nem pedig őrajtuk?

Talán nem is igen forog fejemben, hogy kegyelmi ember vagyok-e?

Hordozom-e és közvetítem-e Isten kincseit, melyeket általam akar adni az embereknek?

c) **Jézus Szívének vonásai bennem:**

Jellemez-e: szelídség, alázat, tisztaság, önzetlenség, áldozat, szamaritánusi lelkület? Életet is tudnék adni a felebarátért?

E vonásaimban felismerhető-e Krisztus jegye? Nézem-e sokszor Krisztus lelki arculatát? S viszonyítom-e Hozzá naponként saját lelkem arculatát?

2) **Tudásom fénye:**

a) Van-e tudatom, hogy lumen de coelo — felülről jön az igazi tudás: Hogy a pusztá emberi tudás csak vakoskodás?!

b) Imádkoztam-e sokat tanításom, szentbeszédeim, lélekérintéseim sikeréért?

c) Kutatom-e készüléseimkor, hogy vajon mit akar hic et nunc mondani Jézus általam a lelkeknek?

d) A sikereket mindjárt visszavezetem-e Jézusra?

3) **Külső magatartásom fénye:**

a) Nincsenek-e sötét foltjaim, melyek bántják a jobb híveket? Ilyenek: kiszivárgott bűn. Templomi hányavetiség, szeleburdiság. „Hivatalos szentéglátogatás” (lélektelen). Hívek által is észrevett pénzhéség. Nyilvános hibák. Feltűnő szórakozások. Csak emberies viselkedés. Potyalesés. Eszemiszom. Megtelepedés egy-két családnál. Pletyka-étvágy. Plébános-papok szapulása.

b) Nem vagyok-e hideg ember, aki csak magának jó és kedves! Akitől nem hogy kinyílnának, de becsukódnak a lelkek? Akitől nem éled és vidul a hívő lélek?

Talán mogorva „komondor”? Savanyú uborka?

Nem jelentkezik-e bennem a patópálos hajlam? A „hej ráérünk”!? A „nem fontos”?!

Nem bontakozik-e az agglegény, öregúr?

Szentbeszédekben tudok-e vigasztalni? Könnyen jön-e ajkamra, utcán, családban, iskolában egy-egy meleg szó, biztató beszéd?

Van-e igazi krisztusi optimizmusom, mely tud emelni töredező nádat, éleszteni pislogó mécset?

c) Nem rejtem-e fényemet véka alá?

Nem vagyok-e zárkózott, inaktív pap? Nem vagyok-e csak a muszáj területén? Nincs-e túlzott szerénységem, alázatosságom, amely már inkább élehetetlenség?

Nincsenek-e lelkek — talán nem is kevesek —, sötétségben és a halál árnyékában senyvedők, akiknek bizony vihetnék egy kis fényt, ha buzgóbb lennének?

d) Nem oltottam-e ki fényt?

Bűnnel? Rossz példával? Botránkoztatással? Elkeserítéssel?

A századik bárányok elhanyagolásával? Haldoklók körül való mulasztással? Fényembernek kell lennem, mert ez a hivatásom! S én akarok ez lenni! Egész akarással!

Amennyiben ez voltam — nagyon megköszönöm, Jézusom! Amennyiben nem voltam — megjavulok, Jézusom!

II. Egészen Jézusé vagyok-e?

Ez az én fönséges papi hivatásom első követelménye: egészen Jézusé lenni!

Mit jelent ez? Azt, hogy

A) **Nem vagyok másé!** Vagyis szívemet, érzelmeimet, vágyaimat nem tartja fogva senki más, és semmi más!

Csak az Ővé vagyok! Ő a kincsem, nála van a szívem!

Nagy áldás, ha ez a meleg szeretet lelkes odaadást is zár magába, — de a lényeges mégis csak az akaratnak elszánt hűsége iránta!

Tehát: megvan-e bennem (gondolkodásomban, akarásomban, célkitűzéseimben) a lényeges egység, a Jézus-központiség, a Jézusra-irányozottság?

Ő a mindenem? Ővé vagyok egészen? Vele kezdem és fejezem be napomat, minden munkámat? Neki szól minden erőlködésem? Ővé minden sikerem? A lelkeket Hozzá viszem?

Kész vagyok mindenre, bármit kívánna tőlem? Akármikor be is fejezem Neki életemet?

B) **Lényeges tettekben vagyok az Ővé?**

Melyek ezek?

1) **Szenvedélyeimet** keményen marokra fogom! (Látom-e világosan főbajaimat és azok szenvedély-gyökereit?) Majd megvizsgálom, harci fölényben és biztonságban vagyok-e különösen fő ellenségem, főszenvedélyem felől?

Tudom-e, hogy elvesztem, ha itt megalkudtam? Meg vagyok-e győződve, hogy a szegénységnek, az önmegtágadásnak és alázatnak gyakorlása: a legbölcsebb papi harci taktika?! Csakis ezekkel lehet papilag győzni!

2) **Igazi lelkiéletet** élek!

Valóban élek?

Meg vagyok-e győződve szilárdan, hogy **ima-naplirendem** jelentősége magasan fölötte áll munkanaplirendem jelentőségének?

Lelki dolgokból nem lopkodok-e, pl. amikor végzem őket, — igazán Jézusnak végzem?

3) **A kapott kegyelmekkel közreműködöm!**

Van tiszta öntudatom ehhez?

Jelen vagyok lelkileg napjában gyakran Jézus számára? Jézusra, Eucharisztiaira való gondolás, szándék szerint való hozzákapcsolódás által? Röpima!

Jelen vagyok testileg is napjában többször Jézus számára?

Figyelem akaratát?

Van-e egész akaratú készségem ehhez?

Mindenre kész vagyok, mint a jó vitéz?

Nem pityergek, ha egy kis áldozatot kíván tőlem Jézus?

Nagy áldozatoktól nem riadozom, nem képzelődöm ez irányban?

Szívemet-lelkemet tenyeremre téve kínálom Nekik?

4) Külső papi teendőimet Jézushoz méltóan végzem!

Azért tehát: van-e rend napomban?

van-e összeszedettség és lélek a tettekben?

Vonzom-e a lelkeket Jézushoz külső tetteim által?

Nem ámítom-e Jézust? — hogy úgysem lehet!

Nem ámítom magamat? — hogy úgyis hiába lenne!

Nem ámítom a híveket? — hogy úgyis én fizetek rá!

Valóban, igazán Jézusé vagyok-e egészen?

III. Egészen a lelkeké voltam-e?

Tudom, hogy miért lettem pap? Hogy nem vagyok magam embere, hanem a lelkeké?!

Caritas Christi urget me?

Zelus Domus Dei comedit me?

Animam pono pro ovibus?

Tudom-e, hogy igazi apostoli élethez önzetlenné kellennem és Isten szeretetével eltelnem?

Hogy nincs más út a tiszta apostoli tűzhöz?

Törögetem tehát magam, hogy önzetlenné legyek és élesztgetem a Jézus-szeretet lángját?!

Tudom-e, hogy a paptestvéreken gyakorolgatva a felebaráti szeretetet, leghamarább célt érek?!

Ismerem-e a szeretet gyakorlásának rangsorát: hogy ha tehetem, legalul kell kezdeni, a legnyomorultabbakon, s mindezek után következnek az úrlányok?

Készséges vagyok-e: menni az elveszett bárány után, akárhová?

Megyek is, amikor tehetem?

Adok-e alamizsnát — mintha Istennek kölcsönöznék?

Leszek-e a szegények atyja?

A betegek és haldoklók különös gondjaimban vannak-e?

Lelkipásztori hasznavehetőségemet gondosan fejlesztmem-e?

Képezem-e magam, hogy valóban szakember legyek?

Gyakorlatiasságban, ügyességben neveltetem-e magam főnökömmel?

Külső magatartásom, műveltségem dízére válik-e a papságnak?

Jézusom add, hogy a lelkek ékes koszorúját állítsam köréd az utolsó ítéleten!

Sacerdos Victimae!

TARTALOM

246. A napi teendők tökéletessége	5
247. Napirend I.	6
248. Napirend II.	7

Pünkösöd után VII. vasárnap

249. Felkelés I.	7
250. Felkelés II.	9
251. Reggeli ima	11
252. Elmélkedés	11
253. Az elmélkedés mindennapi anyaga	13
254. Az elmélkedés helyes végzése I.	14
255. A helyes elmélkedés II.	17

Pünkösöd után VIII. vasárnap

256. Az elmélkedés gyakorlati vonatkoztatása	18
257. Az elmélkedés kiegészítő munkái	20
258. Szentmise-áldozat	22
259. Az áldozat lelke	24
260. Átmenet a magamra alkalmazáshoz	25
261. A mi szentmiseáldozat-bemutatónk	26
262. Fejlett lelkület	28

Pünkösöd után IX. vasárnap

263. A maximum	29
264. Offertorium és consecratio	32
265. Communio	33
266. Külső cselekményünk	35
267. Fölszerelés a legszentebb áldozattal kapcsolatban	36
268. Áldozati lakoma	37
269. Szentségi egyesülés	39

Pünkösöd után X. vasárnap

270. Az Oltáriszentség tiszta szeretetet akar kiépíteni bennünk	40
271. Az Oltáriszentség hatása bennem	41
272. Előkészület a táplálkozásra	42
273. A Végtelen Szeretet ténye irántunk	43
274. Istenien pazar ajándék	44
275. Szentséglátogatás I.	46
276. Szentséglátogatás II.	47

Pünkösöd után XI. vasárnap

277. A napközi munkák általában	49
278. Studium sacrum	50
279. Kötelességteljesítés	51
280. Napi összeszedettség I.	53
281. Összeszedettség II.	54
282. Az általános lelkiismeretvizsgálat	55
283. Részleges lelkiismeretvizsgálat, mint ügyes hadviselés I.	57

Pünkösöd után XII. vasárnap

284. Részleges lelkiismeretvizsgálat II.	58
285. Szentgyónás	59
286. A szentolvasó, mint napi teendő	61
287. Művelt külső, csiszolt modor	62
288. A legnagyobb életeszmény: Jézus Krisztus	63
289. Krisztus életeszmény	64
290. Krisztus Főpap személye	65

Pünkösöd után XIII. vasárnap

291. Szeretetünk Krisztus iránt	67
292. Jézus személyes szerető viszonya hozzám	69
293. A gyakorlat	70
294. Nagy Jézus-szeretetünk és az élet I.	72
295. Nagy Jézus-szeretetünk és az élet II.	73
296. Krisztus Király harca	75
297. Krisztus Király haditerve és általános felhívása	76

Pünkösöd után XIV. vasárnap

298. Az alattvalók válasza Krisztus Király fölhívására	78
299. Insignisek (sancti) válasza	79
300. Az ellentétes hadműveletek	81
301. A szenvedélyek taktikája	83
302. A szenvedélyek taktikája az élvezeti javaknál	86
303. A szenvedélyek taktikája a dicsőség javainál	87
304. A concupiscentiákkal szembenálló hadműveletek az insignisek harcában	90

Pünkösöd után XV. vasárnap

305. A legnagyobb teljesítmény Jézus életében: először is szegénység	92
306. A mi lelkünk visszhangja?	94
307. Másodszor a szenvedés: Jézus életében	95

308. A mi visszhangunk?	97
309. Őnmegtagadási alkalmak	99
310. Harmadszor az alázat	102
311. Az alázat megnyilatkozásai	103

Pünkösöd után XVI. vasárnap

312. A mi visszhangunk	104
313. Motívumok az insignisek harcához	106
314. Ki az a Sátán?	108
315. A Sátán céljai az emberekkel	109
316. A Sátán módszere I.	110
317. A Sátán módszere II.	112
318. A Sátánnal szemben folytatandó sikeres küzdelem	115

Pünkösöd után XVII. vasárnap

319. Vigaszok a Sátánról szóló elmélkedésekben	116
320. A szellemek megkülönböztetése	117
321. Felebaráti szeretet	117
322. Felebarát = Krisztus!	118
323. Szentek példája	119
324. Ki az a felebarát?	120
325. Mint keresztény	122

Pünkösöd után XVIII. vasárnap

326. Mint paptestvér	123
327. Jézus tanítványainak ismertető jele	124
328. A felebaráti szeretet gyümölcsei számunkra	126
329. A felebaráti szeretet mértéke	127
330. Mit kíván tőlünk a felebaráti szeretet?	129
331. A felebarátra vonatkozó jóakaró érzelmek	131
332. A notandum szelleme	132

Pünkösöd után XIX. vasárnap

333. Szerető szavak I.	135
334. Szerető szavak II.	136
335. Nem elég a gondolat, érzelem, szó, hanem tett kell	138
336. A felebaráti szeretet tényei	139
337. Szívességek	141
338. Előzékenység, udvariasság	144
339. Testi alamizsnálkodás kérdése	145

Pünkösöd után XX. vasárnap

340. Lelki alamizsnálkodás	147
341. Azok, akiknek a szeretet szól	148
342. A felebaráti szeretet megrontói és gyilkosai. Az érzéki barátkozás	150
343. Correctio fraterna	153
344. Védőszentjeink, eszközöljétek ki nekünk nagy, áldozatos emberszeretetet!	155
345. A kornak való szociális lélek	156
346. Napjaink értéke: a tiszta szándék I.	158

Pünkösöd után XXI. vasárnap

347. A tiszta szándék II.	160
348. Lelki függetlenség és fölény a teremtményekkel szemben	163
349. Hármass szerepem a teremtményekkel szemben	166
350. Indifferencia	167
351. Az indifferencia motívumai és előnyei	169
352. Kis dolgokban való hűség I.	170
353. Kis dolgokban való hűség II.	171

Pünkösöd után XXII. vasárnap

354. Halálos bűn	173
355. A keresztény ember halálos bűne	174
356. A pap halálos bűne	176
357. A lecsúszás okai az Egyház szolgálóinak életében	178
358. Bocsánatos bűn	180
359. A keresztény halál	182
360. Halál! Isten követe, édes jó barát!	183

Pünkösöd után XXIII. vasárnap

361. Mors peccatorum pessima et speciosa mors	185
362. Papi élet és életszentség az én sírhalmom domború tükrében	187
363. A tisztító tűz az életszentség iskolája	188
364. Tisztító tűz	189
365. Pap a pokolban	190
366. Papi examen	191

